

LUSTGÅRDEN 1950-51

LUSTGÅRDEN

ÅRSSKRIFT 1950-51 - Årgång 31-32

FÖRENINGEN FÖR DENDROLOGI OCH PARKVÅRD

FÖRENINGEN FÖR DENDROLOGI OCH PARKVÅRD

Stockholm (Johanneshov)

Tel. 59 18 04. Postgirokonto 1607. Årsavgift 15 kr. eller 200 kr. en gång för alla.

Ordförande:

Greve **TORGIL VON SETH**, Bratteborg.

Vice ordförande och skattmästare:

Friherre **SVEN HERMELIN**, Uggelviksgatan 13, Stockholm, tel. 20 90 32.

Sekreterare och redaktör för föreningens årsskrift:

TOR NITZELIUS, Skanörvägen 30, Johanneshov, tel. 59 18 04.

Ansvarig utgivare av föreningens årsskrift:

Professor **NILS SYLVÉN**, Vegagatan 16, Lund, tel. Lund 183 80.

Omslagsbild: Häck av vitpil — Salix alba — vid Huddingevägen, Stockholm. Sven A. Hermelin, foto.

Tryckt hos Emil Kihlströms Tryckeriaktiebolag, Stockholm, 1951.

BIBLIOFILUPPLAGA TRVKT I ETT HUNDRA
NUMRERADE EXEMPLAR, AV VILKA DETTA ÄR

NR 73

INNEHÅLL

<i>Professor Knut Fægri, Bergen, Norge</i> <i>Kvanngården, en parkhistorisk relik</i>	5
<i>Docent Nils Hylander, Uppsala:</i> <i>Några minnen från en resa till England hösten 1949</i>	18
<i>Trädgårdsdirektör J. E. Thorssell, Adelsnäs:</i> <i>Något om Marstrandsön och dess flora</i>	39
<i>Trädgårdsarkitekt Sven A. Hermelin, Stockholm:</i> <i>Barockträdgårdens klippta granar</i>	55
<i>Overgartner Jens Østergaard, Köpenhamn:</i> <i>Hørsholm-elmén, et værdifuldt vej- og allétræ</i>	60
<i>Fil. Dr. B. Lekander, Stockholm:</i> <i>Almsjukan — en ny farlig sjukdom på våra almar</i>	72
<i>Docent Nils Hylander, Uppsala:</i> <i>Palmnamn — svenska och latinska</i>	79
<i>Försöksledare Arvid Nilsson, Landskrona:</i> <i>Carpinus betulus f. lennwalliana n. f.</i>	95
<i>Docent Nils Hylander:</i> <i>En egendomlig form av Sambucus racemosa L., funnen vid</i> <i>Uppsala</i>	106
<i>Professor Nils Sylvé, Lund:</i> <i>Ett rikt bärande mandelträd i Visby</i>	109
<i>Docent O. Reisæter, Vollebekk, Norge, och sekr. Tor Nitzelius,</i> <i>Stockholm:</i> <i>Dendrologernas Norgefärd 11—14 juni 1949</i>	112
<i>Professor Torsten Lagerberg, Stockholm:</i> <i>Föreningens tredje decennium</i>	127
<i>Ernst Andersson †</i>	131
<i>Camillo Schneider †</i>	132
<i>Alfred Rehder †</i>	133
<i>Litteratur</i>	135
<i>Föreningsmeddelanden</i>	141
<i>Artförteckning</i>	150
<i>Generalregister över Lustgårdens 20—31 årgångar (1920—50)</i>	152

KVANNGARDEN, EN PARKHISTORISK RELIKT

av Knut Fægri

Den eldste park som er omtalt i nordisk litteratur, er vel den »urtegård» hvori dronning Ragnhild hadde sin drøm en gang omkring 850. Herom beretter Snorre: »hun stes stå i sin urtegård og tage en torn ut av sin serk». Nu er det naturlig nok ikke så godt å si i hvilken grad bemerkningen er influert av Snorres egen samtid, 1200-tallet; hele beretningen om Ragnhilds drøm er jo et sagn, og man gjør sikkert rettest i å være en smule forsiktig med å trekke for vidtgående konklusjoner om det 9. århundres parkkunst. At 1200-tallet kjente urtegårder med mat- og legeplanter, kanskje også pryplanter — deriblandt tydeligvis også roser — er jo noe vi visste på forhånd.

Heldigvis har vi andre litterære kilder som er av vesentlig større verdi, først og fremst de gamle lovtekstene. De bevarte tekster av de gamle landskapslovene er visstnok kodifiseringer fra 1100-tallet, men de går tilbake på meget eldre rettspraksis. To steder finner vi i disse lovene bestemmelser som refererer seg til havebruk. For det første er det i landleiebolken både i Frosta- og Gulatingsloven en bestemmelse om den rett en fraflyttende leilending har som har gjort seg en *kvanngard* på den jord han har dyrket, og for det annet finner vi i tjuebolken i Frostatingsloven en straffebestemmelse for den som forsyner seg i annen manns *kvanngard* eller *laukagard*. Sett fra et havehistorisk synspunkt er det overordentlig interessant å følge tjuebolkens gradvise omformning gjennom de følgende århundrer. Mens den eldste bestemmelse kun kjenner de to haveplanter kvanne og løk, har den

eldre bylov også fått med kål, og i Magnus Lagabøters landslov (1275) er det allerede blitt en lang liste: En ef madr gengr i laukagardr manz eda hvanna, epla gard eda nepna reitt, ertra eda bauna, oc all that alldin er mun veria med gordum ed gezlo... Disse oppregningene omfatter utvilsomt ikke alle samtidens kulturplanter, kun dem som (1) ble dyrket i have, og (2) ble ansett for å være av så stor økonomisk betydning at de trengte lovens beskyttelse. Det er også karakteristisk at lovene skjelner mellom småtyveri av disse plantene og så stort tyveri at det er penger verd (sva mikli at pennings er vert, eldre bylov; tekr til ørzin eda meira, landsloven). Vi ser hvorledes listen over disse viktige haveplantene vokser, fra bare å omfatte kvanne og løk (*Allium scorodoprasum*? cfr. Naustdal 1945) til å omfatte en rekke mere vanlige, innførte kulturplanter.¹⁾ Arkeologiske vidnesbyrd forteller om langt flere nyttevekster i sagatidens Norge. Foruten åkervekstene — og dertil hørte vel også linen, som er omtalt i en runeinnskrift allerede fra 300-tallet (Magnus Olsen og Schetelig 1909) — har vi jo bl. a. Osebergfunnets bestand av kulturplanter (cfr. Holmboe 1921): *Lepidium sativum*, *Pyrus Malus*, *Cannabis sativa*, *Isatis tinctoria* og det berømmelige skallfragment av *Juglans regia*, som kanskje har vært importvare, kanskje tross allt har vært fra et hjemlig tre. Men slike planter har ikke hatt den betydning eller vært dyrket i så store mengder at de behøvde nevnes særskilt i rettsreglene, bortsett fra at »nøtter» nevnes i lovene, og det behøver jo ikke bare være *Corylus* det er tale om, selv om uttrykksmåten nærmest viser hen til den.

Det er meget interessant at i de eldre svenske landskapslovene mangler, såvidt jeg har kunnet finne, fullstendig en paragraf sva- rende til de norske lovers fra tjuebolken. Den kommer først inn med Magnus Eirikssons landslov (1347) og i den noenlunde sam- tidige Västmannalagen. Når man tar i betraktning at Magnus også var norsk konge, er det fristende å anta at paragrafen er innført i svensk lovverk etter norsk mønster. Det som for oss er det vik- tige, er at i de svenske lover er kvannen *ikke* kommet med, til

1) Datidens bønner var naturligvis *Vicia Faba*. Henvisningen til erter og bønner mangler i den tilsvarende islandske lovparagraf.

gjengjeld er humle kommet med i en egen, tilsvarende paragraf. Og i Christian 4,s norske lov — som bare er en misforstått oversettelse av Magnus Lagabøters landslov — er også kvannen fallt ut. Tydeligvis har henvisningen til denne planten vært uforståelig for de danske oversettere. Kanskje spilte den heller ikke lenger noen økonomisk rolle.

Vi ser således at kvannedyrkningen fremstår som en rent norsk — vi kan kanskje spesifisere: vest- og nordnorsk²⁾ eiendommelighet. Det er i og for seg ikke så merkelig, kun fjellformen av *Archangelica*³⁾ kan brukes som nyttevekst, og Norge (med Færøyaner, Island etc.) var det eneste område der et kulturfolk bodde så nær alpine og arktiske strøk at det kom i kontakt med planten. I arktiske kulturer (lapper, eskimoer) spiller planten en stor rolle, og navnebruken viser tydelig at bruken er sterkt influert av møtet med den norsk-grønlandske kultur. Det er også verd å legge merke til at *Archangelica* først kommer inn i skolemedisinen på et meget sent tidspunkt, i senmiddelalderen, nærmere betegnet ca. 1400. I legekunstens klassiske land, Middelhavsområdet, senere også det sydlige Mellomeuropa, Frankrike etc. finnes kvannen ikke; den mangler fullstendig i tidlig-middelalderske legebøker, og først da ryktene om denne merkelige planten spredte seg sydover fra Norge, ble den opptatt i farmakopøen, der den i løpet av meget kort tid erobret en dominerende plass. En antydning om veien den spredtes har man i det ytterst merkelige Harpestreng-arbeid som Hauberg (1936) har trukket frem av glemselen og som er

²⁾ I hvilken utstrekning kvannen har vært dyrket i Østnorges flatbygder, vet vi ikke. Landskapslovene er ikke bevart. Rundspørring har vist at i nutiden er det sentrale Østland temmelig blottet for kvannetradisjoner i motsetning til Vest- og Nordnorge. Men det samme er tilfallet med de sentrale Trøndelagsbygder, altså Frostatingslovens område, hvor vi også fra sagaen vet at kvannen har vært brukt.

³⁾ Slekten *Angelica*'s systematikk er ytterst vanskelig, og det er ikke lyktes meg å finne morfologiske karakterer som skiller mellom de kjemiske og geografiske grupper som man kan skjelve, nemlig: a. Den mellomeuropeiske strand- og elvebreddformen. Temmelig stor, lysgrønn, smak kvalmende. b. Den norske havstrandformen. Liten, blågrønn, smak bedsk. c. Den nordiske fjellformen. Stor, lysgrønn, smak aromatisk. Hvorledes de færøysk-islandsk-grønlandske former passer inn, vet jeg ikke. Heller ikke hva der skjer i Nordskandinavia hvor formene b og c møtes. Gardakvannen på Voss, cfr. nedenfor, er tydeligvis avledet av formen c, men mangler helt denne forms beste — dessværre ikke hel konstante — kjennetegn: de brede vingekantene på fruktene.

det første kjendte sted *Archangelica* nevnes i den internasjonale litteratur.⁴⁾

Det pussige er at mens *Archangelica* ute i verden først og fremst er blitt oppfattet som en medisinplante, og ennå dyrkes som medisin- og krydderplante (likørfabrikasjon, konfekt), synes den i norsk sagatid først og fremst å ha vært en regulær spise, en grønnsak. Riktignok kjenner vi lite til sagatidens materia medica, og den løkgrøt som Tormod Kolbrunaskald nektet å spise etter slaget ved Stiklestad, ble ikke tillagt terapeutisk verd. Utvilsomt har man også den gang brukt krydrete og skarptsmakende urter i medisinsk øyemed, og det skulle være underlig om ikke kvannen har vært med på en eller annen måte; men av de steder der planten er omtalt, får vi det inntrykk at den bruktes som et rent næringsmiddel uten noe sideblikk til eventuell medisinsk virkning. Den nutidige bruken særlig av roten i norsk folkemedisin kan like godt være reminisenser fra tidligere skolemedisin som den kan være opprinnelig tradisjon. Detaljene forøvrig i bruken og dyrkingen av kvanne får vi ikke vite noe om, ikke fra sagatiden og enno mindre fra den senere del av middelalderen. Snorre forteller som kjendt at Olav Trygvason en vårdag år 1000 fikk en kvanne på torget i Nidaros, det synes å tyde på at kvannen har vært handelsvare den gang.

Vi er derfor nødt til å angripe problemet fra den motsatte kanten, fra nutiden, eller rettere sagt de siste 200 år eller så, da vi atter har en litterær tradisjon å støtte oss til. Kvannen brukes da på to helt forskjellige måter. For å forstå dem, må man kjenne plantens livsløp nærmere. *Archangelica* er ekstremt hapaxanth, d. v. s. den blomstrer kun en gang, etter å ha gjennomgått et i dette tilfelle flerårig forsterkningsstadium da den bare frembringer store rosetter av grundstillede blad og utvikler en mektig pelerot. Vegetasjonspunktet sitter hele tiden i jordskorpen; til slutt begynner det en lengevekst, og i løpet av sommeren vokser det ut en mektig blomsterbærende stengel, ofte av 2 meters høyde. Det året

⁴⁾ Muligheten for at henvisningen til *Archangelica* skulle være en senere tilføyelse er vel neppe helt utelukket, men utgiveren har meddelt meg at han anser den for lite sannsynlig.

Fig. 1. Kvannens mektige blomstrende system: Blomstrende fjellkvanne i vidjekratt i Vossefjellene. Johs. Lid fot. Klisjeene til fig. 1, 2, 4 och 6 er utlånt av Bergen Turlag.

planten blomstrer, visner bladene bort ganske tidlig, og så å si hele utviklingen av det svære blomstrende system (fig. 1), blomstringen og fruktsettingen foregår på grunnlag av reservestoffene i roten. Dermed er både de og vekstpunktet opbrukt, og planten dør etter fruktmodningen. Kuttet stengelen før blomstringen, er plantens regenerasjonsevne meget liten; de blomsterstander som dannes fra de undre bladhjørner, når vanligvis ikke å sette frø. Neste år er planten død.⁵⁾ En kvanneplante har altså to helt for-

⁵⁾ Det synes som om visse mellomeuropeiske kulturformer forholder seg noe anderledes. Iallfall anbefales det i kulturanvisninger å formere planten ved rot-skudd (Meyer 1934). Noe slikt har ikke vært mulig med de former jeg har hatt i kultur.

Fig. 2. Når man bruker villtvoksende kvanne, tar man de unge blomsterstenglene før blomsterstanden er kommet ut av hylsterbladet: Ung fjellkvanne, Valldal, Sunnmøre. B. I. Grønningseter fot.

skjellige aspekter: Det flerårige vegetative stadium, som vanligvis har navnet *kvann*, og den mektige blomstrende plante, som vanligvis heter, eller rettere hvis stengel vanligvis heter *jol*, *aul*, eller *sløke* (*sløykje*)⁶⁾. Hvor gammel denne navnedifferensieringen er, kan man ikke godt vite, men bortsett fra *sløke* er navnene etymologisk uforklarte, og sikkert meget gamle; de brukes allerede i sagaen, sannsynligvis på samme måte som nu. Når det heter om Olav Trygvasons fatale plante at han tok en *kvannjol* i hånden og gikk til dronningens herberge, er det derfor grund til å anta at de for årstiden merkelig store kvanner som den dag ble torgført i

⁶⁾ Når navnebruken av og til oppgis motsatt, er det vistnok en sen misforståelse.

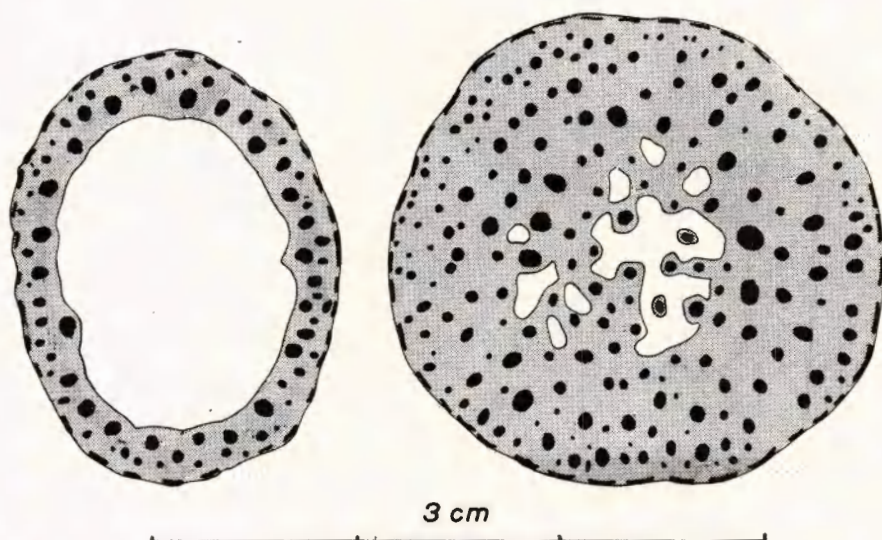

Fig. 3. Tversnitt av bladstilk av villkvanne (t. v.) og kulturformen (t. h.)
Sort: Karrstrenger og styrkevev, det siste periferl.

Nidaros, skrev seg fra villplanter. Det er nemlig slik at når man bruker villtvoksende kvanne — og det gjorde og gjør man stadig — tar man de unge blomsterstenglene, før blomsterstanden er kommet ut av hylsterbladet (fig. 2). Det ytre, harde laget med bl. a. lednings- og styrkevev flekkes av, og man spiser den indre, hule marg, som er nesten hvit, sprø og saftig. Den smaker friskt, krydret, og man føler seg innvendig rensset i lange tider etterpå; men planten er drept, den vil bare i de sjeldneste tilfelle nå å sette frø.

Det er klart at en slik anvendelsesmåte vanskelig kan tenkes for dyrket kvanne, den ødelegger jo planten, og med mindre man målbevisst setter av planter til frøavl, utrydder man den raskt, på samme måte som rike spontane kvanneforekomster er utryddet ved overdreven beskatning av mennesker og dyr. Et landbruk som er kommet så langt at det dyrker neper, er naturligvis også istand til å sette kvanne av til frøavl, men nepen er, som vi så, en forholdsvis sen tilvekst til kjøkkenhavefloraen. Vi ser derfor at utnyttelsen av den dyrkede plante er basert på *bladstilken*. Også

den har formen av et rør, også den har et ytre hardt og et indre saftig lag, og overalt der det er tale om *kvannestilk* synes det å være bladstilk som er ment. Stengelen betegnes alltid som jol, eller i sammensetning som kvannjol, resp. aul eller sløke.

Nu er det i denne forbindelse overordentlig interessant at det finnes en kulturrase av *Archangelica* hvis bladstilk istedenfor å være et tynnvegget rør er oppfylt av margvev, slik at det bare er en ganske liten, uregelmessig kanal igjen i midten. Det er like stor forskjell mellom disse to typene, som det er mellom en villgulerot og en av de moderne, høyt foredlede gulerøtter (morøtter). Innenfor samme volum inneholder en bladstilk av kulturkvanne langt mere spiselig vev enn en av villkvanne, og dertil kommer at kulturkvannen — gardakvannen — smaker vesentlig mindre bedskt en villkvannens bladstilk, den smaker omtrent som dens blomsterstilk tidlig om våren. Til tross for at assimilatrømmen fra bladet i kulturformen er fordelt over et mye større areal, er sukkergehalten en solskinnsdag allikevel mye større, nemlig ca. 39 % av tørrstoffet mot ca. 25 % hos villformen.⁷⁾

Denne ytterst merkelige kulturformen av *Archangelica*, som herved, til forfedrenes ære være døpt *var. maiorum*, og som er fremkommet ved tusenårig seleksjon⁸⁾, kjennes kun fra noen få gårder på, eller rettere omkring Voss i Hordaland. Nede i selve hovedbygden finnes den ikke, men rundt om i dalene, gjerne litt langt unna, finnes det noen få steder der denne fine, gamle kulturplanten ennå vokser, ennå hegnes om.

Dermed er vi endelig kommet frem til kvanngarden, den nu ytterst primitive, noen få kvadratmeter store kjøkkenhaven på et solvarmt sted langs husveggen der kvannen dyrkedes og ennå dyrkes. Kommer man over en slik kvanngard på et sted der husene

7) Etter en orienterende analyse ved dr. E. Alvsaker, Universitetets kjemiske institutt.

8) Den »kulturform» som er beskrevet som *β sativa* (Miller) Rikli, er uten enhver systematisk betydning. Den for »formen» karakteristiske, eiendommelige trevlede roten fremkommer ved at plantene prikles, hvorved rotens terminale hovedvekstpunkt ødelegges og de sekundære vekstpunkter i rotens øvre deler fremmes, slik at de oprinnelig tynne siderøtter (gulerot-typen!) blir tykke og kraftige (sèlleri-typen! Sèlleri prikles også). Ved dyrkning under ens forhold viser de villtvoksende norske former og de mellomeuropeiske kulturformene ingen forskjell av betydning hva rotens opbygning angår.

*Fig. 4. Kvanngard uten noen tydelig begrensning, kun som en haug langs husveggen: kvanngard på Mestad i Teigdalen. Foruten *Archangelica* står det litt *Chrysanthemum vulgare* ved husveggen. Da bildet ble tatt, sto husene enno på sin gamle plass i tunet. Nu er de utflyttet og kvanngarden ødelagt.*

ennu står på den gamle plassen, blir man øyeblikkelig klar over den selvfølgelige placering; her er ingen tvil mulig: slik må småkårsfolk ha dyrket kvanne siden sagatiden: Nær huset, slik at den var lettvind å komme til, i fet jord med mye sol (fig. 4). Bortsett fra gjødselbehovet og fra at den ikke liker konkurranse, er kvannen en ganske fordringsløs plante, og konkurransen oppheves ganske enkelt ved at man om våren sprer et tykt lag vedrusk eller aske eller lignende⁹⁾ ut over bedet. Den grove, kraftige kvannen generes ikke vesentlig og kommer forttere gjennom enn gressene. Og har kvannen først fått folde ut sine mektige blad, har annen vegetasjon ikke stort den skulle ha sagt det året.

Slik har da kvannen vært dyrket i århundrer, og på Færøyane

⁹⁾ Småkull fra smien skal være udmerket. Man kan her muligens skimte en sammenheng mellom to faser av fruktbarhetsdyrkelse, den som er knyttet til smedhåndverket og den som er knyttet til kvannen (cfr. Lid 1928).

og Island synes den til dels stadig å dyrkes slik, hvorved dog er å merke at den ovenfor omtalte kulturform ikke synes å finnes på disse øer. I Norge er gardakvannen og kvanngarden forsvunnet, og mye av tradisjonene om dem også, rent bortsett fra Vossetraktene der det er lyktes å opspore og forhåpentlig redde noen småstumper. Det har sikkert vært flere samvirkende årsaker til at kvannen er gått ut av dansen. Man kan først og fremst vise til at dens anvendelsesområde er meget begrenset: den kan kun spises rå, smaken passer ikke sammen med annen mat, egner seg heller ikke for tilberedelse, så den kan vanskelig nyttes ved måltidene. Man kan nok forestille seg at den friske, krydrete smak kunne komme vel med utpå våren når saltkjøttet ble harskt og dietten forøvrig tok til å bli mindre tilfredsstillende. Vitamininnholdet har neppe spillet noen rolle, det er temmelig ubetydelig (Nordal 1939, 1941). Senere tiders bedrede kosthold, som på alle måter har nedsatt krydderbehovet, kan nok delvis forklare at det ble mindre bruk for kvannen. Som lekkeri har den ikke kunnet hevde seg mot den moderne konfektindustri frembringelser, og i og med innførelsen av rhabarbraen på slutten av 1700-tallet (Schübeler) fikk også fjellbygdene en mere anvendelig grønnsak som kunne gi en del av den avveksling i kostholdet som tidligere tider manglet. Det er karakteristisk at på Gjerald er den gamle kvanngarden fylt av rhabarbra mens kvannen går for lut og kaldt vann rundt i tunet (fig. 5).

Som anlegg er kvanngarden det enklest mulige: Et rektangulært bed som støtter seg til grunnmuren, og som forøvrig begrenses av trappen og hushjørnet eller kjellernedgangen. I de fleste tilfelle er den omgitt av en kant — bordkant eller stenkant — og er gjerne hevet en liten fot eller så over tunets nivå. Men jeg har også sett kvanngarder uten noen tydelig begrensnings, kun som en haug langs husveggen (fig. 4). Bare i et tilfelle har jeg sett en annen plassering, nemlig ved et lite hus med inngangen på skyggesiden. Her (Markhusteigen i Vossestrand) ligger kvanngarden som en inngjerdet hage på forsiden av huset (fig. 6). Inni kvanngarden står det også *Ribes rubrum coll.* Denne har sikkert også vært brukt meget lenge, men da kvannen hører forsommeren til, ripsen

Fig. 5. På Gjerald i Bordalen er den gamle kvanngarden fylt av rhabarbra.

ettersommeren, har de ikke konkurrert, men supplert hverandre. Rhabarber og kvann inntreffer derimot noenlunde samtidig.

Av språklige grunner antar Schnitler at kvanngarden har vært en forholdsvis stor have »omgitt av stenvmur eller av trægjerde» (1916 p. 25). Det er naturligvis slik at betegnelsen *gard* forutsetter at det finnes en inngjerding, men med de løst omkringstreifende dyr om våren (forsåvidt som de sulteforede dyr var istand til å streife!) er det klart at dersom man ville ha utbytte av kvanngarden, fikk man nokk hegne den inn likegyldig hvor liten den var. De forholdsvis store hager som Schnitler beskjeftiger seg med, og dem som man møter i 1200-tallets litteratur, er forholdsvis sene former som har vært utsatt for påvirkning fra mange kanter.

Parkmessig er det ikke mye ved kvanngarden; stort enklere kunne det ikke være, men vi skal ikke glemme at vi her ser for oss en av røttene til den havedyrkning vi har idag. Munkene har nok spillet en stor rolle, kanskje hovedrollen; men de kom ikke til ubrutt mark, haven som begrep fantes allerede i hedensk tid. Når en står foran et av disse enkle bed i en fjelldal nær Voss,

Fig. 6. På Markusteigen i Vossestrand ligger kvanngarden som en inngjerdet hage på forsiden av huset. Her stelles kvannen enno på gammelt vis.

gripes man av ærbødighet; det er tross alt noe stort over det lille anlegget, det fører derfra en linje bakover, en linje som både i tid og i kulturhistorie fører lenger bakover enn det meste av det vi ellers kan opvarte med her i Norden. Hvorlengde det ennu vil vare ved? Umulig å si. Akkurat nu har kvanngarden litt nasjonalromantisk vinn i seilene, og gode menn har forsøkt å vinn vossingene hvilken ærverdig sak gardakvannen er — men hvor lenge det varer og hvor dypt det stikker, kan kun fremtiden vise. Jeg er iallfall glad over å ha opplevet gardakvannen i dens rette miljø.

LITTERATURHENVISNINGER.

- Grønlien, N.* 1928: Um kvann og kvanngardar. — Vossebygdene 18, 46.
Hauberg, P. 1936: *Henrik Harpestræng*. Liber herbarum. — København (Hafnia).
Holmboe, J. 1921: Nytteplanter og ugræs i Osebergfundet. — Osebergfundet V. Oslo (Brøgger).
Keyser, R. og Munch, P. A. 1846—48: Norges gamle love indtil 1387. — Christiania.

- Lid, N.* 1928. Vegetasjonsgudinne og vårplantar. — Tromsø mus. skr. 2, 132.
- Meyer, T.* 1934: Arzneipflanzenkultur und Kräuterhandel. — Berlin (Springer). 5. Aufl.
- Naustdal, J.* 1945: *Allium scorodoprasum* L. på Vestlandet. — Bergens mus. årb. 1944. Hist.-antkv. rk. 7.
- Nordal, A.* 1939, 1941: Über einige norwegische volksmedizinische Skorbutpflanzen und ihren Vitamin-C-Gehalt. — Nyt mag. f. naturv. 79, 193; 81, 117.
- Olsen, Magnus, og Schetelig, H.* 1909: En indskrift med ældre runer fra Fløksand i Nordhordland. — Bergens mus. årb. 1909, 7.
- Schlyter, C. J.* 1827—77: Samling af Sveriges gamla lagar. — Lund.
- Schübeler, F. C.* 1886: *Viridarium norvegicum* I. — Christiania (Universitetsprogram).
- Snorre Sturlason:* Kongesagaer. — *Schønings* utgave, København 1777.
- Storms* utgave, Kristiania 1899.

SUMMARY.

The kvanngard, a relict in the history of gardening.

Horticulture is mentioned in the old Norwegian laws (ca. 1000 A. D. onwards), referring to some *Allium* sp. and to *Archangelica* in the oldest texts. The latter is a specifically Norwegian horticultural object, and has subsequently spread to M. Europe. In Norway *Archangelica* is (was) used as a vegetable, either the young flower stalk or the leaf stalk being eaten raw. As the species is extremely hapaxanthic and does not reconstruct its flowering system after it has been removed, the use of the flower stalk is restricted to wild-growing specimens, whereas the leaf-stalk is used of cultivated specimens. In Voss (Hordaland) there are found cultivated forms (*var. maiorum* cp. below) the leaf-stalk of which is almost massive (cp. fig. 3). The beds in which *Archangelica* is grown in the Voss area are the last remains of the *kvanngard* of the old Norwegian laws.

Angelica archangelica *var. maiorum* nov. var. Differt a forma typica [»*A. archangelica* *var. norvegica* (Rupr.) Rikli»] petiolis fere solidis. — In hortibus rusticis prope Voss culta. Typus ex Mestad Teigdaliae in Museo botanico Universitatis Bergensi.

NÅGRA MINNEN FRÅN EN RESA TILL ENGLAND HÖSTEN 1949 — I NÅGON MÅN DENDROLOGISKA

av Nils Hylander

Det heter, som allbekant är, att den som gör en resa, har något att berätta. Jag gjorde hösten 1949, som åtskilliga av mina kolleger, en resa till England och borde alltså ha något att mäla därifrån, helst som det var min första. Eftersom det likaså gärna kunde heta, att den som gjort en resa gärna *vill* berätta och jag hittills inte fått göra det, så begagnar jag nu tillfället att, innan de falnat alltför mycket, meddela några intryck och hågkomster; ett och annat handlar om dendrologi och parkvård.

Jag for den 17 september från Göteborg och hade sedan ett och ett halvt härliga dygn ombord på Saga. Vädret var varmt och stilla; mitt ute på Nordsjön tillbringade man dagen med att lapa sol, slöläsa en bok och med sina medpassagerare diskutera fripassagerarnas problem. Vi hade nämligen ett par fripassagerare — bevingade. Den första var möjligen en liten hackspett, jag vet inte säkert. Den andra och trognare var i vart fall en gulsparv. Min engelske hyttkamrat höll visserligen på att göra mig mer än lämpligt förbryllad, när han — som jag tyckte — sade sig ha sett en guldfisk på däck; men när den påstods ha suttit på relingen, fattade jag, att vad han rapporterade måste ha varit, inte en goldfish utan en goldfinch (varvid bör bemärkas, att det säkerligen var gulsparven, som han på detta sätt upphöjde till steglitsa, ty det är den sistnämnda som rätteligen kallas guldfink). Den tredje långvägafararen kretsade på lite blygare avstånd från oss men gjorde oss desto mer förvånade, när den — det var på middagen

den andra dagen — ett tag slog sina lovar nära nog för att avslöjas och den blekbruna fågeln, vi på avstånd tagit för en ung mås, visade sig vara en tornuggla. Den måste ha flugit oss till mötes från England.

Väl i land hade jag inte tillfälle att se mycket av engelsk fauna. Den vilda representerades nästan bara av råkorna, som seglade över fälten utanför mitt fönster i Kew. Jo, och så av Christopher Robin, rödhaken. Min värd, som var fågelkunnig, påstod, att den engelske rödhaken är en särskild ras, utmärkt av sin sällskaplighet. Jag tror honom. Man kunde inte vandra omkring i Kew Gardens och stanna sin promenad ett ögonblick, utan att rödhaken slog sig ner och höll konsert i närmaste träd. Det var högst förtjusande. Kew Gardens hade naturligtvis änder och sumphöns i sin stora damm, att proppas med skorpsmulor av traktens ungar; nere i vattnet simmade korpulenta karpar, så vitt man kunde urskilja genom vattnets gröna gröt av alger, som uppenbarligen levde högt på skorpdieten.

Av den vilda engelska floran såg jag tyvärr ungefär lika litet som av turisternas England. Jag var ju inte ute på sightseeing utan för att prata med folk, mera officiellt för att diskutera nomenklatur med kolleger inför kommande sommars kongress. Något lite av vild flora fick jag dock se, fast jag var sent ute och kom efter en rekordtorr sommar, som mångenstädes bränt fula fläckar i de berömda gräsplanernas gröna sammet — vädret var f. ö. alltjämt, ända in i mitten av oktober, sommaraktigt varmt men de flesta dagar med en mattsam och svett drivande växthusvärme.

En sak fick jag se, som jag aldrig sett förr: blommande murgröna, hängande över murar och stängsel i tunga sjok. Vild var ju också en annan klättrväxt, som jag såg för första gången utanför en trädgårds hägn, när det lantligt töffande tåget förde mig genom Gloucestershires vackert lummiga parklandskap bort till Cheltenham, nämligen *Clematis vitalba*, ej längre i blom utan skyltande över snåren med sina långa, silverglänsande fruktdun. Den första »vilda» flora, som mötte en, nämligen den som koloniserade banvallen mellan Tilbury och London, kunde däremot verk-

ligen betraktas som dubiösa representanter för den brittiska växtligheten. Den utgjordes förnämligast av nordamerikanska astrar och *Solidago*, likaså amerikansk sumak och asiatisk *Colutea*. Här och där stod ett förvildat fänkålsstånd — aldrig däremot dill: dill är i England bara en växt, vars frö man kan köpa på apoteket för att laga hostdekokt på.

Redan på denna resa hann man också se till leda den sjukligt gulbleka buske, som engelsmännen med föga sinne för metallurgisk sannfärdighet kalla Golden privet, d. v. s. guldliguster, och som de med patologisk förälskelse plantera kring sitt hus. I Kew, där jag haft tur att få min varelse, var gudskelov inte denna buske den dominerande lignosen i de små täpporna framför de långa, enformiga raderna av tvåvånings tegelhus, inte heller någon av de andra brokbladingar, som äro populära där borta — den vanligaste är väl *Ilex*, men alla möjliga andra finnas också. Den ovedersägligt frappantaste busken var i stället en lysande orange-fruktig form av *Pyracantha coccinea*, som på ett verkligt effektfullt sätt klädde och prydde framväggarna ända till taklisten på en mycket stor del av husen. Ganska frappanta voro också de ofta förbluffande storväxta och buskiga lavendlar, som sågos i många Kew-täppor; de voro verkligt dekorativa genom sina nästan silvervita blad, vilka med sin mycket smala form rörde tillhörigheten till *Lavandula latifolia*, den hos oss ej odlade 'spiklavendeln». Eller kanske skall man säga, rörde sin släktskap med, ty det är mycket möjligt att det rörde sig om hybrider mellan denna och den äkta lavendeln, *L. officinalis*, eftersom åtskilliga sådana framställts i England. Lavendeln har ju där en särskild popularitet, som deras förträffliga lavendelvatten någon gång kan låta även oss påminnas om.

Vanliga täppväxter voro också höga krysantemer av »koreanum»-typ. Dessa visade alltjämt inga tecken till blomning, vilket — väl med rätta — skyldes på sommarens myckna sol. I stället gav mig den exceptionella höstvärmen uppfyllelsen av en gammal dröm: jag fick se blommande jordärtskocka. Den kunde väl ha försvarat en plats i prydnadstäppan, men där stod den nu inte utan i den intensiva tristess, en engelsk bakgård bjuder. Här var

denna, det måste medges, dock avsevärt lindrad av en praktfullt blommande rikedom av den växt, vi hittills kallat *Oenothera lamarckiana* men som nu, enligt den amerikanske specialisten Munz, måste kallas *O. erythrosepala* Borb. Han påstår nämligen — jag känner inte hans bevis — att den ursprungliga Seringeska *O. lamarckiana* inte skulle vara identisk med den växt, de Vries gjort så berömd under detta namn.

Men även i täpporna framför husen funnos givetvis blommande prydnader. Hos min värd liksom i Kew Gardens och i ett par andra trädgårdar, jag besökte, visade *Sternbergia lutea* — det fanns ett par olika typer — sin höggula, krokuslika kalk. En ganska snarlik fast vitblommig höstväxt, som jag också blev bekant med där, var *Zephyranthes candida*, som framför växthusen i Kew bildade långa lister. Framför matrumsfönstret i mitt kvarter i Kew blommade den närmast halvbuskartade *Ceratostigma Willmottiae* vackert himmelsblått men bara lite glest på de smala, spretiga grenarna. Fastän förvisso odlingsvärd kan den dock ur prydnads-synpunkt inte på långt när mäta sig med sin mer bekanta, helt örtartade släkting *Ceratostigma plumbaginoides*, som utanför ingången till Kew-herbariet bildade en praktfull matta av lysande azurblå färg.

Vad som fanns i Kew Gardens skall jag emellertid återkomma till längre fram — låt oss återvända till London från 217 Mortlake Road, min bostad i Kew hos mr. Stearn, via Kew Gardens station och tunnelbanan. Det är ingen risk att ta vägen åt fel håll; redan granntomten signalerar ett illrött stopptecken: förgården där är plattbelagd, och mellan plattorna stå utplanterade praktsalvior i blom. För övrigt har man, även när dimman tättnar på, hos en av grannarna åt stationshållet ett säkert fast dystert sjömärke: en ännu ung *Araucaria* fyller där gatsidans miniatyrträdgård med sina urtidsmässigt reptilfjälliga, stelt utsträckta ormgrenar.

Alltså, tillbaka till London och den kronologiska ordningen. Jag har haft en utomordentlig tur med min inackorderingsfråga, som annars är ett stort bekymmer för London-turisten: jag skall bo hos bibliotekarien i R. Horticultural Society och får på det sättet inte heller kvällarna förspilda, ty han är botanist såväl som

bibliograf och bl. a. specialist på *Hosta*, som för tillfället är högst aktuellt för mig. Jag får också tillfälle att för mina *Hosta*-undersökningar utnyttja sällskaps utomordentliga bibliotek, som bär namnet Lindley Library, eftersom John Lindleys bibliotek utgör dess stomme, och där jag finner så gott som alla de eljest svåråtkomliga trädgårdstidskrifter och dyrbara planschverk jag behöver se. Utom mr. Stearn tjänstgöra där två medelålders damer, bägge gränslöst tjänstvilliga. Jag råkar säga till den ena av dem något om solvisare, och hon öppnar genast ett bokskåp och förevisar bibliotekets avdelning för solvisarlitteratur (ja det är sant!). Jag frågar den andra angående arkitekten till en barockkyrka, jag sett på bilfärden, och hon visar sig vara stor specialist på Londons kyrkor — dagen därpå lånar hon mig ur egna samlingar en förberedandebok i ämnet och skänker mig en broschyr om Sir Christopher Wren, som jag under den kommande veckan använder som reslektyr på undergrunden.

Den botaniska avdelningen vid British Museum, Natural History var min andra arbetsplats i London eller egentligen min första, eftersom jag där skulle träffa mina specialistkolleger och om möjligt också studera något litet i herbariet för egen räkning. Eftersom min främste trätobroder, den nu nyligen avlidne mr. Wilmott, just satt sig i säkerhet genom att rymma till kusten på *Salicornia*-jakt, fick jag faktiskt någon tid övrig och kunde åtminstone själv försäkra mig om riktigheten av en av de senare årens mer chockerande ändringar i trädnomenklaturen; jag fick se typexemplaret till *Populus candicans* Ait. och måste ge dr. Rouleau, den kanadensiske poppelexperten, rätt i att det faktiskt absolut inte är samma växt, som vi alltid kallat så, alltså ontariopoppeln. De tycks ine bli en annan råd än att bita i det ganska sura äpplet och ta upp hans nybildade namn, *P. gileadensis* — bildat efter dess amerikanska namn Balm-of-Gilead. Troligen har han också rätt i sin tolkning av denna förbryllande växt som en hybrid mellan *P. balsamifera* och en form av *P. deltoides* (den amerikanska svartpoppeln), förekommande endast i en enda klon; det skulle ge en rimlig förklaring till att den blott är känd som honträäd och aldrig verkligt vild, och den

från balsampopplarnas avvikande hårighetstypen skulle kunna förklaras som arv från deltoides.

Här träffar jag också min kollega docent Harry Smith, efter veckor i Newcastle och Edinburgh nu intensivt sysselsatt med att studera *Gentiana*-materialet i British Museum. Jag återser också avdelningens chef, dr. Ramsbottom, välvillig som alltid men något telefonjaktad av svampintresserad allmänhet, som ringer och frågar oraklet i botaniska och kulinariska ärenden; det är lite grand svampsäsong. Han är emellertid ivrig att visa mig de efter ett brandbombanfall under blitzen svårt avbrända men delvis nu återställda museilokalerna, och han tar mig också en dag ut på en liten, halvt turistisk, halvt botanisk bussfärd ner till Bloomsbury, där jag i British Museum — det ursprungliga, med sin praktfulla pelarfasad — vill studera den gamle Japan-fararen Kaempfers originalbilder av ett par *Hosta*-arter. På vägen hinna vi göra mycket kortfattade visiter i den alltjämt välskötta Chelsea Physic Garden, som en gång Philip Miller gjorde berömd, och i Linnean Societys lokaler i det storståtliga Burlington House; jag får några minuter att titta på Linné-herbariet med bibliotekarien, dr. Savage, som guide, och kan åtminstone konstatera, att *Mentha*-materialet skulle vara värt en ytterligare titt, en ganska grundlig. Dr. Ramsbottom visar sig vara ruinspecialist, eller rättare sagt, specialist på de av bomberna skapade ödetomterna, vilkas säregna invasionsflora redan ägnats åtskilliga arbeten. De stora ytorna av »ny jord» ha givit enastående tillfälle till massspridning för en del arter med flygfrukter: speciellt har en väl ursprungligen från Kew Gardens utkommen italiensk ånnuell *Senecio*-art, *S. squalidus*, förökat sig enormt och sätter sin prägel på ruderatfloran i London och långt därutanför. Högst säregna tedde sig en del ödetomter, som nu täcktes av manshöga djungelsnår av blommande höstbuddleja.

Av den övriga forskarstaben var det huvudsakligen mr. Dandy jag fick anfäkt; med honom hade jag mycket ingående och stundom ganska heta diskussioner om nomenklatur, till dess slutligen mr. Wilmott återkom och det blev riktigt hett. En eldig håg var också karakteristisk för chefens närmaste man (och när detta

läses dr. Ramsbottoms efterträdare), dr. Taylor, bl. a. författare till en *Meconopsis*-monografi; han hördes ofta med energiska kliv och hårt rullande höglandstal styra färden till det bås, som dolde docent Smith, vars värd han var.

Utanför London kunde jag dock ganska grundligt genomturista två berömda platser: Oxford och Cambridge, fast jag tog dem i motsatt ordning och endast Cambridge som ett eget mål. Åt Oxford ägnade jag några timmar på genomresa från Cheltenham och strövade där på egen hand med ledning av en tryckt vägvisare. Jag tog det grundligt och metodiskt i geografisk ordning, naturligtvis med tonvikten på colleges — börjande i norr med de angränsande collegen St. John, Balliol och Trinity. Balliol — arkitektoniskt föga märkligt med huvudsakligen 1800-talshus men berömt för sina höga examensfordringar — var givetvis nödvändigt att se som lord Peter Wimseys college. Desto ståtligare var dess granne Trinity inom magnifka smidesgrindar och det intilliggande St. Johns med dess underbara, mot öster öppna trädgård. Dessa ofta överraskande spatiösa, sol- och rofyllda trädgårdar med deras härliga gräsmattor inom ramen av vackra blomster-rabatter fann man till sin förvåning ganska ofta dolda långt in bakom fängelsedystert gråa stenmurar, exempelvis inom det äldrigaste colleget av alla, Merton, som verkligen gav ett nästan kusligt medeltida intryck. New College var, som förstås av namnet, också ett av de antikaste.

I Cambridge hade jag däremot fått med mig en av de yngre botanisterna som en högst sakkunnig och i allo förträfflig vägvisare.

Även här ägnades givetvis uppmärksamheten främst åt collegen. De flesta ligger nära västra stranden av Cam, delvis skilda från denna av stora gräsplaner, så som framför Clare College och det intilliggande Kings College, vilka därför med sina rena fasader mot floden ge ett synnerligen imponerande intryck från dennas andra sida, där det nya stora biblioteket reser sig och där floden här och där kantas med alléer av en eller flera av de typiskt engelska almarna. Särskilt finnas där ståtliga träd av *Ulmus procera*, som gör skäl för sitt namn genom sin höga men ganska smala krona. (En översikt av de engelska almarna har f. ö. givits i popu-

Bild 1. Från Pittville Gardens, Cheltenham

lär form av specialisten Melville i ett häfte av den mycket lovande men tyvärr för tillfället avsomnade tidskriften *The New Naturalist*.)

Liksom i Oxford ha även här en del college vackra trädgårdar, flertalet har dock blott en eller flera fyrkantiga gårdar, »quads», runtom omgivna av tegelröda eller gråa — eller oftast rödgrå — murar, innanför vilka studentrummen befinna sig. Dessa murar ha ofta en ganska rik beklädnad av klättrande eller mer eller mindre spaljerade buskar av högst växlande art och ofta högeligen anakronistisk, även om också gotiken understundom är ganska viktoriansk. Utom storbladiga vinrankor och helt vanligt klättervin kunde man så exempelvis få se en hög buske av *Elsholtzia Stauntonii* med sina långa, rödvioletta ax, på avstånd liknande en häckspiréa, eller den starkt gråludna men eljes i bladen förbluffande gullregnslika *Cytisus Battandieri*, som för att

vara en marockan visat sig oväntat hårdig och som jag såg i trädgårdar på flera håll.

Följande dag ägnades huvudsakligen åt botaniska trädgården. Om denna visste jag i förväg bara, att den fanns, så den blev en stor positiv överraskning. Dess vidd är visserligen inte så betydande, kanske inte heller dess artantal — liksom övriga botaniska trädgårdar i England led den svårt av personalbristen under kriget, som tvingade till igenläggning av vissa partier, vilka man nu med något bättre resurser ivrigt söker att återställa. Men i själva utformningen var den särdeles tilltalande, särskilt i det centrala partiet med en slingrande damm kring vilken man även sammanfört en kollektion av inhemska sumpväxter och på vars slänter nu trekvartermeterhöga *Metasequoia* viftade med sina gracila, nästan akacieliika grenar, ungefär som jag redan sett den tidigare på hösten i Köpenhamn och i dr. Börgesens trädgård nära Helsingör — i Cambridge sades det, att man haft ett sådant överflöd på plantor, att varje intresserad trädgårdsägare kunnat få sitt exemplar. Här fick jag nu äntligen se en sak, jag länge väntat förgäves på: här fanns inte bara den överallt förekommande, rent vitblommade *Polygonum*, jag antagit vara *P. Aubertii*, utan också en annan ytterst snarlik med svagt skära blommor i kanske inte så överflödande rikedom, vilken väl måste vara den äkta *P. baldschuanicum*. Men skillnaden i övrigt — en mycket obetydlig olikhet i blommornas form — föreföll knappt nämnvärd, och huruvida den är genomgående, vet jag ej — några mer ingående studier har jag ej kunnat göra.

För första gången fick jag också se en päronrönn, *Sorbus domestica*, rönnlik i bladen visserligen men dess mera päronlik i sina frukter, som nu lågo strödda på marken — d. v. s. smaken var gunås rätt långt från päronlik och över huvud taget ej särskilt angenäm. Men gentemot oxlar och rönnar föreföll den mig så avvikande, att jag känner mig mycket benägen att med gamle Svensson återuppliva det Spachska släktet *Cormus* för denna art. Varvid det kanske bör ihågkommas, att vid det val av typarter för linneanska fanerogamsläkten, som de internationella nomenklaturreglerna redovisa, som typ för *Sorbus* just valts *S. domestica*

— väl av några för vanliga botanister fördolda historiska eller mytologiska skäl. Lyckligtvis har ett förslag kommit, att man i stället skall typifiera släktet med *S. aucuparia*.

Bland andra remarkablare arter jag såg i Cambridge-trädgården, må nämnas en vitblommig form av en tätt vitluden *Buddleia* av *fallowiana*-gruppen, vidare *Caryopteris incana* och utplanterad, grant blommande *Abutilon megapotamicum* samt bland de senblommande perenna örterna på friland *Helianthus orgyalis* med sina lustigt slokande, nästan kängbandslika blad, den högväxta sydamerikanska kompositen *Pericome caudata* med små, något ageratumliska men klargula korgar och den silverludna, ljusst gulblommiga *Erodium chrysanthum*. Den sistnämnda stod — liksom den av sina bärlika frukter liksom pärlbeströdda, torniga lilla busken *Margyricarpus setosus* — i det föga omfångsrika men ganska innehållsrika stenpartiet. I detta fann jag också den växt, jag kanske betraktar som den botaniskt intressantaste av alla jag såg i England. Det var en ros — eller snarare en växt, som kommit på idén att försöka bli en ros men bara kommit halvvägs. Den stod under namnet *Rosa stellata*, men i mitt tycke gör man klokt i att följa den store iktyologen och sedermera rodologen Boulenger i hans förslag att för denna art och dess få, likaledes i södra Nordamerika hemmahörande släktingar göra ett eget släkte, *Hesperhodos*.

Ur hortikulturbotanisk synpunkt mest givande voro väl ändå de besök jag kunde göra dels i Kew Gardens, som jag hade på en kvarts timmes avstånd från bostaden, och dels i R. Horticultural Societys stora försöksträdgård vid Wisley. Dit gick färden i buss förbi bl. a. en tyvärr nu fullständigt förvildad jättelik herrgårds-park, som eljes hade ett visst svenskt intresse såsom anlagd av den svenske men länge i England verksamme 1700-talsarkitekten Piper (om vilken mera kan läsas i Lustgården 1934).

För övrigt bestod landskapet här till stor del av mer eller mindre hedartad skog med massvegetation av örnbräken av en typ och en storlek som för en uppsvensk tedde sig högst frapperande — just utanför trädgårdsentrén såg jag ett exemplar, som snart sagt klättrade i en Ilex-buske till åtminstone 3 meters höjd. En liknande

typ, avvikande från vår rätt oansenliga och stelt tråkiga barrskogsrä genom sina mjukare, liksom vinglikt utbredda skivor, har jag emellertid sett i praktfulla bestånd i Danmark norr om Köpenhamn; en närmare undersökning vore i hög grad av nöden. Det visade sig förresten, när frågan kom på tal vid en liten kollegial pratstund i Cambridge, att ett par botanister därifrån, som nyligen varit i Sverige, hade motsvarande intryck av den svenska typen som en alldeles främmande; vi voro fullkomligt ense, så när som på att de mente, det var den svenska typen, som var tokig, och det kanske är det riktigare.

Vi kommo till Wisley en bråd dag — där försiggingo just examina med årets trädgårdsmästarkurs, men chefen, den lika energisprudlande som charmfulle mr. Gilmour, hann likväl ta oss ut till lunch på ett tjusande gammalt värdshus, föregången av en blixervisit på en äkta elisabetansk pub av det mest turistbedårande slag. På eftermiddagen samlades också flertalet av institutionens funktionärer till te, en liten pratstund, som liksom allt i övrigt på Wisley gav ett intryck av en sällsynt trevlig arbetsmiljö. Omgivningen är också uppmuntrande. Redan den första anblicken av laboratoriebyggnaden är ju lockande: en lång rustik byggnad med de typiska engelska skorstenspiporna över det branta takfallet; och över den lustigt brokiga fasaden klängde kring fönstren med deras blyinfattade rutor den ljuvligt gulblommande klätterrosen Mermaid. Utmed stenfoten på denna åt trädgården vända sida löper en rabatt med allsköns ömtåligare växter, liksom ännu flera sådana samlats runt de många vingarna av det framför laboratoriet utbredda växthuskomplexet, av vars rika innehåll jag bara skall nämna den praktfullt violblommiga melastomatacén *Tibouchina*. Av dessa ömtåligare rabattväxter lyste särskilt den ytterst smalbladiga *Kniphofia Garpinii* med något yvigare och mer enfärgat rödgula facklor än våra vanliga *uvaria*-former och -hybrider. Liksom i Kew stod nu också i skönaste fägring den växt, som vanligtvis brukat kallas *Amaryllis belladonna* men som enligt andra bör kallas *Callicore rosea* eller enligt åter andra, som torde ha mest rätt, *Brunsvigia rosea*. Åtminstone står den ytterst nära de äkta *Brunsvigia*-arterna, bildar hybrider med dessa (s. k.

Bild 2. Laboratoriebyggnaden i Wisley. T. Nitzelius foto

Brunsdonna) liksom också, i likhet med dessa, med *Crinum* («Crinodonna») och erinrade i sin habitus mycket om en *Crinum* som vår vanliga *C. × Powellii*. Det var första gången jag såg den berömda blomman, och nog var den parant med sina stora ljusrosa blommor i toppen av en svartviolett stängel. Den robusta men grant orangegulblommiga *Leonotis leonurus* må också nämnas liksom, för sin kuriösa skapnads skull, den risiga *Polygonum epheroides* — en art av aviculare-gruppen med ett mycket träffande namn.

Här och där förekommo hybridtyper av *Gazania*, med vilka tydligen försök pågingo — jag såg dock ingen så vacker som den *G. × splendens*, vi ha i Uppsala och som Söderberg avbildar från

Bergia — ka trädgården i sin bok Trädgårdsblommor. Perennrabbatterna voro vackra men inte särskilt sensationella; någon särskild sensation var det heller inte att se — och skulle heller inte vara — i en annan avdelning, som snarast just därför var av betydligt intresse, nämligen den s. k. Award of Garden Merit Collection. Här finnas nämligen sammanställda lignoser och örtartade perenner som visat sig speciellt värdefulla för den vanlige trädgårdsodlaren, d. v. s. förenande skönhet med förtjänsten av att vara lättodlad. Wisley är ju i första hand en försöksstation, och som alltid kunde man nu vandra genom stora fält av jämförande sortförsök av annuella och perenna prydnadsväxter, men för detaljgranskning räckte tiden ej till. Området är nämligen jättelikt, med avdelningar även för grönsaker och fruktträd, med pinetum, syren- och rosengårdar, samlingar av japanska körsbärsträd och — förstås — av Rhododendron och en stor »hedsträdgård», där ljung i otaliga former nu blommade som bäst men som ändå inte väckte min hetaste åtrå. Då fann jag långt mera trivsel i den vackra dæld som vidtog nedom stenpartiet och som jag bara önskat få se en annan årstid med vita blomtrumpeter på jätteliljans lustiga påkstjälkar. För sent var det ju också att se i bästa skick de många intressanta ericacébuskar, som också funnos här, men i stenpartiet var det ju alltså mycket att avnjuta. Bland de många arterna i den ovanligt vackert anlagda och omväxlande klippträdgården kunde mr. Stearn utpeka för mig några av sina specialiteter, särskilt en del ovanliga *Epimedium* och *Vancouveria*, nu dock tyvärr för länge sen utblommade. Men på slänten ned mot dammen lyste det violblått av den härliga *Crocus speciosus* med sin långa, fint rödådriga pip och den något robustare *C. nudiflorus*. Så till vida var dock allting här, som på andra håll dit jag kom, helt sommarlikt, som att träden stodo med yppig grönska — den trädens höstliga färgprakt, som så ofta skildrats från England, såg jag ingenting av, och inte ens *Parrotia* hade velat mer än antyda vad den skulle kunna i den vägen.

Mot Wisley bildar givetvis Kew redan på grund av sin helt olika historia och sitt syfte en stark kontrast. Kew-trädgården — officiellt R. Botanical Gardens; obs. pluralen! — ger ju redan med sin

höga mur, sina ståtliga grindar och sina vaktkarlar i viktorianskt prydliga, purpurgalonerade uniformer ett imponant och kungligt intryck. Den är ju i första hand en engelsk park, imponerande redan genom sin enorma storlek men även genom sin skiftande men ändå organiskt sammanhållna plan, där först på allra sistone ett par vetenskapligt kanske önskvärda men artistiskt betänkliga arrangemang brutit enheten. Det gäller dels en xerofytavdelning, dels en besynnerlig kombinerad mur- och terrassanordning för Clematis. Över det hela höjer sig den berömda pagoden, ett verk av trädgårdens egentliga planläggare, Sir William Chambers, och ett av de mest påtagliga minnena av den kinesiserande rokoko, han införde i Europa efter sina resor i Kina — detta har för övrigt sitt speciella svenska intresse, eftersom Chambers var född i Stockholm och det var som superkarg på ett av det svenska Ostindiska kompaniets fartyg han kom ut till Östern.

För ett grundligt studium av Kew-trädgården skulle behövas mycket längre tid än som stod mig till buds. En söndagsförmiddag ägnades dock åt en genomvandring även av en del av de yttre partierna med deras väldiga, fast just vid denna tid ej särskilt attraktiva Rhododendron-bestånd, vidsträckta pinetum och ett för en nordbo förbluffande bambusetum, som gav långt större omväxling än jag skulle ha gissat. Redan habituellt var skillnaden högst betydande mellan exempelvis de höga spensliga och smalbladiga *Sinarundinaria* och de låga *Sasa* med sina breda, mjukt överhängande blad. Ur rent botanisk synpunkt var trädgården kanske ändå i viss mån en besvikelse, trots att den givetvis innehåller ett väldigt antal arter och däribland mängder av intressanta; det systematiska örtkvarteret var i varje fall föga imponerande (och inte bättre bestämt än sådana bruka vara). De intressantaste örtarna funnos egentligen i klippträdgården och på de rundlar som för prydnads skull ligga strödda dels i anslutning till det nämnda systematiska kvarteret, dels som förnämsta dekorativa inslag utmed gångarna i centrum kring dammen och stora palmhuset. Här funnos exempelvis ett par blåblommiga sydamerikanska *Salvia*-arter — speciellt *S. uliginosa* med det mest otroligt trohjärtat himmelsblå blommor — och ett par arter av det kaliforniska ona-

gracésläktet *Zausseria* med lysande scharlakansröda blommor i kontrast till det gråaktiga bladverket; en stor rundel bildades av en ljusviolett *Osteospermum*, en annan av vackert blommande *Chrysanthemum rubellum*, som på detta sätt kunde göra ett starkt intryck än vad som här hemma brukar vara möjligt att uppnå (det var ändå inte den i blommorna särskilt paranta »Clara Curtis» utan en mera primitiv sort). Utomordentligt vackra och välskötta voro de blandade grupperna av utplanteringsväxter kring palmhuset, med bl. a. några vackra, mildt färgade Penstemonhybrider, den vitblommande *Gazania nivea*, en synnerligen god form (»Alice») av *Senecio cineraria* och en ännu dekorativare släkting, *S. leucostachys*, utan tvekan den vackraste silverbladiga gruppväxt jag över huvud taget sett. Över alltsammans höjde sig i en del grupper ännu likaså silverbladiga men eljes kanske mer kuriösare än sköna *Polygonum indicum*, en ovanlig och jättelik representant för Persicaria-gruppen. Mycket karakteristiska voro också solitärerna av pampasgräs, nu i vackraste vita vippa; mest förekom dock ej den typiska arten *Cortaderia selloana*, som den rätteligen bör heta, ej *C. argentea*, som jag uppger i min blomsterbok) utan en lägre form med kompakt, brett spolformig vippa, var. pumila.

Bland buskarna var det nu inte mycket som blommade. Anmärkningsvärda voro dock de moderna *Caryopteris-hybrider*, som engelsmännen nu ägna mycket intresse och som mötte mig i flera trädgårdar med sina mildblå blomvippor. I poppelkvarteret glädde jag mig mest åt att få se välvuxna exemplar av *Populus × generosa*, vars blad på nyskotten vid dammen nådde en fullkomligt enorm storlek. *Amelanchier*-kvarteret var ganska individrikt men tyvärr för nyplanterat för att kunna riktigt avnjutas — det var ju heller inte lämpligaste årstiden. Det sistnämnda gällde givetvis också syrenerna, som jag ej alls skulle nämnt, om jag inte där äntligen fått se en »drömväxt», *Syringa pinnatifolia*, som jag förut kände bara från bild. Det intryck den gav i levande livet var dock långt mera förbluffande — det var inte bara de parbladiga bladen utan hela växtsättet med de ytterst fina, graciöst bågnande grenarna som gav ett för släktet ytterst främmande intryck. Tyvärr

bar den ingen frukt — arten är, som man funnit i Arnold Arboretum, självsteril och var här representerad av en ensam buske. Ett annat oleacésläkte, som var särdeles väl representerat var *Osmanthus*, av vilket jag förut bara kände den kristtornsliknande *O. aquifolium*; denna fanns här också i en vitbrokig form. Av den verkliga kristtornen torde väl Kew ha den rikligaste formuppsättning, man över huvud taget kan finna; dess täta stackar med sina skönt fast dystert glänsande blad av särdeles växlande form höra till de mest karakteristiska inslagen i Kew-trädgården. Ej långt härifrån fanns stenpartiet, där jag återknöt bekantskapen med en holländsk flamma från året förut — en liten, nästan krypande verbena (*V. chamaedryfolia*) med de mest intensivt, gnistrande röda blommor, jag någonsin sett på någon växt. Tyvärr är den väl näppeligen hårdig hos oss — den är en sydamerikan, som av många anses vara en av stamarterna för de moderna annuella trädgårdsverbenorna. Jag skall från klippträdgården nämna bara en växt till, en låg buskig *Chrysanthemum* med silvergrå, mycket finflikiga blad, den först nyligen beskrivna, troligen främreasiatiska *C. praeteritum*. En annan *Chrysanthemum*, jag nu såg för första gången, var den halvbuskartade men eljest om jätteprästkragarna erinrade *C. nipponicum* med stora, hela, något glänsande blad; den är dock så ytterligt sen, att den inte ens nu i början av oktober visade några blommor.

Det gjorde däremot ett par andra höstväxter, som jag glädde mig speciellt åt att få se, de båda *Hosta*-arterna *H. plantaginea* och *H. tardiflora*. Den sistnämnda, en släkting till vår vanliga *lancifolia* men ännu senare (den hade just börjat blomma) och klart skild redan genom sina helt släta, nästan läderartade, mörka och föga glansiga blad, var mig förut blott bekant från bilder (den i *Botanical Magazine* är f. ö. helt missvisande!); den förra hade jag aldrig sett i blom, och dess decimeterlånga, klarvita välluktande kalkar äro verkligen något att se. I samma rabatt överraskades jag också av att finna i blom — med långa, mörkvioletta, ganska pärlhyacintlika klasar — en växt, som jag på utresan sett i Göteborgs trädgårdsförening under namn av *Ophiopogon jaburan* men nu i Kew kallad *Liriope muscari*. Det är det senare som

är riktigt, så som Bailey (i Gentes Herbarum) har utrett. Skillnaden mot de äkta *Ophiopogon*-arterna demonstrerades i samma rabbatt effektivt genom att *Liriope* som granne hade den betydligt svagvuxnare *Ophiopogon japonicus* med vita, glesare och mer klocklika blommor. Jag nämner detta, därför att denna förblandning, som Bailey just påpekat för Amerika, säkerligen är ganska vanlig i Sverige, och det vore högeligen önskvärt, att få undersökt i vad mån som *O. jaburan* gående material verkligen är sistnämnda art (vilken är en äkta *Ophiopogon*!) eller den för resten mer kulturvärda *Liriope muscari*.

Det stora palmhuset kom jag inte åt att besöka, däremot de mindre växthusen, där jag nu äntligen fick se härligt blommande *Lapageria rosea* sänka sina rosenröda klockor över ens huvud men där jag eljes koncentrerade mig på *Saintpaulia*. Av detta släkte har man i Kew sammanställt en kollektion av alla hittills kända arter — en eller annan troligen allttjämt obeskriven — som jag fick demonstrerad för mig av specialisten mr. Burt. Som jag redan meddelat i *Viola*, resulterade granskningen i att jag kunde konstatera, att vad vi här i Sverige odla och kalla *S. ionantha* verkligen tillhör denna art, ej den mindre dekorativa *S. diplo-tricha*, som jag på grund av beskrivningen av den sistnämnda tidigare var benägen att tro.

Jag hade också tillfälle att råka åtskilliga andra av staben i det jättelika herbariet, där jag passade på att titta på en del kritiska växter, särskilt *Calystegia*, fast jag då och då måste kasta ett öga ut genom fönstret för att njuta av två väldiga libanoncedrars prakt. De hade just börjat blomma, och från de centimeterbreda och c:a 3 cm långa vitgula hanblommorna rök pollenet i skyar vid minsta skakning på de etagelikt utbredda grenarna, från vilka de stodo rakt upp som små ljus. (Cedrarna spela av gammalt en för oss överraskande stor roll i den engelska landskapsparken — jag såg den exemplifierad, när jag från höjden ovanför Richmond såg ut över landskapet kring Themsens slingrande lopp, förtonande bortåt Hampton Court medan kvällsdiset började svepa över den yppiga grönskan av de inhemska trädens rundade former och en och annan ceders österländska tak.) Trots tidens kort-

Bild 3. Cedrarna i Kew. T. Nitzelius foto

het gavs det även tillfälle till givande diskussioner om mångahandling: om *Crocus* och *Colchicum* med mr. Burtt, om *Fritillaria* med mr. Turrill (chefen för herbariet), om grässystematik med mr. Hubbard, om engelska växter med mr. Sandwith och mr. Brennan, om pioner med mr. Sealy, om ormbunksnomenklatur med mr. Ballard och om annan nomenklatur med mr. Airy-Shaw. Diskussionerna fördes ju inte bara i museet utan även på det lilla lustiga och trevna krypin, The Nook («vrån»), där botanisterna, under tillsyn av en snäll gammal tant, som barn i huset tärde sin lunch och ofta även sitt eftermiddagste.

Genom förmedling av mr. Stearn fick jag också tillfälle att se en privat trädgård av stort intresse tillhörande den engelska hor-

tikulturens grand old man, mr. Bowles, och allbekant för alla trädgårdsintresserade engelsmän genom den serie skildringar av dess liv under årets tider som dess ägare publicerat. Den dominerades nu av en rikedom av *Cyclamen neapolitanum* i full blom, men om några dagar skulle denna få svår konkurrens av *Crocus speciosus*, som just börjat slå ut. Till dessa höstblommare sällade sig olika typer av *Colchicum*, vilka mr. Bowles i samarbete med hrr Stearn och Burt nu var i färd med att reda ut — släktet har visat sig dölja problem som inte blivit tillfyllest lösta i Stojanoffs stora monografi. Men trädgården, som bestod av flera skilda avdelningar, hyste mängder av andra skatter, bl. a. en del pioner som jag nu såg för första gången (t. ex. *Paeonia Willmottiae*) och en riklig samling av ett annat av mr. Bowles' specialobjekt, pelarformiga träd. Bland dessa tog en ståtlig pelarrobinia nog priset — men en annan saknades: pelaraspen, som tydligen ännu inte funnit vägen till England. En lustig stenpartiväxt, som borde försökas här hemma, var *Artemisia alba*, som med sina täta, vita ruggar närmast liknade en jättelikt förvuxen innanfönsterlav. En enda liten sak skall jag ytterligare nämna för dess lustighets skull: i stenpartiet fanns inte bara den vanliga rödblådiga vitklövern utan dessutom en typ som samtidigt var blodform och fyrväppling.

Mr. Bowles presiderade också vid ett sammanträde i R. Horticultural Societys vetenskapliga kommitté, som hölls i samband med sällskapets stora höstutställning 4—5 oktober och där jag hade tillfälle att demonstrera mitt bildmaterial av svenska Hosta. Auditoriet föreföll ungefär lika förvånat över rikedomen på sorter som över bristen på sniglar, vilka i England anses som ett oundvikligt gissel för alla funkior och kanske därför ha en del av skulden till att dessa där odlas så överraskande litet. Detta förklarar i sin tur en del onöjaktigheter i Stearns på det hela taget utmärkta översikt över släktet i Gardener's Chronicle 1931, men på ett par punkter hade vi nu tillfälle att klara upp dessa genom fynd av levande material. Dessa dagar ägnade jag R. Horticultural Society i olika aspekter: biblioteksstudier, diskussioner, utställning. Den sistnämnda var delad på två avdelningar, som fyllde var sin av

sällskapets jättelika hallar: i den ena rotsaker och framför allt frukt — frukt i oändlighet som fyllde rummet med sin arom, så att man nästan kvävdes av vällukt. Den andra ägnades åt blommor: där fanns en praktutställning av de berömda orkidéspecialisterna Sander, där funnos dahlior och krysantemer, båda tydligen huvudsakligen tävlande om vem som skulle komma först från det redan övervunna tallriksformatet till handfatsdito — detta är, tycks det, den bedrövliga tendensen som nu är den allt dominerande. Den gick igen även i den utställning av knölbegonior, som fyllde fondväggen, men dessa gjorde likväl — trots blommornas enorma storlek — ett estetiskt mycket tilltalande intryck genom dessas ädla form och ljuvliga färg. För övrigt lyste salen givetvis av allsköns »Michaelmas daisies», d. v. s. höstastrar, men där fanns också ett knallblått gentianabord, specialsamlingar av dvärgplantor för stenpartier och mycket annat. I en särskild vrå hade en del rariteter sammanställts, och där fanns en växt, som jag tror skulle ha trotsat även våra skickligaste växtkännares bestämmningsförmåga, intill dess den kom på riktigt nära håll och genast avslöjade sin natur: det var den indiska *Carex scaposa*, som med sina ett par cm breda (för resten mycket sega och liksom waxade) blad och framför allt sina skära, nästan Armeria-lik blomgyttringar förvisso inte såg ut som en *Carex*. Eller vem har hört talas om skär starr?

R. Horticultural Society hade naturligtvis just dessa dagar många gäster i sitt hem, och jag fick också tillfälle att vid en lunch träffa sällskapets ordförande, lord Aberconway, själv framstående hortikultör, som bl. a. uppdragit en värdefull *Viburnum*-hybrid, (*V. × bodnantense*) och ägare till en, av bilder att döma, helt fantastisk trädgård. Där träffade jag också den framstående klippträdgårdsspecialisten Ingwersen och mr. Chittenden, en gammal trotjänare i sällskapet och stor kännare av den hortikulturbotaniska nomenklaturen. Tillsammans med docent Smith inbjöds jag också till en sammankomst i en trädgårdsklubb, där mr Gilmour presiderade och vid vilken en bullrigt hjärtlig skotsk major med en svit färgfoton från sin trädgård visade vad pengar och entusiasm i lika och riklig mängd kan åstadkomma: där tycktes

finnas allt, inklusive arter som även i England ansågos »omöjliga», men särskilt var släktet *Meconopsis* företrätt med ett otal skönheter.

Den dag jag skulle ägnat åt turistande i London, gav jag i stället biblioteket och kunde tack vare mr. Stearn anteckna en hel hop nyttig litteratur, som jag inte kände till förut. Vistelsen i England led mig sitt slut — efter ett par korta visiter i Sheffield och Leicester måste det bära hemåt igen, även denna gång med Saga men denna gång i sällskap med docent Smith. Vädret var som på utresan strålande — den 14 oktober sutto vi och mojade oss i däckstolarna i solskenet över Nordsjön. Skillnaden var egentligen bara, att passagerarna nu voro ganska få och nästan bara svenskar (ett undantag var en liten kubanska vid vårt bord, på väg till Sverige för ett par dagar för att se snö och åka skidor) och att fregatten ombord inskränkte sig till en ensam bofink, som under lunchen vilset flög över matsalsborden.

NÅGOT OM MARSTRANDSÖN OCH DESS FLORA

av *J. E. Thorssell*

Som en av de yttersta utposterna mot Nordsjön och ett fönster ut mot stora världen ligger Marstrandsön 40 km norr om Göteborg och 8 km västerut från fastlandet. Rakt i väster från ön ligga de av sjöfarande i alla tider så fruktade Paternoster-skären och i öster skiljer ett c:a 200 m brett sund Marstrandsön från Koön. På sluttningen mot detta sund och mot södra inloppet ligger den lilla staden Marstrand med sina 1.250 innevånare och känt som stad sedan 1200-talet. I övrigt är hela ön en väldig klippa, som reser sig 50—60 m över havet och täcker en yta av 99 hektar. Marstrandsön ligger vid 57 breddgraden, motsvarande de skotska högländernas latitud. Den har också liksom det övriga Bohuslän en hel del gemensamt med de skotska högländerna, klimatiskt och geologiskt.

Den finske botanisten P. Kalm besökte Marstrand 1742. Han kom dit på kvällen den 10 sept. och reste nästa morgon. Under det besöket kunde han väl näppeligen finna något anmärkningsvärt ifråga om öns flora, och han nämner heller ingenting därom i sin resebeskrivning.

Fyra år senare, den 15 och 16 juli 1746, besökte Linné Marstrand i samband med sin »Wästgötaresa». Han säger bl. a. om staden att den är liten, och att »Husen äro små, alle bygde af trä. Gatorne stenlagde, merendels med en flat skifrig ställsten, af hwilken mäst alle bärg bestå här på orten, hwilkens silfwer glänsande Mica gör, at alla gator skina som silfwer emot solen». Denna sten, som Linné talar om, ligger i meterbreda skifferhällar såsom gångbanor överallt i staden. Efter att ha konstaterat att på ön icke

finnes äng, åker eller betesmark, säger Linné: »Naturalier gåfwos här i Wästerhafwet så många, sällsynte, obekante, åtminstone för oss i Sverige, som bo ifrån detta hafwet långt skilde, att wi däröfwer blefwo satte i största förundran; stenarne i hafwet woro täkte med Snäckor, botnen med Sjöwäxter af Confervis, Fucis, Ulvis, Algis; ibland hwilka Manjetter eller Medusae, Sjöstjerner eller Asteriae; Task-kräftor eller Cancri, utom åtskilliga andra Sjökräk krupo; hwartill kom en myckenhet Hafs-fisk, som fiskades vid dessa strander. Wi botanicerade på Hafsbotnen, såsom i ett nytt Sverige.» Linné synes under sin korta vistelse på Marstrandsön icke ha hunnit intressera sig för mycket utöver alger, musslor, kräftdjur och fiskar. Han talar dock om att »Pallgräset» *Sedum acre* växte på klipporna och att det användes som husmedel mot frossan, om det kokades i dricka, och mot skörbjugg, om det kokades med »Tallstruntar, Pepparrot och litet Rhabarber». Han talar också om, att en borgarhustru i Marstrand kokat strandkål, som växte sällsynt på holmarna vid stranden, men ymnigt på södra sidan om Marstrand, istället för blåkål åt soldaterna och att »alla blifwit fjollige när de ätit af samma rätt; men då Officerarne undersökte därom och funno wärdinnan lika tokig med gästerna, måste de lemna altsammans. Sjukdomen botade sig sjelf dagen derefter». Strandkålen, *Crambe maritima*, synes numera icke finnas på Marstrandsön.

En för Linné synnerligen värdefull tillfällighet synes ha varit, att han här kunde beskriva och avbilda *Zostera* i blomstadiet. Han hade förut räknat denna till algerna, men han blev nu »satt i stånd at determinera Charaktern på ett nytt genus, och altså uppfylla den brist, jag måste kännas vid, då jag utgaf Floram Svecicam, där jag förmådde föra alla mig bekanta Svenska växter till sina genera, utom denna enda, hwilken kommer efter denna dagens rön at transporteras til Gynandriam Polyandram».

Efter en botanisk utfärd i Bohusläns skärgård 1837 skriver John E. Areschoug om Marstrand: »Sjelva ön, på hvilken denna numera ömkansvärda stad är belägen, utgöres i ordets hela bemärkelse av en kal och ful klippa, som varken eger äng eller åker». Vid fästningen har han dock lagt märkte till *Bromus tectorum*, *Malva sil-*

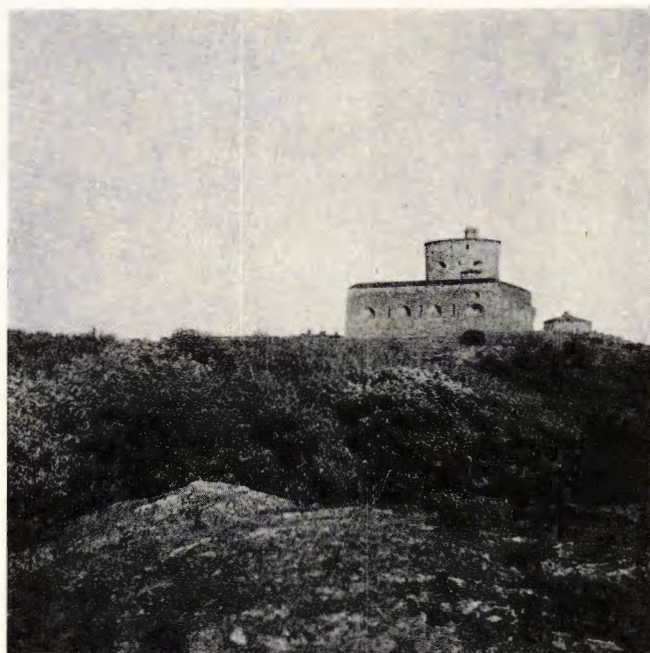

Bild 1. Offerlunden med offerstenen väl dold.

vestris och *Cynoglossum officinale*. Och lika fåordiga ha en del andra samtida botanister varit när det gällt denna ö. I mörkret är ju alla katter grå och på avstånd är väl alla klippor också grå, men vid närmare undersökning skall man på Marstrandsön finna en ganska intressant flora. Så har E. Th. Fries senare och i Bot. Notiser 1911 lämnat ett flertal uppgifter om öns växtlighet; och O. Nordstedt och A. Lindström ha under många år grundligt och hängivet genomgått ön och gjort upp förteckning över där funna växter. Nordstedt har publicerat sina anteckningar om lavar och mossor i Bot. Notiser 1919, och Lindström sin förteckning över ormbunkar och fanerogamer likaledes i Bot. Notiser, 1920. Den senare räknar därvid upp 13 ormbunkar och av fanerogamer c:a 600 arter och varieteter: ett 30-tal *Hieracium*, 27 *Taraxacum*, 20 *Carex*, 13 *Rubus* och 11 *Juncus*. I här nämnda antal ingå icke de kritiska släktena *Rosa* och *Salix*, vilka på ön äro synnerligen väl

Bild 2. Vägen till Eriksviken.

representerade. *Salix repens* förekommer här i en mängd olika former, både han- och honexemplar, och den har genom korsning med andra givit ett stort antal hybrider och hybridogena former.

Ön är genomdragen av ett flertal dalgångar, delvis djupa och med branta väggar. På sådana vindskyddade ställen förekommer en rent av frodig vegetation. Ovanför bergkammarna ha dock stormarna som med en jättesax klippt av alla träd och buskar. Nästan mitt på ön ligger Carlstens fästning, upptagande en markyta av 5 hektar. Den är känd som ett förnämligt fäste med historiska traditioner och riksbekanta fångar, från generalen Pechlin till stortjuven Lasse-Maja. Väster om fästningen finner man en vac-ker, tät bokdunge, Offerlunden, och väl dold därinne en offersten, som enligt sägnen av våra hedniska förfäder använts vid gudstjänst och offerkult.

De vedartade växter, som nu finnas på ön, äro av ganska ungt

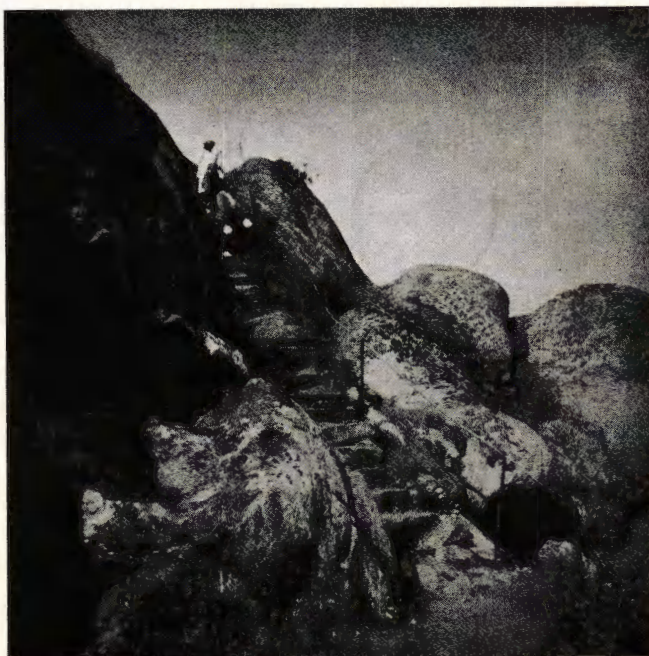

Bild 3. Trapporna smälta väl in i terrängen.

datum, och en stor del äro planterade i skrevor och dalar. Brända stockar och stubbar i mossarna tyda emellertid på att Marstrandsön även tidigare varit bevuxen med träd. Den har också sedan långt tillbaka i tiderna varit ett stridsäpple för de nordiska folken och upprepade gånger har den lidit under krig och belägring. Växtligheten har skövlats av härjningar och eld, och den säkert ej alltför rika trädvegetationen har offrats till vårdkasar och trankokning.

I botten av ovannämnda dalgångar finnes mängder av skalsand — ett 90-tal olika snäckarter — som förekommer allmänt i Bohuslän. Själva staden vilar också till stora delar på en väldig snäckbank, »skällersbank» som allmogen säger. På öns norra sida, där S:t Eriks park nu ligger, fann man vid planterandet av denna under en meterdjup torvmosse ansenliga lager av skalsand. 300 lass därav användes enbart för grusning av den smala väg, som

då började anläggas runt ön för badgästernas bekvämlighet och trevnad. På stadens kyrkogård på Koön, vilken ö äges av Marstrands stad, finner sådant skalgrus god användning, och första gången förf. observerade detta, blev det en mycket intressant stund.

I förbigående har tidigare nämnts att en stor del av Marstrandsöns nuvarande vegetation har planterats av människohand, och den man som utförde något av ett storverk på ön för att få den tillgänglig, grönskande och vacker var rektorn vid stadens dåvarande läroverk Gustaf Edvard Widell, f. 1815 och d. 1880. I 30 år var han verksam vid det lilla läroverket; men dessutom var han stadens och öns medelpunkt och något av dess klockarefar. Han var född i Marstrand och han älskade sin hemstad till lidelse, trots att han växt upp under ett av stadens tristare skeden. Sillen hade försvunnit, badgästerna hade ännu icke börjat komma och en brand lade 1824 halva staden i aska. Vid barndomshemmet fanns emellertid en stor idyllisk trädgård och här grydde den kärlek till växter och odling, som sedan fortplantade sig till rektorsgårdens trädgård och till hela ön. Widells änka överlevde honom i 40 år och hennes trädgård fortsatte att vara en blomstrande idyll och en gärna vald träffpunkt för de celebra personer, som den tiden sökte sig till ön. »Rektorskans hage» är nu borta sedan början på 20-talet, då den gjordes om till ett stycke prosaisk stadspark.

Aldrig var Widell lyckligare än när han fick plantera i sänkor och raviner, staka och bygga vägar genom skuggig och sval terräng och över soliga klippor. En naken, ofruktbar och otillgänglig klippö gjorde han helt enkelt till en romantisk park med slingrande filosofstigar och vackra stentrappor, som smälte in i terrängen. Förut nämnda S:t Eriks park, tidigare en ohälsosam mosse, dikades ut och planterades, och vackra av Widell satta bokar kasta nu en svalkande skugga över den sten, som här blivit rest till hans minne. Den 5 km långa »Vägen runt ön», som han påbörjade och så ivrigt arbetade för, blev dock färdig först ett tiotal år efter hans död. Widells intressen hade då tagits upp av Sällskapet S:t Erik, vilket gjort till sin uppgift »att vårda och un-

Bild 4. Bokar i S:t Eriks park.

derhålla planteringarna på Marstrandsön». Dess verksamhet omfattar numera även Koön, och de trädplantor, som satts ut på dessa båda öar kunna räknas i tiotusental. Man har rensat upp dammar och planterat näckrosor, och på en för stormen särskilt utsatt plats har man byggt en imponerande mur till skydd åt träden. Ibland har man t. o. m. mot bergväggen murat upp stenfickor för plantering. Det är således ett stort och erkännansvärt arbete Widell och Sällskapet S:t Erik här utfört, och det med små medel.

En mångfald jättegrytor finnas på Marstrandsön, de vackraste i de branta klipporna på öns södra del, utmed »Vägen runt ön». Ofta utgöra de jättebaljor för rik växtlighet. Alldeles intill vägen och nära ett stup ligger den mest fulländade. Den är cirkelrund, 112 cm i diameter och 70 cm djup, och i den växer huvudsakligen *Juncus*. I en intilliggande mycket stor gryta — 300 cm vid och 150 cm djup — trivas utmärkt *Iris*, *Juncus* och *Lythrum*. Fortsätter

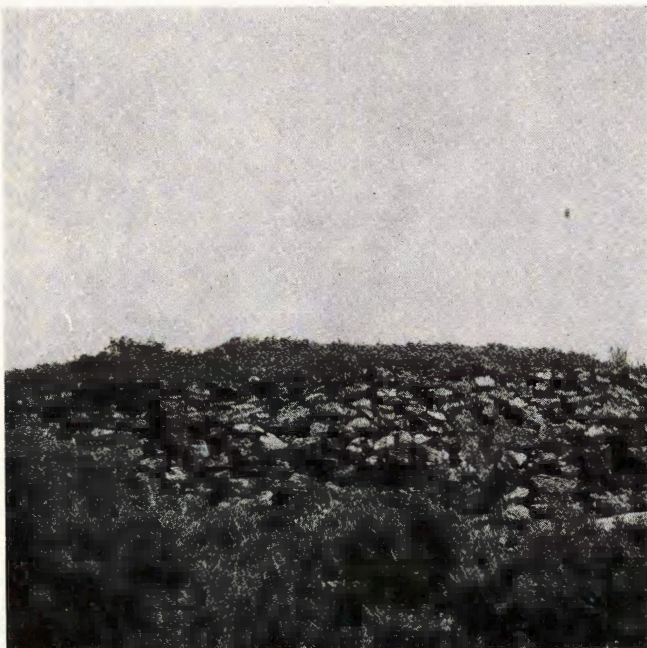

Bild 5. Skyddsmur för ett större trädbestånd.

man nämnda väg finner man alldeles intill damernas friluftsbad ett tjugotal dyl. jättegrytor. Linné berättar i sin »Wästgötaresa» att man i Bohuslän trodde att jättegrytorna använts till »att i dem mala sin säd, förrän de wiste af qwarnar eller ock at häruti stöta sit korn til gryn». Istiden har även lämnat minnen efter sig i stenmoräner och en vidlyftig ändmorän.

I samband med dessa geologiska företeelser bör även nämnas tvenne intressanta grottor, vilka torde ha tjänat stenåldersfolket till boplatser. De ligga endast ett 50-tal m söder om S:t Eriks park och intill den sedan medeltiden kända offerkällan, S:t Eriks källa. Det är givetvis denna källa, som givit namn åt parken, åt Sällskapet S:t Erik och åt den större av grottorna, S:t Eriks grotta. Den går ett 10-tal m in i berget och har högt i tak, c:a 4 m. Hit flydde en del av marstrandsborna år 1719, när Tordenskiöld erövrade Carlstens fästning. I den mindre grottan födde vid detta till-

Bild 6. En ovanligt välformad jättegryta.

fälle en fru Arvidsson ett gossebarn, Magnus, som döptes i offerkällan och som blev stamfader till en ansedd köpmanssläkt i Göteborg. Grottan kallas sedan dess »Fru Arvidssons sängkammare».

Marstrandsöns utan jämförelse största träd är en ståtlig silverpoppel, som står på den öppna platsen framför stadshotellet. Den är planterad 1868 och har ett stamomfång vid brösthöjd av 490 cm. Den dominerar fullkomligt den närmaste omgivningen, och kommer man obekant och frågar sig tillrätta i staden, får man ofta en beskrivning med utgångspunkt från »det stora trädet». I stadens trädgårdar finner man just inga dendrologiska märkvärdigheter. Det är våra vanligaste parkträd man finner, och de enkla blomsterbuskar, som brukar vandra in i en småstads pittoreska örtagårdar. Dock kan nämnas vackra pyramidtaxus, någon *Ailanthus glandulosa*, några mindre vanliga *Malus* och en *Aesculus hippocastanum* v. *laciniata*. Vid ingången till kyrkan stå två bokar,

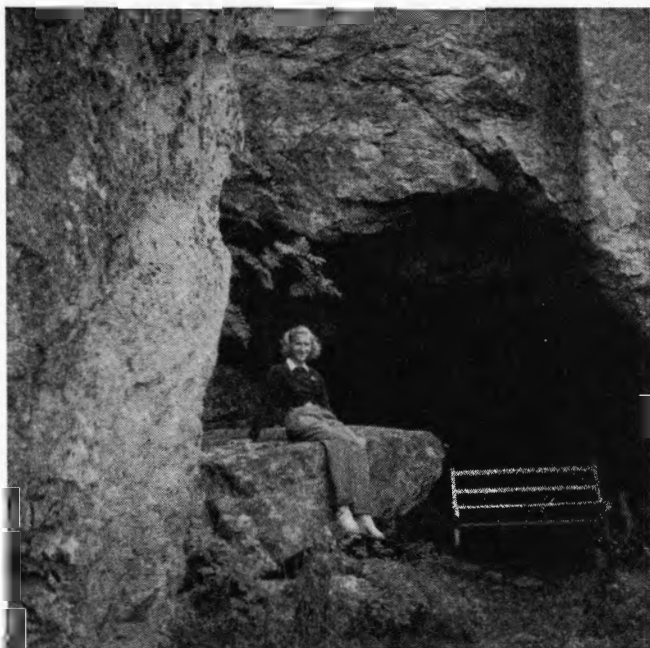

Bild 7. S:t Eriks grotta.

klippta till kulor på 1,5 m höga stammar; den ena är en blodbok. Den lilla Paradisparken omslutes av trädrader: lind, alm, kastanj och bok, och vid omläggning för några år sedan ha både pyramidek och pyramidalalm här vandrat in liksom även *Rhododendron* och *Thuja occidentalis Hoveyi* — den senare till hundarnas förnöjelse. De göra vad de kunna för att hålla den i stamform —. Frukträden och bärbuskarna se ut att trivas gott i de varma gårdarna mellan husen, och deras stamfäder träffar man litet varstans ute på ön i klyftor och spickdalar. Det är vildapel och vildpäron, båda med ovanligt stora frukter och då växande som spaljéträd utmed bergväggarna. Fågelbär förekommer tämligen allmänt, likaså slån, skogshallon och sötbjörnbär. Krusbär och röda vinbär uppträda sparsamt.

Mera allmänt både vildväxande och planterade förekomma bok, alm, ask, asp, rönn, oxel, lind, skogslönn, sykomorlönn, vilken

Bild 8. Marstrandsöns största träd, *Populus alba*.

självsår sig villigt på ett par platser, glasbjörk, vårtbjörk, klibbal, gran och tall. Vidare förekommer allmänt planterad bergtall, lärk, *Abies nordmanniana* och i ett fåtal exemplar *Abies alba*, avenbok, hägg och ek. Av enbusken finnes endast ett fåtal små krypande exemplar. Brakved och svensk kaprifol kryper tätt efter berghällarna och ett fåtal vildvin och murgröna äro planterade i varma fickor. Syren och snöbär äro planterade och förvildade, den senare i ett stort bestånd vid Eriksviken intill S:t Eriks park. Silverpoppeln förekommer — utom förutnämnda stora exemplar — bakom badhuset, där den ger rikligt med rotskott. Hasseln lyser helt med sin frånvaro, såvida den icke i någon trädgård undandrar sig uppmärksamheten, och *Ligustrum vulgare* har förf. förgäves spanat efter, trots att Lindström 1920 uppger »några buskar ute på ön, trol. förvild.»

Ett litet kärrområde på öns norra sida kallar Nordstedt för

Bild 9. Vildapel växande som spalje vid en bergvägg.

»Raritetskärrret». Här är nämligen växtplatsen för en del rara och mindre allmänna saker, bl. a. *Corallorhiza trifida*, som enligt Lindström fanns där 1920, men som förf. icke under de senaste 6 åren kunnat finna. Är den måne utrotad? Det är ju också riskabelt att tala om var en så sällsynt växt kan sökas.

Bland de blommande örterna på ön är det väl *Sedum album* som uppträder rikligast, och under sommaren 1948 blommade denna med en prakt, som man sällan ser. Dess lätta rosafärg låg som en daggfrisk slöja på de hårda grå klipporna. Där svag skugga råder äro blommorna snövita och bladen spädgröna enligt vad man tidigare fått lära sig. Lindström säger emellertid att alla av honom undersökta exemplar av *Sedum album* äro att hänföra till var. *setosum*, vilken i sin tur rymmer formerna *rubellum* och *virens*. Den förstnämnda har svagt rösa blommor och hela växten är i övrigt rödaktig medan den senare har helt vita blommor och

Bild 10. Ett rikt blandbestånd, där dock *Sedum album* härskar.

gröna stjälkar och blad. Han säger uttryckligen att *f. virens* icke är en skuggform, utan att den förekommer även på mycket soliga ställen, något som förf. under flera år också varit i tillfälle att observera. Av Bohus-fetknoppen *Sedum anglicum* finnes några torvor på Koön, men den står icke att finna på Marstrandsön trots flitigt letande. Istället har förf. i närheten av förutnämnda stora jättegyta funnit andra intressanta exemplar, nämligen *Sedum telephium* med tre blad i krans.

Gatkrassen *Lepidium ruderae* förekommer mycket allmänt i vissa delar av staden. Från en nybyggd tomt spred sig en dag en otroligt stark och frän lukt till omgivande kvarter och gator, och vid närmare undersökning visade sig orsaken vara den, att man på nämnda tomt med lie hackade av ogräset, vilket till övervägande del bestod av gatkrasse.

På platån ovanför Södra Strandverket och även invid fästningen

är det särskilt *Trifolium procumbens* och *Trifolium arvense* som dominera. Det är framförallt den senare som mellan bergklackarna reder mjuka, ulliga och gråliga bäddar. På höjderna runt S:t Eriks park växer ljungen i stora bestånd och smällglimen *Silene vulgaris* söker sig gärna plats där sällskapet är mindre blandat. *Epilobium angustifolium* förekommer rikligt vid badplatserna söder om fästningen och *Polygonum sachalinense* visar sig i förvildade bestånd på ett närliggande område.

Så är denna lilla ö mycket omväxlande vad beträffar artfattiga växtsamhällen, ofta sådana med endast en specifik art, och den saknar icke heller rika och intressanta blandbestånd. Ett litet område på platån ovanför Södra Strandverket, bara några kvm stort, fångades i kameran och befanns innehålla: *Sedum album*, *avre* och *telephium*, *Scleranthus perennis*, *Allium vineale*, *Trifolium arvense* och *procumbens*, *Potentilla argentea*, *Statice armeria*, *Vicia hirsuta*, *Achillea millefolium*, *Artemisia vulgaris*, *Linaria vulgaris*, *GeGranium pusillum*, *Heracium umbellatum*, en *Rumex*, en *Plantago*, en *Taraxacum* och några gräs.

Asplenium Ruta muraria har förekommit rikligt på de inre fästningsmurarna, men håller nu på att försvinna tillsammans med de sparsamt förekommande *Asplenium Trichomanes* och *A. septentrionale*. Det är tyvärr cementen, som skall fylla alla murspringor och som då gör det omöjligt för dessa trivsamma små ormbunkar att hålla sig kvar.

Det finnes rika tillfällen för den, som vill studera växternas placering i bergskrevorna och deras kamp för tillvaron där, och vackra förebilder till stenpartier äro för handen. I skrymslen och fickor blomma en mängd små plantor, placerade på ett sätt som endast naturen kan åstadkomma: käringtand i torra tuvor, smällglim och bergglim på de mest oåtkomliga ställen, guldgul flockfibbla bland stenarna, himmelsblå *Jasione* i bergspringorna, iris och kråklöver i kärrhålur i bergen och klockljung och *Drosera*, som gona sig på vitmossan.

C:a 50 m väster om den lummiga och svala S:t Eriks park ligger en näckrosdamm inbäddad i frodig grönska. En smal stig leder tätt förbi, och för den som första gången vandrar fram här, blir

*Bild 11. Del av den idylliska näckrosdammen.
Alla bilder tagna av förf.*

upptäckten till en storslagen överraskning. I dammen som i övrigt är ren och klar blomma näckrosorna i hundratal, vita och röda. Endast kråklövern har tagit fäste vid dammens västra strand, och några *Nuphar luteum* strö sitt guld sparsamt på ett par fläckar. Det är en sagodamm och en tjusande idyll, som det lönar sig att uppsöka. Vita näckrosor förekomma även i ett par mindre vattensamlingar på ön — om blott klåfingriga människor litet mera ville beakta satsen: »se men inte röra» —.

Om man under en följd av år — visserligen endast några korta semesterveckor — vistats på här omskrivna ö, har man inte så svårt att förstå den grupp av sommargäster, som under årtionden — ja ibland under en mansålder — årligen återvänder. Området är visserligen litet, och de 99 hektaren kunna förefalla enformiga, men så är icke fallet. Och om man icke enbart går in för att

bränna skinnet på klipporna och svalka sig i det salta vattnet, utan även ger sig tid att vandra på denna klippö, intressera sig för dess historia, dess geologi och dess flora, ■■ skall man snart finna att Marstrandsön äger en rik fond av glädjeämnen att ge. Och överallt i den lilla staden, som är så olik andra svenska städer, trampar man också mark, oändligt rik på händelser; nytt och gammalt, utveckling och tillbakagång. Det är de många eldsvådorna, krigen, sillen och badgästerna, som orsakat växlingarna mellan torftighet och välstånd.

BAROCKTRÄDGÅRDENS KLIPPTA GRANAR

av *Sven A. Hermelin*

Ovanför mitt ritbord sitter Suecia-sticket av Drottningholms parter. Utan att riktigt tänka tanken färdig, har jag sagt mig att de märkliga klippta träd, som med jämna avstånd kanta parterrens kvarter, måste vara resultat av kopparstickarens önskan att brodera ut trädgården så rikt och kontinentalt som möjligt. I Frankrike och England — ja, t. o. m. i Skåne — formades idegran och buxbom på detta sätt, men inte gärna i Mellansverige.

Men när jag fick se den schematiska teckning, som Linné gjorde 1729, av de klippta granarna i Uppsala slottsträdgård, började kopparstickarens förmodade fantasier bli verklighet. Förstorrar man sticket, så att man ser detaljerna, är det ingen tvekan om att det verkligen är granar, som klippts i geometriska former. Än mer sannolika bli granarna när man dessutom erfar, att Olov Rudbeck i slutet av 1600-talet planterade granar i Uppsala slottsträdgård och i sin *Atlantica*, icke utan viss stolthet kunde skriva: »därför brukar granar nu planteras i de höga herrarnas trädgårdar, sedan jag begynnelse gjort i Hans Kungl. Majestäts trädgård i Uppsala». Han hade alltså bildat skola. Han hade funnit ett genuint svenskt träd, som kunde ersätta Söderns cypresser, buxbom och idegranar.

Att Rudbecks uppslag stod sig även i framtiden, får man veta om man läser Peter Lundbergs bok »Then rätta Svenska Trädgårds-Praxis», som skrevs vid mitten av 1700-talet. Lundberg var älderman för trädgårdsmästare-ämbetet i Stockholm, och att han var en framstående fackman förstår man av att konung Adolph Fredrik i en resolution given på Drottningholms slott den 26 juli 1753 i nåder »lemnat honom frihet och tillstånd, at, til et heders-teckn få bära wärja».

Bild 1. Kvarteren i Drottningholmsparterren kantades enligt kopparsticken i *Suecia antiqua* av klippta granar.

Vi lämnar ordet åt äldermannen själv: »Sedan fördelas Lustgården uti gångar och qvarter, hwilka gångar reguleras med Pyramider af Gran, eller ock utaf Aléer utaf Lind och Lönn.» — Som material för pyramider nämner han således endast gran.

Intressant är hans utförliga beskrivning över hur granarna formas ute i skogen och sedan flyttas in i lustgården. Vi citera ordagrant: »Widkommande Häckar eller Gran-Pyramider, huru the skola planteras; så bör man uti skogen söka unga granar, som äro wäl täte af ris, samt them om Midsommars tiden et år eller 2 förut, eller flere, innan man uptager them, klippa uti skogen, på thet han kan komma til några façoner, innan han uptages af thet rum han tå står: och är granen så hög, at han är wid then längd man

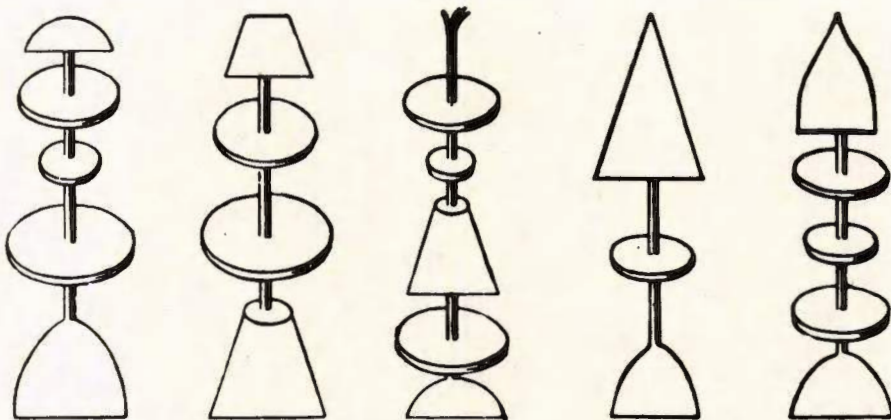

Bild 2. I Uppsala slottsträdgård ritade Linné av olika typer av klippta granar 1729. (Efter Th. M. Fries.)

wil hafwa honom, skärs tå hjert-sträntan (toppskottet) af, och tå bindes några små språtar (spröt-vidjor) tillsammans i rund som et klot, och sättas the språtar uti ändan på granen, hwarest hjert-sträntan är afskuren, och sedan bindas alla sidosträntor til these språtar, och hwart efter som flere sträntor utslå, bindas the äfwen til, och således får granen skyndsamt klot, och under klotet klippes hals, och under halsen klippes granen uti fyrkant, något stycke neder, til thet ställe man wil göra någon ansats på honom, och wil man wid ansatsen göra fyra klot, et i hwarje hörn, begynnes hwart klot med sådane språtar, och under ansatsen klippes åter granen i fyrkant ända ned til roten, eller ock om man wil klippa granar uti andra façoner, med 2 eller 3 ansatser, med en krona emellan hwar ansats, och sedan öfwer the twenne ansatser klippa granen uti fyrkant eller åtta kantig eller ock rund, eller ock uti andra façoner, hwilka hälst åstundas: Man observerar noga wid klipningen, at granarne blifwa lika til façonen, sedan bör en sådan gran om höst-tiden gräfwas omkring, så at man wid granens uptagande kan få en stor klimp med honom, alt efter som han är stor til, sedermera låter man granen stå qwar uti sin grop, til thess at klimpen blifwer wäl frusen under hjert-roten, och emedlertid gjøres graf-

Bild 3. Klippta granar vid Trolle-Ljungby. Sannolikt ha de tidigare haft mera konstmässiga former. — Foto Granquist 1930.

warne färdige uti höst-tiden i Lust-gården, hwarest the sedan komma at stå, och grafwarne om hösten fyllas med brunnen göd-sel och jord hwarftals, och sedan om hwart annat blandas, fyllningen trampas wäl tillsammans, och tå klimpen på granen är frusen, och thet kan blifwa snö eller åkföre, tagas the up och föras hem til Lust-gården, och sättas hwar och en uti sin förut tillredda graf, och passas tå wid nedsättningen lika höga granar, och lika til façonen begynd klipning emot hwarandra, så wäl och uti räta linier emot hwarandra, och om wåren, så fort som jorden tinar up, fylles wäl omkring klimparne och trampas wäl til: Men then som intet på förenämnde sätt granar planterar med klimp, kan icke eller få them til någon waracktig wäxt.»

Bild 4. Inte bara i Skåne, utan också uppe i Norrland har traditionen att klippa granar hållit sig kvar. — Från en bondgård i Undersvik, Hälsingland. Foto författaren 1940.

Det är en omständig beskrivning men på samma gång en god handledning. Själv har jag vid några tillfällen följt den och samman med intresserade godsägare ute i någon hagmark med god, stenfri jord utvalt lämpliga unga granar, som vi format efter Peter Lundbergs föreskrifter i avsikt att flytta in dem i lustgården.

Säkerligen äro många av de höga klippta granpyramider vi ha kvar, inte bara i Uppsala botaniska trädgård utan också på Sandemar, Trolle-Ljungby och annorstädes, just sådana, numera förvuxna exemplar. De äro lustiga att ha kvar, men de förrycka trädgårdens proportioner och borde åtminstone i vissa fall (sedan de omsorgsfullt uppmätts och fotograferats) utbytas mot sådana med måttliga proportioner, klippta på gammalt maner. Granen är ju — i motsats till buxbom och idegran — så starkvuxen, att den i längden inte kan hållas nere i skalan. Man måste därför vara beredd på att då och då byta ut de förvuxna exemplaren mot nya. Men följer man Peter Lundbergs råd, kan man ha dem färdiga ute i markerna, det är bara att flytta in dem.

HØRSHOLM-ELMEN, ET VÆRDIFULDT VEJ- OG ALLETRÆ

av Jens Østergaard

Historie.

Træet stammer fra Hørsholm Planteskole nord for København, hvis indehaver Lars Nielsen (i tidsrummet 1875—1904) tiltrak det ved udsæd af frø fra Småbladet Elm (af uvis herkomst, men antagelig indkøbt). Forældre og fødselsår kendes ikke, idet de nærmere omstændigheder ved dets fremkomst er gået tabt. Herbariemateriale af et kraftigt skud (fra et tilbageskåret individ) findes i samlingen på Afdeling for Systematisk Botanik, Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, København, mærket: »L. Nielsens Planteskole i Hørsholm (uden Navn) 10. Sept. 1892.» I mange år fandtes i Hørsholm Planteskole et »modertræ», hvoraf toges podekviste, men dette individ eksisterer ikke mere.¹⁾

I Nordisk ill. Havebrugsleksikon 1902 omtales det første gang i litteraturen, idet professor A. Bruun under navnet *Ulmus camp. pyramidalis* uden tilføjelse af hjemsted, skriver: »en endnu lidet kendt, men i den kendte Højde (5—6 m) rasktvoksende og letbygget, pyramidal Form med noget lange, smalle, lysegrønne Blade». Efter den højde, som disse træer havde nået i 1902, må de formentlig have været 15—20 år gamle. Hørsholm-Elmen må derfor antagelig være tiltrukket omkring 1885.

Navn og systematisk stilling.

Som bekendt har de internationale, botaniske navneregler kasseret det fra Linné stammende navn *U. campestris*, og spørgsmålet

¹⁾ H. C. Rosted: Hørsholm Planteskole et historisk Tilbageblik 1787—1947, Hørsholm 1947, side 55.

Fig. 1. Blad og frugter af Hørsholm-elm.
Grøndalsvænge Allé, 27/8 1948.

bliver nu om vort træ skal henføres til *U. procera* Salisb., *U. carpinifolia* Gleditsch, *U. glabra* Huds. eller bastardkomplekset *U. hollandica* Mill. (*U. glabra* × *carpinifolia*). Dendrolog i L. Späths planteskole, Berlin, Gerd Krüsmann, skriver i 1937 i »Die Laubgehölze» om Hørsholm-Elmen: »*Ulmus hoersholmiensis* hort. aus Dänemark» og henfører den til *U. hollandica*. I ingen af udgaverne af A. Rehder »Trees and Shrubs etc.» er træet omtalt. For at klare Hørsholm-Elmens systematiske stilling har jeg undersøgt en række træer fra de københavnske vejplantninger og fundet, at den har: røde eller rødbrune blomster; som er mindre end hos Storbladet Elm, der er 15—26 blomster i kvasten, 4 (undtagelsesvis 5) støvdragere, 2 hvidlige støvfang, hvide hår på knopskællene; de unge grene er glatte, bladene glatte og blanke med 6—8 mm lang stilk og bladpladen meget skæv ved grunden, dens bredde fra $\frac{1}{3}$ til $\frac{2}{5}$ af længden, som almindeligvis varierer fra 9 til 13 cm; frøet, der oftest er goldt, sidder tydeligt over midten af frugten (fig. 1).

De anførte karakterer synes ret entydigt at henhøre træet til *Ulmus carpinifolia*'s formkreds, jeg foreslår derfor at kalde det *U. carpinifolia* Gleditsch forma *hoersholmiensis* (Krüsm.) Østerg.

Latinsk diagnose.

Ulmus carpinifolia Gleditsch f. *hoersholmiensis* (Krüsm.) Østerg. Klonus e seminibus *U. carpinifoliae* formæ natus. E typo discrepans: Arbor mediocris trunco celeriter in plures erectis et suberectis, rectis ramis diviso et ramis invalidis inferioribus paullatim fastigiatis vel subpatentibus, cumulo ovato densissimo et regulari, apice rotundata. Folia oblonga (8—14 cm longa et 3—4,5 cm lata), duplo grosseserrata, acuminata. Semen samaræ supra medio deposito, sæpe sterile.

Formering.

Hørsholm-Elmen formeres vistnok udelukkende ved podning eller okulation på grundstammer af Storbladet Elm (*U. glabra*). Formering på denne måde går let og villigt, og det unge skud giver hurtigt — såfremt træet ønskes formet til et stammet træ (allétræ) — en lige og opret, smuk stamme uden hjælp af støtte, en egenskab, der er af stor værdi under tiltrækning i planteskolen.

Iagttagne bestande.

På København kommunes gader og veje har træet fået en del udbredelse. Den ældste, bevarede plantning synes at være 65 træer, som 1906 plantedes på Tuborgvej. Senere plantedes 1910 ca. 270 stk. på Henrik Harpestrængs Vej, Frederik d. 5. Vej (fig. 2 og fig. 6), Juliane Maries Vej, Staunings Plads, Per Henrik Lings Allé og Overgaden o. Vandet. 1916 kom hertil 79 stk. på Kongens Nytorv. En del av disse træer er dog i årenes løb ryddet. Som gadetræ fandtes ved denne undersøgelses afsluttning (1948) ca. 700 eksemplarer, d. v. s. omtrent 4,0 % af bestanden af træer på Københavns gader og veje. I den vedføjede tabel findes mål

*Fig. 2. Hørsholm-elm på
Ulmus glabra-rod. Frederik
d. 5. Vej.*

Foto forf. 1949.

og notater om en række udvalgte af disse træer; og i fig. 3 ser man en grafisk fremstilling af forholdet mellem højde og alder sat i relation til jordbundsforholdene. Vi kan først se på de gunstige jordbundsforhold, den fuldt optrukne linie. De valgte træer har kun de allerførste år efter henplantningen været underkastet mindre beskæring på voksestedet. De fleste af de målte træer har en gennemsnitlig årlig højdetilvækst på 35—49 cm indtil ca. det 46. år. Den lave værdi for de 50 år gamle træer synes at tyde på en standsning i højdevæksten ved dette tidspunkt, men de få mål for denne aldersklasse berettiger ikke til almene slutninger. Mange af træerne står på cyklestier og fortove og er så godt som ens stillet med hensyn til jordbund, idet den oprindelige jordbund er

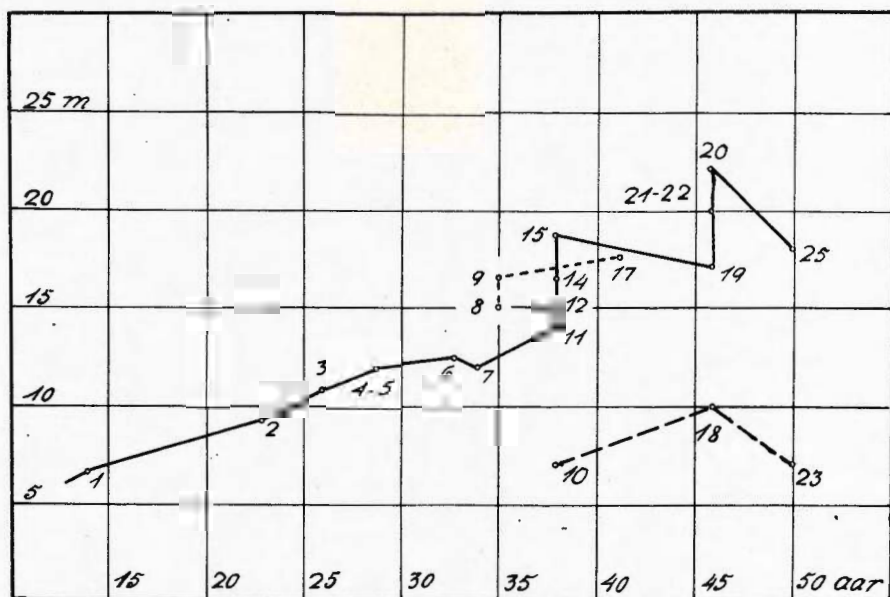

Fig. 3. Træernes højder i forhold til alderen. Tallene ved kurvernes punkter svarer til numrene i tabellen.

Fuldt optrukket linie —○— er for træer med gode jordbundsforhold.
 Kort stiplede linie - - -○- - - er for træer fra græs-dækket bund.
 Alm. stiplede linie —○— er for træer fra dårlige jordbundsforh.

bevaret nogenlunde under et »fast» dække af forskellig art, så at mulighed for påvirkning af regn m. v. er betydelig nedsat.

Det ses af figuren, at græs-dække ikke synes at hæmme højde-væksten, medens træerne nr. 10, 18 og 23, som har vokset under dårlige jordbundsforhold, d. v. s. enten i udgravet vejanlæg eller med dårlig jord opfyldt areal, har vist påfaldende ringe vækst, trods muldjordstilførsel til plantehullet.

Beskrivelse af træet.

Kronens gennemgående midterstamme er ikke meget kraftig, den bliver tidligt tilbagetrængt idet den afsætter flere lodrette grene, således at det samlede antal lodrette grene, der danner kro-

Tabel. Hørsholm-elm som vej- og allétræ i København.

Nr	Voksested	Terrænets tilstand	Antal træer	Antal træer undersøgt	Plantet år	Højde m	Stamme-omfang m	Krone-diameter m	Anslået alder år	Vækst pr år cm	Tilføjelser
1	Grøndals Parkvej ved Richsvej	Gruschaussering	8	—	1942	6,5	0,40	—	14	41	Noget beskåret.
2	Grøndals Parkvej ved Apollovej	Opfyldt terræn, asfalt, grus	46	3	1933	9,5	0,85	3+3	23	41	En del vokset godt til.
3	Grøndals Parkvej ved Godthåbsvej	Opfyldt terræn, asfalt, grus	79	3	1930	11,0	1,0—1,15	4+4,5	26	42	En del vokset godt til.
4	Hillerødgade	Grus, asfalt	12	2	1927	12,0	1,30	4+4	29	41	Smukke træer.
5	Vanløse Allé	Grus, asfalt	26	1	1927	12,0	1,40	4,5+4,5	29	41	Smukke træer.
6	Nøddebogade	Delvis opfyldt, brolægning	4	1	1923	12,5	1,18	5+5	33	38	Et smukt træ.
7	Øresundsvej	Buskads	8	1	1922	12,0	1,25	5+5	34	35	
8	Emdrup Mosevej	Oprindeligt terræn, græs	54	2	1921	15,0	1,0—1,1	—	35	43	Næppe beskåret på voksestedet.
9	Emdrup Mosevej	Oprindeligt terræn, græs	—	3	1921	16—17	1,8—1,5	4,5+4,5	35	47	Næppe beskåret på voksestedet.
10	Grøndalsvænge Allé	Opfyldt terræn, grus, asfalt	70	1	1918	7,0	0,60	3+3	38	18	Langsom vækst, dårlig jord.
11	Grøndalsvænge Allé	Oprindeligt terræn, grus, asfalt	—	1	1918	14,0	1,75	6+6	38	37	Smukt træ, ikke beskåret.
12	Grøndalsvænge Allé	Oprindeligt terræn, grus, asfalt	—	1	1918	15,0	1,70	7+7	38	40	Smukt træ, ikke beskåret.
13	Gunløgsgade	Gruschaussering	38	4	1918	5,5—6,0	0,9—1,1	—	38	—	Beskåret til formtræer.
14	Steins Plads	Oprindeligt terræn, gruschaussering	17	1	1918	16,5	1,98	6,5+6,5	38	43	Næppe beskåret på voksestedet.
15	Steins Plads	Oprindeligt terræn, gruschaussering	—	1	1918	18,5	1,85	6+6	38	49	Næppe beskåret på voksestedet.
16	Eschrichtsvej	Gruschaussering	42	3	1918	5,5	0,7—0,8	—	38	—	Beskåret til formtræer.
17	Smyrnavel	Græs	9	2	1915	17,5	1,5—1,7	6+6	41	43	Næppe beskåret på voksestedet.
18	Overgaden over Vandet ...	Opfyldt terræn, brolægning	1	1	1910	10,0	1,22	5+5	46	22	
19	Per Henrik Lings Allé ...	Oprindeligt terræn, grus	63	3	1910	16—17	1,7—1,9	7+7	46	36	I nærheden: Reaktionstal: 5,4—6,6. Kalital: 10—12. Fosforsyretal: 1,5—2,0.
20	Juliane Maries Vej	Oprindeligt terræn, grus	25	2	1910	22,0	2,05	6+7	46	48	Næppe beskåret på voksestedet.
21	Frederik den V' Vej	Oprindeligt terræn, grus	33	1	1910	20,0	2,00	8+7	46	44	I nærheden: Reaktionstal: 7,0. Kalital: 20—27. Fosforsyretal: 2,0—3,0.
22	Frederik den V' Vej	Oprindeligt terræn, grus	—	3	1910	20,0	2,0—2,1	—	46	44	I nærheden: Reaktionstal: 7,0. Kalital: 20—27. Fosforsyretal: 2,0—3,0.
23	Tuborgvej	Udgravet vej, grus	65	3	1906	6—7,5	0,6—0,8	—	50	13	Næppe beskåret på voksestedet.
24	Tuborgvej	Oprindeligt terræn, grus	—	1	1906	16,0	1,67	—	50	32	Næppe beskåret på voksestedet.
25	Tuborgvej	Oprindeligt terræn, grus	—	1	1906	18,0	1,96	7+8	50	36	Næppe beskåret på voksestedet.

Alle tal stammer fra april—maj 1948. Højden er målt med træhøjdemåler. Kronediameteren er noteret sådan, at tallet foran plustegnet angiver kronens sydlige del, tallet efter den nordlige del. Alderen er fremkommen ved at til alderen på stedet lægge 8 år (tilrækningsalderen i planteskolen).

nens skelet kan ligge mell. 10—15. Kronen opnår herved at blive ret tæt buskformet. På de ældste træer bliver de underste grene efterhånden overhængende.

Ved umiddelbar betragtning synes træet ret slankt. For at konstatere dette forhold, er prøvet en beregning af målene mellem kronens bredde og hele træets højde efter formlen bredde/højde . Af gennemsnitstallet af summen for de i tabellen angivne bredder, som delvis er benyttet i denne forbindelse, og gennemsnitstallet af summen for tilsvarende højder fås ca. $1/1,4 = 0,7$ (men med svingninger i nævneren varierende fra 1,1—1,8) d. v. s., at i gennemsnit af disse mål er træets højde ca. 1,4 gange større end kronens bredde. Af denne værdi ses, at træet har større slankhed end de fleste fritstillede træer. Slankheden understøttes af de lodrette, opadstræbende grene.

Vækstkrav til jordbund.

Ved gennemgang af tabellens notater om træets vækst og iøvrigt iagttagelse af de 700 træer, som findes i København under de noget forskellige jordbundsforhold, vil det ses, at træet på den sunde jordbund bestående af god muld på lerunderlag har vist den smukkeste udvikling, særlig har træerne på vejene ved Fælledparken, hvor jorden netop er af denne beskaffenhed, vist en overordentlig smuk vækst og form.

Hårdførhed mod frost.

I de strenge vintre 1940 til 1942 dræbtes eller blev syge og måtte ryddes 24 stk. eller omtrent 3 % af 817 Hørsholm-Elm. På 15 vejstrækninger med 526 træer var ingen dødelighed, hvorefter dødeligheden blandt de øvrige 291 træer blev noget over 8 %. Særlig dræbtes mange (15 stk.) på Kongens Nytorv, hvor træerne gennem mange år har været holdt som stærkt beskårne formtræer, en kulturforanstaltning, som dog næppe har været den direkte årsag til den store dødelighed blandt disse træer, idet der andre steder fandtes formtræer, som ikke tog skade, men snarere denne plads' dybere jordlag af usund kvalitet (den gamle »Hal-

Fig. 4. Klippede Hørsholm-elme i Stevnsgade. Foto forf. 1943.

landsås» og voldgrav). Træet må under sunde jordbundsforhold, hvor det opnår god udvikling, betegnes som værende særdeles hårdført mod frost. Det er sandsynligt, at en del af de af frosten dræbte træer har haft en primær årsag til, at de lettere blev dødens bytte.

Kulturforanstaltninger.

Af de 700 Hørsholm-Elm er 225 beskåret til »formtræer» (stammet hækform, fig. 4). Nedskårne grene bryder villigt. Sårene må dækkes med maling, karbolin ell. lign. samt yderligere alt efter sårenes størrelse med kultjære for at undgå forrådnelse i veddet. Zinnobersvampen *Nectria cinnabarina* er dets farligste sygdom. Hvor træet har moderat udvikling, kan det ved beskæring blive et smukt formtræ. Beskæring af kronens indre dele er ikke nødvendig, idet naturlig rensning finder sted.

Anvendelse og udbredelse.

Træet har fundet stor anvendelse som gade- og vejtræ ved byer. Københavns kommune har således som allerede nævnt 700 Hørsholm-Elm, Frederiksberg kommune havde 1932 635 stk., og Gentofte kommune har også en del. Træet har også fundet betydelig udbredelse som landevejstræ. En stor del af den lange Nærumvej i Søllerød kommune er tilplantet med det, se iøvrigt *Jens Bornø's* meddelelse senere. Hvor højt træet kan blive kendes ikke — de ældste individer har endnu ikke den største højde — men da det formentlig kan opnå anelig højde, altså betydeligt over 20 m, egner det sig derfor ikke til snævre gader. Anvendes det i gader med mindre bredde må det beskæres til »formtræ».

Træet får en stor rodhals (fig. 2), og de i jordoverfladen nærmest rodhalsen værende rødder opnår efterhånden betydelig tykkelse og vokser sig op over jordoverfladen. Denne udvikling, der må tillægges *U. glabra* og på hvis rod Hørsholm-Elmen, som omtalt, er podet, kan være til stor skade for færdselsarealerne belægninger, for asfalteremulsion, fliser og brosten, hvilke brydes op og derved bliver til fare for de vejfarende. Hvorvidt denne uheldige egenskab vil kunne ændres, når træet formeres ved stiklinger, vides ikke.

Som parktræ har det næppe fundet særlig stor anvendelse, til hvilket formål det er for regelmæssigt og stift i kronebygningen.

Ved gennemgang af et, om end noget tilfældigt, udvalg af danske planteskolefortegnelser, findes det i 4 fortegnelser fra perioden 1911—1920 hvoraf dog kun i to (Fr. Køster 1919 og D. T. Poulsen u. årgang, bliver dog angivet udkommet 1912) med hjemstedsbetegnelsen Hørsholmii, men i 1920erne og 1930erne er det almindelig angivet med hjemsted nævnet i kataloger.

Træet har også fundet vej til udlandet. I L. Späths planteskolefortegnelse fra 1920 (*Geschichte und Erzeugnisse der Späthschen Baumschule 1920*) er det ikke fundet omtalt, men derimod i samme firmas hovedfortegnelse 1928—29, nr. 242. I Alnarps Trädgårdar nævnes det 1946.

For at sikre pålidelig omtale af træets oprindelse, har jeg ladet forh. planteskolelærer J. Bornø, Hørsholm, nogle måneder før

Fig. 5. Allé af Hørsholm-elm i Piniehøjs have, Rungsted Kystvej (tæt ved Hørsholm). Plantet 1898. Foto forf. 1950.

døden indhentede ham, læse manuskriptets første stykker, omfattende historie, botanisk undersøgelse, formering m. v., igennem. J. Bornø sendte følgende oplysninger: »Angaaende Hørsholm-Elmen kan jeg meddele, at den i forrige århundrede ikke var meget kendt. Lars Nielsen formerede den kun i meget ringe antal nærmest for at bevare sorten. Først i begyndelsen af dette århundrede blev den formeret i noget større antal.

De ældste træer er plantede i Piniehøjs Have paa Søndre Strandvej i Rungsted (nu Rungsted Kystvej) og enkelte eksemplarer i andre haver. I 1906 plantedes træet på Tuborgvej ved København—Hellerup og de ibsenske villaveje i Hellerup.

En allé af træet er plantet ved herregården Valnæs(gaard) paa Falster, og endvidere er det plantet paa Kalundborg—Landevej paa strækningen Viskinge—Kalundborg samt paa landevejen fra Fuglebjerg til Bisserup. Paa de sønderjydske amtsveje er det efter Genforeningen plantet i stort antal og mange andre steder, ogsaa i Sverige.

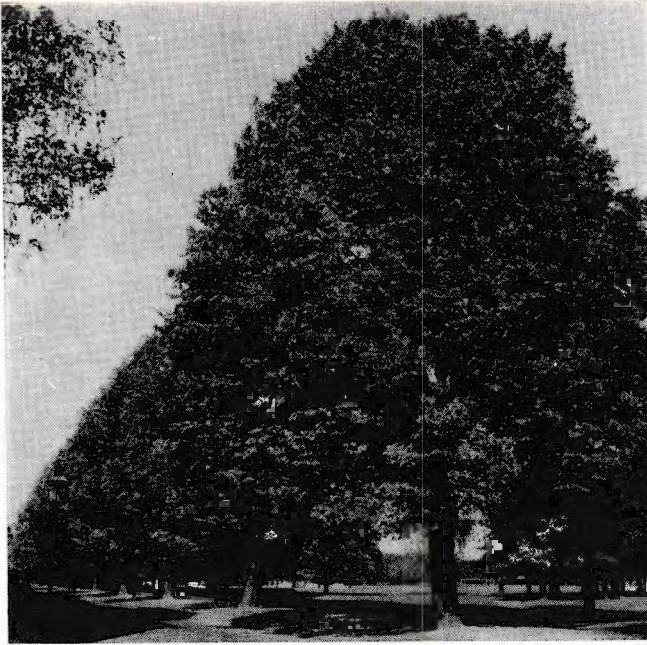

Fig. 6. Hørsholm-elm i Frederik den V' Vej. Foto forf. 1948

I 1920—21 solgte jeg 1.000 træer til »Gebrüder Heins Vedel» i Høsten, og, som firmaet skrev, de skulle plantes i Belgien som erstatning for ødelagte træer under den forrige verdenskrig. Firmaet optog det i mellemkrigsårene i storkultur.

Spiredygtigt frø har jeg aldrig fundet paa Hørsholm-Elmen. Hørsholm-Elmen trives vel på god markjord; på veje i dybe udgravninger får den svag vækst med gulligt løv. Den tåler en del vind og var aldeles frostsikker i de meget strenge vintre.»

I foreliggende redegørelse er ikke systematisk søgt oplysning om alle bestande af Hørsholm-Elm her i landet. Ved færden ude omkring er det let at konstatere, at det er meget udbredt. Træets hurtige og ranke vækst i planteskolen og lethed ved at forme det til en smuk salgsvare har bidraget til dets betydelige udbredelse.

Under opvæksten har dets krone en stiv, tætsluttet og ensartet

opbygning. Når det bliver et stort træ — ved 35 års alderen under jordbund, der tiltaler det — vil dets regelrette, symmetrisk opbyggede krone i forening med træets sunde vækst og dets smukke lysegrønne løv, give træet i række og i allé en smuk perspektivisk og monumental virkning.

ALMSJUKAN — EN NY FÄRLIG SJUKDOM PÅ VÅRA ALMAR

av B. Lekander

Under de senaste två åren har i Stockholms parker och alléer ett stort antal almar börjat vissna i förtid och många av dessa ha redan dött och avverkats. Orsaken härtill har varit den med rätta så fruktade almsjukan, som för första gången konstaterades här i landet tidigt på våren 1950.

Den holländska almsjukan, som den i facklitteraturen oftast brukar kallas på grund av att den tidigast och mest ingående studerats av ett antal holländska forskare, upptäcktes 1918 i Holland, Belgien och Frankrike. Från dessa länder har den mycket snabbt spridit sig över stora delar av mellersta och södra Europa. Blott några år senare förekom den sålunda i söder till Spanien och Italien, i öster till Balkanstaterna och Ryssland. Till England kom den 1927 och till de baltiska staterna någon gång på 1930-talet. Från Europa överfördes sjukdomen till Nordamerika, där den 1930 upptäcktes på fem ställen i Ohio. Därifrån har den senare spridit sig inom vida områden i östra delarna av Förenta staterna och Canada. Enligt amerikanska uppgifter skall sjukdomen ha kommit in i landet med obarkat almtimmer avsett för fanerindustrin. I Sverige upptäcktes sjukdomen som ovan framgått 1950. I de övriga skandinaviska länderna är den ännu så länge okänd. Sjukdomens egentliga hemland är okänt, men med all sannolikhet har den under första världskriget införts till Europa från någon annan världsdel, förmodligen Asien. Till grund för detta antagande ligger det förhållandet, att, vad man hittills vet, det blott är ett antal asiatiska almarter, som äro immuna mot sjukdomen.

Den organism, som förorsakar sjukdomen är en ascomycetsvamp, *Ophiostoma ulmi*, även kallad *Ceratostomella ulmi*. Svampens ascomycetstadium påträffas mycket sällan, och svampen är mest känd i sin s. k. bifruktform *Graphium ulmi*, under vilket namn den oftast går i äldre litteratur. Svampen, som lever i splintveden, fruktificerar på döda eller döende savbark- och vedpartier. Enär svampens sporer

Fig. 1. Almsplintborre, överföraren av almsjukessvampens sporer. Längd 5 mm.

äro klibbiga och ej kunna överföras med vindens hjälp, var det under en lång tid en gåta, hur sjukdomen kunde överföras från ett träd till ett annat. Först 1928 framkastade två tyska forskare det antagandet, att sjukdomen eventuellt kunde överföras med insekter, och genom ett flertal experiment och direkta iakttagelser har denna förmodan kunnat verifieras.

De insekter, som härvid kunna komma i fråga, äro almsplintborrar, *Scolytus*. I Sverige finnas fyra mer eller mindre vanliga arter, vilka samtliga kunna överföra sjukdomen. Alla yngla i döda eller av en eller annan anledning försvagade träd, där moderdjuren under barken gnaga sina med fiberriktningen parallella gångar. I små fickor i modergångarnas väggar lägga de sina ägg. När dessa kläckts, gnaga larverna långa, slingrande gångar, vilka till att börja med utgå vinkelrätt från modergången. Hela gångsystemet är skarpt avtecknat även i splintveden. Blott den mindre almsplintborren, *Scolytus laevis*, förpuppar sig inuti densamma under det att de övriga förpuppa sig i hålor i barken. I vårt land övervintra djuren som puppor och kläckas i maj—juni. Blott

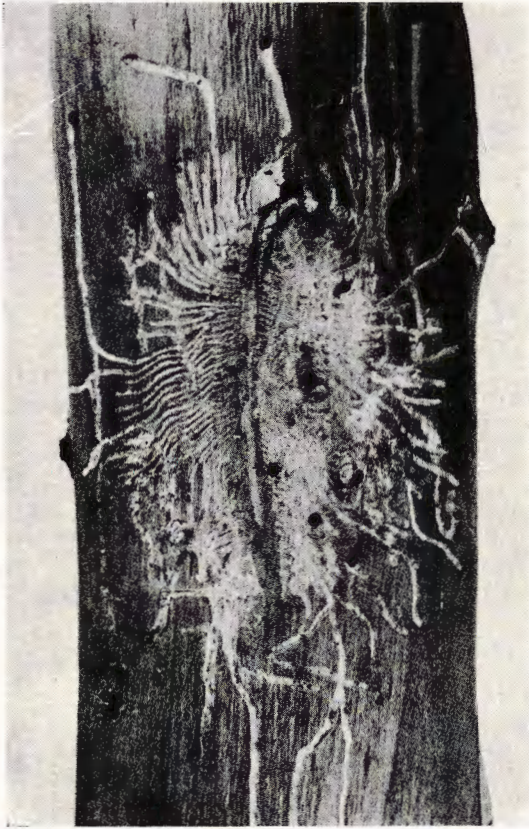

Fig. 2. Gångsystem av mindre almsplintborren i en almgren. Den längsgående gången är modergången, de övriga larvgångar, hålen i veden puppkammare.

en generation medhinner per år, i södra och mellersta Europa där-
emot kunna flera generationer utvecklas varje år. När skalbaggar
kläckas äro de icke könsmogna utan måste före parning och äggläg-
ning äta. Detta s. k. mognadsgnag utföra de i kronorna på friska
almar, där de fläckvis gnaga av den tunna barken i grenklykor eller
borra sig in i basen på knoppar eller friska, gröna årsskott, vilka ur-
holkas. På så sätt angripna knoppar och skott vissna och falla förr
eller senare av. Under varm och solig väderlek varar detta mognads-
gnag blott ca fyra dagar.

Om en skalbagge utvecklats i ett av almsjukan angripet träd är hela
dess kropp betäckt med svampens klibbiga sporer, och även tarmka-
nalen har vid undersökningar visat sig innehålla fullt grobara sporer.
När en infekterad skalbagge gör sitt ovan beskrivna gnag, lossna all-
tids del sporer och fastna på den blottlagda veden. Sporererna gro, och
hyferna växa snabbt in i vedens kärlsystem. Nya sporer utvecklas i

*Fig. 3. Mognadsgnag av almsplintborre på kvistar och knoppar.
(Efter Spessivtseff.)*

dessa kärl och spridas med hjälp av saftströmmen i trädet. Enligt undersökningar kunna dessa sporer under vegetationsperioden föras uppåt i trädet ca 10 meter på 3 timmar och 8 meter nedåt på 2 dygn. Den vanligaste förklaringen till trädens död är att genom svampens verksamhet en gummiliknande substans avsättes i kärnen, vilket förhindrar all vattentransport i trädet. Troligtvis alstrar svampen även vissa toxiner, vilka kunna förorsaka värdträdets död.

Det första yttre tecknet på sjukdomen är att bladen i övre delen av träden eller i spetsen på grenar längre ned i förtid börja missfärgas och vissna, och dessa vissna löv falla relativt snart av. Vid längre framskridet stadium av sjukdomen bli träden mer eller mindre avlödade. De första symtomen på sjukdomen kunna visa sig redan vid midsommartiden, men oftast dröjer det till juli—augusti innan angreppet blir fullt tydligt. Det visar sig i allmänhet tydligast och fortast på yngre träd upp till 40 år, vilka kunna förlora hela sin bladmassa inom loppet av några veckor. På äldre, stora träd kan angreppet först vara svårt att upptäcka, då kanske blott till att börja med någon enstaka

Fig. 4. Av almsjukan angripen alm. Lägg märke till det glesa lövverket och de avlövade grenarna.

gren blir avlövad. Sådana stora träd kunna i bästa fall leva några år, innan de definitivt duka under. De tydligaste sjukdomstecken finner man dock inuti trädet. Ett tvärsnitt av en angripen gren visar nämligen i den yttersta eller de yttersta årsringarna en mycket karakteristisk mörk missfärgning, beroende på att kärnen här fyllts av den ovan nämnda gummiliknande substansen.

Samtliga i Sverige vilda och odlade almarter kunna angripas. Sjukdomen angriper vidare almar av alla åldrar. I Stockholm har sålunda sjukdomen kunnat konstateras både i buskar och gamla ståtliga träd. Risk föreligger alltså att hela almbeståndet kan bli smittat. Siffror från Holland äro i detta fall nedslående. Där beräknar man att ca 97 % av landets almar dött.

En inventering, som under den gångna sommaren och hösten gjorts av statens skogsforskningsinstitut, har visat, att almsjukan för närvarande är spridd i hela Stockholm med närmaste omgivningar. Som exempel kan nämnas att enligt en undersökning, som utförts av Stock-

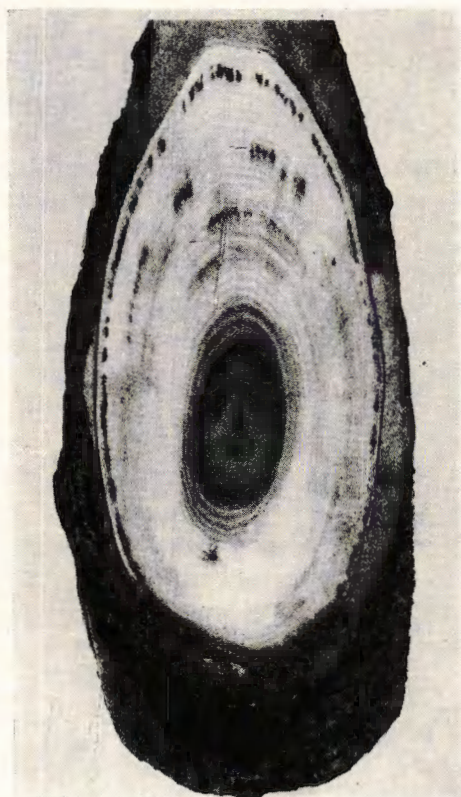

Fig. 5. Snett avskuren almgren med de för sjukdomen karakteristiska svarta fläckarna i veden.

holms stads parkavdelning, enbart i Hagaparken äro av parkens 875 almar 175 svårt (20 %) och 215 lindrigt angripna (25 %).

En viktig fråga i detta sammanhang är givetvis hur sjukdomen kommit in i landet. Eftersom inga fall äro kända i sydligaste Sverige, kan sjukdomen icke successivt ha spritt sig söderifrån. Då kvarstår blott den möjligheten att den kommit hit på samma sätt som till Amerika, d. v. s. genom obarkat, importerat virke. En enligt detta antagande utförd undersökning av importhamnarna för obarkat almvirke har sålunda visat, att sjukdomen med säkerhet dessutom finnes i Kalmar, Norrköping och Oskarshamn. I Göteborg har i ett importerat almparti talrikt med svampens fruktkroppar påträffats, men några angrepp på almarna i stadens parker ha ännu icke kunnat iakttagas. På grund av dessa fynd anser skogsforskningsinstitutet det vara mycket sannolikt, att sjukdomen spridit sig hit genom importerat virke. För den skull har institutet hos Kungl. Maj:t anhållit om att

importförbud på obarkat almtimmer måtte utfärdas.* Förutom ovan angivna fynd har sjukdomen även konstaterats i närheten av Trosa samt i en allé vid Salsta ~~ort~~ i Uppland.

Sjukdomen har visat sig vara synnerligen svår att bekämpa. I Amerika har man sålunda försökt antingen injicera speciella gifter i nyligen angripna träd eller bevattna marken runt träden med lösningar av samma preparat. Resultaten av dessa behandlingsmetoder äro ännu dock motstridiga. Vidare har man försökt skydda speciellt värdefulla träd genom att bepudra dem med t. ex. DDT-preparat före och under skalbaggnas svärmning. Metoden är dock mycket dyrbar, och kan ej komma i fråga i större sammanhang. I Holland har man under en längre tid i stället arbetat med att få fram resistent almsorter, men även detta har stött på stora svårigheter. Den enda framkomliga möjligheten för oss är för närvarande att försöka hålla stammen av almsplintborrar nere. Alla träd, som visat sig vara angripna, måste därför fällas och oskadliggöras, dels för att förhindra att skalbaggnarna bli infekterade med sporer, dels för att minska antalet lämpliga yngelträd. Inom de angripna områdena ha nu motåtgärder igångsatts för att om möjligt förhindra att sjukdomen sprides ytterligare, men om detta skall lyckas få de närmaste åren visa.

* Detta har nu skett genom att Kungl. Maj:t den 12 januari 1951 utfärdat en kungörelse med förbud mot införsel av almväxter, almbark och obarkat almvirke (Svensk Författningssamling nr 8, 1951).

PALMNAMN — SVENSKA OCH LATINSKA

av *Nils Hylander*

Den lilla avvikelse in på den tropiska dendrologins område som nedanstående studie innebär, kan måhända synas överraskande och kräver kanske sin förklaring. Jag är icke någon palmkännare. Likväl anser jag mig berättigad, ja i viss mån förpliktigad, att försöka sanera den både i fråga om svenska och latinska namn kaotiska nomenklatur, som råder i den svenska litteraturen om palmer. Skyldigheten sammanhänger med vad jag tidigare försummat: när jag skrev min bok *Våra prydnadsväxters namn på svenska och latin* hade jag ej haft möjlighet att skaffa mig någon personlig kännedom om det hos oss förekommande plantmaterialet eller närmare sätta mig in i de därmed förknippade systematisk-nomenklatoriska svårigheterna utan måste — med några få undantag — acceptera det urval och den namngivning, som antagits i *Blomsterhandelns växter* (BV). Jag fick emellertid senare anledning att närmare granska palmnamnen i BV och fann då, att den latinska nomenklaturen i flera fall ej var korrekt och att i samband därmed den föreslagna svenska namngivningen i en del fall var olämplig. Sedan jag i annat sammanhang, vid sökandet efter det korrekta namnet för ett par ekonomiskt viktiga palmer, funnit samma svagheter genomgående för så gott som all svenskspråkig palm-litteratur¹ beslöt jag våga ett försök att meddela den korrekta vetenskapliga nomenklaturen för våra vanligaste rumspalmer jämte ett litet urval av de mest kända palmerna i övrigt och att samtidigt stabilisera den svenska namngivningen för samma arter.

Den viktigaste orsaken till att den vetenskapliga palmnomenklaturen i vår svenska litteratur är så otillfredsställande, är att alltför liten hänsyn tagits till den rad av släktmonografier och specialstudier, som under senare år i hög grad omdanar palmernas systematik. Det nya ligger först och främst i det skarpare avgränsandet av släktena (och i samband därmed större säkerhet rörande dessas benämning) men

¹ Nästan det enda undantaget är Skottsbergs behandling av palmerna i den systematiska delen av *Växternas liv*; nomenklatur och systematik äro här nästan genomgående fullt moderna.

också i en ökad insikt i de enskilda arternas avgränsning och en säkrare identifiering av handelns och trädgårdarnas plantmaterial och moderarterna för världsmarknadens palmprodukter. Palmologin har liksom musiken tre stora B; det är framför allt genom arbeten av dessa tre — Beccari, Bailey och Burret — som denna nya kunskap nåtts, och det är också i huvudsak på dessas arbeten som jag här byggt. Baileys många och föredömliga studier i Gentes Herbarum ha därvid gjort dubbel tjänst, både genom sina egna data och som vägvisare till de båda andras monografiska verk. Den största nytta har jag också haft av den palmförteckning, utarbetad av Miriam L. Bomhard, som ingår i 2. uppl. av Standard. Plant Names, och av Dahlgrens grundliga och samvetsgranna förteckning över de amerikanska arterna (1936), värdefull också genom sin sammanställning av de inhemska namnen och sin utförliga litteraturförteckning. En mycket rikhaltig litteratur rörande både Gamla och Nya världens palmer finns också sammanställd i ett arbete, som utkommit först sedan min lista redan utarbetats, nämligen Vivi Täckholms & M. Drars Flora of Egypt II; dess nomenklatur avviker endast i ett par nedan nämnda fall från den av mig använda. Ett för nomenklaturen mycket viktigt arbete är Merrills granskning (1917) av Rumphius' Herbarium amboinense. Mycket värdefull med avseende på de tropiska nyttopalmerna har också Hollands arbete Overseas Plant Products visat sig vara. Uppenbarligen återstå emellertid — som särskilt Baileys arbeten visa — både för nytto- och prydnadspalmernas vidkommande många systematiska och nomenklatoriska problem att lösa; så har i många fall en närmare granskning visat, att ett allmänt gängse namn, på grund av den ursprungliga beskrivningens inexakticitet och felande beläggmaterial, faktiskt ej kan säkert fastställas till sin ursprungliga innebörd.

Detta gäller också några namn, vilka som beteckningar för vissa nytto- eller prydnadspalmer anföras även i svenska arbeten men som jag därför ansett mig böra helt utesluta; det rör sig dock ej om arter av särskilt stor betydelse. I fråga om den senare kategorin har jag ej själv kunnat göra någon kritisk granskning av svenskt odlingsmaterial; en sådan torde också bereda betydande svårigheter, av två skäl: bristen på autentiskt jämförelsematerial och avsaknaden hos odlade exemplar av för bestämningen avgörande organ (särskilt blommor och frukter). Avsikten med min lista är givetvis ej att förteckna samtliga palmer, som kunnat påträffas nämnda i svensk litteratur, utan att ge så vitt möjligt korrekta namn för ett urval släkten och arter, som kunna anses särskilt viktiga.

Palmernas roll som rumsväxter är ju hos oss numera en långt blygsammare än den var i de rymliga bostädernas och den rikliga hem-

hjälpens dagar. Det urval av arter, som nu åtminstone mera regelbundet förekommer i kultur, är också synnerligen blygsamt om man jämför det med den artlista, som Löwegren ger i 7 avd. av Handbok i svenska trädgårdsskötseln (2. uppl., 1890) — även med hänsyn tagen till att denna inbegriper också en mängd rena växthusarter. Löwegren anger för ganska många släkten även svenska namn — vilka till större delen återfinnas också hos Svensson 1893 — men även bland dessa har jag ansett mig böra göra ett urval, dels med hänsyn till den nämnda osäkerhetsfaktorn, dels därför att släktena numera ej synas spela någon roll för oss, åtminstone inte som rumsväxter; vad som kan finnas i våra få samlingar av varmhuspalmer har ju i sammanhanget föga intresse. Urvalet av exotiska nyttopalmer har jag gjort efter konsulterande av dels den nu nämnda litteraturen, dels våra allmänna uppslagsböcker, dels slutligen den föga omfattande nordiska speciallitteraturen om nyttoväxter. En sammanställning av den rådfrågade litteraturen ges nedan, jämte de förkortningar av titlarna, som använts i förteckningen över svenska synonymer, vilken ej syftar till någon fullständighet men dock säger ganska mycket om rådande villervalla.

Denna i sin tur — liksom svårigheten att bota den — har sin grund förnämligast däri, att de svenska namn som givits på exotiska palmer i så stor utsträckning hänföra sig antingen till en påfallande morfologisk egenskap, som återfinns inom flera släkten, varför namnet blivit applicerat på arter inom flera sådana (ex. solfjäderspalm), eller till en speciell användning. Namn av det senare slaget ha därvid kommit att brukas dels som en sammanfattande benämning på alla palmer med samma användning, alltså icke som systematiska benämningar utan som en karakterisering, ungefär som man talar om oljeväxter, spånadsväxter etc., men ha samtidigt — och däri ligger svårigheten — blivit i mer eller mindre dominerande grad fixerade till en av dessa arter, för vilken resp. namn alltså blivit vedertagen systematisk beteckning. Än värre är det givetvis, när detta är fallet inte med en utan med ett par arter, som i ungefär lika utsträckning delat namnet. Exempelen äro många: det talas om kålpalmer, vinpalmer, piassavapalmer, i viss mån även om oljepalmer, sagopalmer och vaxpalmer som kategoribeteckningar men samtidigt om kålpalm, vinpalm, piassavapalm, oljepalm, sagopalm och vaxpalm som namn för enskilda arter. Å andra sidan finns det exempel på att ett namn, som ursprungligen tillhör en enskild art — med eller utan syftning på dess nyttighet — utsträckts att gälla hela släktet, alltså även till arter utan den först namngivna artens dygder eller karaktärer.

Om man bortser från Löwegrens och Svenssons arbeten, där medvetna försök gjorts att ge sammeltbeteckningar för hela släkten, van-

ligen syftande på någon karakteristisk morfologisk egenskap, så är ju regeln den, att egna namn primärt getts endast åt vissa enskilda, viktiga och välbekanta arter; i de fall, där det inte är fråga om kategori-beteckningar som de nyss nämnda, rör det sig ju dels om mycket gamla namn — exempelvis dadelpalm och kokospalm — dels som modernare namn, som upptagits mer eller mindre oförändrade från språket i resp. arters hemland — exempelvis dumpalm, kitulpalm. När sedan flera arter inom samma släkte som dessa »solitärarter» blivit bekanta nog för att behöva ett svenskt namn, så har frågan uppstått (eller borde ha uppstått), i vad mån det namn, som tillhör den först bekanta arten i släktet, skulle kunna användas också för andra arter inom detta. Det gäller särskilt en del prydnadsarter, som räknas eller räknats till släktena *Areca*, *Cocos* och *Phoenix*. Vartdera släktet har en allbekant nyttoart: areka- eller betelpalmen, kokospalmen och dadelpalmen. Kunna och böra dessa namn utsträckas att gälla även de andra arterna, som ej ge betelnötter, kokosnötter eller dadlar?

Exemplen få nog bedömas från fall till fall, eftersom de ur systematisk synpunkt ej äro alldeles likvärdiga. I fallet *Phoenix* rör det sig om ett antal närstående arter, som samstämmigt föras till samma släkte. Om man bortser från ett halvt försök att använda det latinska släktnamnet i försvenskad form (Bonniers konversationslexikon, 2. uppl., anför inom citationstecken fenixpalm), är dadelpalm det enda svenska namn, som givits åt någon av dessa; motsvarande gäller i andra språk. Man har alltså att välja mellan att skapa ett helt nytt släktnamn, resp. uppta namnet fenixpalm, eller att låta namnet dadelpalm gälla kollektivt. Det förefaller mig ej ligga något i vägen för den sistnämnda användningen; för särskiljande av *Ph. dactylifera* från de övriga arterna kan man, om så befinns nödigt, tillgripa attributet äkta. De övriga arterna särskiljas med liknande attribut. Namnet arekapalm anfördes i min namnbok (liksom i BV) som svenskt namn för släktet *Areca*. Nu är emellertid förhållandet det, att de hos oss under släktnamnet *Areca* odlade arterna enligt modern uppfattning ej böra räknas till sagda släkte utan föras till släktet *Rhopalostylis* (en nu föga odlad art till *Chrysalidocarpus*). I detta fall bör namnet arekapalm, som jämte betelpalm är allmänt gängse beteckning för *A. cathecu*, förbehållas den sistnämnda och nya namn skapas för *Rhopalostylis*- (och *Chrysalidocarpus*-)arterna.

Ett liknande fall, som här må inskjutas, gäller användningen av namnet kentiapalm för *Howea belmoreana* och *forsteriana*, vilka tidigare betraktats som hörande till *Kentia* och i blomsterhandeln alltjämt allmänt gå under detta namn. Deras skiljande från *Kentia* som eget släkte är dock allmänt accepterat bland botanisterna, och det finns

ingen anledning att vidmakthålla ett sådant felaktigt namnskick. Man kan enligt min mening nämligen ej till värn för namnet kentiapalm åberopa några sådana historiska skäl som i fråga om gloxinia, cineraria, aster och flera liknande.

Vad så slutligen namnet kokospalm beträffar, kan det ej komma i fråga att låta detta gälla annat än *Cocos nucifera*, helst som enighet numera — efter Beccaris monografiska arbeten — råder om att betrakta denna som enda art i släktet, medan bl. a. samtliga hit förut förda amerikanska arter avskilts och ej ens betraktas som kokospalmens närmaste släktingar — ett forskningsresultat som, inom parentes sagt, givit helt nya argument i den gamla tvisten om kokospalmens ursprung, vilket förut just av systematiska skäl av många forskare förlagts till Sydamerika men nu måste antas vara afrikanskt. För den viktigaste av dessa hos oss odlade *Cocos*-släktingar, *Syagrus* (förut *Cocos*) *weddelliana*, har namnet weddellpalm givit sig av sig själv. En annan odlad art i samma grupp, *Cocos Bonnetii* eller *C. australis* var. *Bonnetii*, förs numera till släktet *Butia*, och till detta, närmare bestämt arten *B. capitata*, hör enligt Bailey vad som i amerikanska trädgårdar gått under namnet *Cocos australis*. Högst sannolikt gäller detta även vår s. k. *Cocos australis*, fastän jag tyvärr ej är i stånd att med bestämdhet hävda detta. Ätminstone tills vidare kan man väl lämpligen låta dessa båda *Butia*-palmer samsas om det gemensamma namnet butiapalm; det så använda släktnamnet är från början ett brasilianskt folknamn. Namnet *Cocos australis* kan över huvud taget ej upprätthållas; i dess ursprungliga mening hör namnet enligt Beccari (liksom Bailey och Dahlgren) till *Arecastrum romanzoffianum* var. *australe*. Utan att påstå något om sistnämnda arts ev. förekomst i våra odlingar har jag för fullständighets skull — och eftersom det gäller en från tropikerna ofta nämnd palm — även tagit med denna i min lista under namnet drottningpalm (efter det amerikanska Queenpalm).

I fråga om de svenska palmnamnens form anser jag som en ofrånkomlig regel, att de bildas genom sammansättning med -palm som slutled. Så har ju också, så gott som utan undantag, alltid skett — undantagen gälla dels ett par arter, där produktens namn någon gång använts även som beteckning för arten, dels ett par fall hos Skottsberg l. c., där inhemska sydamerikanska namn upptagits för exotiska arter (eller släkten), men dessa få kanske ej anses tänkta som svenska benämningar utan endast som citatord. Logiskt mest konsekvent vore ju att låta varje sådant sammansatt namn gälla som namn för ett bestämt släkte, vartill för de enskilda arterna bildades artnamn genom tillägg av ytterligare en förled eller — hellre — genom tillsättning av ett attribut, så som regeln är vid sammansatta släktnamn i andra växtgrupper.

Konsekvent tillämpning av en sådan regel skulle emellertid föra till en synnerligen otymplig anordning och är för övrigt varken behövlig eller möjlig att genomföra. Det förra, lärför att så många släkten endast äro representerade av en enda art av tillräckligt intresse för att här ifrågakomma, en art som har sitt speciella namn, vilket ej kan eller bör modifieras. I några fall kan det vara t v å arter, som representera släktet, var med sitt speciella namn, medan det däremot ej har något intresse att söka bilda ett för hela släktet gemensamt namn. Jag har överhuvudtaget ansett det föga lönt, ja rent av i många fall snarast till förfång, att söka bilda särskilda släktnamn. Endast i några få fall ha sådana angivits men inga artnamn; det har gällt några släkten med flera arter av likartad användning (som nytto- eller prydnadsväxter), helst när, som då är regel, identifieringen av de enskilda arterna ännu är oklar — som exempel må nämnas rottingpalm för *Calamus*, bergpalm för *Chamaedorea*.

Vad som berett den allra största svårigheten vid försöket att rationalisera den svenska namngivningen är emellertid det redan nämnda faktum, att i flera fall ett namn med syftning på en praktiskt värdefull egenskap allmänt och i ungefär lika hög grad använts för två arter, som tillhöra skilda släkten. De fall, jag närmast åsyftar, äro vinpalm, kålpalm och piassavapalm, syftande på resp. artparen *Raphia vinifera* — *Mauritia vinifera*, *Euterpe oleracea* — *Roystonea oleracea* och *Attalea funifera* — *Leopoldinia piassaba*. Det första fallet har jag sökt lösa genom att låta *Raphia vinifera* behålla namnet vinpalm — med attributet västafrikansk inom parentes, för den händelse namnet önskas förtydligt — men för *Mauritia vinifera* däremot uppta infödingsnamnet buritipalm, dock med namnet amerikansk vinpalm anført som synonym inom parentes. (Även *Borassus flabellifer* anføres ibland under namnet vinpalm; detta är dock mycket olämpligt och alldeles onödigt, då denna art har ett gott eget namn: palmyrapalm.)

På liknande sätt har jag ansett det lämpligast att behålla *Roystonea oleracea* som (karibisk) kålpalm och för *Euterpe oleracea* uppta det redan tidigare ibland anförda assaipalm, även här dock med ett parentetiskt synonym: brasiliansk kålpalm. Svårast har det varit att lösa frågan om piassavapalmerna, även sedan den art, som lämnar handelns s. k. madagaskar-piassava, *Vonitra fibrosa*, fränskilt som vonitrapalm (efter det infödingsnamn, som redan upptagits som latinskt släktnamn). Både *Attalea funifera* och *Leopoldinia piassaba* äro brasilianska, och några särskiljande infödingsnamn finnas ej att ta upp. Därför har jag, efter intensivt sökande förgäves efter en annan utväg, ej funnit annan råd än att åtskilja dem efter deras produkter, resp. bahia-

och para-piassava, d. v. s. låta dem dras med de förvisso avskyvärda namnen bahiapiassavapalm och parapiassavapalm.

Ännu värre är dock kanske förvirringen i fråga om tillämpningen av namnet solfjäderspalm. Detta är särskilt beklagligt, eftersom förvirringen här delvis är ganska onödig och med större varsamhet skulle ha kunnat undvikas; och jag måste erkänna, att jag även själv syndat härvidlag genom att i onödan nyskapa namnet kinesisk solfjäderspalm för *Trachycarpus Fortunei*. Detta svenska namn skulle nämligen bättre ha kunnat användas för *Livistona chinensis*, för vilken jag efter Husmoderns Blomsterlexikon tog upp namnet vanlig solfjäderspalm. Mot det sistnämnda skulle i och för sig intet varit att invända, om samma namn ej olyckligtvis också använts för *Borassus flabelliformis* (korrekt benämnd: *B. flabellifer*) i Nordisk familjebok, liksom man använt namnet äkta solfjäderspalm i Svensk uppslagsbok, där man på ett högst olyckligt sätt usurperat namnet solfjäderspalm som släktnamn för samtliga *Borassus*-arter, ehuru näppeligen någon annan av släktets arter är i behov av svenskt namn och ett sådant redan finns i allmänt bruk för *B. flabellifer*: palmyrapalm. Att använda solfjäderspalm som beteckning för ett visst släkte synes mig ur tydlighetssynpunkt absolut förkastligt — helst skulle man helt förkasta det som systematisk benämning och endast nyttja det som beskrivande term, vartill ordet ju också brukas både i litteratur och i dagligt tal. Frågan är i vad mån det dock, med anlitande av lämpliga attribut, fortfarande kan och bör brukas för enskilda arter, speciellt då för några av våra rumpalmer, där det hittills varit mest i svang. Löwegren sätter solfjäderspalm som beteckning för släktet *Livistona*, av vilket han nämner ej mindre än 9 arter. Endast 2 av dessa förekomma numera som rumpväxter, *L. australis* och *L. chinensis*, i synnerhet den sistnämnda alltså en (förhållandevis) vanlig art och allmänt bekant som solfjäderspalm. Någon annan benämning har jag ej stött på i fråga om dessa båda arter, och det synes mig svårt att nybilda någon lämplig. Jag har därför stannat vid att ge *L. australis* namnet australisk solfjäderspalm och för *L. chinensis* behålla namnet vanlig solfjäderspalm. För *Trachycarpus* har jag slopat det av mig 1948 införda namnet och efter det engelska windmillpalm föreslagit väderkvarnspalm, då det enda svenska namn jag i övrigt sett för denna, nämligen det Husmoderns Blomsterlexikon lanserade hamppalm alltså synes mig föga lyckat. Någon allmän användning torde det aldrig ha fått.

Utom i de få redan nämnda fallen är det ytterst få nya namn jag ansett mig behöva skapa. Ett, och det viktigaste, gäller de ovannämnda *Howea*-arterna, där jag som ersättning för det förkastliga namnet kentiapalm nybildat förmakspalm. De båda arterna äro varandra så lika,

så närbesläktade och så överensstämmande i fråga om användningen, att det förefaller mig vara till mera nytta att ha ett för bägge gemensamt namn. Något försök att särskilja dem med olika svenska namn torde väl ej heller förut ha gjorts. Ett annat fall, också gällande ett par prydnadspalmer, som nu av Bailey t. o. m. räknas som tillhöriga en och samma art, är *Dictyosperma*, där jag för ifrågavarande kollektivart, *D. album*, anammat det av Bailey lanserade prinsesspalm. För de båda arter, som efter avskiljande från *Areca* blivit namnlösa, nämligen *Rhopalostylis Baueri* och *sápida*, har jag varit i ett visst beråd, vilken namngivning som skulle vara den lämpligaste. Någon morfologiskt karakteriserande benämning, som var kort och samtidigt slående, har jag ej kunnat finna, utan i stället har jag anknutit till deras hemland. I detta fall har jag ansett det bättre att ge ett särskilt namn åt vardera arten än ett gemensamt, eftersom de även hittills knappast brukat sammanföras på samma kollektiva sätt som de båda *Howea*-arterna (ett undantag är Löwegren, där *Rh. sápida* överraskande nog upptas som synonym under *Rh. Baueri*). Den sistnämnda har jag efter dess hemort, Norfolk-ön, utan egentligt betänkande benämmt norfolkpalm (vilket anknyter till det ofta brukade norfolkgran för den samstädes hemmahörande *Araucaria excelsa*). För *Rh. Baueri* har jag däremot varit mera tveksam, men i brist på bättre uppslag har jag följt Bailey och accepterat namnet nikaupalm. Slutligen har jag också följt Baileys namnförslag för *Ptychosperma elegans*, som jag följaktligen presenterar som solitärpalm. För den från *Areca* avskilda *Chrysalidocarpus lutescens* har jag, i anslutning till artepitetet, bildat namnet guldpalm — måhända är det att överdriva dess gyllenfärg.

ALFABETISK FÖRTECKNING ÖVER DE LATINSKA NAMNEN INKL. VIKTIGARE SYNONYM

Aréca L.		(Mart.) Becc. (<i>Cocos</i> austrális Mart. s. orig.)
Bauéri = <i>Rhopalostylis Bauéri</i>		
catéchu = följ.		
cathécu L.	arekapalm, betelpalm	
lutescens = <i>Chrysalidocarpus lutescens</i>		
sápida = <i>Rhopalostylis sápida</i>		
Arecastrum Becc.		
romanzoffiánum (Cham.) Becc. (<i>Cocos romanzoffiána</i> Cham.) med var. austrále	drottningpalm	
		Arénga Labill.
		pinnáta (Wurmb) sockerpalm, gomutipalm
		Merr. (<i>saccharifera</i> Labill.)
		saccharifera = föreg.
		Astrocáryum G. F. W. Mey.
		vulgáre Mart. tukumpalm
		Attaléa H. B. K.
		cohúne = Orbignya
		cohúne
		funífera Mart. bahiapiassavapalm

- Bactris speciósa* =
Guiliélma gasípaës
- Borássus** L.
aethíopum Mart. delebpalm
(flabellifórmis var.
aethíopum)
flabéllifer L. (flabel- palmyrapalm
lifórmis Murr.)
flabellifórmis =
föreg.
— var. aethíopum =
aethíopum
- Bútia** Becc.
Bonnétii (H. Wendl.)
Becc. (Cocos austrá-
lis var. Bonnétii)
capitáta (Mart.)
Becc. (? = Cocos
austrális hort. —
non Mart.) } butiapalm
- Cálamus** L. rottingpalm
draco = Daemóno-
rops draco
rotang L.
- Caryóta** L. kitulpalm
urens L.
- Ceróxylon** Humb. &
Bonpl.
andícola Humb. &
Bonpl. vaxpalm
- Chamaedórea** Willd. bergpalm
- Chamáerops** L.
excelsa, Fortúnei =
Trachycárpus For-
túnei
húmilis L. dvärgpalm
- Chrysalidocárpus** H.
Wendl.
lutéscens (Bory) H.
Wendl. (Arecá lutés-
cens Bory) guldpalm
- Cocos** L.
austrális se Arecás-
trum romanzoffiá-
num och Bútia capi-
táta
— var. Bonnétii =
Bútia Bonnétii
nucífera L. kokospalm
romanzoffiána =
Arecástrum roman-
zoffiánium
weddelliána = Sýa-
grus weddelliána
- Coelocóccus** H. Wendl. :
ingår i *Metróxylon*
carolinénsis =
Metróxylon amicá-
rum
- Copernícia** Mart.
cerífera (Mart.) karnaubapalm
Mart.
- Corózo** Giseke
oleífera (H. B. K.) amerikansk olje-
Bail. (»*Elaeis me-*
lanocócca» auct. —
non Gaertn.) palm
- Corýpha** L.
umbraculífera L. talipotpalm
- Daemónorops** Bl.
draco (Willd.) Bl. drakblodspalm
(*Cálamus draco*
Willd.)
- Dietyospérma** Wendl.
& Drude
album (Bory) Balf. prinsesspalm
fil. med var. rubrum
(Balf. fil.) Bail.
fibrósum = Vonítra
fibrósa
rubrum = album var.
rubrum
- Eláeis** Jacq.
guineénsis Jacq. (afrikansk) olje-
palm
»melanocárpa» = följ.
»melanocócca» =
Corózo oleífera
- Eutépe** Gaertn.
edúlis Mart. jussarapalm
olerácea Mart. assaipalm (brasi-
liansk kålpalm)
- Guiliélma** Mart.
gasípaës (H. B. K.) persikopalm
Bail. (speciósas
Mart.; *Bactris speci-*
ósa (Mart.) Karst.)
- Hówea** Becc.
belmoreána (Moore &
Müll.) Becc. (Kéntia
belmoreána Moore &
Müll.)
forsteriána (Moore &
Müll.) (Kéntia
forsteriána Moore &
Müll.) } förmakspalm
- Hypháene** Gaertn.
thebáica (L.) Mart. dumpalm

- Jubáea** H. B. K.
spectábilis H. B. K. honungspalm
- Kéntia** Bl.
Bauéri = Rhopaló-
stylis Bauéri
belmoreána = Hówea
belmoreána
forsteriána = Hówea
forsteriána
sápida = Rhopaló-
stylis sápidá
- »Latánia borbónica» =
Livistóna chinénsis
- Leopoldínia** Mart.
piassába Wallace parapiassavapalm
- Livistóna** R. Br.
austráls (R. Br.) australisk solfjä-
derspalm
Mart.
chinénsis (Jacq.) R. vanlig solfjäders-
Br. (»Latánia bor- palm
bónica» hort. — non
Lam.)
- Lodoícea** Comm.
maldívica (J. F. seychellerpalm
Gmel.) Pers. (sechel-
lárur Labill.)
sechellárur = föreg.
- Maurítia** L. fil.
flexuósa L. fil. miritipalm
vinífera Mart. buritipalm (ameri-
kansk vinpalm)
- Metróxylon** Rottb.
amicárum (H. polynesisk stennöts-
Wendl.) Becc. (Coe- palm
locóceus carolinénsis
Dingl.)
laeve = sagu
Rúmphii: inbegrips i
sagu
sagu Rottb. (laeve sagopalm
Mart.; Rúmphii
(Willd.) Mart.)
- Nipa = Nypa
- Nypa** Wurmb (Nypa
Thunb.)
frúticans Wurmb nipapalm
- Orbígnya** Mart.
cohúne (Mart.) kohunepalm
Dahlgr. (Attaléa
cohúne Mart.)
- Oreodóxa se Roystónea
- Phóenix** L.
canariénsis Chabaud dadelpalm
dactylífera L. kanarisk dadelpalm
Louréiri Kth (Roebelénii O'Brien; Roebelínii hort.) äkta dadelpalm
reclináta Jacq. (spiny- sydafrikansk dadelpalm
nósa Schum. & Thonn.)
Roebelénii, Roebelínii = Louréiri
silvéstris (L.) Roxb. indisk dadelpalm
spinósa = reclináta
- Phytélephas** R. & P.
macrocárpa R. & P. elfenbenspalm
- Ptychospérma** Labill.
(Seafórthia R. Br.)
élegans (R. Br.) Bl. solitärpalm
(Seafórthia élegans
L. Br.)
- Ráphia** P. B.
farínifera (Gaertn.) raflapalm
Hyl., n. c. (Sagus farínifera Gaertn.; R.
pedunculáta P. B.;
R. rúffia (Jacq.)
Mart.)
pedunculáta, rúffia = föreg.
vinífera P. B. (västafrikansk)
vinpalm
- Rhapis** L. fil.
excélsa (Thunb.) A. buskpalm
Henry (flabellifórmis L'Hér.)
flabellifórmis = föreg.
- Rhopalóstylis** Wendl.
& Drude
Bauéri Wendl. & norfolkpalm
Drude (Aréca
Bauéri Hook. fil.;
Kéntia Bauéri
(Hook. fil.) Seem.)
sápida Wendl. & nikaupalm
Drude (Aréca sápidá
Sol.; Kéntia sápidá
(Sol.) Mart.)
- Roystónea** O. F. Cook
(Oreodóxa s. Mart.
— non s. orig.
Willd.)
olerácea (Jacq.) O. F. (karibisk) kálpalm
Cook (Oreodóxa olerácea (Jacq.)
Mart.)
régia (H. B. K.) O. F. kungspalm
Cook (Oreodóxa
regia H. B. K.)

Sabal Adans. palmétto (Walt.) Lodd.	palmettopalm	Trachypogon H. Wendl. excélsa = följ. Fortúnei (Hook.) H. väderkvarnspalm Wendl. (excélsa H. Wendl.; Chamæerops excélsa s. Mart. — non Thunb.; Ch. For- túnei Hook.)
Seafórthia = Ptycho- spérma		
Syagrus Mart. weddelliána (H. Wendl.) Becc. (Co- cos weddelliána H. Wendl.)	weddellpalm	Vonitza Becc. fibrósa (C. Wright) L. (Dic- tyospérma) C. H. Wright vonitza

NOTER

Areca. Stavningen av artepitetet *cathecu* är den ursprungliga, hos Linné 1753.

Arenga. Artnomenklatur: Merrill 1917. Det äldsta giltigt publicerade namnet för sockerpalmen är *Saguerus rinnatus* Wurmmb 1799, medan det allbekanta namnet *Arenga saccharifera* gjordes först av Labillardière 1801; det förstnämnda epitetet måste därför gälla även under *Arenga*. Täckholm & Drar anförda som »basonym» för L:s namn ett *Saguerus saccharifera* Wurmmb 1779; något sådant finns dock ej hos W. Likaså skall det påstådda ännu äldre synonymet *S. gomuto* Houtt. utgå såsom icke existerande (se Merrill 1917).

Attalea. Om släktbegränsningen se under *Orbignya*, om svenska namn ovan!

Borassus. Äldsta latinska namn för palmyrapalmen är *B. flabellifer* L. 1753; det oftare använda *B. flabelliformis* gjordes först av Murray 1774 som en (enligt nuvarande regler otillåten) »förbättring».

Butia. Släktbegränsning se Beccari 1916; om systematik (jfr ovan!) Bailey 1936.

Calamus. Monografi av Beccari 1908.

Chrysalidocarpus. Litteratur: Beccari 1912—14.

Cocos. Släktbegränsning: Beccari 1916. Om kokospalmens ursprung se även Merrill 1946 och den hos Täckholm & Drar 1950 anförda litteraturen.

Corozo. Bailey har 1933 (jfr dens. 1940) påvisat, att det namn som brukar anföras för den »amerikanska oljepalmen» (i nordisk litteratur ex.vis hos Jönsson, Jönsson-Simmons och Gran, Jensen & Mentz), nämligen *Elaeis melanococca* Gaertn., omöjligen kan brukas för denna, då Gaertners ursprungliga växt uppenbarligen var en form av den vanliga (afrikanska) oljepalmen, *E. guineensis*. Det kan tilläggas, att den ibland (hos Jönsson och hos Gram, Jensen & Mentz) även anförda benämningen *E. melanocarpa* tydligen är en ren felskrivning — något sådant namn synes aldrig ha publicerats. Äldsta giltiga namn för den amerikanska arten är *Alfonsia oleifera* H. B. K. 1816; som Bailey 1933 övertygande visar, är den i så många hänseenden skild från *Elaeis*, att den måste skiljas som eget släkte, för vilket han funnit det äldsta namnet vara det länge bortglömda men korrekt publicerade *Corozo* Giseke.

Daemonorops. Släktindelning enligt Beccari 1911.

Dictyosperma. Begränsning enligt Beccari; artsystematik enligt Bailey 1942. Enligt denne kan *D. rubrum* på sin höjd räknas som en varietet av *D. album*.

Elaeis. Litteratur se Täckholm & Drar; jfr ovan under *Corozo*.

Guilielma. Litteratur: Bailey 1939.

Howea. Se Bailey 1939.

Hyphaene. Vokalen u i dumpalm är lång! Jag har trots allt föredragit denna form framför de även förekommande dhumpalm, doumpalm etc., vilka ej följa svenska stavningsregler.

Lodoicea. Det bekanta epitetet *sechellarum* (oftast anfört som *seychellarum*) måste som yngre (publicerat av Labillardière 1807) vika för *maldivica*, publicerat under *Cocos* av J. F. Gmelin 1791; se Merrill 1917 och Bailey 1942 a.

Mauritia. De båda namnen miritipalm och buritipalm äro bägge sydamerikanska infödingsnamn med hos olika författare något växlande stavning. Den som här upptagits ansluter sig till SPN 2.

Metroxylon. Enligt Rothmaler 1944 skall släktet äga ett äldre giltigt publicerat namn, nämligen *Sagus* Rumph. ex. Steck 1757. Är detta riktigt, vilket jag ej kunnat kontrollera, måste *Metroxylon*, som också Rothmaler föreslagit, skyddas som nomen conservandum. — I släktet inräknas här, efter Beccari 1918, även *Coelococcus*.

M. sagu är äldre än *M. laeve* och måste gälla också i det fall, att man som Merrill 1917 inbegriper även *M. Rumphii* i samma art; jag har följt hans framställning.

Nypa. Som släktnamn anförs vanligen *Nipa* Thunb. 1782, men namnet *Nypa* Wurmbr är, som Merrill 1917 påpekat, odisputabelt äldre. Hos Wurmbr finns också arten namngiven, vilket ej är fallet hos Thunberg, trots att *Nipa fruticans* brukar citeras från denne. Namnet *Nipa* har av Janchen 1944 föreslagits till konservering; han anför efter Rothmaler 1944 ett ännu äldre, liktydigt *Nypa*, publicerat av Steck 1757; även i detta fall har jag varit ur stånd att kontrollera, om denna publicering skall anses giltig. Skall namnformen *Nipa* bevaras, bör denna väl betraktas blott som en ortografisk variant av *Nypa* (vilket Merrill l. c. gör), så att man slipper ändra auktorsbeteckningen för arten.

Orbignya. Om kohunepalmens systematiska ställning se Dahlgren hos Standley 1932.

Phoenix. *Ph. Loureiri* Kth 1841 är enligt senaste undersökningar (Blatter 1926, citerat från Lawrence 1949) artidentisk med *Ph. Roebelenii* O'Brien 1889; det senare mer välbekanta (men oftast som *Ph. Roebelinii* anförda) namnet måste därför vika. Hos Täckholm & Drar räknas växten som varietet under *Ph. humilis* Royle. Oavsett den systematiska frågan, om vilken jag ej är kapabel att yttra mig, synes en sådan anordning av nomenklatoriska skäl omöjlig, då Royles artnamn i egenskap av yngre homonym är ogiltigt: det finns ett äldre *Ph. humilis* (L.) Cav. (= *Chamaerops humilis*). Bl. a. av denna anledning har jag utelämnat *Ph. humilis* Royle, då jag inte vet, vad dennas korrekta namn egentligen är; möjligen behöver ett nytt bildas, men detta bör lämpligen någon göra, som bättre känner artens systematik.

Phytelephas. I en del nordiska arbeten anges som ursprung till det vegetabiliska elfenbenet utom *Ph. macrocarpa* även en *Ph. microcarpa*, men som denna ej finns nämnd vare sig hos Holland, Bailey eller SPN 2 och sålunda synes något dubiös, har jag helt utelämnat den. Arten återfinnes emellertid hos Dahlgren; enligt denne skall den heta *Yarina microcarpa* (H. B. K.) O. F. Cook.

Ptychosperma. Se Bailey 1935 b och 1939.

Raphia. Monografi av Beccari 1910; se även dens. 1912—14. Beccari använder i båda arbetena namnet *R. ruffia*, medan *R. pedunculata* upptagits av Burret 1942 och av SPN 2. Bailey nämner (1933) båda namnen i samma andedrag, så att man får intrycket att han räknar dem som skilda, vilket enligt Beccari dock är omöjligt. Täckholm & Drar följa Beccari och anförä liksom denne i synonymiken även namnet *Sagus farinifera*. Nu är emellertid detta äldre än både *Sagus ruffia* Jacq., på vilket *Raphia ruffia* grundar sig, och *R. pedunculata* PB. (publiceringsåren äro resp. 1791, 1809 och 1804), och dess epitet borde därför även gälla under *Raphia*. Egendomligt nog har ingen tagit upp det, trots att redan Index Kewensis identifierat Gaertners art med *Raphia pedunculata* och trots att utom Beccari även Burret 1942 erkänt, att den växt G. beskriver, är identisk med rafiapalmen. Burret förkastar emellertid namnet på den grund, att Gaertner även anför ett förinneanskt synonym från Rumphius, vilket enligt Burret ej ens syftar på en *Raphia* utan på en *Metroxylon*. (Detta anser även Merrill, som mot sin vana här dock ej varit alldeles korrekt vid citeringen, då han ej räknar Gaertner utan Lamarck för att först ha gjort denna oriktiga identifiering av Rumphius' växt med *Sagus farinifera* »(Gaertn.) Lam.«. Emellertid anför G. endast Rumphius' namn *Sagus longispina*, som han tror höra hit »ob magnitudinem fructus«, och den har ingenting alls att göra med hans beskrivning, som enligt vad han själv säger grundar sig helt på material, som han erhållit (från Ceylon) av Dr Hermann och som han avbildat på den bifogade planschen. Då Gaertners namn aldrig genom användning på olika sätt blivit något nomen ambiguum, finns det enligt min mening ingen möjlighet att förkasta det — man kan dock ej förkasta ett namn bara därför att dess auktor utöver typen anför även annat material, som senare ej visat sig höra dit. I så fall skulle mycket få äldre namn kunna behållas.

Rhopalostylis. Om den invecklade och ganska kuriösa artnomenklaturen se Franco 1949, som jag följt i fråga om auktorsnamnen.

Roystonea. Det vackra, välbekanta namnet *Oreodoxa* gavs, som Bailey (1935 a, 1949) påpekat, från början åt en palm, om vars närmare identitet man intet säkert vet men som tydligen måste ha tillhört ett annat släkte (enligt Dahlgren 1936 *Euterpe*) än det för vilket namnet alltifrån Martius senare allmänt brukats, kungspalmens släkte. *Oreodoxa* s. Martius har därför ersatts med *Roystonea* O. F. Cook, och då detta accepterats av Bailey, Dahlgren och SPN 2, synes det knappast vara möjligt att konservera *Oreodoxa* i denna betydelse. Så vitt jag vet, har ej heller något sådant föreslagits.

Sabal. Systematik se Bailey 1944. Jag har efter hans exempel använt namnet palmettopalm (hos Bailey palmetto) för hela släktet, ej endast för *S. palmetto*.

Syagrus. Systematik se Beccari 1916.

Trachycarpus. Om *T. Fortunei* se Hylander 1948.

Vonitza. Systematik se Beccari 1912—14.

ALFABETISK FÖRTECKNING ÖVER DE SVENSKA NAMNEN
INKL. VIKTIGARE SYNONYM

afrikansk oljepalm	<i>Elaeis guineensis</i>	karibisk kålpalm	<i>Royssonea oleracea</i>
amerikansk oljepalm	Corozo oleifera	karnaubapalm	<i>Copernicia cerifera</i>
» <i>vinpalm</i> = buritipalm		<i>kentiapalm</i> = förmaks- palm	
arekapalm	<i>Areca cathecu</i>	<i>kinesisk solfjäders- palm</i> (Hyl. 48) = väderkvarnspalm .	
assaipalm	<i>Euterpe oleracea</i>	<i>kittoolapalm, kittul- palm</i> = följ.	
bahiapiassavapalm	<i>Attalea funifera</i>	kitulpalm	<i>Caryota urens</i>
bergpalm	<i>Chamaedorea</i>	kohunepalm	<i>Orbignya cohune</i>
betelpalm	<i>Areca cathecu</i>	kokospalm	<i>Cocos nucifera</i>
<i>brasiliansk kålpalm</i> = assaipalm		kungspalm	<i>Roystonea regia</i>
» <i>piassava- palm</i> = bahiapias- savapalm		kålpalm (karibisk)	<i>Roystonea oleracea</i>
<i>brännpalm</i> = kitulpalm		» , <i>brasiliansk</i> = assaipalm	
buritipalm	<i>Mauritia vinifera</i>	» , <i>Antillernas</i> (NF) = kål- palm, kari- bisk	
buskpalm	<i>Rhapis excelsa</i>	» , <i>egentlig</i> (Jönsson) d:o	
butiapalm	<i>Butia Bonnetii</i> o. <i>capitata</i>	<i>madagaskar-piassava- palm</i> = vonitrapalm	
<i>carnaubapalm</i> = kar- naubapalm		<i>madagaskar-rafiapalm</i> = rafiapalm	
dadelpalm	<i>Phoenix</i>	<i>mauritiepalm</i> = följ.	
» , finbladig	<i>Ph. Loureiri</i>	miritipalm	<i>Mauritia flexuosa</i>
» , indisk	<i>Ph. silvestris</i>	<i>morichepalm</i> = föreg.	
» , kanarisk	<i>Ph. canariensis</i>	nikaupalm	<i>Rhopalostylis sapida</i>
» , sydafri- kansk	<i>Ph. reclinata</i>	nipapalm	<i>Nypa fruticans</i>
» , <i>vanlig</i> = äkta		norfolkpalm	<i>Rhopalostylis Baueri</i>
» , <i>vild</i> = indisk	<i>Ph. dactylifera</i>	oljepalm (afrikansk)	<i>Elaeis guineensis</i>
» , äkta	<i>Borassus aethiopum</i>	» , amerikansk	<i>Corozo oleifera</i>
delebpalm		» , <i>vanlig</i> = olje- palm, afri- kansk	
<i>dhumpalm, dompalm,</i> <i>doumpalm</i> = dum- palm		<i>palmettopalm</i>	<i>Sabal</i>
drottningpalm	<i>Arecastrum roman- zoffianum</i>	<i>palmyrapalm</i>	<i>Borassus flabellifer</i>
dumpalm	<i>Hyphaene thebaica</i>	<i>parapiassavapalm</i>	<i>Leopoldinia piassaba</i>
dvärgpalm	<i>Chamaerops humilis</i>	<i>persikopalm</i>	<i>Guilielma gasipaës</i>
drakblodspalm	<i>Daemonorops draco</i>	<i>piassavapalm</i> se bahia- piassa- vapalm o. para- piassa- vapalm	
<i>drakblodsrottingpalm</i> = föreg.		» , <i>brasili- ansk</i> (Jönsson) = bahia- piassa- vapalm	
elfenbenspalm	<i>Phytelephas macro- carpa</i>	» , äkta = para- piassa- vapalm	
finbladig dadelpalm	<i>Phoenix Loureiri</i>		
förmakspalm	<i>Howea belmoreana</i> o. <i>forsteriana</i>		
gomutipalm	<i>Arenga pinnata</i>		
guldpalm	<i>Chrysalidocarpus</i> <i>lutescens</i>		
<i>hamppalm</i> = väder- kvarnspalm			
honungspalm	<i>Jubaea spectabilis</i>		
indisk dadelpalm	<i>Phoenix silvestris</i>		
jussarapalm	<i>Euterpe edulis</i>		
kanarisk dadelpalm	<i>Phoenix canariensis</i>		

polynesisk stennötspalm	Metroxylon amicarium	solfjäderspalm, vanlig » , vanlig (NF) =	Livistona chinensis
prinsesspalm	Dictyosperma album	palmyra palm	
rafiapalm	Raphia farinifera	» , äkta (Sv. Uppsl) =	
» , madagaskar- (Jönsson) = föreg.		palmyra palm	
» , västafrikansk (d:o) = vinpalm (västafrikansk)			
rottingpalm	Calamus	solitärpalm	Ptychosperma elegans
stennötspalm (Jönsson) = elfenbenspalm		sydafrikansk dadelpalm	Phoenix reclinata
stennötspalm, polynesisk	Metroxylon amicarium	talipotpalm	Corypha umbraculifera
sagopalm	Metroxylon sagu	tukumpalm	Astrocaryum vulgare
» , sydamerikansk = miritipalm		vaxpalm (västafrikansk)	Ceroxylon andicola
seychellerpalm	Lodoicea maldivica	» , amerikansk = buritipalm	Raphia vinifera
sockerpalm	Arenga pinnata	vonitrapalm	Vonitra fibrosa
solfjäderspalm, kinesisk = väderkvarnspalm		väderkvarnspalm	Trachycarpus Fortunei
		västafrikansk vinpalm	Raphia vinifera
		weddellapalm	Syzygium weddelliana
		äkta elpalm	Phoenix dactylifera

ANFÖRD LITTERATUR

Bailey 1933 in Gentes Herbarum 3:2.

- » 1934 ib. 3:6.
- » 1935a ib. 3:7.
- » 1935b ib. 3:8.
- » 1936 ib. 4:1.
- » 1939 ib. 4:6.
- » 1940 ib. 4:10.
- » 1942a ib. 6:1.
- » 1942b ib. 6:2.
- » 1944 ib. 6:7.
- » 1949 ib. 8:2.

Beccari 1908 in Ann. Calcutta Bot. Gardens 11 (Asiatic Palms).

- » 1910 in Webbia 3 (Le palme del genere Raphia).
- » 1911 in Ann. Calcutta Bot. Gardens 11 (Asiatic Palms II).
- » 1912—14: Palme del Madagascar descritte ed illustrate. Firenze.
- » 1916 in Agric. Colon. 10 (Il genere Cocos e le Palme affine).
- » 1918 in Ann. Calcutta Bot. Gardens 12:2 (Asiatic Palms III).
- » 1931 ib. 13 (d:o IV).

BK = Bonniers Konversationslexikon.

Burret 1942 in Notizbl. Bot. Gartens u. Mus. Berlin-Dahlem 15:5.

BV = Blomsterhandelns Växter. Förteckning utg. av Föreningen Blomsterförmedlingen. Stockholm 1946.

Dahlgren, B. E. 1936: Index of American Palms. — Field Mus. Nat. Hist. Bot. Ser. 14. Chicago.

Franco 1949 in Bol. Soc. Broteriana 23.

Gram, K., Jensen, Hj. & Mentz, A. 1937: Nytteplanter. Köbenhavn.

- Holland, J. H. 1937: Overseas Plant Products. London.
- Hylander, N. 1948: Våra prydnadsväxters namn på svenska och latin. Stockholm.
- Janchen 1944 in Feddes Repert. 53.
- Jönsson, B. 1910: Gagnväxter. Lund.
- » » 1935: D:o. 2 uppl., omarbetad av H. G. Simmons. Stockholm.
- Laurent-Täckholm, Vivi & Stenlid, Saima 1946—47: Husmoderns Blomsterlexikon. Stockholm.
- Lawrence 1949 in Gentes Herbarum 8:1.
- Löwegren, G. 1890 in Lindgren, E., Pihl, A. & Löwegren, G.: Handbok i svenska trädgårdsskötseln. Sjunde afd. Krukväxtodling i växthus och boningsrum af G. Löwegren & E. Lindgren. 2 uppl. Stockholm.
- Merrill, E. D. 1917: An Interpretation of Rumphius' Herbarium Amboinense. Manila.
- » » » 1946 in Merrilleana (= Chronica Bot. 10:3—4; återgivet från Proc. Amer. Philos. Soc. 78, 1937).
- NF = Nordisk Familjebok.
- Rothmaler 1944 in Feddes Repert. 53.
- Skottsberg, C. 1940: Översikt av växtriket, in Skottsberg, C.: Växternas liv. V. Stockholm.
- SPN 2 = Standardized Plant Names. Second ed. Harrisburg, Pa. 1942.
- Stanley 1932 in Trop. Woods 30.
- Svensson, P. 1893: Flora över Sveriges kulturväxter. Stockholm.
- SvUppsl = Svensk Uppslagsbok.
- Täckholm, Vivi & Drar, M. 1950: Flora of Egypt. Vol. II. (= Bull. Fac. Sci. Fouad I Univ. 28). Cairo.

CARPINUS BETULUS f. LEANWALLIANA n. f.

EN NY FLIKBLADSFORM AV AVENBOK OCH NÅGOT OM ÄLDRE SÅDANA

av *Arvid Nilsson*

Den tiden är nu för länge sedan förbi, då monströst avvikande former av våra parklignoser voro på modet. Under 1800-talet och en bit in i vårt århundrade tillvaratogos åtskilliga former av träd och buskar med från huvudarten avvikande växtsätt, grönska eller bladform. Vi behöva blott erinra oss de många häng- och pelarformerna samt de brokbladiga träd- och buskarter, som finnas nästan överallt i våra parker.

En särskild typ av dessa karakteristiska parklignoser utgöra de former, som ha flikiga eller på annat sätt från det normala avvikande blad. Dylika former uppstå då och då i naturen eller tillvaratagas bland plantskolornas förökningsmaterial, och åtskilliga sådana finnas beskrivna i den dendrologiska litteraturen.

I plantskolorna söker man dem emellertid numera i många fall förgäves. Vid genomgång av en ny katalog från en av de ledande exportplantskolorna i Holland kunde dock 8 flikbladsformer noteras. I vårt land är det emellertid nästan uteslutande ornäsbjörken, som fortfarande är fast förankrad i vår fantasi. Möjligen beror detta delvis på det nästan legendariska skimmer, som omger den, men naturligtvis även på att formen utgör en lycklig kombination mellan en påfallande vacker bladform, ett för bättre björkformer karakteristiskt graciöst växtsätt samt en härdighet, som gör den odlingsmöjlig nästan i hela vårt land. I våra äldre stads- och herrgårdsparker finna vi däremot flikbladsformer mer eller mindre rikligt företrädade antingen i enstaka eller flera exemplar även av andra arter. Nästan alltid rör det sig om äldre träd, vilka måhända ännu kunna stå kvar några årtionden, innan de försvinna. En av de

innehållsrikaste och mest intressanta samlingarna i vårt land finnes planterad framför en av Universitetsbyggnaderna i Uppsala, en samling som vore värd en presentation i Lustgården.

Under beaktande av det ringa intresse, som numera består dylika former, är det säkert mer än djärvt att, som förf. nu ämnar göra, nybeskriva och åt våra parker överlåta en ny flikbladsform av avenbok, *Carpinus Betulus*. Författaren gör emellertid detta i den förvissningen, att dylika former säkerligen än en gång komma att bli moderna, och att de kunna ha intresse även ur andra synpunkter än praktiskt parkarkitektoniska. Formen har uppkallats efter anläggningsträdgårdsmästare *C. G. Lennwall*, Landskrona, vilkens stora intresse och skarpa iakttagelseförmåga vi ha att tacka för, att densamma blivit tillvaratagen.

Carpinus Betulus L. f. *lennwalliana* n. f. *Arbuscula pyramidalis* dense ramosa; folia ut in var. *incisa* Ait. inciso — laciniata sed anguste aequilata, circ. 2,2 cm lata (in. var. *incisa* 3,9 cm), interdum foliis *Comptoniae peregrinae* (L) Coult. similia, praeterea irregulärer albido-flavido-maculata et punctata.

Det var år 1932, som anläggningsträdgårdsmästare *C. G. Lennwall* upptäckte denna avvikelse i en avenbokshäck på Nya kyrkogården, Landskrona, och planterade densamma i finnarens egen villaträdgård. Under de 18 år, som förflutit sedan dess, har den fått stå orubbad och har nu nått en höjd av 2,8 m. Detta gör en tillväxt av ca 15 cm om året, en anmärkningsvärt låg siffra, som tyder på, att vi här ha att göra med en ärftligt betingad dvärgform. Under senare år har emellertid busken skjutit bättre fart med årsskott, som i längd varierat mellan 20—40 cm, vilket icke heller det är imponerande i jämförelse med att unga, väl rotade normala avenboksplantor kunna ge ungefär meterlånga årsskott. För övrigt är busken rikt och påfallande tätt förgrenad och bildar nu en ganska smal pyramidal buske.

Men det är naturligtvis icke dessa detaljer, som gör denna avenboksform intressant, utan som nämnts, de från normal avenbok mycket starkt avvikande bladen. De äro för det första ganska små, och de ge ett i hög grad främmande intryck genom sin smala långsträckta form med på olika sätt inskuret flikad bladkant och bro-

Fig. 1. *Carpinus Betulus f. lennwalliana n. f.* Bilden visar blad från långskott med hela serien av övergångar mellan de relativt breda basala bladen (överst till vänster) och toppens jämbreda, nästan helbräddade (nederst till höger). På översta radens två högra blad framträder brokigheten tydligt. Weibull foto.

kighet i gulvitt (fig. 1). Följande siffror ge en ganska god bild av skillnaderna i bladstorlek mellan denna form och normaltypen. *Schneider* (1906) anger bladens storlek hos avenbok (huvudformen) till 4—10 (—11) cm i längd och 2,5—5,5 (—6) cm i bredd, medan den här avhandlade *f. lennwalliana* har blad, som variera mellan 3—8 cm i längd och 0,5—3 cm i bredd (jmf. också siffrorna i tab. 1 och 2).

De basala bladen äro, liksom hos normaltypen, avsevärt mindre än på skottens mellersta partier och dessutom avvikande i form på så sätt, att de äro bredare i förhållande till längden och ha mera avrundade och tätare sågtandade lober. Flikigheten är för övrigt ofta störd och ojämn. Än sitta bladavsnitten regelbundet

Tabell 1.

Längd i mm hos blad från kortskott samt fördelningen på olika storleksklasser.

	Kortskottsbladens längd i mm								medel-tal
	55	60	65	70	75	80	85	90	
C. Betulus f. lennwalliana	18	44	12	6	2				64,2
> > f. incisa.....			8	26	16	14	6		75,8

Tabell 2.

Bredd i mm hos blad från kortskott samt fördelningen på olika storleksklasser.

	Kortskottsbladens bredd i mm									medel-tal
	15	20	25	30	35	40	45	50	55	
C. Betulus f. lennwalliana	16	38	8							21,5
> > f. incisa.....			2	8	24	26	6	2		39,4

par om par mitt för varandra, givande bladen en form, som något påminner om den hos *Comptonia peregrina* Coult. (= *C. asplenifolia* Ait.) (jmf. fig. 1 och 2), men lika ofta kunna en eller flera av flikarna vara reducerade eller förlängda så att bladet blir osymmetriskt till formen. Hos väl utbildade blad nå flikarnas sinus ungefär halvvägs in mot mitten, men många gånger ännu längre och träffar då ofta mittnerven. Kortskottens mellersta blad ha mer eller mindre utpräglad spetsiga, ibland utåtböjda flikar med en bladkant, som är oregelbundet sågtandad eller helt saknar serratur. Hos många blad är bladspetsen tydligt tvådelad, och mycket ofta äro bladbasens flikar helt fria. Långskottens blad äro mot spetsen ofta starkt försmalnande och bli i sina mest extrema former endast någon mm breda med i regel nästan helt jämn bladkant (jmf. fig. 1).

En annan egendomlighet är en utpräglad störning i utbildningen av klorofyll och därmed följande brokighet. Klorofylldefekten yttrar sig däri, att bladen kunna vara mer eller mindre kraftigt fläckiga, flammiga eller småprickiga (kanske rättare sagt melerade) i gulvitt; mot eftersommaren och hösten övergående i renare vitt. Ofta är defekten endast antydd i form av glesare eller

Fig. 2. Comptonia peregrina.
Efter Schneider.

tätare mycket små prickar i det gröna, men lika ofta flyta de ihop och bilda sammanhängande fläckar av skiftande storlek och form. Mot det gröna äro de aldrig skarpt avgränsade utan förete ojämna, suddiga och diffusa konturer med gröna uddar, prickar och småfläckar i de avfärgade partierna. Nerver, som passera gulvita bladpartier, äro alltid gröna. På många blad märker man klorofylldefekten endast i form av en trådsmal eller ännu omärkligare bård längs bladkanten. I synnerhet tyckes så vara fallet på långskottens särskilt smala, ofta föga brokiga blad. Det är emellertid visst icke alla blad, som förete klorofylldefekter, och hos många äro de så föga framträdande, att bladen verka normalt gröna. Däremot är förekomsten av brokiga blad jämnt fördelad — ehuru utvecklade i olika grad — på alla större skott, medan däremot småkvistar ofta ha helt normala blad vad grönskan beträffar. Hittills ha ej iakttagits några skott eller blad, som helt eller i större utsträckning saknat bladgrönt.

Den redan omtalade svaga höjdtillväxten är sannolikt helt betingad av klorofylldefekten, som ju bör ha till effekt en förminskad assimilation. Formens hittills visade nästan dvärgartade till-

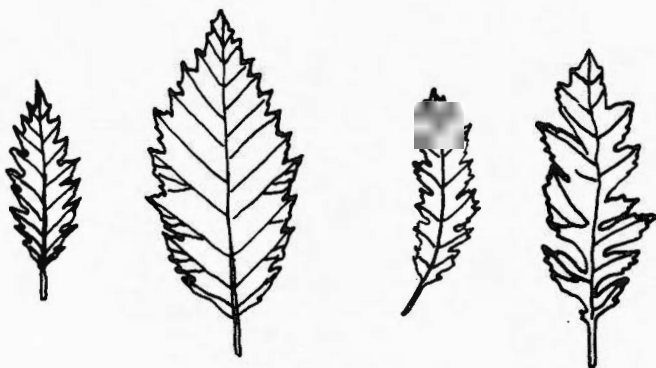

Fig. 3. *Carpinus Betulus f. incisa*. Till vänster efter Schneider, till höger efter Boom.

växt är enbart till fördel. Den når nämligen sannolikt även som vuxen icke de kraftiga dimensioner, som huvudformen eller den med denna i växtlighet överensstämmande, sedan mycket länge bekanta flikbladsformen *incisa* Ait. Det smala, tätt förgrenade lilla buskträdet tar icke så stor plats och kan därför även planteras, där utrymmet är relativt litet. Den egendomliga bladformen gör, att endast den i dendrologi relativt väl bevandrade kan identifiera trädet till arten.

Flikbladsformer äro ofta chimärer. Så har t. ex. visat sig vara fallet med den av *Hesselman* (1911) och senare av *Hjelmqvist* (1944) grundligt undersökta flikbladsformen av vanlig bok, *Fagus silvatica* L. Den redan förut nämnda avenboksformen *incisa* Ait. (fig. 3 o. 4) är också en sådan. *Hjelmqvist* (l. c.), som ingående undersökt denna och andra märkliga lignos-former, har visat, att det hos *incisa* uppenbarligen äro de yttre skikten, som bestå av abnormal cellager, de inre av normala. Chimärnaturen visar sig ofta däri, att på samma träd uppstår omväxlande kvistar och grenpartier med dels normala, dels abnormal blad. Så är t. ex. förhållandet hos det av *Hjelmqvist* (l. c.) undersökta gamla och stora trädet i Lunds Botaniska trädgård (även omtalat i Lustgården av *Sylvén* 1926). Om samma instabilitet vittnar *Beissner* (1898) och Nordisk Illustreret Havebrugsleksikon (1934). Från Göteborgs Trädgårds-

Fig. 4. *Carpinus Betulus f. incisa* från Alnarps park. Weibull foto.

förening omtalar *Holzhausen* (1923) ett äldre träd, hos vilket »vissa grenar förete starkt flikiga blad, under det att flertalet grenar ha vanliga blad». Till *f. incisa* hör möjligen också den av *Sylvén* (1921) från Stenkullen i Östergötland omnämnda *f. quercifolia*, ett träd som företedde samma brokiga bild vad bladformen beträffar. I varje fall kan Stenkullens avenbok ej vara identisk med den av *Hjelmqvist* under samma namn undersökta, icke chimära formen (jmf. nedan). Det är också delvis på grund av denna olikformighet och språngvisa förskjutning i bladform, som denna avenboksform (*incisa*) bär det synonyma namnet *heterophylla* Petz. et Kirchn. I förbigående bör kanhända nämnas, att *f. incisa* även nämnes av *Dahlbeck* (1942) från Rosendal vid Stockholm, och att

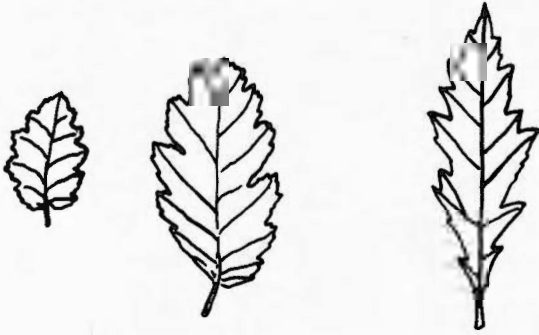

Fig. 5. *Carpinus Betulus f. quercifolia*. Till vänster efter Schneider, till höger efter Boom.

de här omtalade förekomsterna äro de enda, som finnas nämnda i Lustgården under de 30 år, som denna publikation utkommit. De få lokalerna ge säkerligen en i stort sett riktig bild av flikbladens sällsynthet i vårt lands parker.

Forma *incisa* kan emellertid också stabiliseras i sin flikblads-egenskap. På Alnarp finnas 4 gamla och ganska stora träd av denna avenboksform, och dessa buro, vad författaren kunde se vid ett flyktigt besök sommaren 1950, endast eller huvudsakligen flikiga blad (fig. 4). En del av de på grövre grenar och kvistar sittande korta dvärggrenarna hade dock blad, som nästan helt överensstämde med huvudformen, ehuru tandningen var betydligt tätare och spetsigare än normalt.

Förutom *f. incisa* finnes, som ovan nämnts, ännu en flikbladsform i kultur, nämligen *f. quercifolia* Desf. Denna form är av litteraturen att döma åtskilligt feltolkad eller också finnas olika typer i odling. Från *f. incisa* skall den enligt Schneider (l. c.) huvudsakligen kunna skiljas därigenom, att bladflikarnas avrundade form ge bladen en viss likhet med dem hos vanlig ek. Den bifogade illustrationen visar också en bladform, som starkt avviker från *f. incisa* (jämf. fig. 3 o. 5). Med Schneiders diagnos och illustration

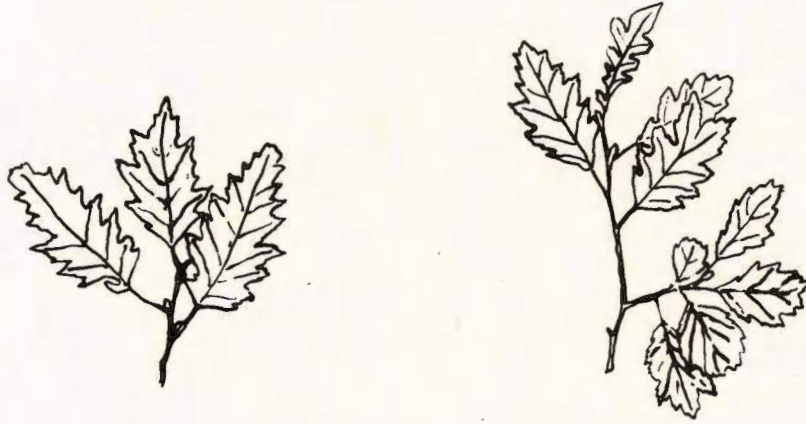

Fig. 6. *Carpinus Betulus* f. *incisa* (till vänster) och f. *quercifolia* (till höger). Efter Hjelmqvist.

överensstämmer däremot dåligt *Rehders* (1947) beskrivning, då han säger: »leaves smaller than of *C. B. incisa*, deeply lobed with broader serrate lobes». På samma sätt låter diagnosen hos *Krüssmann* (1937) och om f. *incisa* säger denne författare: »Blätter schmal, tief gelappt, Lappen oft ganzrandig». Holländaren *Boom* (1949) säger såväl om f. *quercifolia* som om f. *incisa*, att »bladen äro djupt inskurva», och hans avbildning, som är vitt skild från *Schneiders* visar en bladform, som i viss mån påminner om den hos en del amerikanska ekarter (fig. 5). Bladkanten visas emellertid så gott som helt saknande serratur och avviker därigenom i en viktig punkt från övriga författares diagnoser. Dessa ange nämligen denna egenskap som karakteristisk för *incisa*: »Lappen oft ganzrandig» (*Krüssman* [l. c.] m. fl.). Under f. *quercifolia* tillägger *Boom* (l. c.) att de för de bägge formerna karakteristiska bladformerna kunna uppträda på ett och samma träd. Även *Hjelmqvists* bild av den ekbladiga flikbladsformen visar föga likhet med *Schneiders* (jmf. fig. 5 o. 6) och om densamma säges: »sie sind nicht von Chimärenatur». Att med ledning av dessa varandra motsägande beskrivningar och avbildningar med säkerhet avgöra, huruvida en flikbladsform bör hänföras till den ena eller andra formen är icke

möjligt. Kanske ha de förf. rätt (t. ex. *Lehmann*), som ange de båda namnen *incisa* och *quercifolia* som synonyma begrepp. Mera ingående undersökningar med rikhaltigt jämförelsematerial kan kanske bringa klarhet i denna fråga.

Från dessa båda sedan länge bekanta flikbladsformer är f. *lennwalliana* väl skild, icke endast genom sin svagare tillväxt och brokighet, utan även genom den påfallande smala bladformen. Den har uppenbarligen uppkommit som mutation. Då plantan var ung buro de nedre kvistarna dels normala avenboksblad, dels abnormala. Dessa dimorfa nedre kvistar, som sutto kvar ännu för något år sedan, har av finnaren som avläggare använts till förökning och avlägsnats efter hand som de rotat sig. Samtliga skott och småkvistar, som framkommit sedan dess, visa endast abnormala blad, varför busken nu verkar att vara fullkomligt enhetlig.

CITERAD LITTERATUR.

- Beissner, L.* 1898. Durch Knospenvariation entstandene Pflanzenformen. — Sitz. b. d. Niederrhein. Ges. f. Nat. u. Heilkunde. Bonn.
- Boom, B. K.* 1949. Nederlandse dendrologie. Wageningen.
- Dahlbeck, Nils.* 1942. Glimtar från trädgårdar och fri natur vid vår huvudstad. — Lustgården.
- Hesselman, Henrik.* 1911. Über sektorial geteilte Sprosse bei *Fagus silvatica* L. *asplenifolia* Lodd. und ihre Entwicklung. — Svensk Bot. Tidskrift.
- Hjelmqvist, Hakon.* 1944. Studien über Pflanzenchimären. — Kungl. Fysiogr. sällsk. handl. N. F. Bd 55. Nr 7.
- Holzhausen, Axel.* 1923. Göteborgs Trädgårdsförening. — Lustgården.
- Krüssmann, Gerd.* 1937. Die Laubgehölze. Berlin.
- Lehmann, Alfred.* Unsere Gartenzierpflanzen. Stuttgart (saknar uppgift om tryckår).
- Nordisk Illustreret Havebrugsleksikon.* 4 uppl., Köpenhamn 1934.
- Rehder, Alfred.* 1947. Manual of Cultivated Trees and Shrubs. Sec. edit. New York.
- Schneider, C. K.* 1906. Handbuch der Laubholzkunde. Band 1. Jena.
- Sylvén, Nils.* 1921. Genom Sörmland och Östergötland. — Lustgården.
- »— 1926. På lustgårdsturné i sydöstra Skåne. — Lustgården.

SUMMARY.

The author describes the new combined laciniate and variegated leaf form of *Carpinus Betulus* mentioned in the title and named after its discoverer, Mr. C. G. *Lennwall*, a landscape gardener of

Landskrona. This appeared as a mutation in a hornbeam hedge, and was propagated by the discoverer. The *lennwalliana* has smaller and narrower leaves (cf. Tables 1 and 2, and. Fig. 1) than the long known lacinate-leaved varieties *incisa* and *quercifolia*. It also differs from them by its slower growth, and by many leaves being more or less strongly marked with large or small yellow-white spots. The author also points to the widely divergent opinions and diagnoses of the authors mentioned in the bibliography in attempting to differentiate between *incisa* and *quercifolia* leaves.

EN EGENDOMLIG FORM AV *SAMBUCUS RACEMOSA* L., FUNNEN VID UPPSALA

av Nils Hylander

Vid en skolexkursion kring Uppsala på hösten 1943 fann nuvarande lektorn Birger Bohlin på östra sluttningen av Kronåsen, strax ovanför den s. k. Hospitalsvägen, mellan Studenternas idrottsplats och Geijersdalen, en egendomlig buske, av vilken han medtog en kvist, som han någon dag senare uppvisade på Botaniska museet för närmare bestämning. Det visade sig vara en form av *Sambucus racemosa*, där bladen ej — som normalt — voro sammansatta utan enkla, med mer eller mindre rundat äggrund — nästan cirkelrund, vassågad skiva. Så fort sig göra lät, uppsöktes busken, där den stod, c:a 2 m hög och ensam i sitt slag bland mängder av den normala typen, som ju här finns rikligt förvildad och fullkomligt naturaliserad i den tallskogsklädda sluttningen. Herbariematerial har vid senare tillfällen samlats av docent H Smith, och själv har jag inspekterat busken senast på våren 1949.

Vid närmare granskning visade det sig, att den enkla bladformen ej var alldeles genomgående utan att en del blad voro trefingrade (eller visade en mellantyp mellan trefingrad och enkel skiva), alltså på samma sätt som förekommer hos *Rubus idaeus* f. *anomalus*. Dessa olika bladtyper fördela sig på det sättet, att blomskottens blad som regel äro fingrade eller de nedersta enkla, medan på sterila skott de nedre och vanligen även de översta äro mer eller mindre regelbundet fingrade, de mellersta däremot enkla med den ovan beskrivna formen men även de ibland företeende en viss oregelbundenhet, i det att bladskäftet är breddat och försett med flera nerver, som vid skivans bas fördela sig knippelikt — en första antydning till uppdelning av bladskivan. Mera sällan äro samtliga blad på ett vegetativt skott enkla. På de fingrade bladen ha sidosegmenten vanligen en mer eller mindre äggrund — avlångt elliptisk eller på svagare blad (särskilt de översta) något elliptiskt lansettlik form, medan mittsegmentet normalt är något bredare och mer rundat men ej sällan har en något killikt av-

Skott av Sambucus racemosa f. simplicifolia Hyl. n. f.

lång form. Det är i regel tydligt om också kort skaftat, medan sidosegmenten som regel ha ett helt kort skaft och till på köpet, i synnerhet på blomskottsbladen och de vegetativa skottens nedre blad, utgå nästan från själva basen av det gemensamma bladskaftet, så att bladparets sex segment nästan bilda en regelbunden stjärna kring skottaxeln.

Något tvivel om att denna avvikande typ uppkommit på Kronåslokalen som mutation från normaltypen kan ej gärna råda. Den är okänd från trädgårdarna, och i litteraturen synes ingen form motsvarande denna finnas beskriven. Väl omnämner E. Wolf i sin monografi av arten i Mitteil. d. deutschen dendrol. Gesellschaft 1923 en »abnorm. *monstrosa*», men som framgår av den av honom tidigare

(i Gartenflora 1891), under namnet *S. racemosa* var. *heterophylla* E. Wolf) meddelade figuren, är detta en helt annan form, kännetecknad av bladskivor, mer eller mindre oregelbundet flikade i ett fåtal nästan lansettlika flikar eller reducerade till en enda sådan. Jag anser det därför lämpligt att uppställa den upsaliensiska som en ny form under namnet f. *simplicifolia* och ge följande beskrivning:

Sambucus racemosa L. f. *simplicifolia* Hyl., n. f.: a forma typica speciei foliis simplicibus, \pm regulariter tridactylis immixtis differt: folia ramulorum floriferorum plerumque tridactyla vel infima simplicia, folia ramulorum sterilium media simplicia, e basi late rotundata — truncata (vel interdum leviter cordata) \pm rotundato-ovata, dentibus apicem versus sat evidenter incurvis dense et grosse argute-serrata, cetera digitata, e segmento sat brevi-petiolutato medio (ut in foliis ramulorum floriferorum) plerumque \pm late (vel rotundate) oblongo vel interdum cuneiformi-oblongo et segmentis duobus lateralibus paullo angustioribus, plerumque oblongo-vel ovato-ellipticis (vel, in foliis debilioribus) \pm elliptico-lanceolatis composita, non raro vero minus regulariter divisa, segmento unico laterali et segmento medio plerumque \pm profunde inciso composita; segmenta lateralia brevipetiolutata, fere e basi petioli abeuntia.

Det skulle givetvis vara av ett visst intresse att få in denna egenomliga form i trädgårdarna, om ej för annat så för att gardera sig mot att den helt och hållet försvinner genom en bortröjning av originalbusken. Ett försök att på vegetativ väg föröka upp denna borde därför göras. Uppdragning ur frö är däremot föga löpande: en sådd av bär från *simplicifolia*-busken har gjorts men till resultat givit idel plantor av normaltyp. Att enkelbladigheten skulle vara en recessiv egenskap var ju också närmast att vänta.

Uppsala, Botaniska museet 1 april 1950.

ETT RIKT BÄRANDE MANDELTRÄD I VISBY

*Bild 1. Fruktbärande gren av mandelträdet i Visby residensträdgård.
Foto Englund juli 1950.*

Bland Visbys många dendrologiska sevärdheter intager ett i landshövdingeresidensets trädgård år 1943 inplanterat mandelträd, *Prunus (Amygdalus) communis*, ett av de främsta rummen. Vid mitt besök i trädgården den 28 juni 1950 stod trädet översållat med redan nu väl utvecklade fruktanlag, oförtydligt utlovande en kommande rik mandelskörd (fig. 1 och 2).

Förutom det i residensträdgården planterade mandelträdet har Visby att uppvisa ännu ett sådant av samma årtal och ursprung, ett om möjligt ännu vackrare träd i bokhandlare Lundbergs trädgård. Upphovsmännen till de båda träden är den långt utom Gotland välkände

*Bild 2. Totalbild av mandelträdet i Visby residensträdgård.
Foto Englund juli 1950.*

hortikultören och ympmästaren J. P. Hansson. År 1936 besökte denne de berömda Späth'ska plantskolorna i Berlin och lärde här känna en för persikoympning förstklassig grundstam. *Prunus Ackermann*, som han omedelbart införskrev och med framgång använde för persikoympning i relativ stor skala. För den borne ympmästaren stod det nu klart, att den erhållna förträffliga grundstammen borde kunna användas som underlag vid ympning av jämväl än ömtåligare *Prunus*-arter. Av direktör Granström i Botaniska trädgården i Visby fick han tre kvistar av det gamla mandelträdet i nämnda trädgård, och dessa okulerades på Ackermanns-underlag, och resultatet blev utomordentligt. Av de tre ympträden fick bokhandlare Lundberg ett och ett gick till Västkinde, det tredje fick tills vidare stå kvar i den Hansson'ska plantskolan. Västkinde-trädet förolyckades tyvärr under de stränga vinterrarna 1939—42. Även det tredje trädet blev då illa frostsakat. Det Lundberg'ska trädet utvecklade sig storartat och klarade väl de extrema vintertemperaturerna. År 1947 började det bära frukt och gav nu sin ägare ett par hundra prima sötmandlar, år 1948 uppgick antalet frukter till bortåt 4.000.

Då landshövding Nylander med sitt stora intresse för trädgårdsskötsel rustade upp residensträdgården i Visby erhöll han 1943 av trädgårdsmästare Hansson det tills nu i hans plantskola kvarstående tredje mandelträdet. Det var med stor tvekan, Hansson lämnade dit det av vintrarna skadade ympträdet. Det planterades på väl skyddad plats vid muren mot Korsgården, och under landshövding Nylanders goda vård har det utvecklats bättre än man någonsin vågat hoppas. Redan år 1947 började det sätta frukt, och följande året bar det så rikt, att man måste stötta upp grenarna. Och den rika fruktsättningen har sedan till landshövding Nylanders stora glädje alltjämt fortsatt.

Svenska mandelträd höra givetvis till de verkliga sällsyntheterna. Det i Botaniska trädgården i Visby på sin tid växande moderträdet till de Hansson'ska ympträden är med sin vackra stamform och 8—9 m:s stamhöjd säkerligen att beteckna som svenskt rekord. Tyvärr dukade detsamma under för de förstnämnda stränga vintrarna. Samma öde drabbade 1940 ett i Lunds botaniska trädgård år 1931 planterat, till rätt så betydande storlek utväxt mandelträd. I Göteborgs Trädgårdsförening fanns redan på 1890-talet ett relativt väl utvecklat, fruktförande träd, vilket dock nu är utgånet. Mandel i trädform finnes f. n. även i Alnarp, men fruktsättningen är här ingen eller obetydlig. Efter de stränga vintrarna ha en del nyplanteringar av mandelträd ägt rum i de botaniska trädgårdarna i Visby och Lund och annorstädes.

Nils Sylvén.

DENDROLOGERNAS NORGEFÄRD

11—14 JUNI 1949

av O. Reisæter och T. Nitzelius

Deltagarna i dendrologföreningens 28 exkursion samlades lördagen den 11 juni på kvällen i Voss på norska Vestlandet. Eftersom det egentliga exkursionsprogrammet skulle taga sin början först på söndagen, var kvällen anslagen till installering och promenader i omgivningarna. Flertalet deltagare accepterade villigt en extra programpunkt, som hade arrangerats av den norska exkursionsledningen, nämligen en uppfriskande vandring upp till det över 100 meter högre uppliggande Mølstertunet för att där bese Voss folkemuseum. Bygdemuseet, huvudsakligen bestående av gårdsbyggnader daterade ända från 1500-talet, med inredningar demonstrerades av lektor Leiro från Voss.

Klockan 8.30 på söndagsmorgonen startade så bussarna för den med stora förväntningar motsedda färden över Skjervet, ned mot Granvin. Professor Fægri, hela norgefärdens entusiasmerande och allestädes närvarande färdledare, var även här sakkunnig ciceron och skildrade områdets historia, topografi och flora. Vägen gick till att börja med genom Västnorges största spontana förekomst av vanlig gran, vilken sades hava uppträtt för första gången omkring år 1200 men påbörjat sin egentliga spridning för 50 år sedan. Serpentinvägen nedför Skjervet hör till Norges naturskönaste trakter. När bussarna hade hunnit halvvägs ned genom dess hårnålskurvor blevo färdtagarnas böner om ett mycket kort uppehåll verkligen hörda och fotograferna kunde för eviga den storslagna utsikten ned mot Granvinsfjorden jämte det brudslöjeliknande vattenfall som kastade sig 50 meter ut från berget och genom sitt regnbågsskimrande duggregn lät vegetationen framträda i ljus vårgrönska.

I Eide, precis i spetsen av Granvinsfjorden, som egentligen bara är en vik till den stora Hardangerfjorden, anslöt sig docent Reisæter till sällskapet i egenskap av dendrologiskt sakkunnig. Ett litet uppehåll gjordes även här och en liten hotellpark, på sitt sätt typisk för fjord-

Bild 1. Vägen över Skjervet. Sven Hermelin, foto.

distriktena, kunde besiktigas. Såväl vanlig bok, som är ett favoritträd på Vestlandet, liksom även hängbok voro här företrädde av ganska stora och friska träd. Dessutom noterades *Acer pseudoplatanus*, *Populus alba* jämte en del smärre buskar av *Chaenomeles japonica*, *Berberis Thunbergii*, *Azalea*-hybrider och, som en försmak av vad som senare skulle få skådas i många av trädgårdarna, *Rhododendron*.

Utmed Granvinsfjorden är vegetationen relativt fattig men tilltager i individ- och artantal mot själva Hardangerfjorden. Hassel, alm, lind och i synnerhet ek äro här de vanligaste lignoserna. Skogskaprifolen — *Lonicera periclymenum* — är talrikt företrädd och i den rika örtvegetationen, som samtidigt låter lundens och fjällets växter i rik yppighet välla ända ned till fjordens vatten, ingå bl. a. *Asperula odorata*, *Allium ursinum*, *Orchis mascula* och *Saxifraga cotyledon*.

Sedan industrisamhället Älvik passerats, gick färden vidare över Fykkesunds bro, Öystese, Norheimsund och Strandebarm, fortfarande genom rik lövängsvegetation, i riktning mot Dysvik. Tillsammans med skogskaprifol förekommer här murgrönan — *Hedera helix* — som i

Hardanger har sina nordligaste vilda växtlokaler i Norge och över huvud taget i världen.

Vestlandets milda kustklimat tillåter här sällsynta lignoser att nå en god utveckling. Stora spontana idgranar — *Taxus baccata* — och även de första välvuxna exemplaren av *Araucaria araucana* antecknades och längre fram även såväl vildväxande som planterad järnek — *Ilex aquifolium*. I trädgårdarna blommade för fullt över manshöga exemplar av harginst — *Cytisus scoparius* — och välutvecklade *Acer palmatum* och rödblommade *Rhododendron* blinkade förbi under bussarnas halsbrytande färd på bergsvägarna utmed fjorden.

Efter framkomsten till Oma delade sällskapet upp sig i två grupper, den ena för färd till Varaldsøy och den andra till Rosendal.

VARALDSÖY

Den lilla grupp, som beslöt sig för att per motorbåt medfölja professor Fægri till Varaldsøy, behövde ej ångra detta, ty även om »vandringen» över den milslånga ön, som ligger mitt i Hardangerfjorden, försiggick nästan i sprintertakt, var den en naturupplevelse av första rang. Sedan debarkeringen skett i den nordvästra ändan av ön, gick vägen till att börja med några kilometer genom ett område, där en tidigare brytning av svavelkis hade satt sin prägel på terrängen. Själva vägen, som var uppbyggd av svavelkishaltig klappersten, förde genom bestånd av martallar. Markskiktet hade dock ej så många fattiga karaktär, utan var liksom i övrigt i trakterna kring Hardangerfjorden sammansatt av mer eller mindre alpina växter såsom *Saxifraga cotyledon*, *Lappula deflexa* och *Pinguicula*. Bland stenarna på vägen i halvförmultnad hästspillning växte parasollmossan *Splachnum luteum*, som genom sin parasolliknande utvidgning av sporhuset, drager blickarna till sig. Där vägen, som hela tiden i ganska brant stigning förde uppåt, plötsligt tog slut, började vegetationen att få en yppigare och artrikare prägel. Bland lignoserna antecknades bl. a. *Sorbus aria* ssp. *norvegica* (*S. obtusifolia*) och den över hela Vestlandet vanliga *Erica tetralix* och bland örterna i första hand rena fjällväxter såsom *Oxyria digyna*, *Rhodiola rosea*, vackert blommande *Silene acaulis* och de bägge *Saxifraga*-arterna *aizoides* och *oppositifolia*. I den skuggigare terrängen växte taggbräken — *Polystichum lonchitis* —, skuggbräken — *P. Braunii* — samt *Blechnum spicant*. Ungefär mitt på Varaldsøy ligger i en ganska vild och svårtillgänglig terräng dess högsta punkt, i vars närhet det egentliga målet för utflykten påträffades. Det var en ungefär 12 m hög idgran, vars stamomkrets uppmättes till ca 5 m. Uppgifterna om dess ålder äro motstridiga, den antages dock på tämligen

*Bild 2. Den ganske karga terrängen i nordvästra delen av Varaldsøy.
T. Nitzelius, foto.*

säkra grunder vara omkring 1.000 år gammal och står numera under naturskydd.

På nedvägen mot öns sydvästra spets, där motorbåten väntade på att föra de trötta vandrarna till dagens slutmål i Godöysund, blev terrängen så småningom jämnare och lövängsbetonad för att slutligen helt övergå i odlad och bebyggd mark.

ROSENDAL

Etter 2 timars motorbåttur i sol og frisk havgula, ut langs Varaldsøy og så over fjorden, lende vi klokka 14 i Rosendal.

Forvalteren på Baronigarden Chr. L. Holm stod på bryggja og ynkste velkommen. Til fots bar det så om lag 1 km. inn i dalen til målet for vitjinga. Baroniet med gamal bygning og hage. Det korrekte namnet i dag er Den Hielmstjerne-Rosenkroneske stiftelse, og eigar er Oslo Universitet. Sume kallar bygningen slottet, bygdefolket nemner den borgi eller muren.

Utvendes er borgi så godt som ubrigda. Innvendes er sumt annleis, men midtbygningen er så å seia den same. Her er m. a. det gamle biblioteket, og selskapsalar med billede av kjende norske målarar som

Dahl, Gude, Askevold, Munch o. fl. Og her vart vi i Rödesalen og Grønnesalen — dne på lunch. Det smaka etter den friske sjöturen, og baron Hermelin bar fram vår hjartelege takk.

Ute i parken gav så forvalter Holm ei fengslande utgreiing om soga åt godset. I mellomalderen var her ein aedeleg sætegard, Hattaberg. I første halvta av det 17. årh. var det eit stort jordegods samla av slekta Mowatt. Dansken Ludvig Rosenkrantz gifte seg til det, bygde borgi i 1661—70, vart baron, og godset vart arveleg baroni.

Det er mykje truleg at det var Ludvig som bygde »gamlehagen» som den dag i dag ligg vest for borgi, i sin opphavlege renessansestil, med 9 kvadratiske kvarter (bilete). Det er nemnt gartnar på Rosendal alt i 1683, i Ludvig si tid.

I Noreg er denne gamlehagen på Rosendal den einaste frå si tid som er halden ved lag ubrigda, og det er rimeleg at ein set den høgt.

Baroniet fekk ei skiftande soga. Son åt Ludvig, Axel dydde sonelaus i 1723. Godset var fleire gonger på handel til det i 1745 vart kjøpt av Edvard Londeman. Han vart adla med namnet Rosenchrone, og oppretta *Stamhuset* Rosendal. Det skulle gå i arv i slekta, og om den døydde ut skulle det tilfalla Köbenhavns Universitet. (I 1821 vart den retten overdragen til Oslo Universitet). Londeman av Rosenchrone sine etterkomarar har hatt Rosendal til den siste av dei, fru professorinne Clara Gædeken, Köbenhavn, i 1927 ved gåvebrev overdrog godset til Oslo Universitet.

För sat ein stor part av böndene i Hardanger og Ytre Hordaland som leiglendingar på baronigardar, men dei hadde gode vilkår, »stamhusbesidderene» var bra menneskje. Etter kvart, og serleg etter at Universitetet vart eigar, har dei fleste fengi löyst inn gardane, og er no sjölveigarar. Hovudgarden i Rosendal skal ikkje delast opp, og borgi och hagen skal haldast ved lag som eit minne om gamal tid.

Det er ikkje her plass for omtale av dei mange som har eigd Rosendal, men ein av dei, Marcus Gerhard Hoff-Rosenchrone, skal nemnast. Han var ein ihuga framstegsmann for lantbruket, og kring 1850 tok han til å byggja og planta til parken utanfor gamlehagen. I dag kan vi gle oss over vakre eksemplar av ymse lignoser der.

Rosendal ligg i eit strok der ein kunne venta eit godt klima for framande og lite herdige treslag. På Varaldsøy får *Ilex* og *Taxus* store dimensjonar. Ikkje mange mil unnan veks kjempestor *Hedera*, og *Corylus avellana* med diger stomn. Ein kan likevel ikkje rekna Rosendal til dei beste stadene på Vestlandet. Grunnen er at vintersdagen kjem det ein kald og sterk vind frå högfjellet ned den bratte dalen. Vinter — den 1939—42 var då og etter måten stor.

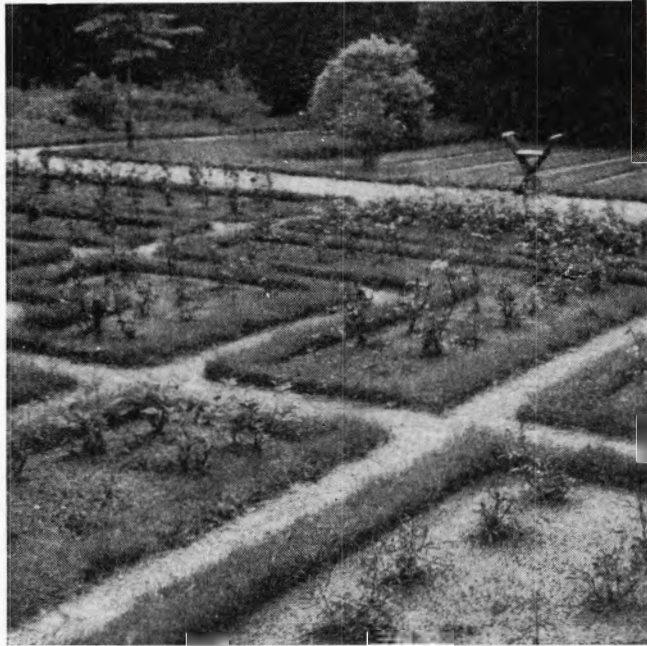

Bild 3. Del av gamlehagen på Rosendal. O. Reisæter, foto.

I vakket ver gjekk vi så gjennom parken, og til slutt såg vi oss om i gamlehagen.

På Rosendal er meir enn 100 lignoseslag, her skal berre nemnast dei som interesserte oss mest.

Bartre.

Abies alba, kring 80 år, stamkringmål 254 cm. (ein annan mælte i 1943 288 cm.)

A. balsamea, kringmål 255 cm.

A. nordmanniana, kringmål 260 cm.

A. numidica, medels stort tre. Den var uventa her, men professor Lagerberg har i brev 30.6.49 gått god for namnet.

Taxus baccata ved borgporten skal etter tradisjonen vera planta av Axel Rosenkrantz. Kringmål 238 cm. Növik har i 1897 mælt den til 177 cm. Om årringane har vori like store både før og etter 1897 gjev ei utrekning som resultat at treet er 203 år gammalt. Då det truleg har vaksi snøggast i ung alder, er det lite rimeleg at det er planta av Axel Rosenkrantz som døydde 1723. Det er helst planta etter Londeman kom her i 1745.

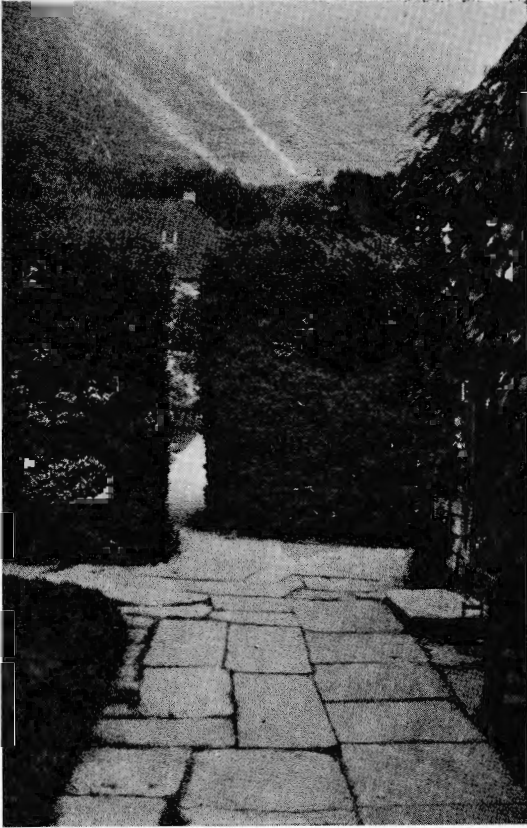

Bild 4. Buxus sempervirens ved Gamlehagen uå Rosendal. O. Reisæter, foto.

Lauvtre og buskar.

Acer saccharinum, kringmål 268 cm.

Buxus sempervirens, 4—5 m. høge hekkar i gamlehagen, med opp til 24 cm. tverrmål på stommene, og truleg like gamle som hagen d. v. s. minst 250 år. Visstnok dei største i Noreg. (bilete)

Castanea sativa, gamalt tre.

Fagus sylvatica, store gamle tre.

Ilex aquifolium

Juglans regia, ved borgporten står eit stort tre med kringmål 490 cm. Etter tradisjonen skal det vera planta av Axel Rosenkrantz, og såleis kring 250 år gammalt. No er det innholt og skrøpeleg. (bilete)

Morus nigra på sørveggen av borgi er stor og kraftig (bilete) og brukar å bera velsmakande frukter som vert nytta i hushaldet (bilete).

Rhododendron, mange slag, blömde no med sterke fargar og lyste opp attved mørke graner.

Bild 5. Ett omkring 250 år gammalt exemplar av Juglans regia i Rosendal.

Sven Hermelin, foto.

Rosa dominerar i gamlehagen. Det kan den gjerne gjera, den har gjevi namn både åt baroniet, stamhuset og heile bygda, men det var ikkje rette tida for henne enno.

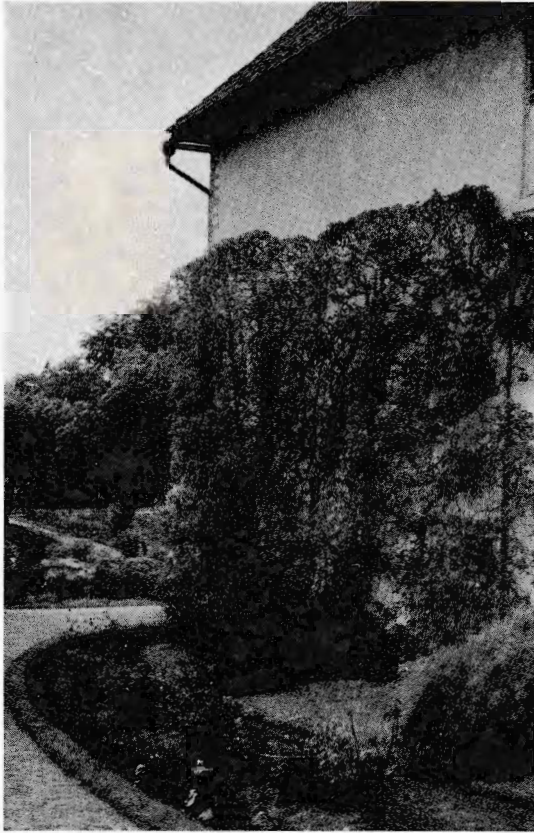
Staphylea pinnata.

Tilia petiolaris, kringmål 166 cm.

Wisteria sinensis, rekk frodig opp til taket på borgi sin sørvegg. Kringmål 0,3 m over bakken 72 cm. (bilete)

Til slutt samlast vi utanfor borgporten der professor Lagerberg tolka vår takk for alt vi hadde høyrte og set, og for det minnet vi tok med oss frå Rosendal.

Vil ein vita meir om Rosendal kan ein i boka Stamhuset Rosendal av Finn Tennfjord, Oslo 1944 finna gode illustrasjonar og ei interessant utgreiing om godset si saga. På side 185 har han ei liste med

*Bild 6. Morus nigra på sør-
vegge av borgi, Rosendal.
O. Reisæter, foto.*

litteratur om Rosendal. Av litteratur om hageanlegget og plantingane skal dessutan nemnast:

Növik, Peter: Samlinger til Havebrugets Historie i Norge, Christiania 1901 s. 261—65.

Schnitler, Carl W.: Norske haver i gammel og ny tid. Kristiania 1916 s. 140—44.

Reisæter, Oddvin: »Stamhuset Rosendal», gammalt og nytt om hagen. Norsk Hagetidend 1945 s. 15—19 og 53—56.

På vegen ned att til motorbåten noterte vi *Stranvaesia davidiana* i ein privathage.

Klokka 18 sa vi Rosendal farvel. På ferda vidare ut fjorden, gjorde vi ein krok bortom öya Anuglo, og frå båten kunne vi sjå ein kjempestor *Hedera* som vaks høgt oppetter ein fjellvegg.

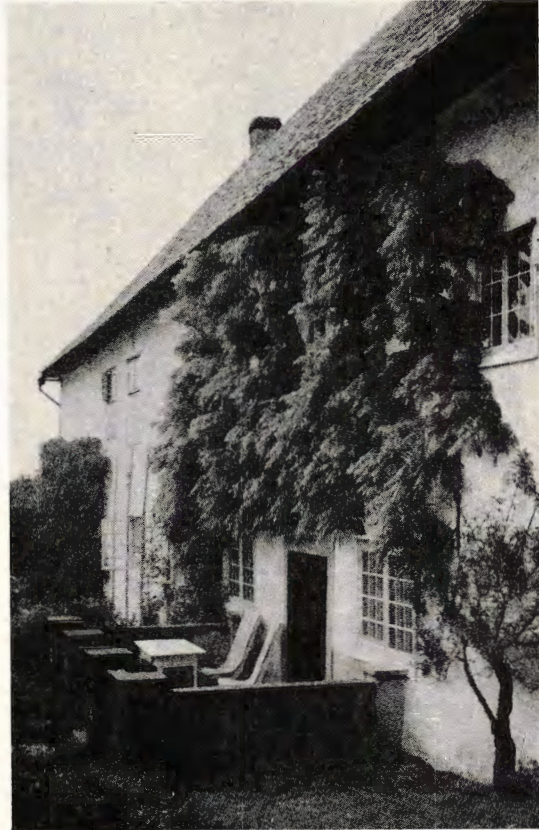

Bild 7. *Wisteria sinensis*.
O. Reisæter, foto.

Då båten gjekk gjennom det tronge Lukksund kunne vi sjå kor blömande *Saxifraga cotyledon* svaga i vinden i berget like ned til sjöen.

Snart etter passerte vi Kronprinshytta på Solstråleöya og klokka 20.30 var vi framme ved Godöysnd hotell.

Efter övernattningen i Godöysund embarkerades på måndagsmorgonen åter motorbåtarna, vilka över Björnefjorden förde samtliga exkursionsdeltagare till Hagavik, där den dendrologiskt rika sjukhusparken, anlagd av den tidigare överläkaren, dr *Gade*, under en tyvärr alltför kort tid, kunde beundras. Nedanstående förteckning ger endast ett tvärsnitt genom de artrika beständen av intressanta och vackra exoter:

Bild 8. *Wisteria sinensis*.
Kringmål 0,3 m. over bak-
ken 72 cm.

O. Reisæter, foto.

1. Barrträd.

Taxus baccata
» » var. *stricta*
Abies grandis
» *nordmanniana*
» *pinsapo*
Tsuga canadensis
» *heterophylla*
» *mertensiana*
Picea sitchensis
Cedrus atlantica var. *glauca*
» *Deodara*

Pinus Mugo
» *cembra*
Sciadopitys verticillata
Sequoiadendron giganteum
Thujopsis dolobrata
Thuja plicata
Chamaecyparis nootkatensis
» *lawsoniana Triomphe*
de Boskoop
» *pisifera* var. *plumosa*
aurea
Juniperus squamata var. *Meyeri*

2. Lövträd och buskar.

Salix alba var. *tristis*
Fagus sylvatica var. *atropunicea*

Zelkova serrata
Berberis Wilsonae

<i>Berberis stenophylla</i>	<i>Euonymus sachalinensis</i> (<i>E. planipes</i>)
<i>Clematis montana</i> var. <i>rubens</i>	<i>Acer palmatum</i>
<i>Hydrangea petiolaris</i>	<i>Actinidia kolomicta</i>
» <i>sargentiana</i>	<i>Davidia vilmoriniana</i>
<i>Malus floribunda</i>	<i>Hedera helix</i>
» <i>purpurea</i> var. <i>Eleyi</i>	<i>Rhododendron Doncaster</i>
<i>Spiraea sargentiana</i>	» <i>Pink Pearl</i>
<i>Cotoneaster salicifolius</i>	» <i>Caractacus</i> m. fl.
» <i>Simonsii</i>	<i>Pieris japonica</i>
<i>Cytisus scoparius</i>	<i>Viburnum fragrans</i>
<i>Laburnocytisus Adamii</i>	» <i>plicatum</i> (= <i>V. tomentosum</i> v. <i>sterile</i>)
<i>Laburnum alpinum</i>	» <i>rhytidophyllum</i>
<i>Ilex aquifolium</i> (spontan och odlad)	<i>Lonicera Henryi</i>
<i>Euonymus alata</i>	

Måndagens nästa färdmål var framlidne statsminister Mowinckels lantställe Moldegård, berömt för sina bägge mäktiga omkring 10 meter höga, ca 50-åriga *Araucaria araucana*, vilka just under besöket hade nästan fullbildade, stora kottar. Bland övriga lignoser, i sitt slag utomordentliga, märktes ett par *Abies nordmanniana* på 20 respektive 30 meters höjd, *Thujaopsis dolobrata*, *Chamaecyparis lawsoniana*, *Ch. nootkatensis* (15 m), *Juglans regia* (omkr. 10 m), *Cercidiphyllum japonicum* (5 m), *Ilex aquifolium* (omkr. 7 m), en *Hedera helix* täckande hela husgaveln samt slutligen, som mera remarkabel perenn växt, *Lysichitum camtschaticum*.

Färdledaren lämnade dock sällskapet ingen ro och bussarna startade för vidare färd via Lysekloster över Fanafjället till dagens slutmål Bergen, där som sista, mycket uppskattad programpunkt stadens myndigheter bjöd samtliga på en festlig middag uppe på Fløyen.

Tisdagen den 14 juni, sista exkursionsdagen, var minst lika innehållsrik som de föregående dagarna. Deltagarna samlades kl. 9.30 i strömmande regn (bland alla de turistattraktioner, som måste upplevas i Bergen, hörde även den rikliga nederbörden) framför museet i Bergens botaniska trädgård. Under det man väntade på uppehåll i regnandet, demonstrerade professor Fægri en forstbotanisk utställning i museet. I den lilla men mycket artrika botaniska trädgården konfronterades deltagarna först med kanske hela resans största dendrologiska sensation, nämligen ett cirka 6 meter högt buskträd av *Davidia involucrata* i full blomning. De egendomliga vita högbladen, som omgiva blomställningarna, ha givit upphov till det betecknande svenska namnet näsduksträdet. I övrigt antecknades följande lignoser:

<i>Sciadopitys verticillata</i> (kottebärande)	<i>Cytisus praecox</i>
<i>Taxus baccata</i> (10 m hög monoik)	» <i>kewensis</i>
<i>Ginkgo biloba</i> (7 m)	<i>Staphylea trifoliata</i>

Bild 9. Ett av de mäktiga Araucaria-träden vid Moldegård. O. Reisæter, foto.

Populus tristis (12 m)
Juglans cinerea (12 m)
 » *regia* (12 m)
Skimmia Foremanii
Hamamelis japonica
 » *mollis*
Hydrangea sargentiana
Sorbus torminalis
Chaenomeles lagenaria
Prunus serrulata Hisakura

Gaultheria shallon
Enkianthus campanulatus (nära 3 m)
Rhododendron Smirnowii
 » *sutchuenense* (2 m)
 » *rosmarinifolium*
 » *camtschaticum*
 » *williamsianum*
 » *Vaseyi*
Lonicera pileata
Sinarundinaria nitida (3 m)

Vid utgången till botaniska trädgården väntade stadsträdgårdsmästaren i Bergen, Olav Aspesæter, som omedelbart förde sällskapet in i den närliggande Nygårdsparken. Denna, som upptager en yta av 73.000 m² och är anlagd i engelsk stil, grundades 1882—86 av två läkare, vilka bildade en förening, som inköpte den erforderliga marken

Bild 10. Stammen hos *Araucaria araucana*.

O. Reisæter, foto.

från därstädes befintliga lantegendomar. Lignoserna i denna park visade en utveckling, som endast Vestlandets milda »rhododendronklimat» kan frambringa. Höjdmåtten, som uppskattades för några av dem, kan kanske i någon mån ge en uppfattning härom :

<i>Cedrus Deodara</i> (8 m)	<i>Betula costata</i> (10 m)
» <i>libani</i> (8 m)	<i>Quercus castaneifolia</i> (15 m)
<i>Araucaria araucana</i> (15 m)	<i>Prunus laurocerasus</i> (nära 2 m)
<i>Cryptomeria japonica</i> (10 m)	<i>Ilex aquifolium</i> (10 m)
<i>Larix laricina</i>	<i>Acer cappadocicum</i> (10 m)
<i>Pterocarya fraxinifolia</i> (10 m)	<i>Aesculus octandra</i> (10 m)
<i>Fagus sylvatica</i> var. <i>atropunicea</i> (15 m)	» <i>carnea</i> (20 m)
<i>Populus candicans</i> (20 m)	<i>Rhododendron catawbiense</i>

Besöket hos skeppsredare Haakon Wallen i Ervik, som följde därpå, var arrangerat för att visa deltagarna en modernare norsk trädgårds-

anläggning, varvid samtliga inviterades till förfriskningar i skeppsredarens traditionsrika och förnäma villa, som låg inbäddad i yppiga rhododendronbuskage. Därifrån kunde man på ganska kort tid begiva sig till dagens och hela exkursionens slutmål, ingenjör Finn Meyers och köpman Johan Mowinckels trädgårdar i Åstvedt, där stora bestånd av coniferer bl. a. *Thujopsis* (10 m) och blommande, 5 m höga *Rhododendron* återigen visade, vilken »blid horizont» Västnorges dendrologer och trädgårdsarkitekter ha förmånen att leva under.

Stor tack till professor Fægri och hans medarbetare för en färd, som sent kommer att glömmas!

FÖRENINGENS TREDJE DECENNIVM

En återblick.

Den 19 mars 1950 har betydelse för vår förening icke enbart som dag för ett årsmöte, den ligger invid gränsen mellan 3 decennier, ty föreningen grundades den 18 i denna månad år 1920. Det må därför vara mig tillåtet att vid detta tillfälle göra några erinringar om de viktigaste tilldragelserna under de senaste 10 åren, innan vi gå över till programmet för detta sammanträde.

Tiden rinner fort, förändringar avlösa varandra, och vår förening utgör i detta hänseende intet undantag. Vid en tillbakablick finner man, att enligt den senaste förteckningen över styrelsens medlemmar 7 av de stadgeenliga 15 platserna sedan år 1940 fått nya innehavare; av de återstående innehas emellertid 4 allt fortfarande av personer, som mottogo sina förtroendeuppdrag redan 1920, nämligen grevinnan *Harriet Wachtmeister* samt professorerna *Robert Fries*, *Nils Sylvén* och *Carl G. Dahl*. På ordförandeposten skedde år 1946 ett ombyte, i det att professor Fries efter en 20-årig mandattid då efterträddes av professor Sylvén. Han fann sig emellertid föranlåten att ställa sin plats till förfogande redan år 1949, då föreningen valde undertecknad till ordförande. De viktiga befattningarna som sekreterare, skattmästare och redaktör av föreningens årsskrift ha till och med år 1945 varit förenade i en person, friherre *Sven A. Hermelin*, men år 1946 övertogs redaktörsbefattningen och följande år även sekreterarebefattningen av trädgårdsteknikern *Tor Nitzelius*.

År 1946 valdes professor Fries till föreningens hedersledamot, och år 1947 fingo godsägaren *C. G. Tigerstedt*, Mustasaari, Finland, och doktor *C. Syrach Larsen*, Hørsholm, Danmark, mottaga samma utmärkelse.

De tryckta tiderna ha medfört, att »Lustgården», som är det mest varaktiga vittnesbördet om föreningens verksamhet, måst utgivas i dubbelårgångar 1944/45 och 1947/48. Årgången 1940 tillägnades Nils Sylvén på hans 60-årsdag den 17 september, och samma karaktär av festskrift gavs åt årgången 1946, med vilken föreningen bragte sin mångårige ordförande Robert Fries sin hyllning på hans 70-årsdag den 11 juli.

Av publikationer i övrigt, till vilka föreningen tagit initiativ, äro att nämna dels en handbok i kyrkogårdsvård av *Else Dahl* med utgivningsåret 1943, dels en förteckning över svenska namn på inom landet odlade lignoser, som influtit i årsskriften 1944/45; utarbetandet av denna namnlista hade föreningen anförtrott åt en kommitté, bestående av professorerna Fries, Sylvén och Lagerberg samt docenten *Nils Hylander*.

Om föreningssammanträdena, vilka alltjämt varit infogade i Lantbruksveckan, kan man utan överdrift våga påstå, att de bjudit på en rik och omväxlande underhållning. Vi ha sålunda bl. a. fått höra om »Rosor från klostergård till sångarlund» genom *Nils Dahlbeck*, om köldskadorna 1939/40 på Bergianska Trädgårdens träd och buskar genom *Robert Fries*, om »Lövängen, heden och trädgården» genom *Mårten Sjöbeck*, vi ha företagit en färggrann rundvandring genom Göteborgs Botaniska Trädgård med *Carl Skottsberg* som ledare, vi ha fått en inblick i landskapsvårdens elementer genom *Lorentz Bolin*, vi ha blivit underrättade om härdigheten hos våra trädgårdars barrträd av *Nils Sylvén*, om lämpligaste växtval med hänsyn till landskap och trädgårdstyp av *Sven Hermelin*, vi ha tack vare trädgårdsarkitekten *Arthur Ehrfelt* från Oregon fått stifta en intressant bekantskap med parker och trädgårdar på Nordamerikas Stilla Havs-kust, och *Bertil Mo* har demonstrerat sitt förslag till rekonstruktion av trädgården vid Linnés Råshult; slutligen har *Edward Wibeck* givit oss en fängslande skildring av Stockholmstraktens beståndstyper och märkesträd.

Föreningens exkursioner ha som vanligt kunnat räkna på stor tillslutning, men deras anordnande har till dels måst kämpa med stora svårigheter. På grund av den kris, som präglade början av 1940-talet, måste exkursionen 1940 helt inställas. Följande år kunde emellertid trots inskränkningar i trafiken en färd till nordvästra Skåne genomföras, och under 1942 hade föreningen tillfälle att studera dendrologiska sevärdheter och parker i Stockholm och dess närmaste omgivningar. Men 1943 förtogo kommunikationsförhållandena åter varje möjlighet till exkursion. Det lyckades bättre 1944, då ett omväxlande dendrologiskt program kunde fullföljas i Göteborgstrakten och Marstrands omgivningar. Tidsläget var emellertid allt fortfarande osäkert. År 1945 efter det andra världskrigets slut belastade nämligen en återvändande flyktingsström våra trafikmedel och inkvarteringsmöjligheter så hårt, att varje tanke på en dendrologfärd måste uppgivas. Desto högre uppskattning rönnte därför den under 1946 företagna färden till Abisko-traktens fjällvärld och likaså följande års till Båstads-trakten, Hallands Väderö och Sydhalland. År 1948 var södra Dalarna

föreningens exkursionsfält, och i fjol slutligen reste vi utomlands, till Norge, där Hardanger-bygden och Bergens-trakten gävo oss synér, som väl sent torde komma att förblekna.

Deltagarna i alla dessa färder ha naturligtvis växlat, men icke så få medlemmar återfinnas nära nog konstant i deras namnlistor. Om någon av dem särskilt bör nämnas, är det *Nils Sylvén*, ty han har allt från föreningens tillblivelse till och med 1948 infunnit sig till varje exkursion och genom sin stora sakkunskap varit en oskattbar tillgång för alla dem, som önskat vidga sitt dendrologiska vetande.

Slutligen finns det denna gång särskild anledning att rikta uppmärksamheten på föremålen för vårt intresse, på träden, buskarna och örterna. Alla veta, att den tid, som min översikt omfattar, i klimatiskt hänseende inleddes på ett sätt, som hos en dendrolog och blomstervän endast kunde utlösa känslor av sorg och bedrövelse. De tre järnhårda vintrarna 1939—1942 medförde köldskador av en i senare tid okänd omfattning; genom dem ödelades mångenstädes odlingar, som ingivit de bästa förhoppningar. Man gjorde snart den erfarenheten, att icke endast arter från främmande luftstreck blivit svårt pinade eller gått en kölddöd till mötes, utan att dessa vintrar i många fall varit lika fördärvliga för våra inhemska lignoser. Denna naturens meningslösa hårdhet gjorde hårdighetsproblemet i hög grad aktuellt; föreningens styrelse fann det också angeläget, att man genom en noggrann inventering av köldskadorna förskaffade sig en så fullständig kännedom om deras art och omfattning som möjligt. I styrelsens berättelse för år 1940 kunde också meddelas, att professor *Sylvén* åtagit sig att genomföra en dylik inventering och att dennas resultat skulle komma att inflyta i »Lustgården». För barrträdens del har detta också skett; det är att hoppas, att en motsvarande skildring av lövträd och buskar skall följa.

Före denna hela landet berörande undersökning hade emellertid några andra med samma syfte men av mera lokal karaktär hunnit slutföras. Först bland dem kan nämnas den av professor Fries företagna revisionen av köldvintrarnas härjningar i Bergianska Trädgården, publicerad i *Acta Horti Bergiani* 1941. Samma år inflöt i »Lustgården» en redogörelse för de skador vintrarna 1939/40 och 1940/41 åstadkommit i Göteborgs Botaniska Trädgård, författad av professor Skottsberg; i följande årgång återfinna vi docenten *H. Hjelmquists* behandling av samma tema för den botaniska trädgården i Lund, och i årsskriften 1943 följer slutligen en skildring av *Seth Kempe* och *Carl G. Alm* gemensamt av köldskadorna i det bekanta Arboretum Drafle utanför Härnösand. »Lustgården» har på detta sätt fått karaktär av köldskadearkiv.

De nu nämnda undersökningarna bekräftade, vad man kunnat vänta, nämligen att olika individ av en och samma art visat stora skillnader i köldresistens. För föreningens styrelse stod det klart, att denna erfarenhet borde få en praktisk tillämpning. Det gällde med andra ord att uppsåra och uppföröka sådana individ, som genom sin frosthårdighet borde ha ett förhöjt odlingsvärde. Två hortkulturellt värdefulla lig-noser, båda tillhörande vår vilda flora, kommo därvid i första rummet i åtanke, nämligen *Taxus baccata* och *Hedera Helix*. Tack vare anslag från Kungl. Lantbruksakademien om sammanlagt 2.000 kronor kunde en rekognoscering av dessa arters viktigare förekomster genomföras. Syftet med densamma har också blivit uppnått, att döma av de intresanta redogörelser, som influerades i föreningens årsskrift, beträffande idgranen 1942 och befruktande murgrönan 1946. Professor Dahl, som själv studerade murgrönan i fältet, meddelar i sin berättelse, att odlingsvärt material av densamma blivit insamlat.

Den kortfattade översikt över vår förenings liv och verksamhet, som jag nu har lämnat, kan enligt min mening icke annat än bekräfta, att föreningen löst sina uppgifter efter bästa förmåga under sitt tredje decennium. Det får emellertid icke förbises, att allting inom föreningen icke är väl beställt. Liksom de flesta ideella sammanslutningar lider även vår av en besvärande ekonomisk otrygghet och en därav starkt beskuren handlingsfrihet. Detta beklagliga förhållande har så småningom lett därtill, att en stadgeändring blivit ofrånkomlig. Vid föreningens ordinarie årsmöte 1945 beslöts nämligen, att även ständiga ledamöters fond under viss förutsättning skulle få tas i anspråk för bestridande av kostnader, som hörde samman med föreningens verksamhet, medan tidigare endast ränteavkastningen av denna fond varit disponibel för sådant ändamål. Det är sålunda ett trängande önskemål, att föreningens ekonomi väsentligt förbättras. Flera utvägar att nå detta mål stå väl till buds, men den lättast tillgängliga är säkerligen en stegring av medlemsantalet. Det måste nog sägas, att denna utväg icke blivit tillbörligen utnyttjad. För medlemsantalet ha nämligen de sista 10 åren praktiskt taget betydtt ett stillestånd. Den stegring från 446 till 455, som förekommit under denna tid, är alldeles för ringa för att betyda något ur ekonomisk synpunkt. Man vill kanske tolka de anförda siffrorna så, att anslutningen till vår förening skulle ha nått sin möjliga gräns, men en dylik tanke kan aldrig vara riktig. Jag är övertygad om att intresset för dendrologi och parkvård är spritt inom så vida kretsar i vårt land, att en fördubbling av föreningens nuvarande medlemssiffra skulle kunna uppnås. Jag vädjar till samtliga närvarande att här göra en insats till vår förenings fromma. Vi behöva många nya medlemmar för att säkra en tryggare framtid.

Torsten Lagerberg.

ERNST ANDERSSON †

Under föregående år förlorade föreningen en av sina styrelsemedlemmar, då förre skogschefen *Ernst Andersson* den 2 november gick ur tiden.

Ernst Laurentius Andersson var till börden västgöte. Han föddes i Finnerödja den 22 november 1867. Efter avlagd examen vid Skogsinstitutets högre kurs tjänstgjorde han en kortare tid i skogsstaten och blev 1891 skogsförvaltare vid Aspa bruk. Denna befattning innehade han till 1899. Åren 1901—1907 var han föreståndare för skogsvaktarskolan och Jernkontorets praktiska kolarskola i Gammelkroppa och från 1903 samtidigt skogsförvaltare vid Storfors bruk. Sin långvarigaste anställning fick han därefter som skogschef hos dåvarande Kopparberg och Hofors' Sägverksaktiebolag. Med undantag för 3 års privat verksamhet (1912—1914) tillhörde han detta företag till uppnådd pensionsålder 1935. Under återstoden av sin levnad var han bosatt i Uppsala.

Ernst Anderssons gärning ställde honom bland de främsta av våra skogsmän. Både i tal och skrift var han en frejdig debattör, som aldrig vek från det han ansåg vara rätt och riktigt. Hans känsla för träden som levande varelser var stark, och denna omständighet har säkerligen stor del i att hans verksamhet på beståndsvårdens område fick en banbrytande betydelse. Även som skogsekonom intog han en rangplats, och i den kommission, som ledde försökstaxeringen av Värmlands läns skogar 1912 var han medlem.

Skogen var visserligen Ernst Anderssons liv, men en god del av sitt hjärta hade han givit åt blomstren. Härom kunde man icke taga miste, då man hört honom och hans lika blomsterälskande maka demonstrera

den artrika trädgårdsanläggningen i Ockelbo, där han som skogschef bodde under en följd av år. Man finner också hans namn under det upprop, som ledde till bildandet av föreningen för dendrologi och parkvård 1920. Han utsågs då omedelbart till suppleant i dess styrelse och tillhörde denna som ordinarie ledamot från och med 1934.

Ernst Andersson var en vänsäll man med humorns glimt i ögat, och hans sällskap beredde alltid stor trevnad. Hans minne skall leva.

Torsten Lagerberg.

CAMILLO KARL SCHNEIDER †

Camillo Schneider, en av det gångna halvseklets mest betydande dendrologer, föddes i Sachsen den 7 april 1876. Redan i unga år var han en hängiven naturälskare. Genom omständigheternas makt blev han förhindrad att fullborda sina gymnasiestudier, och han beslöt då att utbilda sig till trädgårdsmästare. Det dröjde nu icke länge, förrän han framträdde både som framstående artkännare och som en eftersökt trädgårdsanläggare. År 1900 förde honom till Wien, där han fick tillfälle att fördjupa sitt botaniska vetande under Geheimrat Ritter von Wettsteins ledning, och där han under de följande åren utvecklade en livlig författarverksamhet såväl på hortikulturens som på dendrologiens område. Ett verkligt jätteverk av hans hand, »*Illustriertes Handbuch der Laubholzkunde*», som utkom i 3 band 1904—1912, förskaffade honom världsrykte som dendrologisk auktoritet. Under vidsträckta studieresor förvärvade Schneider en ingående kännedom om trädgårdar och naturlig vegetation i södra och västra Europas samtliga länder samt i Kaukasus. År 1913 företog han en forskningsfärd till västra Kina, men det första världskriget omöjliggjorde dess fullföljande och tvingade honom att ta sin tillflykt till Nordamerika. Här blev han genom sin dendrologiske kollega Rehder »internrad» i Arnold Arboretum, vilket under rådande förhållanden måste ha berett honom stor tillfredsställelse.

År 1921 återvände Schneider till Berlin och återupptog där med oförminskad iver sin forsknings- och författarverksamhet. Under det andra världskriget förstördes vad som blivit betecknat som hans livsverk, ett i det närmaste avslutat manuskript till en *Berberis*-monografi jämte hundratals tillhörande teckningar av författarens egen hand. Allt gick till spillo, då det botaniska museet i Dahlem efter en bombraid brann ned. Schneider avled den 5 januari 1951, verksam in i det sista.

Ett flertal såväl tyska som utländska trädgårdssällskap räknade Camillo Schneider som sin hedersledamot, och som sådan tillhörde han från och med 1928 även vår förening.

Torsten Lagerberg.

ALFRED REHDER †

Den 21 juli 1949 avled professor Alfred Rehder i sitt hem vid Jamaica Plain, Boston, Massachusetts.

Med honom bortgick en av vår tids mest betydande dendrologer. Under drygt ett halvsekel hade han sin verksamhet knuten till Arnold Arboretum, den institution som var och fortfarande är centralpunkten för hela världens dendrologiska forskning.

Alfred Rehder, som var född 1863 i Waldenburg i Sachsen, utbildade sig i ungdomen till trädgårdsman och var bl. a. anställd i Muskau, där hans farfader tidigare hade tjänstgjort som Furst Pücklers medarbetare vid skapandet av den berömda parken. Vid 25 års ålder anställdes han som överträdgårdsmästare i den botaniska trädgården i Darmstadt men flyttade efter något år över till samma befattning i den botaniska trädgården i Göttingen. Under denna tid började han att allt intensivare fördjupa sig i botaniska och speciellt dendrologiska studier samt underhöll en livlig korrespondens med framstående dåtida botanister. Direktören för den botaniska trädgården i Göttingen saknade emellertid den rätta förståelsen för Rehders begåvning, varför dennes verksamhet där endast varade till 1895, då han flyttade till Erfurt för att åtaga sig befattningen som redaktör för Möllers Deutsche Gärtnerzeitung. Under denna tid publicerade Rehder en mångfald artiklar i olika tyska och utländska tidskrifter. Vid 35 års ålder reste han på uppdrag av tyska staten till Nordamerika för att studera frukt- och vinodling samt för att förse Möllers Deutsche Gärtnerzeitung med dendrologiskt artikelmaterial.

Rehders besök i USA kom dock att vara hela livet, ty sedan han lärt känna professor Charles Sprague Sargent, grundaren och den dåvarande ledaren för Arnold Arboretum, lät han sig av denne förmå till att stanna i landet. Arnold Arboretum bjöd honom de bästa tänkbara förutsättningar för kallet som oerhört produktiv men samtidigt samvetsgrann dendrologisk författare. År 1902 begynte han på uppdrag av Sargent att utarbete »Bradley's Bibliography», ett bokverk, som kom att omfatta 5 band, innehållande litteraturuppgifter från de flesta kulturspråken över vedartade växter, deras kultur etc. Detta monumentala arbete, som avslutades omkring 1918 och som

från Harvarduniversitetet renderade honom titeln Doctor honoris causa, nödvändiggjorde resor genom alla Europas länder i och för biblioteksstudier. År 1903 hade också Rehder hunnit publicera »Synopsis of the genus *Lonicera*», en monografi över släktets kända och odlade arter och former, och ett arbete som fortfarande uppskattas.

I början av 1900-talet lärde Rehder känna Ernest Henry Wilson, som besökte Arnold Arboretum på genomresa till Kina, där han skulle insamla prydnadsväxter för den berömda firman James H. Veitch. Wilsons senare resor till Östasien skedde på uppdrag av Arnold Arboretum och hade som resultat, att en stor mängd såväl ved- som ört-artade prydnadsväxter infördes i kultur. Ett stort flertal av dessa växter visade sig vara nya för vetenskapen, varför Rehder i samarbete med Wilson under en lång följd av år omhändertog den systematisk-botaniska bearbetningen av dessa. Med professor Sargent som utgivare publicerades sålunda mellan 1911 och 1917 det bekanta verket »*Plantae Wilsonianae*», vilket omfattade tre volymer. Till medarbetarstabens hade även knutits den tyske dendrologen Camillo Schneider, vilken var verksam i Arnold Arboretum från 1915 till 1919. En stor del av de asiatiska växtbeskrivningarna publicerades också i »*Journal of the Arnold Arboretum*», vilken först utgavs 1919 av Sargent och, efter dennes frånfälle, i fortsättningen av Rehder. Ur 31:a årgången av denna publikation ha här anförda data om Rehder hämtats.

År 1918 utnämndes Rehder till föreståndare för Arnold Arboretums herbarium. Vid hans tillträde omfattade detta omkring 177.400 nummer och vid hans frånfälle uppskattades siffran till 494.467 nummer.

Till professor i dendrologi vid Harvards universitet kallades han 1934.

Internationellt känd blev Rehder kanske mest genom sin »*Manual of cultivated trees and shrubs hardy in North America, exclusive of the subtropical and warmer temperate Regions*». Detta verk, som utgavs i sin första upplaga 1927, vann på en mycket kort tid spridning över en stor del av världen i sin egenskap av utförlig och pålitlig handbok över odlade träd och buskar. Ett nytryck blev snart nödvändigt och 1940 utgav Rehder slutligen en reviderad upplaga, i vilken vederbörlig hänsyn hade tagits till ändringar och tillägg speciellt av nomenklatorisk karaktär, vilka under årens lopp hade vederfarits lignosarterna och -formerna.

Alfred Rehders sista, betydande verk »*Bibliography of cultivated trees and shrubs, hardy in the cooler temperate Regions of the Northern Hemisphere*», vilket innehåller noggranna litteraturcitater till varje art och form som förekommer i hans *Manual*, påbörjades 1940 och utkom den 14 juni 1949, drygt en månad före hans död.

Tor Nitzeius

LITTERATUR

OSVALD SIRÉN: *Kinas Trädgårdar och vad de betytt för 1700-talets Europa.*

Del II — Trädgårdar i Europa. 255 textsidor, 208 helsidesplanscher i djuptryck och 16 färgplanscher. Häftad kr 190:—, halvfr. kr 265:—. AB Svensk Litteratur, Stockholm 1950.

I sista årgången av *Lustgården* hade jag nöjet recensera första delen av detta magnifika arbete — den som handlar om trädgårdar i Kina. Nu ligger även den andra delen färdig — den om hur Kinas trädgårdar påverkat utvecklingen av trädgårdskonsten i 1700-talets Europa.

Efter ett synnerligen läsvärt inledningskapitel om den kinesiska bakgrunden och den nya naturkänslan, delar författaren upp stoffet i tre lika delar, en om England, en om Frankrike och en om Sverige.

Man får följa den märkliga idédebatten kring landskapsstilens genombrott, när trädgårdskonsten, efter att i århundraden ha varit arkitekturens tjänare, framträder som dess framgångsrike medtävlare; när trädgårdskonsten skapar stora rumskompositioner, i vilka arkitektoniska och skulpturala verk placeras in som måleriska element. Särskild vikt lägges vid frågan i vad mån Kinas filosofi, arkitektur och trädgårdskonst påverkat denna utveckling. Detta var särskilt fallet i England, men inflytandet minskade betydligt, innan stilen nådde vårt land.

F. M. Piper, som framför allt i Gustaf III:s tjänst lanserade stilen hos oss, blev visserligen i stort trogen de principer han inhämtat under studieåren i England, men hans hjärta klappade i harmoni med den svenska naturen, och han förstod konsten att tolka dess dolda vinkar och uppenbara dess skönhetsvärden. Han insåg, att de mellansvenska granskogarna och stenbackarna ställde andra krav på konstnärens skapande kraft och omdöme än Englands saftiga lövängar, och att varje problem måste lösas så, att resultatet icke framstod som något främmande eller artificiellt i omgivningarna. Kineserierna inskränkte sig som regel till bågböjda broar, mer eller mindre kinesiskt påverkade lusthus och andra byggnadsverk. Själva parken förblev i grunden ganska svensk.

Runt om i landet ha vi parker anlagda efter ritningar av Piper eller inspirerade av hans arbeten. För att förstå dessa, för att kunna bedöma

vad som är väsentligt i dem, vad som måste bevaras och vårdas, är Osvald S...s bok en utomordentligt värdefull hjälp. Den är långt ifrån fullständig i sin behandling av materialet, men den gör heller inte anspråk på att vara det. Den är en njutning att läsa det vackra språket, och bildkonsten står på ett högt plan.

Inte bara författaren utan också förlaget skall ha en eloge för en av de vackraste böcker om trädgårdskonst, som kommit ut i Norden.

Sven A. Hermelin.

ALWIN SEIFERT: *Italienische Gärten*. Förlag Georg D. W. Callvey, München. Pris ca kr 17:—.

Trädgårdsarkitekten och professorn Alwin Seifert i München har givit ut en bok med vackra fotografier från flera av Italiens mest berömda renässanssträdgårdar. Fotografierna är tagna av författaren själv under första skedet av andra världskriget. Professor Seifert säger i sitt företal, att boken varken vill vara en konsthistoria över en förgången epok eller en konsthistorisk resehandbok — därtill är den inte fullständig nog. Dess uppgift är att ge läsaren en uppfattning om dessa trädgårdars skönhet och harmoni och en aning om den ande, som besjälade deras skapare för omkr. 400 år sedan. Den uppgiften fyller den också mycket väl.

Boken som har ett tilltalande format (21×25 cm) med gott papper och förstklassiga reproduktioner börjar med 20 sidor text med korta huvudsakliga historiska kommentarer beträffande varje trädgård.

Av de fjorton anläggningar, som äro omnämnda, har Villa Gamberaia, Villa Lante och Villa d'Este blivit utförligast skildrade. Det rika bildmaterialet från den underbart vackert belägna trädgården Gamberaia blev lyckligtvis taget innan trädgården demolerades under senare fasen av det andra världskriget. Man får hoppas, att trädgården så småningom kommer att återställas i sitt ursprungliga skick. Villa Lante är representerad med 25 fotografier och Villa d'Este med 26.

Bland övriga trädgårdar märkas Boboliträdgården vid Palazzo Pitti i Florens, Villa di Oastello och Villa della Petraia vid Florens.

Fotografierna äro mycket instruktiva och berätta mer om anläggningarna än vad sidor av beskrivande text skulle göra. Bildmässigt sätt äro de vackra och i regel väl valda och grönskans olika valörer komma väl till sin rätt.

Som fackman gläds man åt, att det trots de svåra tider Italien genomlidit, dock finns förvånansvärt mycket bevarat av landets storartade trädgårdskonst från renässansens dagar. Man blir också glad

över att dessa trädgårdar på ett så föredömligt sätt blivit skildrade som i denna bok.

Inger Wedborn.

DANSK DENDROLOGISK ÅRSSKRIFT, udg. af *Dansk Dendrologisk Forening*. I. — København (Eget forlag) 1950.

Vår danska systerförening, som stiftades i april 1949, har alltifrån begynnelsen med stor energi ägnat sig åt sin uppgift. Redan första året avhölls 3 olika exkursioner, en av dem under två dagar i augusti till sydöstra Sjælland med synnerligen givande besök i parker och skogsplanteringar, som jag själv kan intyga, eftersom jag hade den stora förmånen att få deltaga däri. Redogörelse för dessa exkursioner lämnas i den första årgången av föreningens årsskrift, som man också redan lyckats sammanställa; den är ett typografiskt tilltalande häfte på nära 100 sidor, under redaktion av föreningens ordförande och oförbränneliga exkursionsledare, prof. Kai Gram. Kanske skulle jag önskat att få rapporten om höstexkursionen, författad av Johan Lange, ännu fylligare — för en nordbo som undertecknad voro de besökta parkerna ju fyllda till råge av märkvärdigheter, men för de mera bortskämda danskarna var naturligtvis åtskilligt av detta om ej vardags- så dock ej kalasmat.

Under samma exkursion besöktes också Danmarks samtliga (d. v. s. båda) ännu levande mistlar, båda på vildapel och växande tämligen nära varandra. För denna art, vilken Axel Lange en gång ägnat en vidlyftig, särskilt folkloristiskt intressant studie, redogör i årsskriften Chr. Gandil; särskilt värdefulla äro avsnitten om artens förekomst som vild och som odlad i Danmark. En annan liknande specialstudie utgör Jens Östergaards uppsats om *Ulmus laevis* i Danmark i dess egenskap av park-, allé- och skogsträd. Som vild finns den ju ej där, men som odlad har den en förbluffande stor spridning. Utöver dessa båda större bidrag innehåller den mera vetenskapliga delen av häftet två smärre bidrag, ett av H. Nilaus Jensen om släktet *Corylopsis* och ett av Johan Lange om svartpoppeln i Danmark, där den trots vara helt försvunnen som parkträd men nu visas alltjämt finnas i några köpenhamnska planteringar.

Samtliga bidrag präglas av reda och vederhäftighet, vilket bådär gott för kommande årgångar. Man vill livligt önska föreningen framgång i dess verksamhet och inte minst möjlighet att fortsätta sin årsskrift i samma stil med dylika tacknämliga dendrologiska specialstudier.

Nils Hylander.

DIE LAUBGEHÖLZE av *Gerd Krüssmann*; andra helt omarbetade upplagan; Paul Pareys förlag, Berlin 1951. Inb. 34:— I.

Den första upplagan av G. Krüssmanns *Die Laubgehölze* slutsåldes för flera år sedan, varför en ny upplaga varit efterlängtd. Nu har den alltså kommit, med ett rikt och gediget innehåll. Antalet i denna bok beskrivna lignosarter och -former angives uppgå till 5.850 mot förra upplagans 2.150, en väsentlig utökning, som främst beror på den betydande mängd odligsformer, vilka denna gång medtagits. Just på denna punkt är Krüssmanns bok naturligtvis ägnad att ersätta Rehders »Manual of cultivated trees and shrubs». Dessa sortbeskrivningar äro i allmänhet utförliga och upplysande samt äga ett allmänt värde, även utanför Tysklands gränser. Avsnittet som behandlar kultursorterna av rosor verkar dock att vara jämförelsevis styvmoderligt behandlat! Motsatsen kan sägas om Rhododendron, där ett rikligt urval av såväl bladfällande som städsegröna, hybrida sorter finnes.

Förf. betonar i förordet, att han beträffande nomenklaturen följer de senaste internationella besluten. Huruvida stockholmskongressens resultat redan blivit bekanta utanför kommittéernas verksamhetskrets vet ej anmeldaren. I varje fall får man hoppas att den i Krüssmanns bok tillämpade metoden att skriva de av personnamn härledda art- och formnamnen med liten begynnelsebokstav ej stöder sig på ett beslut utan endast på en *rekommendation*, som ej behöver följas alltför slaviskt!

I sin eljest goda beskrivning av popplarna följer förf. beträffande systematiken och nomenklaturen Houtzagers, vilken tyvärr ådagalägger en viss svaghet för att skapa arter ur typer med ett mycket ringa systematiskt värde. *P. canadensis*-klonerna *Brabantica*, *Gelrica*, *Mariandica* etc. ha upphöjts i rang och ära av arter, vilket kanske må vara bekvämt ur handelssynpunkt men stör de botaniska reglerna betydligt! — I avsnittet om *Prunus* levererar förf. en överraskning genom att meddela att den äkta *serrulata*-formen *Hisakura* skulle vara enkelblommig och dessutom obefintlig, åtminstone i tyska plantskolor! Vad som salubjudes under detta namn skulle istället vara *Kanzan* (syn. *Sekiyama*), enligt hans mening den ojämförligt värdefullaste. Detta påstående övertygar ej riktigt, isynnerhet som Wilson — introduktören av och auctorn till dessa former — i sin avhandling »Cherries of Japan» angiver *Hisakura* som fylldblommig!

Dessa och smärre andra randanmärkningar kunna emellertid ej undanskymma det faktum att Krüssmanns nya bok i ännu högre grad än den gamla fyller ett stort behov hos dendrologer och trädgårdsmän!

T. Nitzelius

MITTEILUNGEN DER DEUTSCHEN DENDROLOGISCHEN GESELLSCHAFT. Darmstadt (Eget förlag) 1950.

Efter nästan 10 års, av kriget påtvingad tystnad har nu åter den tyska dendrologföreningen framträtt med en årsbok, som visar, att man ämnar fullfölja sina gamla traditioner.

Ehuru denna publikation i jämförelse med tidigare årgångar är ganska blygsam till omfång och typografi, ger den dock, vad innehållet beträffar, en klar föreställning om det dendrologiska intresset hos föreningens för närvarande »endast» 1.000- (mot tidigare 4.000-) hövdade medlemsskara.

Som en anmärkningsvärd nyhet i denna årsbok bör framhållas, att flertalet artiklar äro försedda med ett sammandrag på engelska språket, ett arrangemang som manar till efterföljd hos andra dendrologiska sammanslutningar.

Föreningens nye ordförande, Graf von der Recke, Bonn, inleder de rent dendrologiska artiklarna med en kortare rapport över sina erfarenheter från en forstlig studieresa genom Förenta staterna. Forstmästare W. Fabricius lämnar i en artikel »Zustands- und Erfahrungsbericht über ausländische Holzarten in Forstbezirk Weinheim» en fylig framställning över lyckade acklimatiseringsförsök med ett antal utländska löv- och barrträdsarter i det milda Rhenklimatet. Om den numera i östzonen befintliga, förr så berömda parken Muskau och dess öden efter kriget, berättar dess (tidigare) ägare Graf von Arnim. Vice ordföranden och sekreteraren inom föreningen, Garteninspektor Franz Boerner, Darmstadt, drager vidare i ett par artiklar, betitlade »Arboreta in Nordamerika» och »Wo stehen wir heute in der wissenschaftlichen Gehölznomenklatur?» upp ett par särskilt aktuella och intressanta frågor inom modern dendrologi.

Övriga artiklar, notiser, recensioner och föreningsmeddelanden bidra till att göra detta häfte mycket läsvärt i synnerhet för alla dem, som sedan gammalt känna och värdera deutsche dendrologische Gesellschaft och dess insatser.

T. Nitzelius

NEDERLANDSE DENDROLOGISCHE VERENIGING, 17:e Jaarboek 1948 en 1949 (Wageningen).

Den holländska dendrologföreningens senaste årsbok innehåller visserligen ett begränsat antal artiklar, men dessa äro i stället desto utförligare. Av särskilt intresse äro ett par värdefulla monografier.

Sålunda behandlar Dr. J. Doorenbos släktet *Picea*, varvid han beträffande nomenklaturen följer Rehder. Framställningen omfattar

endast de naturliga arterna och belastas ej — lyckligtvis, vore man frestad att säga — med några som helst kulturformer. Den tillhörande bestämningsnyckeln är klar och översiktlig.

Dr. W. Beijerinck har skrivit en synnerligen intressant avhandling om släktet *Corylus*, dess arter, varieteter och ekonomiskt viktiga kulturformer, till vilken fogats goda fotografier av frukter samt upplysande kartor över resp. arters utbredningsområden.

Med tillfredsställelse noterar man de holländska dendrologernas konsekvent följda föresats att årligen införa en eller flera artiklar av monografisk karaktär i sin publikation.

T. Nitzelius

FÖRENINGEN FÖR DENDROLOGI OCH PARKVÅRD

STYRELSEBERÄTTELSE 1949

Föreningens ordinarie årsmöte hölls under ordförandeskap av professor Torsten Lagerberg i Läkaresällskapets stora sal i Stockholm den 20 mars 1949.

Ordföranden erinrade om att föreningen under det gångna året förlorat sin mångåriga och intresserade styrelseledamot, trädgårdskonsulenten A. Hülphers, Skövde. Frid lystes över hans minne.

Sedan styrelsens berättelse för 1948 samt revisorernas berättelse för samma år godkänkts, beviljades styrelsen och skattmästaren ansvarsfrihet för årets förvaltning.

Till ordförande efter professor Nils Sylvén, som av hälsoskäl önskat draga sig tillbaka från ordförandeposten, utsågs förutvarande vice ordföranden, professor Torsten Lagerberg.

Föreningen valde därefter enhälligt sin förutvarande ordförande till hedersledamot.

Till ledamöter av styrelsen för perioden 1949—1952 omvaldes grevinnan Harriet Wachtmeister, direktör Erik Hjelm, professor Torsten Lagerberg, kanslirådet Henrik Nissen samt nyvaldes för perioden 1948—1951 docent Nils Hylander efter trädgårdskonsulent A. Hülphers och för perioden 1949—1952 direktör Bertil Billbäck efter ingenjör P. H:son Tamm, som av sagt sig ledamotskapet.

Till suppleanter i styrelsen omvaldes för perioden 1949—1952 överjägmästare Mats Juhlin-Dannfelt och agronom Hans Landgren samt nyvaldes för perioden 1947—1950 fil. dr Nils Dahlbeck efter direktör Bertil Billbäck och för perioden 1948—1951 plantskoleinspektör Gunnar Nilsson efter docent Nils Hylander samt försöksledare Arvid Nilsson efter byggnadsrådet Ragnar Hjorth, som av sagt sig ledamotskapet.

Till revisorer för 1949 utsågos direktör Sven Green och assistent Erik Söderberg med plantskoleägare Magnus Johnson som suppleant.

Mötet godkände styrelsens förslag att förlägga årets exkursion till Västnorge.

Jägmästare Edward Wibeck höll föredrag med skioptikonbilder betitlat »Stockholmstraktens beståndstyper och märkesträd» varefter plantskoleägare Magnus Johnson talade om »Gröna och färgglada buskar även om vintern», vartill han visade färgbilder.

Den planerade exkursionen till Västnorge genomfördes under tiden

11—14 juni och samlade ett 50-tal deltagare. Deltagarna samlades den 11 juni kl. 19.00 vid Fleischers Hotell i Voss. Första exkursionsdagen, söndagen den 12 juni, upptogs av bussresa från Voss över Skjærvet till Granvin, varvid ett kort uppehåll gjordes i Eide för närmare beskådande av en del dendrologiskt intressanta träd och buskar. Därefter gick bussfärden vidare utmed Granvinsfjorden och sedan längs den egentliga Hardangerfjorden med dess lummiga och artrika lövvegetation. Vid Oma delade sig sällskapet i två grupper som embarkerade var sin motorbåt, den ena för en färd under professor Knut Fægri's ledning till den botaniskt märkliga Varaldsøy i Hardangerfjorden och den andra till Rosendals Herrgård med dess dendrologiskt intressanta park. Bägge grupperna sammanträffade därefter i Godöysund för övernattnig.

Programmet måndagen den 13 omfattade motorbåtsfärd från Godöysund till Hagavik, där Kystehospitalets på exoter rika park besågs. Därifrån togs vägen per bussar förbi framlidne statsminister Movinckels landställe Moldegård med dess tvenne bekanta jätteexemplar av kottebärande *Araucaria araucana* till Lysekloster och dess ruiner. Över Fanafjell förde slutligen bussarna sällskapet till Bergen. Kvällen var reserverad för en tur med Fløybanen till Bergens högsta punkt Fløyen, på vars restaurant föreningen var inviterad till middag av Bergens kommune.

Tisdagen den 14, tredje och sista dagen, inleddes med en besiktning av Bergens botaniska trädgård med prof Fægri som ciceron samt i anslutning härtill en vandring genom Nygårdsparken under ledning av stadsträdgårdsmästaren i Bergen Olav Aspesæter. Eftermiddagen ägnades åt bussfärd till skeppsredare Haakon Wallems gård Ervik, vars trädgård besågs, varefter deltagarna till fots fördes till Åstvedt, där ett par särskilt på koniferer och Rhododendron rika platser beundrades. Återfärden skedde så per bussar till Bergen, där avslutningslunchen intogs.

Den 31 december 1949 hade föreningen 455 medlemmar, varav 7 hedersledamöter, 28 ständiga samt 5 stödjande ledamöter.

Föreningens kassaställning den 31 december 1949 framgår av nedanstående räkenskapsöversikt.

KASSASTÄLLNINGEN DEN 31 DECEMBER 1949.

Ingående behållning:

Å postgiro	204:54	
Å sparkassa	42:52	
Kontant i kassan	3:80	250:86
		<hr/>

Inkomster 1949:

Årsavgifter	4.556:—	
Stödjande medlemmar	1.200:—	
Ständiga medlemmar	200:—	
Lustgården och Namnlistan	260:40	
Räntor	205:56	
Annonser	100:—	
Diverse	15:05	
Statsanslag	1.000:—	7.537:01
	<u>Kronor</u>	<u>7.787:87</u>

Utgifter 1949:

Lustgården	4.611:68	
Arvoden	1.950:—	
Porto o. d.	130:—	
Sammanträden	175:—	
Skrivmaterial	:75	
Diverse	187:85	
Annonsprovision	60:—	7.200:28

Utgående behållning:

Å postgiro	488:51	
Å sparkassa	44:86	
Kontant i kassan	54:22	587:59
	<u>Kronor</u>	<u>7.787:87</u>

TILLGÅNGAR OCH SKULDER DEN 31 DECEMBER 1949.

Tillgångar:

Disponibla medel:

Å postgiro	488:51	
Å sparkassa	44:86	
Kontant i kassan	54:22	587:59

Icke disponibla medel:

Lager av Lustgården	100:—	100:—
	<u>Kronor</u>	<u>687:59</u>

Skulder:

Kihlströms Tryckeri AB	Kronor	1.784:30
------------------------------	--------	----------

Skulder utö, disponibla tillgångar	Kronor	1.196:71
--	--------	----------

Ständiga ledamöters fond:

Konungariket Sveriges Stadshyp.-kassas 3,0 % obl. —35	5.000:—	
» » » » 3,5 % obl. —41	1.000:—	
Svenska Statens 3,5 % försvarslån	1.000:—	
	<u>Kronor</u>	<u>7.000:—</u>

Stockholm i mars 1950.

FÖRENINGEN FÖR DENDROLOGI OCH PARKVÅRD

Dess styrelse

Torsten Lagerberg

Tor G. Nitzelius

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 1949

Undertecknade, utsedda att granska Föreningens för Dendrologi och Parkvård räkenskaper och förvaltning under år 1949, få efter fullgjort uppdrag avgiva följande berättelse.

För fullgörande av vårt uppdrag hava vi granskat räkenskaper och verifikationer samt med ledning av bankernas uppgifter kontrollerat alla tillgodohavanden. Föreningens medel äro väl placerade och värdehandlingarna förvarade av Svenska Handelsbanken.

Rörande föreningens inkomster och utgifter under året samt tillgångar och skulder den 31 december 1949 hänvisa vi till den av styrelsen uppställda tablån, vilken är i överensstämmelse med föreningens räkenskaper.

Då vi sålunda funnit, att räkenskaperna äro noggrant och omsorgsfullt förda och att styrelsen nedlagt ett synnerligen förtjänstfullt arbete på att tillvarataga föreningens intressen, hemställa vi om full och tacksam ansvarsfrihet för styrelsen för den tid revisionen omfattar.

Stockholm den 12 mars 1950

Erik Söderberg

Sven Gréen

FÖRENINGEN FÖR DENDROLOGI OCH PARKVÅRD

STYRELSEBERÄTTELSE 1950

Föreningens ordinarie årsmöte hölls under ordförandeskap av professor Torsten Lagerberg i Läkaresällskapets stora sal i Stockholm den 19 mars 1950.

Ordföranden gav en kort återblick på föreningens verksamhet under de gångna 30 åren.

Sedan styrelsens berättelse för 1949 samt revisorernas berättelse för samma år godkäfts, beviljades styrelsen och skattmästaren ansvarsfrihet för 1949 års förvaltning.

Till ordförande för 1950 omvaldes professor Torsten Lagerberg.

Till ledamöter av styrelsen för perioden 1950—53 omvaldes direktör Gunnar Callmar, professor Robert Fries, direktör Gustaf Löfving, byrådirektör Nils Sonesson samt professor Nils Sylvén.

Till suppleanter i styrelsen för perioden 1950—53 omvaldes dr Nils Dahlbeck, trädgårdsarkitekt Sven Linde samt sekreteraren Tor Nitze-lius.

Till revisorer för 1950 utsågos direktör Sven Green och assistent Erik Söderberg med plantskoleägare Magnus Johnson som suppleant.

Föreningen godkände styrelsens förslag att förlägga årets exkursion till Östergötland.

Ingenjör Olav Tjønneland höll föredrag med färgfilm och färgbilder betitlat »Se Norges blomsterdal».

Den planerade exkursionen till Östergötland genomfördes under tiden 16—18 juni och samlade ett 90-tal deltagare. Dessa samlades den 16 i Linköpings trädgårdsförening, vars park besågs under ledning av trädgårdsdirektör G. Heiman. Därefter togs vägen per bussar och bilar till Sturefors, vars barockträdgård besågs under ciceronskap av trädgårdsinästare Markman. Vidare besöktes Bjärka-Säby, varvid ett par timmar ägnades åt en rundvandring genom dess engelska park. På återfärden till Linköping gjordes slutligen ett uppehåll vid 1700-talsherrgården Lambohof.

Lördagen den 17 juni inleddes med en färd runt Roxen med ett kort uppehåll vid Stjärnorps gamla slott, till Grensholm, där trädgården, parken och de bekanta barrträdsplanteringarna besågs under ledning av ägaren, friherre Augustin Mannerheim och försöksledaren, fil. lic. C. L. Kiellander. Under eftermiddagen ställdes färden till Löfstads

slott, vars märkliga bebyggelse och interiörer visades av major B. Nordenfalk.

Den sista exkursionsdagen, söndagen den 18 juni, ägnades hela förmiddagen åt en givande rundvandring i Adelsnäs. Anläggningarna kring trädgårdsskola jämte dess planteringar av löv- och barrträd demonstrerades av trädgårdsdirektör J. E. Thorssell, varefter sällskapet fick tillfälle att med baron Gösta Adelswärd som ciceron muse Adelsnäs slottspark. Återfärden ställdes därefter till Linköping, där exkursionen upplöstes.

Den 31 december 1950 hade föreningen 436 medlemmar, varav 8 hedersledamöter, 28 ständiga samt 6 stödjande ledamöter.

Föreningens kassaställning den 31 december 1950 framgår av följande räkenskapsöversikt.

KASSASTÄLLNING DEN 31 DECEMBER 1950.

Ingående behållning:

Å postgiro	488:51	
Å sparkassa	44:86	
Kontant i kassan	54:22	587:59
		<hr/>

Inkomster 1950:

Årsavgifter	4.100:—	
Stödjande medlemmar	200:—	
Ständiga medlemmar	200:—	
Lustgården	189:46	
Räntor	220:51	
Annonser	150:—	
Statsanslag	500:—	
Diverse	682:10	6.242:07
		<hr/>
	Kronor	6.829:66

Utgifter 1950:

Lustgården	2.130:80	
Arvoden	1.500:—	
Porto	139:40	
Sammanträden	183:95	
Skrivmaterial	170:—	
Telefonavgifter	42:35	
Annonsp provision	30:—	
Diverse	133:15	4 329:65
		<hr/>

Utgående behållning:

Å postgiro	90:27	
Å sparkassa	2.392:37	
Kontant i kassan	17:37	2.500:01
	<hr/>	<hr/>
	Kronor	6.829:66

TILLGÅNGAR DEN 31 DECEMBER 1950.

Disponibla medel:

Å postgiro	90:27	
Å sparkassa	2.392:37	
Kontant i kassan	17:37	2.500:01
	<hr/>	<hr/>

Icke disponibla medel:

Lager av Lustgården	100:—	100:—
	<hr/>	<hr/>
	Kronor	2.600:01

Ständiga ledamöters fond:

Kon. Sveriges Stadshyp.-kassas 3 % obl. 1935	5.000:—
» » » » 3 ½ % obl. 1941	1.000:—
Svenska Statens 3 ½ % försvarslån 1942	1.000:—
	<hr/>
	Kronor 7.000:—

Stockholm i mars 1951.

FÖRENINGEN FÖR DENDROLOGI OCH PARKVÅRD

Dess styrelse

Torsten Lagerberg

Tor G. Nitzelius

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 1950

Undertecknade, utsedda att granska Föreningen för Dendrologi och Parkvårds räkenskaper och förvaltning under år 1950, få efter fullgjort uppdrag avgiva följande berättelse.

För fullgörande av vårt uppdrag hava vi granskat räkenskaper och verifikationer samt med ledning av bankernas uppgifter kontrollerat alla tillgodohavanden. Föreningens medel äro väl placerade och värdehandlingarna förvarade av Svenska Handelsbanken.

Rörande föreningens inkomster och utgifter under året samt tillgångar den 31 december 1950 hänvisa vi till den av styrelsen uppställda tablån, vilken är i överensstämmelse med föreningens räkenskaper.

Då vi sålunda funnit, att räkenskaperna äro noggrant och omsorgsfullt förda och att styrelsen nedlagt ett synnerligen förtjänstfullt arbete på att tillvarataga föreningens intressen, hemställa vi om full och tacksam ansvarsfrihet för styrelsen för den tid revisionen omfattar.

Stockholm den 12 mars 1951.

Erik Söderberg.

Sven Green.

FÖRENINGEN FÖR DEKORATIONSGRÄNSLÄSARE OCH PARKVÅRD

STYRELSE 1951

VON SETH, TORGIL G., greve, Bratteborg, *ordf.*

HERMELIN, SVEN A., trädgårdsarkitekt, Uggelviksgatan 13, Stockholm,
v. ordf.

LAGERBERG, TORSTEN, professor, Ringen 69, Stocksund

FRIES, ROBERT E., professor, Floragatan 3, Stockholm

SYLVÉN, NILS, professor, Vegagatan 16, Lund

HYLANDER, NILS, docent, Drottninggatan 12, Uppsala

JENSEN, HOLGER, direktör, Ramlösa plantskola, Hälsingborg

GIERTZ, ANNA, professorska, Hågelby, Tumba

LÖFVING, GUSTAF, direktör, trädgårdsskolan, Söråker

NISSEN, HENRIK, kansliråd, Johannesgatan 24, Stockholm

SONESSON, NILS, byrådirektör, Kungl. Lantbruksstyrelsen, Stockholm

BILLBÄCK, BERTIL, direktör, Bergianska trädgården, Stockholm 50

WACHTMEISTER, HARRIET, grevinna, Bella Vista, Hälsingborg

HJELM, E., direktör, Göteborg (avliden 1951)

CALLMAR, GUNNAR, direktör, Alnarps trädgårdar, Akarp

Suppleanter:

DAHLBECK, NILS, fil. dr, Radiotjänst, Kungsgatan 8, Stockholm

NILSSON, GUNNAR, plantskoleinspektör, Akarp

NILSSON, ARVID, försöksledare, Weibullsholm

JUHLIN-DANNFELT, MATS, överjägmästare, Linköping

LANDGREN, HANS, agronom, Norrlandsgatan 18, Stockholm

LINDE, SVEN, trädgårdsarkitekt, Örnköldsvik

NITZELIUS, TOR, sekr., Skanörvägen 30, Johanneshov

Arbetsutskottet:

HERMELIN, SVEN A., trädgårdsarkitekt, Uggelviksgatan 13, Stockholm,
ordf.

LAGERBERG, TORSTEN, professor, Ringen 69, Stocksund

SYLVÉN, NILS, professor, Vegagatan 16, Lund

FRIES, ROBERT E., professor, Floragatan 3, Stockholm

SONESSON, NILS, byrådirektör, Kungl. Lantbruksstyrelsen, Stockholm

NITZELIUS, TOR, Skanörvägen 30, Johanneshov, *sekr.*

Revisorer:

SÜDERBERG, ERIK, assistent, Bergianska trädgården, Stockholm

GRÉEN, SVEN, direktör, Experimentalfältet, Stockholm

JOHNSSON, MAGNUS, direktör, botaniska trädgården, Göteborg

ARTFÖRTECKNING

Nedanstående förteckning upptager allenast i det föregående omnämnda träd och buskar. * vid angiven sida betecknar, att avbildning förekommer

- Abies alba* 117.
 » *balsamea* 118.
 » *grandis* 123.
 » *nordmanniana* 118, 123.
 » *numidica* 118.
 » *pinsapo* 123.
Abutilon megapotamicum 27.
Acer cappadocicum 126.
Acer palmatum 114, 123.
 » *pseudoplatanus* 113
 » *saccharinum* 118.
Actinidia kolomicta 123.
Aesculus carnea 126.
 » *octandra* 126.
Araucaria araucana 114, 123, 124*,
 125*, 126.
Berberis stenophylla 123.
 » *Thunbergii* 113.
 » *Wilsonae* 123.
Betula costata 126.
Buxus sempervirens 118*.
Carpinus betulus f. *incisa* 104, 104*
 » *betulus* f. *lennwalliana* 95
 —105*.
 » *betulus* f. *quercifolia* 101
 —105*.
Caryopteris incana 27.
Castanea sativa 119.
Cedrus atlantica var. *glauca* 123.
 » *deodara* 123, 126.
 » *libani* 126.
Ceratostigma plumbaginoides 21.
 » *Willmottiae* 21.
Cercidiphyllum japonicum 124.
Chaenomeles japonica 113.
 » *lagenaria* 126.
Chamaecyparis lawsoniana Triom-
 phe de Boskoop 123.
 » *nootkatensis* 123,
 124.
 » *pisifera* var. *plumo-*
sa aurea 123.
- Clematis montana* var. *rubens* 123.
 » *vitalba* 19.
Comptonia peregrina 96, 98, 99*.
Cotoneaster salicifolius 123.
 » *Simonsii* 123.
Cryptomeria japonica 126.
Cytisus Battandieri 25.
 » *kewensis* 125.
 » *praecox* 125.
 » *scoparius* 114, 123.
Davidia involucrata 125.
 » *vilmoriniana* 123.
Elsholtzia Stauntonii 25.
Enkianthus campanulatus 126.
Erica tetralix 114.
Euonymus alata 123.
 » *sachalinensis* 123.
Fagus sylvatica 119.
 » » var. *atropunicea*
 123, 126.
Gaultheria shallon 125.
Ginkgo biloba 125.
Hamamelis japonica 126.
 » *mollis* 126.
Hedera helix 113, 122, 123, 124.
Hydrangea petiolaris 123.
 » *sargentiana* 123, 126.
Ilex aquifolium 114, 119, 123, 124,
 126.
Juglans cinerea 126.
 » *regia* 6, 119*, 124, 126.
Juniperus squamata var. *Meyeri* 123.
Laburnocytisus Adamii 123.
Laburnum alpinum 123.
Larix laricina 126.
Lavandula latifolia 20.
 » *officinalis* 20.
Lonicera Henryi 123.
 » *periclymenum* 113.
 » *pileata* 126.
Malus floribunda 123.
 » *purpurea* var. *Eleyi* 123.

- Margyricarpus setosus* 27.
Metasequoia 26.
Morus nigra 119, 120*.
Osmanthus aquifolium 33.
Picea sitchensis 123.
Pieris japonica 123.
Pinus cembra 123.
 » *mugo* 123.
Polygonum Aubertii 26.
 » *baldschuanicum* 26.
Populus alba 47, 49*, 113.
 » *balsamifera* 22.
 » *candicans* 22, 126.
 » *deltoides* 22.
 » *generosa* 32.
 » *gileadensis* 22.
 » *tristis* 125.
Prunus communis 109—111*.
 » *laurocerasus* 126.
 » *serrulata* Hisakura 126.
Pterocarya fraxinifolia 126.
Pyracantha coccinea 20.
Pyrus Malus 6.
Quercus castaneifolia 126.
Rhododendron camtschaticum 126.
 » *Caractacus* 123.
 » *catawbiense* 126.
 » *Doncaster* 123.
 » *Pink Pearl* 123.
 » *rosmarinifolium* 126.
 » *Smirnowii* 126.
 » *sutchuenense* 126.
 » *Vaseyi* 126.
Rhododendron williamsianum 126.
Ribes rubrum 14.
Rosa stellata 27.
Salix alba var. *tristis* 123.
Sambucus racemosa f. *simplicifolia*
 106—108*.
Sciadopitys verticillata 123, 125.
Sequoiadendron giganteum 123.
Sinarundinaria nitida 126.
Skimmia Foremanii 126.
Sorbus aria ssp. *norvegica* 114.
 » *domestica* 26.
 » *torminalis* 126.
Spiraea sargentiana 123.
Staphylea pinnata 120.
 » *trifoliata* 125.
Stranvaesia davidiana 122.
Syringa pinnatifolia 32.
Taxus baccata 114, 118, 123, 125.
 » » var. *stricta* 123.
Thuja plicata 123.
Thujopsis dolabrata 123.
Tilia petiolaris 120.
Tsuga canadensis 123.
 » *heterophylla* 123.
 » *mertensiana* 123.
Ulmus procera 24.
Viburnum bodnantense 37.
 » *fragrans* 123.
 » *plicatum* 123.
 » *rhytidophyllum* 123.
Wisteria sinensis 120, 122*.
Zelkova serrata 123.

GENERALREGISTER

TILL ÅRGÅNGARNA 1—30 (1920—1949)

Av

LUSTGÅRDEN

**ÅRSSKRIFT UTGIVEN AV
FÖRENINGEN FÖR DENDROLOGI OCH PARKVÅRD**

UPPRÄTTAT AV

HORTONOM ERLING SMEDBERG

OCH

SEKR. TOR NITZELIUS

FÖRFATTAR- OCH SA...REGISTER

I. DENDROLOGI

1. Släkten

Nils Dahlbeck

Äldre svenska kulturrosor 1940: 12

K. V. Ossian Dahlgren

Om odlade Forsythior och deras fruktsättning 1946: 89

Bertil Lundman

Ett och annat om almar i Uppsalatrakten 1947—48:121

Tor Nitzelius

Juglans — I svenska parker och trädgårdar förekommande

valnötsarter och något om deras hårdighet 1946:101

Populus — En sammanställning av odlingsbara popplar ... 1944—45: 57

Nils Sylvén

Översikt av de i Sverige odlade Abiesarterna 1924: 1

2. Enstaka arter och former

Carl G. Alm

Fourcroya foetida 1923:123

M. P. Andersen

Rhododendron och Azalea 1921: 95

Tore Arnborg

En tallstudie 1947—48: 93

Yngve Cederholm

Förekomsten av Robinia pseudacacia i vårt land 1943: 57

Carl G. Dahl

Ett par intressanta buskar — Decaisnea Fargesii, Citrus trifoliata 1920:148

Några nyare schersminer 1920:154

Viburnum Carlesii 1920:155

Odlingsvärda Magnolia-arter 1921: 88

Vintergröna arter och hybrider av Berberissläktet 1921:165

En klättrande hortensia — Hydrangea petiolaris 1923:141

Hängasken — ett vackert och snabbvuxet hängträd 1923:143

Cedrus libani 1924:172

Nyare och mindre vanliga prydnadsbuskar, prövade vid Alnarp 1926:147

Klätterväxter som kyrkväggsprydnad 1926:215

Abies nordmanniana och dess tillväxt 1926:215

De största träden av äkta kastanj i Skåne 1931: 69

Ett öländskt vårträd 1934:155

Populus angulata var. cordata f. robusta — ett för trädgårdar föga lämpligt träd 1941:109

<i>Else Dahl</i>	
Värdefulla rosennyheter	1921:167
<i>Rudolf Florin</i>	
Fridlysta enar	1946:129
<i>Robert E. Fries</i>	
En pelarformad typ av <i>Caragana jubata</i>	1933:127
<i>Emil Haglund</i>	
Svenska benämningar på <i>Picea Abies</i>	1933:149
<i>C. Hammarlund</i>	
Mahonia-rosten, <i>Puccinia (Uropyxis) mirabilissima</i>	1930: 59
<i>Sven A. Hermelin</i>	
Några skånska »vresbogar»	1946:226
Den klotformade lönnen	1949:130
Den pelarformade avenboken — <i>Carpinus betulus</i> var. <i>columnaris</i> — ett värdefullt prydnadsträd	1933:137
<i>B. Holmgren</i>	
Ätkkastanjen förvildad i Blekinge	1933:144
<i>Nils Hylander</i>	
Om några i Sverige odlade former av balsampoppel	1944—45: 99
<i>Nils Hylander och J. A. Nannfeldt</i>	
<i>Rosa suionum</i>	1944—45: 45
<i>Arne Hässler</i>	
<i>Ginkgo biloba</i>	1940: 33
<i>S. K. Johansson</i>	
Om våra almar	1924: 55
Om plantaner	1925:125
<i>Torsten Lagerberg</i>	
En ovanlig flygsandbindare	1928:127
<i>Ellen Lindström</i>	
Ny halländsk fyndort för ekbladig skogskaprifol	1935:248
<i>Joel Ljungfelt</i>	
Blåhagg och trädformig benved i N. Rörum i Skåne	1936:105
<i>Nils Malmer</i>	
Ett bidrag till inventering av skyddsvärda enar	1947—48:175
<i>Arvid Nilsson</i>	
Venalmen — <i>Ulmus glabra</i> Huds. f. <i>insularis</i>	1949:125
<i>N. Hjalmar Nilsson</i>	
Blåregnet, <i>Glycine chinensis</i>	1920:156
<i>Tecoma radicans</i> och myrorna	1921:175
<i>Tor Nitzelius</i>	
<i>Populus koreana</i>	1947—48:168
<i>Rhododendron rufum</i> — en nyare alprosart	1949:138
<i>Olle Nordmark</i>	
Ormgranar — en inventering	1947—48:147
<i>Carl Rylander</i>	
Sveriges största sumak i Stångåstaden	1943:102

- Edvin Samuelson*
Abies concolor pendula 1947—48:177
- Gunnar Schotte*
 En ny form av flikbladig gråal, *Alnus incana* f. *oxyacanthoides* 1920:196
 Den rödblommiga Clematis-hybriden Ville de Lyon 1920:152
 En gammal slokgransartad gran å Lidingön 1920:160
 Försök med några ovanliga barrträd i Västergötland 1923: 73
- Carl Skottsberg*
 Ett fall av reflation 1933:131
- Harry Smith*
Syringa Tigerstedtii — en ny västkinesisk syrenart 1947—48:105
- Nils Sylvé*
 Ekbladig skogskaprifol, en förbisedd form i vår svenska flora 1920: 89
 Ett vackert exemplar av *Cytisus Adamii* i utsädesföreningens park i Svalöv 1920: 158
 Ett rikt givande valnötsträd 1920:159
 En vacker svensk tårgran — *Picea abies* f. *pendula* 1920:162
Carpinus betulus L. var. *fastigiata* chols., spontan i Skåne och Blekinge 1933:136
 Ett vackert exemplar av *Hibiscus syriacus* vid Svalöv 1933:145
 En pyramidform av japansk lärk 1944:141
 Olika elbladformer av vinterek — *Quercus sessiliflora* 1934:143
Forsythia och *Prunus tenella* (*P. nana*) i blom i Sollefteå 1934:156
 Extremt smalkroniga former av nordsvensk tall — *Pinus silvestris* L. var. *lapponica* 1936:107
Sorbus aucuparia var. *fastigiata* 1942:163
 Ett praktexemplar av *Pyrus salicifolia* i Dalsland 1944—45:279
Picea abies f. *virgata* subf. *tabulaeformis* 1947—48:165
- Erik Söderberg*
Taiwania cryptomerioides Hayata 1921:214
- Arwid Wallert*
 Misteln Västmanlands landskapsblomma 1931:160
- Hernfrid Witte*
 Några murgrönsbilder från östra Sverige 1920:168
 Vild nyponbuske som prydnadsväxt 1920:170
3. Märkliga trädindivid — jätteträd.
- Erik Blom*
 En egendomlig tall 1937—38:135
- Carl Philip Bonde*
 Gospel Oak, Pelstead, Suffolk 1935:247
- Emil Bäcklin*
 Gammal oxel vid skansen Lönan, Göteborg 1920:165
 Ovanligt stora exemplar av jolster vid Fjällnäs 1920:167
- Erik Bäcklind*
 »Drakgranen» vid Humlebäck i Algutsboda socken 1933:139

<i>Carl G. Dahl</i>	
Ett öländskt vårdträd	1934:155
<i>Nils Dahlbeck</i>	
Inventering av svenska jätteträd	1939:101
<i>Malte Ernstson</i>	
Norges Goliatgran	1946:237
<i>Anders Follmer</i>	
Brudgumstallen vid Högfors	1932: 17
<i>Erik Geete</i>	
Tall med försenad klorofyllbildning	1921:113
Nordliga ekar	1923: 81
<i>Eugen Hemberg</i>	
»Spjuttallen» i Anneboda	1933:139
<i>Sven A. Hermelin</i>	
Sveriges sydligaste träd	1941:114
En egendomlig »flygoxel» II	1949:133
<i>Nils Hylander</i>	
En egendomlig aspform	1929:191
Ask med dubbelnatur	1929:192
<i>Martin Krook</i>	
Löpanäs lind	1935:250
<i>R. J. Larsson</i>	
Ungtall utan grenbildning	1946:240
<i>S. A. H. Lindgren</i>	
Tall med anmärkningsvärt stor häxkvastbildning	1942:173
<i>John Lindner</i>	
Märkvärdiga träd i norra Bohuslän	1928:118
<i>Gustaf Löfving</i>	
En klotbjörk i Söråker	1940:148
<i>Valborg Månsson</i>	
»Blodsbjörken»	1931:163
<i>Carl Th. Mörner</i>	
Två svenska idegransjättar	1920:164
En suptall i höga nordnen	1922:184
<i>Georg Nilsson</i>	
Några värmländska jätteträd	1936:100
<i>Anna Schotte</i>	
En egendomlig bandgran	1924:162
<i>Gunnar Schotte</i>	
Våra jättetallar	1921: 44
Nya lokaler för vitbrokiga tallar	1922:186
<i>Nils Sonesson</i>	
Juglans cinerea i Norrland	1937—38:136
<i>Nils Sylvén</i>	
Sammanvuxna ekar	1921:174
Ovanligt vackert flygrönn	1922:181

Ett vackert skånskt vårdträd	1926:218
Ovanligt vacker mattgran	1927:264
En egendomlig »flygoxel»	1927:264
Stam- och grensamväxning hos bok	1927:265
Gran med kottbärande toppskott	1927:266
En småländsk trollbjörk	1929:197
En ståttlig Blekinge-en	1930:146
Tvenne anmärkningsvärda Sörmlandsträd	1933:142
Blekingeekar av egendomlig förgreningstyp	1934:1
Extremt smalkroniga örmer av nordsvensk tall. — <i>Pinus silvestris</i> L. var. <i>lapponica</i>	1936:107
Sveriges nordligaste ek	1939:133
Ny svensk fyndort för tårgran — <i>Picea abies</i> f. <i>pendula</i>	1942:166
Nya <i>dichotya</i> granar	1942:167
En värmländsk trollbjörk	1942:170
Vacker värmländsk pelargran	1943:100
<i>J. E. Thorsell</i>	
Några fridlysta och icke fridlysta träd i Åtvids socken	1939:113
<i>A. S. Trolander</i>	
Småländsk jättehassel	1929:194
»Klockgranen» i Angelstad	1933:141
<i>H. Wikström</i>	
Rönn strypt av kaprifol	1942:175
<i>John Woxström</i>	
Tvenne märkliga Hälsingetallar	1925:185
4. Märkliga trädbestånd	
<i>Gunnar Schotte</i>	
Visingsö ekplantering	1920: 31
Lärken och silvergranen å Visingsö	1920: 50
Mullbärsplantering å Visingsö	1920: 82
En plantering av ormgranar	1921:171
<i>Nils Sylvén</i>	
Ett elitbestånd av klibbål i inre Dalarne	1943: 82
5. Arboreta, botaniska trädgårdar, parker och naturparker	
<i>Emil Almquist</i>	
Seminarieträdgårdens i Skara samling träd och buskar	1928: 36
<i>Emil Bäcklin</i>	
Barrträdsplantering vid 815 m. ö. h. i Härjedalen	1920:166
<i>Carl G. Dahl</i>	
Ett förslag till en svensk skogsbotanisk trädgård	1927: 51
<i>Carl G. Dahl och Nils Sylvén</i>	
Dybeks barrträdsplanteringar	1922: 92
Barrträdsplantering vid Kiviks Esperöd	1931: 1
<i>Uno Danielsson</i>	
Västerstads almskog och Halltorps hage	1924: 47

<i>Matts Floderus</i>	
Västerås högre allmänna läroverks skolträdgård — Sveriges äldsta	1931: 43
Åholmens naturpark	1931: 53
<i>Magnus Fries</i>	
Nävekärr — en lövskog i bohusländskt kustlandskap av ålderdomlig karaktär	1946:170
<i>Robert E. Fries</i>	
Bergianska trädgårdens barrträdsbestånd	1925: 47
<i>Otto Gertz</i>	
Hortus Celsianus i Uppsala	1927: 62
<i>Sigurd Hoff</i>	
En dendrologiskt intressant trädgård i Djursholm	1939:128
<i>Henrik Lundegård</i>	
Skogen på Hallands Väderö	1922: 27
<i>Gustaf Löfving</i>	
Några anteckningar om trädgårdsskolan i Söråker	1940: 51
<i>Carl Skottsberg</i>	
Göteborgs botaniska trädgård	1923: 1
Träden på Ellesbo	1923: 39
D.B.V.:s botaniska trädgård i Visby och dess ombyggnad ...	1934: 56
<i>C. Syrach Larsen</i>	
Arboretet i Hörsholm og Forsbotanisk Have i Charlottenlund	1947—48: 1
<i>Tor Nitzelius</i>	
Ett arboretum i Stocksund	1946:202
<i>Carl Rylander</i>	
Folkparkens i Norrköping dendrologiska sevärdheter	1949:135
<i>Nils Sylvé</i>	
Stenkullens barrträd	1921: 13
Alphems arboretum — en ny svensk dendrologisk sevärdhet	1946:153
<i>J. E. Thorsell</i>	
Några bilder från Adelnäs trädgårdsskolas arboretum	1941: 1
<i>F. Tullberg</i>	
Christinelunds Rhododendronodlingar	1924:100
<i>Inger Wedborn</i>	
Judarnområdet — ett stockholmarnas naturreservat	1941: 99

6. Lokala inventeringar

<i>Erik Almquist</i>	
Träd och buskar i Upplands vegetation	1929:105
<i>Yngve Cederholm</i>	
Förekomsten av <i>Robinia pseudacacia</i> i vårt land	1943: 57
<i>Gunnar Degelius</i>	
Nya fyndorter för ekbladig skogskaprifol	1933:133
<i>Herm. Eriksson</i>	
Dendrologiska sevärdheter i Sydnärke	1933: 22

<i>S. V. G. Carlheim-Gyllensköld</i>	
De äldsta och största äden på Skaltorp i Södermanland.....	1924:156
<i>M. Hagman</i>	
Förteckning över lignoser, som i lands botaniska trädgård visat reffloration i okt. 1911	1934:156
<i>J. Henriksson</i>	
Anteckningar om gamla träd i Dalsland m.fl. ställen	1923:148
<i>A. Hülphers</i>	
Några ord om Skaraborgs läns träd och buskar	1928: 49 1930:139 1944—45:268
Dendrologiska notiser från Västergötland	1932:120
<i>Be Lindquist</i>	
Några intressanta skånska träd	1929:199
<i>Ellen Lindström</i>	
Ny halländsk fyndort för ekbladig skogskaprifol	1935:248
<i>Joel Ljungfelt</i>	
Blåhäg och trädformig benved i n. Rörum i Skåne	1936:105
<i>Bertil Lundman</i>	
Ett och annat om almar i Uppsalatrakten	1947—48:121
<i>Arvid Nilsson</i>	
Dendrologiska iakttagelser på ön Ven	1949: 40
<i>Carl Rylander</i>	
Något om märkliga tall i Linköping	1943: 23
Trestjärnigt i dendrologens baedeker	1946:242
<i>Gunnar Schotte</i>	
Nya lokaler för vitbrokiga tallar	1922:186
Ny lokal för vitbrokig tall	1923:142
Ytterligare en lokal av vitbrokig tall	1924:161
<i>Rutger Sernander</i>	
Uppländska parker och märkesträd	1911: 87
<i>Carl Skottsberg</i>	
Några anmärkningar om kottesättningen 1933 med kompletterande uppgifter för 1934 hos de i Göteborgs botaniska trädgård odlade barrträden	1934:152
<i>Nils Sylvén</i>	
Närke ur dendrologisk synvinkel	1933: 51
<i>Carpinus betulus</i> L. var. <i>fastigiata</i> Nichols. spontan i Skåne och Blekinge	1933:136
<i>Arvid Wallert</i>	
Misteln Västmanlands landskapsblomma	1931:160
<i>Herman Wikström</i>	
Några bilder från Göteborgs- och Bohuslän	1944—45: 1
<i>Hernfrid Witte</i>	
Några murgrönsbilder från östra Sverige	1920:168

7. Köldhärdighet hos träd och buskar

Yngve Cederholm

Förekomsten av *Robinia pseudacacia* i vårt land 1943: 57

Enoch Cederpalm

Ovanför ekgränsen härdiga träd och buskar 1920: 67

Carl G. Dahl

Frostskadorna i Alnarps trädgård och park efter 1923—24 års vinter 1924:119

Undersökningar över i Sverige odlade och vildväxande murgrönors motståndskraft mot kyla under de stränga vintrarna 1939—42 1946: 33

Gösta Eriksson m. fl.

Inventering av idegranstyper 1942: 15

Ingemar Fröman

Murgrönan vid sin baltiska nordgräns under de senare stränga vintrarna 1946: 75

Hakon Hjelmqvist

Studier över de tre senaste vintrarnas köldskador på träd och buskar i Lunds botaniska trädgård 1942: 93

Seth Kempe

Anteckningar rörande inverkan av vintrarna 1939—40, 1940—41 och 1941—42 på träd och buskar i Arboretum Drafle 1943: 63

Tor Nitzelius

Juglans — I svenska parker och trädgårdar förekommande valnötsarter och något om deras härdighet 1946:101

Carl Rylander

Sveriges största sumaki Stångåstaden 1943:102

Gunnar Schotte

Betydelsen av trädens klimatraser vid förändrad odlingsplats 1925: 5

Carl Skottsberg

Sommaren 1923 — vintern 1924 i Göteborgs botaniska trädgård 1924:109

Anteckningar rörande inverkan av vintrarna 1939—40 och 40—41 på lignoser i Göteborgs botaniska trädgård 1941: 75

Nils Sylvén

Härdigheten hos barrträden i våra parker och planteringar 1944—45:113

Albert Wallis

De ömtåliga conifererna i Skåne och dess närmaste omgivningar vintern 1923—24 1924:114

8. Ärftlighet, växtförädling

Folke Fagerlind

Försök att framställa nya parkrossorter 1946: 13

Holger Jensen

En ny metod för framställning av »knoppmutationer» genom colchicininjektioner 1941: 27

<i>Arne Müntzing</i>	
Om kromosomerna och deras verkan hos några trädslag	1936: 1
<i>Gunnar Schotte</i>	
Betydelsen av trädens klimatraser vid förändrad odlings- plats	1925: 5
<i>Nils Sonesson</i>	
Patent på poppelhybrider	1940:124
9. Förökning, trädvård	
<i>Carl G. Alm</i>	
Våra stora träd och deras bevarande åt eftervärlden	1922:116
<i>Carl G. Dahl</i>	
Medel till bekämpande av barrlöss	1923:144
Huru hindra sönderfläkning av gamla träd?	1924:169
Föryngring av gammal hagtornshäck	1925:188
<i>Sven A. Hermelin</i>	
Vasaeken vid Räfsnäs kungsgård	1927:267
Rädda vildvinet	1931:165
Vandalism eller pietet?	1941:104
Naturlig ympbrygga	1949:132
<i>Helge Johnsson</i>	
Moderna metoder för sticklingsförökning	1941: 35
<i>Magnus Johnsson</i>	
En praktisk metod för vitaminbehandling av plantor	1946:187
<i>Th. Lindfors</i>	
Almdöden	1931: 75,
<i>Lena Lindholm — J. P. Hansson</i>	
Försök med ympning av tall m. m. på kalljord	1944—45:263
<i>Sven Lundbäck</i>	
Flyttning av större träd för prydnadsträdgårdar	1935:252
<i>Birger Myllenberg</i>	
Konservering av de gamla träden på Lundagård	1941: 87
<i>Anna Schotte</i>	
Plantera vård- och minnesträd!	1921: 11
<i>Gunnar Schotte</i>	
Lyckad flyttning av en stor hängask	1922:185
Gatuavdelningens mord på ekarna i Stockholm	1924:163
Från telefonarbetarnas framfart	1941: 167
<i>Nils Sylvén</i>	
Vårdträdsplantering i Svalöv	1922:189
<i>Ivar Trädgårdh</i>	
Björksplintborren och träddödaren, två fiender till våra björkdungar	1921:119
10. Diverse	
<i>M. P. Anderssen</i>	
Flaggstängen i Kew botaniska trädgård	1921:174

<i>Carl G. Dahl</i>	
De i Sverige odlade lönnarterna. En anhållan om uppgifter rörande odlingsresultatet	1922:190
Strödda iakttagelser över barkens utveckling hos träd och buskar	1941: 11
Nyare fynd av torkade äppeln på stenåldersboplatser vid Alvastra	1944—45:253
<i>K. V. Ossian Dahlgren</i>	
Om odlade Forsythior och deras fruktsättning	1946: 89
<i>Robert E. Fries</i>	
Vid tioårsdagen av stiftandet av Föreningen för dendrologi och parkvård. Några minnesord	1930: 1
<i>M. Hagman</i>	
Förteckning över lignoser, som i Lunds botaniska trädgård visat reffloration i okt. 1934	1934:156
<i>Nils Hylander</i>	
Svenska namn på i Sverige odlade träd och buskar	1944—45:286
<i>Torsten Lagerberg</i>	
Blomnings- och kottutveckling hos några barrträdstyper	1942: 47
<i>Th. Lindfors</i>	
Almdöden	1931: 75
<i>John Lindner</i>	
En vacker slöja av häggspinnarmalen	1928:126
<i>Folke Lundberg</i>	
En androgyn kotte hos <i>Picea abies</i>	1930:140
Ett fall av dikotypi hos gran	1930:142
<i>Carl Th. Mörner</i>	
Några spridda iakttagelser rörande träd och buskar inom Sverige	1936: 19
<i>Carl Rylander</i>	
Prydnadshassel, klottall och några sällsynta granar	1946:231
<i>Anna Schotte</i>	
De tacksamma träden och buskarna i den hårdarbetade villaträdgården. En oasis i öknen	1920:102
<i>Carl Skottsberg</i>	
Några anmärkningar om kottesättning 1933 med kompletterande uppgifter för 1934 — hos de i Göteborgs botaniska trädgård odlade barrträden	1934:152
<i>Erik Söderberg</i>	
Dendrologiska data	1946:141
<i>Olof Tedin</i>	
Ett fall av genom torra starkt reducerad barrlängd	1926:211
<i>Ivar Trädgårdh</i>	
Några anteckningar om bladlössens förekomst på våra odlade barrträd	1920:108
<i>Herman Wikström</i>	
En underlig bryggympling hos asp	1930:144
Notiser från Närke	1946:228

II. TRÄDGÅRDSKONST

1. Historik, rekonstruktion

Hakon Ahlberg

Arkitekturminnesföreningens uppmätningar av äldre svenska trädgårdar 1922: 1

Henriette Coyet

Burlövs trädgård1926: 39

Carl G. Dahl

Henry Milner och engelsk parkkonst1920: 9

Trädgården vid Svenstorp1927: 1

Carl G. Dahl och Emil Johansson

Arbeten om trädgårdsanläggningskonst och närbesläktade ämnen i Alnarpsinstitutets bibliotek 1943:115

Otto Gertz

Hortus Celsianus i Uppsala 1927: 62

En professorsträdgård i Lund från senare hälften av 1800-talet 1940:151

Hortus farhultensis 1944—45:275

Folke Hjortsberg

F. M. Pipers trädgårdskonst 1934: 1

Sten Karling

Våra äldsta trädgårdar 1930: 19

Gustaf Löfving

Ett besök i en gammal skånsk prostgård 1920: 73

Astrid Malmer

Gammal trädgårdskultur i Växjötrakten 1932: 53

Bertil Mo

Trädgården vid Linnés Råshult — ett försök till rekonstruktion 1949: 62

Nils G. Wollin

Ulriksdal 1925: 62

Drottningholms lustträdgård och park 1926: 5, 1927: 81

Rosersberg 1929: 1

2. Trädgårdar vid slott och herresäten

Carl G. Dahl

Ryfors 1920: 19

Else Dahl

Shakespeases trädgård i ny gestaltning 1921: 81

Torup 1927: 19

Pauline Flach

Allonö 1932: 17

T. Grut

Parkanläggningen vid H. M. Drottningen i Alliden 1924: 79

Axel Gyllenstierna

Krappertups park och trädgård 1922: 61

<i>Sven A. Hermelin</i>	
Trädgårdarna vid Hällekis och Råbäck	1928: 1
Herrgårdsträdgårdens anpassning efter nutiden — ett estetiskt och ekonomiskt problem	1933: 1
<i>E. von Hofsten</i>	
Borruds säteri	1928: 29
<i>A. Lekander</i>	
Något om trädgården och parken omkring Drottningens vilohem på Öland	1924: 84
<i>John Lindner</i>	
Överås	1923: 25
<i>Erik L. Magnus</i>	
Bondegården	1923: 31
<i>Elisabeth Mannerskantz</i>	
Värnanäs	1924: 91
<i>Charlotte Ramel</i>	
Öveds klostrets trädgård	1927: 11
<i>Nils Sonesson</i>	
Grönsö	1925: 23
<i>Nils Sylvén</i>	
Ekebyhov	1925: 30
<i>Otto Thott</i>	
Skabersjö	1927: 29

3. Privata trädgårdar

<i>Rudolf Abelin</i>	
Stenkullen	1921: 7
Norrviken	1922: 13
<i>Theodor Adelswärd</i>	
Köksträdgård — prydnadsträdgård	1921: 39
<i>Ulla Bodorff</i>	
Sjövik — en lustgård i de blånande furubergens skygd	1949: 86
<i>Waldemar Bülow</i>	
Sofiero	1921: 1
<i>Bengt Cnattingius</i>	
Prästrädgårdar på Vikbolandet	1932: 25
<i>Sven A. Hermelin</i>	
Tre trädgårdar i Domnarfvet	1949: 95
<i>T. Leonards</i>	
En allmogeträdgård i Närke	1933: 41
<i>Gösta Schuvert</i>	
Funderingar över engelska trädgårdar	1935: 167
<i>Nils Sonesson</i>	
Adelsnåsparken samt några ord om trädgårdsanläggningskonst	1921: 25
Två terassträdgårdar i bild	1940: 141

<i>Inger Wedborn</i>	
Bondträdgårdar med tradition	1939:124
En trädgård i skogs- och bergsmark	1943: 95
4. Allmänna parker	
<i>Erik Bülow-Hübe</i>	
Om planteringarna på jubileumsutställningen i Göteborg	1923: 60
<i>Gunnar Carlquist</i>	
Lundagårds Have	1922: 78
<i>Sven A. Hermelin</i>	
Industri och trädgårdskonst	1935:219
Trädgårdsanläggningen vid Marabou Chokladfabrik	1939:119
En skolträdgård	1946:220
<i>Axel Holzhausen</i>	
Göteborgs trädgårdsförening	1923: 17
<i>Ragnar Josephsson</i>	
Kungsträdgården	1922:133
<i>O. H. Landsberg</i>	
Hälsingborgs stads planteringar, tillkomst och utveckling ...	1922: 45
<i>N. Hjalmar Nilsson</i>	
Några erfarenheter från parkanläggningen på Svalöv	1921: 65
<i>L. Nobel</i>	
Skånegården och dess förebilder i det gamla Båstad	1922: 22
<i>Gösta Schuwert</i>	
Karolinska sjukhusets park	1943: 88
<i>Nils Sonesson</i>	
Stadsträdgårdar och trädgårdsanläggningskonst	1924:105
<i>Eyvind Ström</i>	
Forhagesaken i Oslo	1934:157
5. Kyrkogårdar	
<i>E. Bülow-Hübe</i>	
En praktisk kyrkogårdshandbok	1943:104
<i>Else Dahl</i>	
Hur handbok i kyrkogårdsvård tillkom	1943:103
<i>Harald Wadsjö</i>	
Kyrkogårdskultur	1927: 33
6. Växtmaterialet i trädgårdskonstens tjänst	
<i>Sylvia Gibson</i>	
Barockträdgårdens växtmaterial	1947—48: 77
<i>Sven A. Hermelin</i>	
Växtsamhälle i trädgården	1939: 19
Kanske något för trädgården	1940: 23
Dendrologi och trädgårdskonst	1946:192
<i>Tor Nitzelius</i>	
Parkens höstfärger	1947—48:111

III. LANDSKAPSVÅRD, NATURSKYDD M. M.

<i>Hakon Ahlberg</i>	
Landskapet, trädgården och byggnaden	1932: 1
<i>M. P. Andersson</i>	
Bostadsträdgården i vildmarken	1921: 57
<i>Sven A. Hermelin med genmål av Hakon Ahlberg</i>	
Landskapet, trädgården och byggnaden	1933:152
<i>Sven A. Hermelin</i>	
Vackrare vägar	1937—38: 1
Vägbyrån nu förverkligad	1939:135
<i>Sven A. Hermelin och Inger Wedborn</i>	
Landskapsvård — en antologi	1943: 1
<i>Sven A. Lovén</i>	
Vägarna i skönhetsens tjänst	1935:257
Trädet, dungen och skogsbrynet	1936: 29
<i>Ellen Lindström</i>	
Den svenska lövängen som parktyp	1935:233
<i>Mårten Sjöbäck</i>	
Heden, lövängen och trädgården	1942: 1
<i>Nils Sylvé</i>	
Ur 1943 års svenska naturskyddslitteratur	1943:112
<i>Inger Wedborn</i>	
Tysk väg- och landskapsvård	1937—38: 51

IV. RESEBERÄTTELSE

1. Föreningens exkursioner

<i>Nils Dahlbeck</i>	
Vi uppleva skånsk dendrologi, natur och trädgårdskonst	1941: 49
Glimtar från trädgårdar och fri natur vid vår huvudstad	1942:145
<i>L. Ekman</i>	
Minnen från dendrologernas utflykt till Abisko 1946	1946:212
<i>Lars Fagerström</i>	
Med dendrologer på botaniska utflykter i Abisko	1949: 1
<i>Magnus Fries</i>	
Parker och trädgårdar i västkustnatur	1944—45: 18
<i>Börje Lökvist</i>	
Solskensdagar i västerled	1947—48:129
<i>Tor Nitzelius</i>	
Dendrologernas dalafärd 1948	1949: 73
<i>Rutger Sernander</i>	
Minnen och sammanställning från dendrologföreningens exkursion juni 1928	1929: 87

<i>Nils Sylvén</i>	
Till Jönköping, Visingsö och Ryfors	1920:125
Genom Sörmland och Östergötland	1921:128
Trenne dagar i nordvästra Skåne	1922:149
I och kring Göteborg	1923:112
Till Drottningens ö	1924:129
Mälar- och tsjö-stråugg	1925:145
På lustgårdsturné i sydöstra Skåne	1926:173
Norra Västergötland	1928: 77
Tre uppländska sol- och sommarkvarnar	1929:141
Från Österlen till Blekingebygd	1930: 81
Tvenne höstdagar i Stockholms skärgård	1931: 84
I Mälar- och Bergslagsbygd	1931:111
Från Linköping runt Vikbolandet till Norrköping	1932: 69
Närke ur dendrologisk synvinkel	1933: 51
Tre minnesvärda Gotlandsdagar	1934: 79
Till Albions land	1935: 27
Från sörmländska slott och herregårdar	1936: 51
På andra sidan sundet	1937—38: 77
Från Bottenhavet till Jämtlandsfjällen	1940: 71

2. Övriga reseskildringar

<i>Peter Linde</i>	
Med tyska dendrologer i Östpreussen 1922	1923:145
<i>Tor Nitzelius</i>	
Ett par glimtar från ett dendrologiskt studiebesök i Holland, sommaren 1911	1949:109
<i>Nils Sonesson</i>	
Resa till Cornwall	1935: 1

V. BIOGRAFIER OCH MINNTECKNINGAR

H. M. Drottning Victoria	1930:I-IV
H. K. H. Kronprinsessan Margareta	1920: 1
Theodor Adelswärd	1929:211
M. P. Anderssen	1927:275
Ludwig Beissner	1925:139, 1929:201
Rudolf Billström	1937—38:138
Knut Bovin	1927:277
Mauritz Bäärnhielm	1926:219
Robert Fries	1947—48:180
Henry B. Goodwin	1931:167
Elias Holmberg	1924:174
Karl Johansson	1929:205
Seth Michael Kempe	1925:133, 1946:243
Ester Claesson	1925:137, 1924:163
C. Syrach Larsen	1947—48:182
Carl Axel Magnus Lindman	1929:202

Johan Mannerheim	1934:165
N. Hjalmar Nilsson	1925:192
Olle Piehl	1926:221
Axel Pihl	1927:279
Werner Rhedin	1930:152
Charles Sprangue Sargent	1925:135, 1927:273
Camillo Carl Schneider	1947—48:180
Gunnar Schotte	1925: 1, 1927:263
Fritz Graf von Schwerin	1925:137, 1934:163
Carl Swartz	1926: 1
Axel Fredrik Tigerstedt	1925:135, 1927:272
Carl Gustaf Tigerstedt	1947—48:180
Fredrik Ulriksen	1926:223
Anders Wahlgren	1929:208
Albert Wallis	1925:196
Ernest H. Wilson	1930:149, 1947—48:180

VI. DIVERSE

Gunni Björklund

Något om en kvinnlig trädgårdsskola	1920:119
---	----------

Erik Bülow-Hübe

När kommer trädgårdskonstens funktionalism?	1930: 9
---	---------

Mauritz Bäärnhielm

Hur min klippträdgård blev till	1923: 53
---------------------------------------	----------

G. W:son Cronquist

Färgfotografiens användning för återgivande av blommor och frukt	1923:107
---	----------

Carl G. Dahl

Euphorbia palustris	1920:171
Iris ochroleuca	1920:172
Några Crambe-arter	1921:169
Senecio tanguticus	1922:188

Else Dahl

Försök med plantering av fleråriga blomsterväxter under olika årstider	1922:106
Näfvekvärv och dess konstnärliga gjutjärnsproduktion	1924:123
Porfyrit	1925:141

M. Juhlin-Dannfelt

Högviltet och den sydsvenska lövskogens föryngring	1941: 41
--	----------

Sven A. Hermelin

Trädgårdens skulpturala utsmyckning	1933:147
---	----------

Thyra Hermelin

Några ord om blomstren i Mariebergs trädgård	1936: 39
--	----------

Nils Hylander

Om bondpionens uppkomst och vetenskapliga namn	1937—38: 69
--	-------------

<i>Astrid Malmer</i>	
En lönnallé vid Växjö	1924:159
<i>Carl Th. Mörner</i>	
Kommentarer till svenska namngivningen rörande växtsläktet	
Jasminum och Philadelphus	1937—38: 60
<i>Carl Rylander</i>	
Ett par vackra bladväxter i Linköping	1947—48:173
<i>Anna Schotte</i>	
Fasters rosenvatten	1922:180
En vinterträdgård i ödemarken	1922:186
<i>Nils Sonesson</i>	
Flygfotografien i parkvårdens tjänst	1924: 39
<i>Sten Suther</i>	
Sommarblommor och stenpartier i engelska trädgårdar	1935:191
<i>Nils Sylvén</i>	
Föreningen för växtförädling av skogsträd	1939: 33
<i>Hugo Tigerschiöld</i>	
Lustgården	1920: 3
<i>Axel Ulander</i>	
Ett och annat om trädgårdsodling i övre Norrland	1939: 1

ARTREGISTER

UPPTAGER ENDAST I RESPEKTIVE ÅRGÅNGAR OMNÄMNDA TRÄD OCH
BUSKAR. SIDONUMMER TRYCKTA MED KURSIVERAD STIL BETECKNA
ATT AVBILDNING FÖREKOMMER

- Abelia Gracbneriana*
1924: 110
- Abelia Schumannii*
1935: 69
- Abies alba* (= *A. pectinata*)
1920: Pl. 5, 65, 139
1921: 18, 150
1923: 28, 46, 78
1924: 3, 4, 6, 7, 132
1925: 38, 57
1926: 38, 76
1929: 151
1930: 96, 100, 105, 116, 131
1931: 21, 90, 115, 118, 158
1933: 70
1935: 270
1936: 78
1937—38: 59
1939: 96
1940: 54
1943: 64
1944—45: 122, 127, 130, 132, 141—143,
146, 160, 244, 270
1946: 208, 209, 210
1947—48: 141
- Abies alba* f. *pendula*
1925: 57
1934: 64
- Abies alba* × *Nordmanniana*
1947—48: 69
- Abies amabilis*
1920: Pl. 6, 127
1921: 16
1922: 100
1924: 3, 4, 7
1925: 57
1931: 21, 116
1935: 23
1936: 70
1940: 80, 90
1943: 64, 65
1944—45: 31, 123, 144, 147, 244, 270
1946: 145
- Abies balsamea*
1921: 14
1922: 100
1923: 46, 140
1924: 3, 4, 6, 7
1925: 38, 57, 58
1928: 38, 76
1931: 22
1933: 94
1936: 57
1940: 54
1943: 64
1944—45: 124, 148, 149, 244
1946: 141, 143
- Abies balsamea* f. *hudsonica*
1925: 57
1935: 133
- Abies cephalonica*
1920: 127
1921: 21
1922: 100
1924: 3, 4, 7, 119
1925: 57, 58
1926: 177, 178
1928: 38
1930: 114
1931: 23
1935: 100, 158
1943: 641
1944—45: 122, 127, 132, 149—150, 244
- Abies cephalonica* var. *Appolinis*
1923: 28
1937—38: 88, 111, 122, 126
1941: 25, 26
1942: 143
1944—45: 150
- Abies cephalonica* × *Nordmanniana*
1922: 100
1926: 180
- Abies cephalonica* × *pinsapo*: se *A. Vilmorinii*
- Abies cilicica*
1924: 4, 6, 7
1925: 57, 58
1931: 23, Pl. 1—2
1940: 88
1943: 64
1944—45: 128, 151, 152, 244
- Abies concolor*
1920: 103, 127, 135
1921: 16
1922: Pl. 8, 100
1923: 28, 46, 51
1924: 3, 4, 5, 7, 111, 147
1925: 38, 57
1926: 177
1928: 38, 76, 40
1930: 96

- 1931: 23, 116
 1932: 94, 112
 1935: 91
 1936: 19, 67, 78
 1937—38: 120, 122, 126, 132
 1939: 56, 96
 1940: 90
 1941: 32
 1942: 159
 1943: 26
 1944—45: 124, 131, 132, 151, 152, 244
 1946: 197, 205, 206, 210
 1947—48: 51, 66, 141, 145
Abies concolor f. *pendula*
 1946: 177, 178
 1947—48: 177
Abies concolor f. *violacea*
 1925: 57
 1943: 64
Abies Delavayi
 1943: 64
 1944—45: 152, 244
Abies Faxoniana
 1932: 78
 1943: 64
 1944—45: 124, 153, 244
 1947—48: 59, 60
Abies firma
 1923: 46
 1924: 4, 7
 1930: 88
 1931: 23
 1937—38: 88
 1944—45: 128, 153, 244
Abies Fraseri
 1924: 3, 6, 7, 112
 1925: 57
 1931: 23, Pl. 2
 1940: 81, 90
 1943: 64
 1944—45: 124, 132, 133, 153, 244
Abies grandis
 1923: 26, 46
 1924: 3, 4, 6, 7
 1925: 38
 1928: 38, 40
 1931: 24
 1935: 154, 158
 1936: 78
 1937—38: 87, 88
 1942: 142
 1943: 66
 1944—45: 127, 132, 153, 154, 244
 1947—48: 10, 18, 19, 32, 68, 141, 141
Abies grandis × *Lowiana*
 1937—38: 88, 146
 1947—48: 8, 32, 68
Abies holophylla
 1941: 23
 1943: 66
 1944—45: 124, 154, 244
 1946: 52, 59
Abies homolepis
 1922: 100
 1924: 4, 5, 6, 7
 1925: 88
 1926: 177
 1927: 88
 1931: 24
 1937—38: 88
 1944—45: 124, 132, 154, 155, 244
 1947—48: 141
A. homolepis umbellata (= *A. umbilicata*)
 1922: 100
 1923: 76
 1925: 5, 6, 7
 1944—45: 128, 155, 244
Abies insignis (= *A. Nordmanniana* × *A. pinsapo*)
 1925: 57
 1944—45: 128, 155, 244
Abies koreana
 1943: 66
 1944—45: 155, 244
Abies lasiocarpa (= *A. subalpina*)
 1921: 16
 1922: 100
 1924: 4, 6, 7
 1925: 57
 1930: 38, 76
 1931: 24
 1936: 67
 1943: 66
 1944: 45, 124, 132, 134, 146, 155, 156, 244
Abies lasiocarpa var. *arizonica* (= *A. arizonica*)
 1922: 100
 1923: 46
 1924: 4, 5, 6, 7
 1925: 38, 57, 58, 59
 1928: 38
 1931: 10, 116, 22, Pl. 7
 1944—45: 123, 145, 146, 244
 1947—48: 137, 147, 145
Abies lasiocarpa var. *arizonica* f. *Wallisii*
 1931: 10
Abies Lowiana (= *A. concolor* v. *Lowiana*)
 1923: 27, 117
 1931: 24
 1937—38: 87, 88
 1940: 88, 90
 1943: 66
 1944—45: 128, 134, 151, 156, 157, 244
 1947—48: 10, 20, 32, 68, 146
Abies magnifica
 1920: 100
 1923: 46
 1924: 4, 7
 1931: 25
 1943: 66

- 1944—45: 122, 128, 134, 157, 158, 159, 244
 1946: 54
Abies magnifica v. *shastensis*
 1944—45: 158
Abies Mariesii
 1924: 3, 5, 6, 7
 1931: 25
 1937—38: 88
 1943: 66
 1944—45: 124, 134, 135, 158, 244
 1947—48: 22, 23, 75
Abies nephrolepis
 1943: 66
 1944—45: 124, 158, 244
 1947—48: 59
Abies nobilis
 1920: 127
 1921: 18, 150
 1922: Pl. 8, 100
 1923: 26, 29, 46, 76, 117
 1924: 3, 4, 6, 7
 1925: 39, 57
 1928: 38
 1930: 88
 1931: Pl. 2, 25
 1936: 19, 77, 78
 1937—38: 87, 122
 1940: 90
 1942: 78
 1943: 66
 1944—45: 31, 122, 128, 134, 158, 159, 160, 244
 1947—48: 51, 137, 145
Abies nobilis f. *glauca*
 1925: 57
 1926: 178
 1936: 56, 57
 1943: 66
 1944—45: 136, 160
Abies Nordmanniana
 1921: 15, 17, 76, 150
 1922: Pl. 7, 92, 100, 176
 1923: 12, 28, 46, 139
 1924: 3, 76, 116, 138
 1925: 38, 57
 1928: 38, 105
 1930: 131
 1931: 25, 90, 158
 1932: 112
 1935: 23
 1936: 53, 64, 78, 79
 1937—38: 111, 122, 132
 1939: 96
 1940: 90
 1943: 31, 32, 36
 1944—45: 4, 21, 33, 122, 134, 149, 160, 244
 1946: 207, 210
 1947—48: 68, 69, 141, 145
Abies Nordmanniana × *pinsapo*: se *A. insignis*
- Abies numidica*
 1924: 4, 6
 1926: 185
 1931: 25
 1937—38: 122
 1940: 83, 88
 1943: 66
 1944—45: 128, 160, 161, 244
Abies pectinata se *A. alba*
Abies pindrow
 1944—45: 128, 161, 244
Abies pinsapo
 1922: Pl. 7
 1923: 28, 51
 1924: 4, 6, 7, 114, 119, 147
 1925: 37, 57
 1926: 178
 1930: 88, 94
 1931: 26
 1934: 98
 1935: 141, 158
 1936: 19
 1937—38: 122, 126
 1940: 88
 1943: 66
 1944—45: 5, 122, 161, 163, 244
Abies pinsapo f. *glauca*
 1925: 57
 1930: 88
 1937—38: 122
 1943: 66
 1944—45: 162
Abies recurvata
 1943: 66
 1944—45: 124, 162, 1663, 244
 1947—48: 59, 63
Abies sachalinensis
 1923: 77
 1924: 5, 6, 7
 1925: 57, 58
 1931: 26
 1943: 66
 1944—45: 124, 159, 164, 244
 1947—48: 51, 59, 62, 141, 145
Abies sachalinensis var. *Mayriana*
 1944—45: 165
Abies sibirica
 1920: 69, 72, 127
 1921: 14
 1922: 100
 1923: 46
 1924: 3, 4, 6, 7
 1925: 38, 57
 1928: 38, 76
 1931: 26, 118
 1933: 124
 1936: 70, 78
 1939: 56
 1943: 66
 1944—45: 124, 159, 164, 166, 244, 270
 1947—48: 141
 1949: 77

- Abies sibirica* × *Veitchii*
 1943: 66
 1944—45: 166, 167
- Abies spectabilis* (= *A. Webbiana*)
 1924: 3, 7
- Abies sutchuenensis*
 1944—45: 124, 166, 244
 1947—48: 59, 61
- Abies umbilicata*: se *A. homolepis*
- *umbellata*
 1922: 100
 1924: 5, 6, 7
- Abies Veitchii*
 1921: 16
 1922: 100
 1923: 46, 76
 1924: 3, 5, 6, 7
 1925: 58
 1926: 100
 1928: 38, 40, 76
 1930: 88
 1931: 26
 1942: 77, 78
 1944—45: 31, 124, 159, 166, 170, 144, 270
 1946: 211
 1947—48: 51, 59, 141, 145
- Abies Veitchii* var. *olivacea*
 1920: 57
 1942: 78
 1944—45: 170
- Abies venusta* (= *A. bracteata*)
 1924: 3, 4, 7
 1931: 6, 22
 1935: 42
- Abies Vilmorinii* (= *A. cephalonica* × *pinsapo*)
 1922: 100
 1944—45: 128, 170, 244, 270
- Abutilon megapotamicum*
 1935: 69
- Abutilon vitifolium*
 1935: 15
- Acacia dealbata*
 1935: 16, 69, 138
- Acacia melanoxylon*
 1935: 16
- Acer campestre*
 1922: 178
 1928: 187
 1928: 44, 73, 78, 104
 1929: 121
 1934: 82, 100
 1937—38: 59
 1940: 99
 1943: 24, 30, 77
 1947—48: 118
- Acer cappadocicum* (= *A. laetum*)
 1941: 53
- Acer carpiniifolium*
 1926: 177
- Acer circinatum*
 1926: 186
 1934: 102
- Acer crataegifolium*
 1934: 100
- Acer dasycarpum*: se *A. saccharinum*
- Acer ginnala*
 1942: 160
 1943: 77
 1947—48: 117, 118
 1949: 94
- Acer griseum*
 1935: 122, 158
 1947—48: 8
- Acer Heldreichii*
 1934: 100
- Acer japonicum*
 1928: 111
- Acer Lobelii*
 1926: 127
 1934: 102
- Acer macrophyllum*
 1926: 181
- Acer monspessulanum*
 1934: 100
- Acer mandschuricum*
 1947—48: 119
- Acer Maximowiczii*
 1948: 13
- Acer Negundo*
 1923: 45
 1928: 44
 1935: 96
 1942: 160
- Acer Negundo* fol. *aureo-variegatis*
 1943: 27
- Acer Negundo* var. *pseudo-californicum*
 1943: 32, 77
- Acer nikoense*
 1947—48: 119
- Acer opalus* var. *obtusatum*
 1934: 102
- Acer palmatum*
 1925: 179
 1926: 186
 1935: 66, 85, 100, 113, 139
 1939: 100
 1944—45: 32
 1946—47: 118, 142
- Acer palmatum roseum albomarginatum*
 1935: 139
- Acer pictum*
 1943: 77
- Acer pennsylvanicum*
 1947—48: 118
- Acer platanoides*
 1928: 44, 50
 1929: 121
 1936: 14, 31, 55, 66, 67, 68, 70, 80, 95, 96
 1937—38: 40, 59
 1940: 54, 63, 77, 98

- 1942: 28, 159
 1943: 23, 24, 25, 58, 78, 89
 1946: 185
 1947—48: 117
 1949: 94
Acer platanoides var. *palmatifidum*
 (= *A. p.* var. *dissectum*)
 1926: 179
 1930: 108
 1943: 78
Acer platanoides var. *globosum*
 1949: 130
Acer platanoides v. *purpureum*
 1944—45: 270
Acer platanoides var. *rubrum*
 1947—48: 117
Acer platanoides *Schwedleri*
 1936: 54
 1942: 159
 1943: 78
 1947—48: 117
 1949: 94
Acer pseudoplatanus
 1928: 73
 1929: 121
 1930: 104
 1931: 90
 1933: 142, 143
 1935: 76, 96, 158
 1936: 78
 1937—38: 59
 1939: 56
 1940: 99
 1942: 159
 1943: 24, 78
Acer pseudoplatanus var. *Leopoldii*
 1923: 21
 1928: 44
Acer pseudoplatanus var. *purpureum*
 1937—38: 104
 1942: 159
 1943: 78
Acer rubrum var. *Drummondii*
 1949: 91
Acer rufinerve
 1947—48: 118
Acer saccharinum (= *A. dasycarpum*)
 1921: 73
 1924: 140
 1928: 40, 44, 73
 1929: 165
 1934: 100
 1939: 57
 1942: 160
 1943: 32, 78
 1947—48: 118, 140, 142
 1949: 137
Acer saccharum
 1928: 44
 1934: 102
 1935: 16
Acer spicatum
 1928: 44
 1947—48: 118
Acer tataricum
 1920: 71
 1921: 72
 1936: 19
 1940: 99
 1942: 147, 151, 160
 1943: 32, 78
 1947—48: 117, 118
 1949: 79, 94
Actinidia chinensis
 1924: 112
 1935: 16
 1946: 37
 1947—48: 37
Actinidia kolomikta
 1926: 177, 187
 1929: 162
 1935: 69, 83
 1943: 78
 1944—45: 20, 31, 32
 1946: 147
 1947—48: 136
Actinidia polygama
 1921: 78
 1923: 22
Acanthopanax Henryi
 1943: 78
Aesculus carnea (= *A. rubicunda*)
 1923: 29
 1930: 116
 1935: 33, 76, 91, 96
 1936: 87
 1937—38: 104, 131
 1940: 90
 1941: 50
 1943: 26, 32, 78
 1944—45: 270
Aesculus Hippocastanum
 1928: 44, 74
 1929: 121
 1934: 129
 1935: 32, 33, 50, 52, 76, 84, 96, 110, 142
 158, 171
 1936: 67
 1937—38: 28, 56, 104
 1942: 45
 1943: 23, 24, 28, 34, 35, 78
 1946: 185, 142
 1947—48: 12, 142
 1949: 76
Aesculus Hippocastanum var. *laciniata*
 1942: 161
Aesculus hybrida (= *A. Lyonii*)
 1934: 102
Aesculus indica
 1935: 122
 1943: 78
 1947—48: 13, 15, 118

- Aesculus octandra*
1935: 33
1—38: 113
1943: 78
- Aesculus parviflora*
1934: 102
1935: 72
1947—48: 12
- Aesculus Pavia*
1930: 116
1935: 33
1937—38: 80
- Ailanthus altissima* (= *A. glandulosa*)
1924: 134
1926: 178, 188
1930: 116
1931: 86, 114
1934: 99
1935: 144
1937—38: 125
- Akebia lobata*
1935: 69, 122, 144
- Akebia quinata*
1924: 110
1935: 69
1935: 19
- Alnus cordata*
1921: 72, 73
1941: 52
- Alnus glutinosa*
1928: 40, 51, 71
1929: 112
1935: 85, 88, 244, 248, 264, 265
1936: 35, 56, 70, 90, 95
1937—38: 59
1940: 153
1943: 1, 16, 82, 83, 84, 85, 86, 87
1946: 184
1947—48: 31
- Alnus glutinosa oxyacanthifolia*
1926: 187
- Alnus glutinosa* × *incana*
1929: 112
- Alnus incana*
1928: 40, 51
1929: 112
1937—38: 59
1940: 110, 153
1949: 83
- Alnus incana* var. *acuminata* (= *A. i. v. laciniata*)
1942: 160
1943: 72
- Alnus incana* var. *aurea*
1943: 72
- Alnus incana laciniata*
1920: 97
- Alnus incana* f. *oxyacanthoides*
1920: 96, 99, 100
1942: 147
- Alnus incana* f. *pendula*
1922: 170
1923: 143
- Alnus rubra*
1923: 45
- Alnus subcordata*
1947—48: 14, 31
- Alnus viridis*
1943: 72
- Amorpha canescens*
1943: 76
- Amorpha fruticosa*
1928: 44
1936: 20
1942: 143
1943: 76
- Amelanchier asiatica*
1943: 74
- Amelanchier Botryap*
1939: 58, 65
1940: 99
1949: 94
- Amelanchier canadensis*
1921: 74
1929: 118
1941: 52
1943: 74
- Amelanchier florida*
1943: 74
- Amelanchier laevis*
1943: 74
- Amelanchier ovalis*
1936: 20, 105
- Amelanchier spicata*
1929: 118
1947—48: 15
1949: 79, 83
- Ampelopsis*: se *Parthenocissus*
- Andromeda glaucophylla*
1943: 79
- Andromeda polifolia*
1928: 58
- Aralia elata* (= *A. chinensis*, *Dimorphanthus mandchuricus*)
1923: 21
1928: 105
1935: 16
1937—38: 92, 101
1942: 151
1943: 28, 78
1947—48: 136
- Araucaria araucana* (= *A. imbricata*)
1922: 71, 76
1924: 115
1930: 88
1931: 6, 21
1935: Pl. 10, 3, 23, 36, 42, 61, 96, 109, 137, 141, 151, 154
1937—38: 98
1944—45: 128, 168, 169, 170, 244
1946: 144

- Araucaria Bidwillii*
 1935: 24
Araucaria Cunninghamii
 1935: 24
Araucaria excelsa
 1935: 24
Arbutus Unedo
 1935: 144
Arctostaphylos alpina
 1949: 22, 35
Arctostaphylos nevadensis
 1935: 75, 131, 133
Arctostaphylos uva ursi
 1928: 58
 1935: 133
 1936: 92
Aristolochia durior (= *A. macrophylla*,
A. siphon)
 1924: 154
 1925: 179
 1926: 177
 1928: 40
 1933: 77, 93, 108
 1936: 39, 64
 1940: 99
 1943: 73
 1946: 143
 1947—48: 136
 1949: 79
Aronia arbutifolia
 1940: 99
 1943: 74
Aronia floribunda
 1943: 74
Aronia melanocarpa
 1943: 74
Arundinaria anceps
 1935: 16, 74
Arundinaria Falconeri
 1935: 17
Arundinaria nitida
 1943: 71
 1946: 38
Asimina triloba
 1947—48: 31
Aucuba japonica
 1935: 83, 119, 144
 1946: 53
 1947—48: 31
Azara lanceolata
 1935: 144
Azara microphylla
 1935: 70, 144

Bambusa arundinacea
 1935: 17
Berberidopsis corallina
 1935: 17
Berberis aggregata var. *Prattii* (= *B.*
Prattii)
 1926: 154
 1943: 73

Berberis Bergmanniae
 1924: 110
Berberis buxifolia
 1928: 41
 1934: 102
Berberis buxifolia var. *nana*
 1922: 57
 1926: 151
Berberis candidula
 1926: 151
Berberis Darwinii
 1921: 165
 1924: 121
 1935: 144
Berberis dictyophylla
 1926: 152
Berberis empetrifolia
 1921: 165
 1935: 75, 144
Berberis Gagnepainii
 1924: 110
 1926: 152
Berberis hakeoides
 1935: 72
Berberis Hookeri
 1921: 167
 1924: 121
 1926: 152
Berberis Julianae
 1924: 110
 1935: 72
 1943: 73
Berberis linearifolia
 1935: 144
Berberis lologensis
 1935: 144
Berberis montana
 1935: 144
Berberis sanguinea
 1924: 110
 1926: 152
Berberis Sargentiana
 1924: 121
Berberis × *stenophylla*
 1921: 165
 1922: 66
 1924: 121
 1935: 59, 122, 124, 144
 1939: 30
Berberis Thunbergii
 1921: 160
 1926: 177
 1928: 41
 1933: 70
 1939: 96
 1940: 75, 99
 1943: 73
 1946: 147, 148
 1947—48: 119
Berberis Thunbergii var. *atropurpurea*
 1943: 73
Berberis Veitchii
 1924: 111

- Berberis Vernae*
 1942: 143
 1945: 150
- Berberis verruculosa*
 1922: 57
 1926: 151
- Berberis Wilsonae*
 1922: 56
 1926: 154
 1935: 122
- Berberis Wilsonae* var. *Stapfiana*
 (= *B. st.*)
 1926: 154
- Berberis Wilsonae* var. *subcaulialata*
 1924: 110
- Berberis vulgaris*
 1924: 137
 1928: 41, 54, 103
 1940: 153
 1942: 24
- Berberis vulgaris* f. *atropurpurea*
 1928: 41
 1940: 54
 1949: 79
- Betula callosa*
 1949: 6
- Betula Ermani*
 1923: 45
 1943: 72
- Betula fruticosa*
 1940: 153
- Betula glandulosa*
 1926: 186
- Betula humilis*
 1926: 181
 1936: 20
- Betula lenta*
 1926: 197
 1936: 20
 1943: 72
 1947—48: 6
- Betula lutea*
 1928: 40
 1943: 72
- Betula Maximowicziana*
 1943: 72
 1947—48: 18
- Betula mandschurica*
 1926: 186
- Betula Middendorffii*
 1923: 45
- Betula nana*
 1928: 40
 1929: 112
 1940: 109, 110
 1942: 153
 1949: 15, 22, 31
- Betula nigra*
 1928: 74, 78
- Betula papyrifera*
 1928: 40
 1936: 16
- 1942: 161
 1943: 72
 1947—48: 52
- Betula pubescens* (= *B. odorata*)
 1928: 40
 1936: 15
 1941—38: 59
 1942: 146
 1943: 24, 82, 84
 1947—48: 132
 1949: 6
- Betula pumila*
 1947—48: 52
- Betula tortuosa*
 1940: 109, 111, 121
 1949: 6
- Betula utilis* *Prattii*
 1935: 123, 158
- Betula verrucosa* (= *B. alba* delv.,
B. pendula)
 1926: 40, 69, 70
 1933: 33
 1934: 15, 33, 62, 64
 1937—38: 59
 1939: 43, 65
 1940: 153
 1942: 28
- Betula verrucosa* var. *dalecarlica*
 1926: 69
 1926: 177
 1936: 80
 1937—38: 28
 1940: 153
 1942: 160
 1943: 34
 1944—45: 266
 1949: 94
- Betula verrucosa fastigiata*
 1926: 160
 1944—45: 266
- Betula verrucosa* f. *purpurea* (= *B. v. f.*
atropurp.)
 1924: 111
- Betula verrucosa* f. *tristis*
 1926: 178
 1944—45: 266
- Betula verrucosa* f. *Youngii*
 1941: 1
- Bignonia radicans*: se *Campsis radicans*
- Buddleia alba*
 1924: 111
- Buddleia alternifolia*
 1924: 111
 1935: 123
 1943: 80
 1946: 150
 1947—48: 136
- Buddleia Davidii* (= *B. variabilis*)
 1924: 110
 1943: 80
- Buddleia globosa*
 1935: 75, 144

- Buddleia nivea*
 1924: 110
Buddleia stenostachya
 1924: 110
Buxus sempervirens
 1922: 178
 1928: 44
 1935: 78, 82, 83, 118, 119, 159
 1936: 64, 74, 86, 96
 1937—38: 82, 104, 105, 118, 131
 1943: 77
Buxus sempervirens var. *angustifolia*
 (= *B. s. v. longifolia*)
 1941: 18
Buxus sempervirens var. *arborescens*
 1941: 71
 1947—48: 86
Buxus sempervirens aurea
 1935: 77, 83
Buxus sempervirens f. bullata (= *B. s. latifolia macrophylla*)
 1926: 178
 1941: 17
Buxus sempervirens var. *myrtifolia*
 1922: 178
Buxus sempervirens var. *suffruticosa*
 1942: 142
Callicarpa Bodinieri var. *Giraldii* (= *C. Giraldiana*)
 1924: 110
Calluna vulgaris
 1928: 45
 1935: 68
 1936: 70, 92
 1942: 9, 12, 25, 28
Calluna vulgaris Searlei
 1935: 72
Calycanthus floridus
 1937—38: 107, 108
Calycanthus occidentalis
 1943: 73
Campsis radicans (= *Bignonia r., Tecoma r.*)
 1921: 78
 1923: 22
 1924: 121
 1935: 180
 1935: 139
 1946: 36
Caragana arborescens
 1920: 70
 1928: 44
 1929: 121, 148
 1931: 90
 1942: 160
 1943: 76
 1949: 74
Caragana arborescens f. Lorbergii
 1949: 79, 81
Caragana conferta
 1946: 151
Caragana frutex
 1934: 102
 1936: 20
 1939: 58
 1943: 76
Caragana fruticosa
 1929: 148
 1934: 102
Caragana jubata
 1933: 127
 1943: 77
Caragana jubata f. columnaris
 1933: 129
 1946: 151, 152
Caragana pubescens
 1928: 44
Caragana pygmaea
 1928: 44
 1949: 79
Carpinus Betulus
 1927: 9
 1928: 40
 1929: 112
 1935: 76, 83, 84, 91, 94, 110, 158, 265, 270
 1937—38: 59, 82, 118, 131
 139: 65
 1940: 24, 25, 54, 98
 1942: 9, 160
 1943: 72
 1946: 53
Carpinus Betulus f. columnaris
 1922: 50, 170
 1933: 137
Carpinus Betulus var. *fastigiata*
 1924: 111
 1933: Pl. 7, 136
 1935: 264
Carpinus Betulus var. *incisa* (= *C. b. var. heterophylla*)
 1926: 187
 1942: 161
Carpinus Betulus »pyramidalis erecta nova»
 1939: 68
Carpinus Tschonoskii
 1924: 111
 1943: 72
Cassiope hypnoides
 1949: 31, 35
Cassiope tetragona
 1949: 16, 31, 32, 35
Carya alba
 1943: 72
Carya cordiformis
 1923: 13, 134
 1943: 72
 1947—48: 12, 36, 51
Carya glabra
 1947—48: 51
Carya ovata
 1923: 43, 45, 134
 1941: 19, 20, 21

- 1946: 37
1947—48: 37
- Caryopteris incana*
1926: 165, Pl. 2
- Castanea dentata*
1947—48: 12
- Castanea sativa* (= *C. vesca*)
1921: 71, 177
1922: 69, 74, 170, 175, 177
1923: 45
1925: 39
1926: 180, 181, 187
1928: 40, 74, 105
1930: 131, 136
1931: 69, 74
1933: 144
1934: 99
1935: 17, 33, 61, 68, 76, 96, 142
1936: 20
1937—38: 59, 123
1941: 69
1946: 37, 43, 50, 53, 55
1947—48: 3, 6, 88
1949: 40, 41
- Catalpa bignonioides*
1923: 41, 42
1935: 72, 144
1937—38: 113
- Catalpa ovata*
1926: 177, 186
- Ceanothus americanus*
1928: 44
- Ceanothus dentatus*
1935: 69
- Ceanothus laevigatus*
1935: 47
- Ceanothus Veitchianus*
1935: 69, 84, 144
- Cedrela sinensis*
1942: 93
- Cedrus deodara*
1922: 94, 173, 100
1924: 112, 116, 120
1925: 52
1930: 88
1931: 33
1934: 98
1935: 96, 113, 114, 154
1937—38: 88
1944—45: 128, 171, 172, 244
1947—48: 32
- Cedrus libanotica* ssp. *atlantica*
1922: 76, 94, 173, 100
1924: 112, 114, 120
1925: 39, 52
1930: 88
1931: 6, 33
1935: 158
1937—38: 88
1943: 66
1944—45: 128, 171, 172, 244
1947—48: 32, 33
- Cedrus libanotica* ssp. *atlantica* *glauca*
1922: 153
1925: 52
1935: 24, 91, 109, 154
1944—45: 168, 171, 172
1946: 53
1947—48: 23, 32
- Cedrus libanotica* ssp. *Libani* (= *C. Libani*)
1922: 58
1924: 172, 173
1925: 52
1931: 33
1935: Pl. 11, 61, 62, 63, 91, 100, 110, 118, 130, 134, 154, 175, 183, 184
1937—38: 88
1944—45: 128, 171, 172, 244
1947—48: 33
- Celastrus angulata*
1943: 77
- Celastrus articulata*
1943: 77
- Celastrus flagellaris*
1943: 77
- Celastrus scandens*
1928: 44
1939: 68
1943: 77
- Cephalotaxus drupacea*
1922: 100
1924: 111
1931: 15
1943: 64
1944—45: 128, 172, 244
1947—48: 33
- Cephalotaxus drupacea* var. *fastigiata*
1944—45: 172
- Cephalotaxus drupacea*, v. *pedunculata*
1944—45: 172
- Cephalotaxus Fortunei*
1934: 111
1944—45: 128, 172, 244
- Cercidiphyllum japonicum*
1922: 122
1926: 148
1935: 102, 106
1938: 44
1943: 73
1947—48: 136, 140, 142
- Cercidiphyllum magnificum*
1944—45: 19
- Cercis canadensis*
1934: 102
- Cercis Siliquastrum*
1926: 187
1935: 17, 58, 59, 145
- Chaenomeles japonica* (= *Cydonia Maulei*)
1928: 43
1935: 66, 75
1939: 68
1943: 74

- 1946: 147, 190
1949: 79
Chaenomeles lagenaria (= *Cydonia japonica*)
1921: 151
1924: 11
1939: 68
Chamaecyparis Lawsoniana
1921: 16, 150
1922: 68, 72, 74, 101
1923: 28, 49
1924: 111, 120, 140
1925: 38, 60
1926: 178
1928: 38, 76
1931: 18, 90
1935: 25, 158
1937—38: 108
1940: 88
1942: 141
1943: 68
1944—45: 127, 134, 172, 176, 228
1946: 205
1947—48: 19, 21, 32, 136, 137, 142
Chamaecyparis Lawsoniana Alumii
1921: 20
1922: 101
1923: 4
1924: 120
1939: 89
1943: 30
1944—45: 21, 173, 174
1947—48: 136
Chamaecyparis Lawsoniana Allumi glauca
1944—45: 173
Chamaecyparis Lawsoniana argenta
1944—45: 173
Chamaecyparis Lawsoniana aurea
1944—45: 173
Chamaecyparis Lawsoniana erecta glauca
1944—45: 173
Chamaecyparis Lawsoniana erecta viridis
1944—45: 174
Chamaecyparis Lawsoniana erecta viridis filiformis glauca
1944—45: 174
Chamaecyparis Lawsoniana filiformis
1944—45: 173
1947—48: 142
Chamaecyparis Lawsoniana Fraseri
1924: 120
1943: 68
1944—45: 174
Chamaecyparis Lawsoniana glauca
1944—45: 173
Chamaecyparis Lawsoniana glauca Triomphe de Boskoop
1922: 101
1924: 120
1944—45: 173, 174
Chamaecyparis Lawsoniana glauca Veitchii
1944—45: 173
Chamaecyparis Lawsoniana intertexta
1935: 152, 154
1947—48: 136
Chamaecyparis Lawsoniana nana
1947—48: 32
Chamaecyparis Lawsoniana Silver Queen
1947—48: 28, 32
Chamaecyparis Lawsoniana v. sulphurea
1947—48: 32
Chamaecyparis nootkatensis
1922: 101
1923: 49
1924: 111
1925: 60, 152
1930: 94
1931: 18
1935: 28
1936: 20
1940: 86, 88
1942: 80, 81, 82, 160, 161
1943: 68, 70
1944—45: 124, 175, 176, 177, 246
1946: 146, 210
1947—48: 4, 21
Chamaecyparis obtusa
1922: 101
1931: 19
1943: 68
1944—45: 135, 175, 176, 246
1946: 147, 204
1947—48: 27, 136, 142
Chamaecyparis obtusa nana
1944—45: 176
Chamaecyparis pisifera
1925: 60
1928: 38
1931: 19
1943: 68
1944—45: 133, 176, 178, 179, 246
1947—48: 61, 62, 136
Chamaecyparis pisifera aurea
1922: 101
1944—45: 178
Chamaecyparis pisifera var. filifera
1921: 22
1922: Pl. 7, 101
1926: 178
1930: 94
1942: 161
1943: 68
1944—45: 178, 179
1947—48: 62, 136
Chamaecyparis pisifera plumosa
1921: 16
1926: 179
Chamaecyparis pisifera plumosa aurea
1944—45: 178
Chamaecyparis pisifera squarrosa
1921: 16
1926: 177
1942: 161
1943: 33, 68
1944—45: 176, 178, 179

- Chamaecyparis pisifera sulphurea*
 1943: 68
 1944—45: 179
- Chamaecyparis thyoides* (= *Ch. sphaeroidea*)
 1922: 66
 1944—45: 128, 179, 246
 1943: 68
- Chamaecyparis thyoides andelyensis*
 1935: 100
- Chamaerops excelsa* (= *Trachycarpus e.*)
 1935: 133
- Chamaerops Fortunei*
 1935: 17
- Chamaerops humilis*
 1935: 123
- Chionanthus virginica*
 1926: 172
 1928: 46
 1936: 20
 1947—48: 17
- Choisya ternata*
 1935: 58, 59, 72, 91, 95, 119, 123, 143, 144
- Cinnamomum Camphora*
 1935: 17
- Cistus ladaniferus*
 1935: 113
- Citrus Aurantium*
 1935: 18
- Citrus medica*
 1935: 18
- Citrus trifoliata* (= *Poncirus trif.*)
 1920: 100
 1924: 121
 1935: 70, 100, 125, 149
 1947—48: 31
- Cladrastis amurensis*
 1926: 177
 1936: 21
- Cladrastis lutea* (= *Cl. tinctoria*)
 1924: 122
 1926: 163
 1936: 21
 1947—48: 31
- Cladrastis sinensis*
 1928: 74
 1946: 48
- Clematis alpina*
 1939: 68
 1943: 73
 1946: 144
- Clematis Armandii*
 1935: 66, 198
- Clematis chrysocoma*
 1935: 45, 47
- Clematis chrysocoma var. sericea* (= *Cl. Spooneri*)
 1924: 111
- Clematis Durandii*
 1923: 34
- Clematis fusca*
 1943: 73
- Clematis glauca*
 1939: 58
- Clematis integrifolia*
 1928: 40
 1946: 143
- Clematis Jackmanii*
 1933: 108
 1946: 37
- Clematis macropetala*
 1935: 123
- Clematis montana*
 1935: 121
- Clematis montana alba* (= *Cl. m. var. Wilsonii*)
 1922: 115
- Clematis montana f. rubens*
 1921: 111
 1924: 111, 122
 1935: 145
 1937—38: 80
 1946: 47, 53
- Clematis Nelly Moser*
 1937—38: 96, 98
- Clematis paniculata*
 1939: 26
- Clematis patens*
 1928: 111
- Clematis President*
 1926: 111
- Clematis recta*
 1946: 143
- Clematis tangutica*
 1926: 150, 151
 1939: 68
 1946: 148
- Clematis tangutica var. obtusiuscula*
 1946: 151
- Clematis Viorna*
 1926: 111
- Clematis Veichiana*
 1924: 111
- Clematis vitalba*
 1928: 40
 1933: 108
 1934: 96
 1935: 120
 1936: 39
 1937—38: 59
 1939: 26
 1946: 142, 143
- Clematis viticella*
 1928: 40
 1936: 39, 70
 1946: 142
- Clerodendron trichotomum var. Fargesii*
 (= *Cl. Fargesii*)
 1924: 110
 1947—48: 14
- Clethra arborea*
 1935: 18
- Colletia infausta*
 1935: 145

- Colutea arborescens*
 1946: 142
 1947—48: 86
- Colutea orientalis*
 1946: 143
- Coriaria japonica*
 1935: 145
- Cornus alba*
 1924: 110
 1928: 45
 1929: 124
 1940: 54
 1945: 143
 1949: 79
- Cornus amomum*
 1928: 45
- Cornus florida*
 1926: 181
 1935: 139, 145
 1947—48: 14, 136
- Cornus florida rubra*
 1935: 139, 145
- Cornus foemina*
 1928: 45
- Cornus kousa*
 1935: 145, 158
 1947—48: 15
 1949: 122
- Cornus kousa* var. *chinensis*
 1935: 102, 107
- Cornus mas.*
 1921: 73
 1928: 45
 1937—38: 59
 1947—48: 14
- Cornus sanguinea*
 1920: 70
 1928: 45, 54, 104
 1937—38: 59
 1946: 143
 1949: 41
- Corokia virgata*
 1935: 145
- Coronilla Emerus*
 1934: 100
 1936: 21
- Corylopsis pauciflora*
 1924: 111
 1926: 158
 1937—38: 90
- Corylopsis platypetala*
 1926: 158
- Corylopsis spicata*
 1926: 158
 1935: 70
- Corylopsis Willmottiae*
 1942: 141
- Corylus americana*
 1943: 72
- Corylus Avellana*
 1928: 40, 54
 1929: 111
- 1935: 84, 120, 142, 234, 236, 240, 242,
 265
- 1936: 33, 69, 70, 75, 96
 1937—38: 59, 118, 122
 1940: 25, 54, 153
 1942: 4, 5, 28, 158
 1943: 6, 72, 89
 1946: 54, 185
 1947—48: 86
- Corylus Avellana* var. *contorta*
 1946: 231, 232, 233
- Corylus Avellana* f. *pendula*
 1942: 162
- Corylus Colurna*
 1921: 73
 1922: 47, 170
 1925: 173
 1935: 100
 1942: 148
 1943: 72
 1946: 37, 43
- Corylus maxima* (= *C. tubulosa*)
 1944—45: 261
- Corylus maxima*
atropurpurea
 1928: 40
- Cotinus coggygria* (= *Rhus cotinus*)
 1943: 77
 1947—48: 31
- Cotinus coggygria* var. *purpureus*
 (= *Rhus cotinus atropurpurea*)
 1935: 125
- Cotoneaster acutifolius*
 1940: 99
 1943: 74
 1946: 145, 148
- Cotoneaster adpressus*
 1946: 149
- Cotoneaster adpressus* var. *praecox*
 1942: 151
 1943: 74
 1946: 53
- Cotoneaster affinis*
 1924: 111
- Cotoneaster bullatus*
 1940: 99
- Cotoneaster bullatus* var. *macrophyllus*
 1926: 162
- Cotoneaster Dammeri*
 1942: 151
 1943: 74
 1944—45: 27, 32
 1946: 149
- Cotoneaster Dielsianus* (= *C. applanatus*)
 1924: 110
 1940: 99
 1946: 149
 1947—48: 119
- Cotoneaster Dielsianus* v. *elegans*
 1946: 150
- Cotoneaster divaricatus*
 1926: 162
 1939: 61, 62, 68, 70, 96

- 1943: 74
 1946: 149
 1947—48: 119
Cotoneaster foveolatus
 1943: 74
Cotoneaster Franchetii
 1924: 111
Cotoneaster frigidus
 1924: 111
Cotoneaster Henryanus
 1924: 110
Cotoneaster horizontalis
 1921: 79
 1922: 56
 1924: 111, 122
 1926: 162, 177
 1927: 24
 1932: 110
 1935: 69, 145, 158
 1939: 64
 1940: 99
 1942: 151
 1943: 74
 1946: 147
 1947—48: 119
Cotoneaster humifusus
 1926: 162
 1939: 68
Cotoneaster integerrimus (= *C. vulgaris*)
 1928: 54, 104
 1936: 90
 1940: 99
 1942: 21, 28
 1947—48: 119
Cotoneaster lacteus
 1935: 123
Cotoneaster lucidus
 1943: 74
 1946: 146
Cotoneaster melanocarpus
 1928: 54, 104
 1946: 144
Cotoneaster multiflorus
 1921: 75, 74
 1926: 161
 1941: 52
 1942: 157
 1943: 74
 1944—45: 32
 1946: 146
 1947—48: 119
Cotoneaster multiflorus var. *calocarpus*
 1926: 162
 1947—48: 119
Cotoneaster pannosus
 1924: 110
 1935: 72
Cotoneaster racemiflorus
 1937—38: 100, 101
Cotoneaster salicifolius
 1926: 162
Cotoneaster salicifolius var. *floccosus*
 1924: 1
 1926: 162
Cotoneaster serotinus
 1935: 72
Cotoneaster Simonsii
 1922: 56
 1926: 162
 1940: 99
 1947—48: 74
Crataegomespilus Dardari
 1926: 186
 1937—38: 85
Crataegomespilus grandiflora
 1935: 34
 1947—48: 13
Crataegus Arnoldiana
 1943: 74
Crataegus azarolus
 1936: 21
Crataegus calycina
 1929: 117
 1946: 185
Crataegus chlorosarca
 1947—48: 120
Crataegus crus-galli
 1947—48: 120
Crataegus cuneata
 1924: 110
Crataegus curvisepala
 1929: 116
 1944—45: 268
Crataegus intricata (= *C. coccinea* L. delv.)
 1920: 71
 1928: 44
 1940: 99
 1943: 24
 1947—48: 120
 1949: 80
Crataegus kansuensis
 1946: 151
Crataegus Lavalleyi
 1947—48: 120
Crataegus media
 1942: 142
Crataegus monogyna
 1928: 44, 54, 104
 1929: 116
 1936: 21
 1937—38: 59, 85
 1940: 25, 99
 1943: 18, 74, 91
 1944—45: 268
 1946: 185
 1947—48: 120
 1949: 41
Crataegus monogyna argento-variegata
 1943: 30
Crataegus monogyna var. *Paulii*
 1946: 146
Crataegus monogyna f. *pinnatifida*
 1949: 41

- Crataegus monogyna* var. *rosea* f. *fl. pl.*
1943: 26, 27, 74
- Crataegus monogyna* × *Oxyacantha*
1928: 44
1942: 142
- Crataegus nigra*
1928: 44
1939: 58
- Crataegus Oxyacantha*
1928: 44, 54, 104
1937—38: 59
1939: 56
1942: 28, 142
1944—45: 20
1946: 185
1947—48: 120
1949: 41, 80
- Crataegus Palmstruchii*
1929: 117
1942: 147
- Crataegus punctata*
1926: 180
1947—48: 31
- Crataegus prunifolia*
1947—48: 120
- Crataegus tanacetifolia*
1926: 186
1934: 102
1944—45: 282
- Crataegus tomentosa*
1934: 102
- Cryptomeria japonica*
1921: 92, 101
1924: 120
1930: 88
1931: 21
1935: 24, 141, 154, 159
1937—38: 111
1941: 19
1942: 140
1944—45: 128, 174, 180, 246
1946: 54
1947—48: 21, 22, 26, 32
- Cryptomeria japonica* var. *araucarioides*
1944—45: 179, 180
- Cryptomeria japonica* var. *elegans*
1935: 138, 141
1944—45: 179, 180
- Cryptomeria japonica* *virgata*
1937—38: 89
- Cunninghamia lanceolata*
1924: 110
1932: 78
1935: 24, 42
1944—45: 129, 180, 246
1946: 38, 54
1947—48: 22
- Cupressus arizonica*
1944—45: 129, 180, 246
1947—48: 85, 88
- Cupressus macrocarpa*
1935: 24, 116, 117, 120, 154
- Cupressus sempervirens*
1935: 123, 154
1944—45: 129, 181, 246
- Cydonia Lescovae*
1944—45: 26
- Cydonia oblonga* (= *C. vulgaris*)
1926: 181
1928: 43
1930: 98
1934: 102
- Cytisus albus*
1935: 72, 145
- Cytisus Ardoini*
1926: 163
- Cytisus aurantiacus*
1935: 72
- Cytisus Beanii*
1926: 163
- Cytisus decumbens*
1942: 151
1943: 77
- Cytisus elongatus*
1928: 44
1942: 149
1943: 77
- Cytisus hirsutus*
1926: 177
1928: 44
- Cytisus kewensis*
1926: 163
1943: 77
- Cytisus Maria Burkwood*
1935: 59
- Cytisus praecox*
1924: 110
1926: 163
1935: 72, 73, 145, 146
1942: 151
- Cytisus purpureus*
1928: 44
1935: 113
1943: 77
1947—48: 31
- Cytisus ratisbonensis*
1926: 177
1943: 77
- Cytisus ratisbonensis* var. *ruthenicus*
1943: 77
- Cytisus scoparius* (= *Sarothamnus* sc.)
1928: 44
1929: 121
1935: 34, 95, 96, 239
1937—38: 59
1943: 77
1947—48: 85
- Cytisus supinus* (= *C. capitatus*)
1935: 72
- Cytisus versicolor*
1926: 162, 177
1942: 154
1943: 77
1944—45: 26, 27

- Daboecia azorica*
 1935: 124
Daboecia cantabrica alba
 1935: 73
Dacrydium Franklini
 1935: 25
Danaë racemosus
 1935: 18
Daphne cneorum
 1941: 63
 1942: 151
Daphne Mezereum
 1928: 45, 54
 1929: 121
 1930: 98
 1931: 115
 1933: 64
 1935: 238, 270
 1936: 113
 1942: 28
 1944—45: 268
 1947—48: 83, 85
Daphne tangutica
 1946: 150, 151
Daphniphyllum glaucescens
 1935: 18
Davidia involucrata
 1935: 102, 124, 146, 158
Davidia involucrata, var. *Vilmoriniana*
 1935: 108
 1943: 78
Decaisnea Fargesii
 1920: 148
 1926: 177
 1937—38: 90
 1947—48: 17
Dendromecon rigidum
 1935: 138
Deutzia discolor
 1926: 155
 1943: 73
Deutzia gracilis
 1928: 41
 1946: 146
Deutzia grandiflora
 1943: 73
Deutzia Lemoinei
 1928: 41
 1943: 73
Deutzia magnifica
 1926: 155
Deutzia rosea var. *eximia* (= *D. gracilis*
 v. e.)
 1926: 177
Deutzia scabra (= *D. crenata*)
 1928: 41
 1940: 99
 1943: 73
 1946: 145
Deutzia Vilmorinae
 1926: 156
Diapensia lapponica
 1949: 16, 23, 35
Diervilla Lonicera (= *D. canadensis*)
 1943: 80
Diospyros Lotus
 1923: 46
 1935: 34
Diospyros virginiana
 1947—48: 14
Dipelta floribunda
 1926: 167
 1935: 124
Dipelta paniculata
 1926: 167
Drimys aromatica
 1935: 19
Dryas octopetala
 1944—45: 27
 1946: 213
 1949: 16, 24, 25, 27, 28
Dryas Suendermannii
 1946: 151
Echinopanax horridus
 1944: 78
Elaeagnus angustifolia
 1924: 111
 1928: 43
 1949: 113, 114
Elaeagnus commutata (= *E. argentea*)
 1944: 71
 1945: 45
 1946: 76
 1943: 78
 1949: 94
Elaeagnus multiflora (= *E. longipes*)
 1921: 151
 1928: 43
 1930: 111
 1936: 21
 1943: 78
Elaeagnus songarica
 1943: 78
Elaeagnus umbellata
 1924: 110
Embothrium coccineum
 1935: 19, 146
Empetrum nigrum
 1928: 58
 1936: 92
 1942: 12, 13
 1949: 22, 23
Enkiathus campanulatus
 1935: 146, 158
 1943: 79
 1944—45: 20
Ephedra
 1944—45: 181, 182, 246
Erica arbuscula
 1923: 111
 1935: 73, 113, 146
Erica carnea
 1928: 45
 1936: 111

- 1943: 79
 1944—45: 27
 1946: 196
Erica ciliaris
 1935: 5
Erica mediterranea superba
 1935: 73
 1946: 196
Erica terminalis
 1935: 73
Erica Tetralix
 1928: 45, 58
 1942: 12
Erica vagans
 1935: 5, 20
 1946: 196
Eriobotrya japonica
 1935: 20, 146
Escallonia Bedfordi
 1935: 20
Eucalyptus globulus
 1935: 4, 20
Eucryphia cordifolia
 1935: 20, 146
Eucryphia cordifolia × *glutinosa*
 1935: 147
Eucryphia glutinosa
 1935: 133, 146
 1937—38: 90
Euscaphis japonica
 1935: 147
Evonymus alatus
 1943: 77
 1947—48: 116
Evonymus europaeus
 1928: 44
 1929: 121, 148
 1935: 264
 1936: 106
 1937—38: 59
 1940: 76, 99, 153
 1941: 73
 1942: 29
 1943: 77
 1944—45: 14
 1947—48: 115, 131
 1949: 80
Evonymus nanus
 1939: 64, 87, 89
 1940: 99
 1943: 77
Evonymus Fortunei var. *radicans*
 1939: 68
 1943: 77
 1946: 37
Evonymus sachalinensis (= *E. planipes*)
 116
Evonymus verrucosus
 1934: 102
Exochorda Giraldii
 1924: 110
Exochorda Korolkovii
 1943: 74
Exochorda macrantha
 1935: 147
Exochorda racemosa (*E. grandiflora*)
 1921: 77
 1935: 59, 147
 1939: 68
 1946: 146
Fabiana imbricata
 1935: 69
Fagus grandiflora (= *F. americana*,
F. ferruginea)
 1923: 46
 1947—48: 115
Fagus orientalis
 1941: 60
 1943: 72
Fagus sylvatica
 1928: 40, 50, 67
 1929: 112
 1935: 44, 62, 68, 76, 83, 84, 96, 110, 120,
 129, 158, 236, 265, 266
 1936: 21, 67, 96, 112
 1937—38: 59, 106, 114, 118, 125, 131,
 140, 141, 143
 1940: 25, 77, 98, 152
 1941: 53
 1942: 5, 8, 11, 31, 147, 148
 1943: 24, 29, 72, 89
 1944—45: 269
Fagus sylvatica var. *asplenifolia*
 1923: 28, 118
 1926: 198
 1930: 127
 1934: 100
 1937—38: 125
 1942: 147
 1944—45: 33
Fagus sylvatica var. *atropunicea* (= *F. s.*
v. atropurpurea)
 1928: 40, 73
 1934: 100
 1935: 100, 147
 1937—38: 117, 125
 1942: 148
 1944—45: 263, 266
Fagus sylvatica var. *cristata*
 1942: 148
Fagus sylvatica f. *fastigiata*
 1942: 148
Fagus sylvatica var. *laciniata* (= *F. s.*
var. heterophylla)
 1926: 187
 1935: 100, 104, 147
 1943: 72
Fagus sylvatica var. *pendula*
 1922: 178
 1923: 29
 1926: 202
 1935: *Pl.* 7, 99, 100
 1937—38: 125
 1942: 148
 1943: 24, 30, 72

- Fagus sylvatica* f. *quercifolia*
 1942: 148
Fagus sylvatica var. *tortuosa*
 1946: 226, 227
Fatsyhedera
 1942: 148
Ficus carica
 1935: 9, 20, 118, 119
Fitzroya cupressioides
 1935: 25, 42
Forsythia europaea
 1926: 185
 1946: 89, 90, 92, 93, 96, 97, 98, 149
Forsythia Giraladiana
 1946: 95, 96
Forsythia intermedia
 1926: 171
 1946: 89, 90, 91, 94, 99, 148
Forsythia ovata
 1946: 89
Forsythia suspensa
 1928: 46
 1942: 162
 1943: 79
 1946: 89, 90, 92, 93, 94, 96, 99
Forsythia suspensa var. *Fortunei*
 1931: 126
 1940: 100
 1946: 89, 145
Forsythia suspensa var. *Sieboldii*
 1946: 89
Forsythia viridissima
 1924: 111
 1928: 46
 1946: 89, 90, 92, 93, 96, 146
Fothergilla Gardenii
 1943: 74
Fothergilla major
 1926: 159, 158
 1935: 147
 1946: 149
Fothergilla monticola
 1926: 159
 1935: 102, 107, 147
Fraxinus americana
 1920: 137
 1928: 46
 1941: 52
 1943: 79
 1947—48: 137
Fraxinus americana var. *juglandifolia*
 1934: 102
 1939: 68
 1943: 79
Fraxinus angustifolia
 1934: 102
Fraxinus excelsior
 1928: 46, 50, 66
 1929: 124
 1935: 77, 110, 130
 1936: Pl. 2, 59, 67, 68, 90, 96, 97, 103
 1937—38: 40, 59, 114, 131
 1940: 98, 99
 1943: 6, 7, 23, 79
 1944—45: 268, 269
 1946: 184
Fraxinus excelsior var. *diversifolia* (= *Fr.*
e. var. *monophylla*, var. *heterophylla*)
 1929: 165
 1931: 126
 1939: 57
 1943: 79
Fraxinus excelsior var. *foliis luteis*
 1941: 2
 1943: 24, 30
Fraxinus excelsior var. *pendula*
 1936: 28, 79
 1947—48: 140
 1949: 111
Fraxinus mandschurica
 1943: 79
Fraxinus oregona
 1943—48: 31
Fraxinus Paxiana
 1943: 79
Fraxinus pennsylvanica (= *F. pubescens*)
 1925: 38
 1943: 24, 79
Fraxinus pennsylvanica var. *lanceolata*
 1947—48: 52
Fuchsia excorticata
 1935: 70
Fuchsia magellanica var. *Riccartonii*
 1935: 3, 20
 1946: 111, 147
Gaultheria procumbens
 1935: 73
Gaultheria shallon
 1922: 58
 1935: 139
 1943: 79
Genista anglica
 1936: 21—24
 1946: 196
Genista germanica
 1936: 21, 22
 1946: 196
Genista hispanica
 1935: 73, 75, 113, 124, 147, 158
Genista humifusa
 1935: 75
 1944—45: 27
Genista ovata
 1924: 111
Genista pilosa
 1935: 113, 239
 1936: 21, 22
 1941: 70
Genista radiata
 1936: 186
 1937—38: 86, 102
Genista sagittalis
 1943: 77
Genista tinctoria
 1944: 44, 55

- 1929: 120
 1935: 239
 1936: 21, 22
 1940: 100
 1943: 77
 1946: 143
Genista tinctoria var. *latifolia*
 1928: 44
Ginkgo biloba
 1922: 50, 100
 1925: 60
 1926: 177, 187, 188
 1928: 76, 105
 1931: 127
 1935: 23, 36, 42, 44, 100, 101
 1937—38: 123, 126, 128
 1940: 33, 37, 50
 1941: 60
 1942: 161
 1943: 31
 1944—45: 22, 24, 127, 181, 184, 246
 1946: 143
 1947—48: 21, 141
Gleditsia horrida
 1930: 108
Gleditsia triacanthos
 1921: 150
 1926: 180
 1937—38: 125
 1941: 68
 1944—45: 282
 1946: 198
 1947—48: 8, 10
Grevillea rosmarinifolia
 1935: 70, 75
Grevillea sulphurea
 1935: 75, 147
Griselinia littoralis
 1935: 20, 70, 124, 147
Gymnocladus dioica
 1926: 178
 1930: 108

Halesia carolina (= *H. tetraptera*)
 1926: 164, 177
 1935: 139, 147
 1947—48: 12
Halesia monticola
 1947—48: 12
Hamamelis japonica
 1926: 156
 1942: 143
 1947—48: 16, 136
Hamamelis japonica var. *rubra*
 1926: 157
Hamamelis japonica var. *Zuccariniana*
 1926: 157
Hamamelis japonica × *mollis*
 1947—48: 16
Hamamelis mollis
 1924: 111
 1926: 157
 1947—48: 16

Hamamelis vernalis
 1926: 158
Hamamelis virginiana
 1926: 156
 1947—48: 16
Hedera colchica
 1946: 38
Hedera Helix
 1920: 168
 1923: 140
 1928: 45, 55
 1929: 122
 1930: 84
 1932: 110
 1934: 85, 95, 97, 105, 118
 1935: 3, 5, 6, 44, 76, 83, 96, 120, 129
 142, 158, 263, 264
 1937—38: 94, 104, 114, 125
 1940: 31, 32
 1942: 19, 29, 30, 41, 148
 1943: 78
 1944—45: 9, 10, 270
 1946: 33, 88, 185, 39, 40, 41, 44, 45, 46,
 61, 62, 64, 69, 71, 77, 80, 83
 1947—48: 31
Hedera Helix var. *digitata*
 1926: 202
Hedera Helix v. *hibernica*
 1946: 36, 38, 53, 74
Hedysarum multijugum
 1928: 44
 1932: 105
Helwingia japonica
 1943: 79
Hibiscus syriacus
 1933: 145
 1935: 59
 1947—48: 83, 85
Hippophaë rhamnoides
 1929: 122, 137
 1935: 238
 1936: 24
 1937—38: 59, 140
 1944—45: 15, 16
 1949: 112, 114
Holodiscus discolor
 1928: 42
Hydrangea heteromalla
 1942: 93
Hydrangea hortensis (= *H. macrophylla*)
 1935: 21, 36
 1946: 143
Hydrangea paniculata grandiflora
 1940: 100
 1943: 73
Hydrangea petiolaris (= *H. scandens*)
 1923: 141
 1935: 148
 1939: 68
 1941: 62
 1942: 157
 1943: 73

- Hydrangea Sargentiana*
 1935: 73, 147
Hydrangea villosa
 1935: 124
Hypericum calycinum
 1923: 136
Hypericum Hookerianum
 1946: 146
Hypericum Moserianum
 1925: 179
Hypericum patulum
 1923: 136
 1924: 110
Hypericum patulum var. *Henryi*
 1946: 190
Hyssopus officinalis
 1943: 80
- Ilex Aquifolium*
 1921: 150, 153
 1922: 74
 1924: 111, 140
 1926: 178
 1928: 44
 1934: 99
 1935: 21, 34, 76, 83, 84, 94, 96, 97, 102,
 119, 120, 142, 159, 269
 1937—38: 59
 1940: 152
 1943: 77
 1944—45: 24
 1946: 37, 54
 1947—48: 31
Ilex Aquifolium fol. var.
 1935: 57
Ilex Aquifolium pendula
 1935: 102
Ilex crenata
 1926: 164
Ilex Fargesii
 1924: 111
 1926: 164, 177
Ilex latifolia
 1935: 100, 133
Ilex opaca
 1926: 205
Ilex Pernyi
 1926: 164
Ilex yunnanensis
 1924: 110
 1926: 164
Ilex verticillata
 1943: 77
- Jamesia americana*
Jasminum Beesianum
 1924: 110
 1926: 171
Jasminum nudiflorum
 1924: 111
 1926: 171
 1935: 21, 57, 70, 159
 1937—38: 60
- Jasminum officinale*
 1921: 80
 1925: 121
 1926: 171
 1935: 66, 148, 198
 1937—38: 60, 63
Jasminum primulinum
 1926: 171
 1935: 21, 57, 70
Juglans cathayensis
 1926: 123
Juglans cinerea
 1923: 42
 1928: 40
 1936: 79
 1937—38: 131, 136, 137
 1940: 90
 1942: 147, 159
 1943: 72
 1946: 104, 108, 118, 120
 1947—48: 14
Juglans mandschurica
 1943: 72
 1946: 105, 106, 107, 108, 124, 127
Juglans nigra
 1920: 165
 1924: 128
 1936: 77
 1943: 30, 72
 1946: 103, 104, 108, 111, 113, 117
 1947—48: 3, 6, 51
Juglans regia
 1920: 159
 1922: 178
 1923: 42
 1926: 188
 1928: 25, 40, 73, 104
 1930: 108, 116, 132
 1932: 108
 1934: 86, 92, 139
 1935: 30, 33, 76, 139, 144
 1936: 24
 1937—38: 137, 59, 131
 1939: 58
 1941: 69
 1942: 30, 142, 147
 1943: 24, 30, 72
 1944—45: 270
 1946: 37, 40, 41, 43, 47, 50, 52, 53, 55, 56,
 59, 60, 74, 101, 102, 103, 108, 109,
 110, 112, 114, 117
 1949: 42
Juglans regia laciniata
 1937—38: 125
Juglans regia var. *racemosa*
 1946: 110
Juglans regia cfr. \times *Sieboldiana*
 1946: 109, 123, 124
Juglans rupestris
 1923: 42, 43
 1946: 108, 111, 117, 116
Juglans Sieboldiana
 1923: 43

- 1926: 186
 1943: 72
 1946: 105, 108, 112, 121—124
 1947—48: 51, 66
Juglans Sieboldiana var. *cordiformis*
 1923: 42, 43
 1946: 105, 108, 121, 122, 123
Juglans Sieboldiana × *cinerea*
 1937—38: 146
Juglans cfr. *stenocarpa*
 1946: 124, 125
Juniperus chinensis
 1924: 112
 1925: 179
 1931: 16
 1944—45: 124, 184, 246
 1946: 143
 1947—48: 136
Juniperus chinensis Pfitzeriana
 1940: 27
 1944—45: 184
Juniperus communis
 1928: 38
 1929: 127
 1930: 146
 1931: 16
 1935: 263, 264, 265
 1936: 31, 35, 36, 74, 90
 1937—38: 28, 33, 34, 59
 1939: 112
 1940: 26, 27, 153
 1942: 5, 11, 12, 21, 26, 28, 38, 39, 82,
 83, 85, 86, 87
 1943: 18
 1946: 129—140
 1947—48: 50, 133, 175—176
Juniperus communis hibernica
 1921: 160
 1924: 116, 121
 1940: 27
 1944—45: 186, 187
Juniperus communis var. *nana*
 1944—45: 186
Juniperus communis, var. *suecica*
 1922: 101
 1924: 116
 1930: 146
 1931: 153
 1936: 57, 79, 104, 113
 1944—45: 185
 1946: 132
Juniperus conferta
 1931: 17
Juniperus distans
 1944—45: 186, 246
 1946: 151
Juniperus formosana
 1944—45: 124, 187, 246
Juniperus horizontalis (= *J. Sabina* var.
prostrata)
 1925: 60
 1931: 17
 1944—45: 27, 124, 187, 246
 1947—48: 136
Juniperus macrocarpa
 1931: 17
 1944—1945: 187, 246
Juniperus nana
 1940: 110
 1942: 153
Juniperus occidentalis
 1944—45: 188, 246
Juniperus Oxycedrus
 1944—45: 129, 188, 246
Juniperus pachyphloea
 1931: 17
Juniperus procumbens
 1944—45: 124, 188, 246
Juniperus Sabina
 1920: 16
 1925: 60
 1928: 38
 1936: 74
 1937—38: 132
 1940: 27, 28
 1942: 82, 86, 87, 88, 153
 1944—45: 127, 188, 246
 1946: 141, 143
Juniperus Sabina var. *tamariscifolia*
 1931: 17
 1944—45: 188
Juniperus Sabina f. *variegata*
 1925: 60
Juniperus scopulorum
 1931: 18
Juniperus squamata
 1944—45: 124, 189, 246
 1942: 153
Juniperus squamata v. *Fargesii*
 1944—45: 189
Juniperus squamata var. *Meyeri*
 1931: 18
 1944—45: 189
Juniperus squamata var. *Wilsonii*
 1931: 18
Juniperus virginiana
 1922: 101
 1923: 49
 1924: 147
 1931: 18
 1935: 154
 1941: 18
 1944—45: 124, 189, 246
 1947—48: 6
Juniperus virginiana var. *glauca*
 1941: 20
 1944—45: 189

Kalmia angustifolia
 1939: 68
Kalmia latifolia
 1935: 73
 1939: 68
 1943: 72

- Kalmia polifolia*
 1935: 73
Kalopanax pictus (= *Acanthopanax ricinifolius*)
 1926: 186
Kerria japonica
 1928: 42
 1935: 36
 1943: 72
 1946: 145, 146
Kerria japonica v. *pleniflora*
 1946: 144
Koelreuteria paniculata
 1924: 110
 1934: 100
 1935: 133
Koelreuteria paniculata var. *apiculata*
 (= *K. a.*)
 1924: 110
Kolkwitzia amabilis
 1926: 167
 1943: 80
 1947—48: 17

Laburnocytisus Adami (= *Laburnum anagyroides* + *Cytisus purpureus*)
 1920: 158
 1922: 47, 171
 1934: 98
 1935: 269
 1946: 145
 1947—48: 31
Laburnum alpinum
 1936: 77, 78
 1939: 65
 1940: 100
 1941: 53
 1943: 26, 35, 77
 1944—45: 13
 1947—48: 8
Laburnum anagyroides (= *Cytisus Laburnum*, *Laburnum vulgare*)
 1928: 44
 1941: 53
 1946: 143
 1947—48: 31
Laburnum Watereri
 1926: 178, 179
 1934: 100, 101
 1946: 148
Larix americana (= *L. laricina*)
 1923: 50
 1925: 52
 1937—38: 146
 1942: 148
 1943: 66
 1944—45: 124, 193, 246
 1947—48: 5, 51
Larix americana f. *glauca*
 1925: 52
Larix decidua (= *L. europaea*)
 1920: 56, 139
 1923: 28, 50, 140
 1924: 138
 1925: 38, 51, 164
 1928: 38, 76
 1929: 108
 1930: 91, 104
 1932: 112
 1933: 108
 1931: 33, 114, 158
 1934: 141
 1937—38: 59, 144
 1940: 54, 98
 1942: 38, 63, 64, 65, 66, 67, 147
 1943: 66
 1944—45: 124, 183, 189, 190—192, 194, 246, 270
 1947—48: 6
 1949: 78
Larix decidua f. *pendula*
 1925: 51
Larix decidua var. *repens*
 1925: 51
Larix decidua × *occidentalis*
 1947—48: 51, 66
Larix eurolepis
 1937—38: 145, 146
 1941: 33
 1943: 66
 1944—45: 124, 192, 246
Larix Gmelinii (*L. dahurica*)
 1925: 51, 53
 1931: 33
 1932: 74
 1937—38: 146
 1942: 148
 1943: 66
 1944—45: 124, 192, 246
 1947—48: 138
Larix Gmelinii var. *japonica* (= *L. kurilensis*)
 1925: 51
 1932: 74
 1943: 66
 1944—45: 190, 192
 1949: 79
Larix Gmelinii, v. *olgensis*
 1944—45: 192
Larix Gmelinii var. *Principis Rupprechtii*
 1925: 52
 1944—45: 191, 192
Larix Gmelinii × *sibirica*
 1937—38: 145
Larix Griffithii
 1935: 137, 141
Larix leptolepis (= *L. Kaempferi*)
 1925: 38, 51
 1928: 38
 1930: 58, 60, 139
 1931: 33, 116
 1934: 141
 1936: 78
 1937—38: 22, 146
 1942: 66, 67

- 1943: 66
 1944—45: 124, 135, 193, 194, 246, 270
 1946: 147
 1947—48: 21, 138
Larix leptolepis f. *fastigiata*
 1934: 141, 142
Larix leptolepis × *decidua*
 1947—48: 68
Larix occidentalis
 1923: 50
 1925: 58
 1935: 141
 1937—38: 146
 1942: 50, 51, 66, 67, 148
 1943: 66
 1944—45: 124, 144, 246
Larix Potaninii
 1925: 51
 1944—45: 124, 194, 246
Larix sibirica
 1920: 69, 139
 1923: 28
 1925: 38, 51, 164
 1929: 108
 1940: 54, 98
 1942: 65, 66, 67, 147
 1943: 67
 1944—45: 193, 124, 183, 144, 246, 282
 1949: 94
Laurelia serrata
 1935: 19, 21
Ledum palustre
 1928: 45, 58
Leiophyllum buxifolium
 1935: 73
Leptospermum scoparium
 1935: 21
Leptospermum scoparium Nicholii
 1935: 148
Leucothoë Catesbaei
 1935: 139
 1943: 79
Leycesteria formosa
 1924: 111
 1928: 46
Libocedrus decurrens
 1924: 114, 120
 1930: 88
 1931: 19
 1935: 25, 135, 141
 1937—38: 120
 1941: 23, 24
 1942: 142
 1943: 71
 1944—45: 129, 195, 246
 1946: 54
 1947—48: 4, 33
Ligustrum amurense
 1924: 111
Ligustrum japonicum
 1928: 46
Ligustrum ovalifolium
 1924: 110
 1935: 34, 76, 83
 1941: 60
Ligustrum Regelianum
 1924: 111
Ligustrum sinense var. *Stantonii*
 (= L. S.)
 1924: 110
Ligustrum vulgare
 1928: 46
 1936: 54, 73, 74, 75
 1940: 100
Ligustrum vulgare atrovirens
 1937—38: 59
Ligustrum vulgare aureum
 1935: 77, 82
 1941: 60
 1943: 79
Lindera Benzoin (= *Benzoin aestivale*)
 1947—48: 31
Linnaea borealis
 1928: 46
Liquidambar styraciflua
 1926: 187
 1935: 100
 1947—48: 112
Liriodendron tulipifera
 1922: 47, 70, 177
 1926: 177, 187, 198, 202
 1927: 15
 1928: 74, 105
 1930: 105, 116, 131
 1934: 102
 1935: 21, 130, 134
 1936: 24, 25, 55, 56
 1937—38: 90, 113, 125, 131
 1941: 4
 1943: 73
 1946: 47, 54
 1944—45: 12, 32
 1947—38: 6, 13, 35, 36, 51, 112, 135
Lithocarpus densiflora
 1935: 44
Lomatia ferruginea
 1935: 21
Lavandula spica
 1943: 80
Loiseleuria procumbens
 1949: 23, 35
Lonicera alpigena
 1920: 69
 1926: 177
 1928: 46
 1931: 126, 128, 131
 1934: 82
 1939: 65
 1940: 100
 1941: 18
 1943: 80
Lonicera alseuosmoides
 1924: 110
Lonicera Altmannii
 1941: 18, 20

- Lonicera americana*
1943: 80
- Lonicera Brownii* var. *fuchsioides* (= *L. sempervirens* var. f.)
1926: 70
1933: 106
- Lonicera Caprifolium*
1928: 46
1929: 125
1931: 137
1932: 72
1933: 106
1937—38: 59
1940: 100
1943: 80
- Lonicera chrysantha*
1940: 100
1943: 80
- Lonicera coerulea*
1920: 69
1928: 46, 125
1936: 25
1940: 100, 152
1943: 80
- Lonicera conjugialis*
1924: 111
- Lonicera deflexicalyx* var. *xerocalyx*
(= *L. x*)
1924: 111
- Lonicera flava*
1932: 72
- Lonicera fragrantissima*
1926: 168
- Lonicera Giraldii*
1924: 110
- Lonicera Heckrottii*
1926: 170
1940: 90
1943: 80
- Lonicera Hendersonii*
1924: 110
- Lonicera Henryi*
1924: 110
1926: 170
- Lonicera iberica*
1934: 102
- Lonicera involucrata*
1943: 80
- Lonicera involucrata* var. *flavescens*
1928: 46
1940: 100
- Lonicera japonica*
1924: 110
1926: 169
- Lonicera japonica* var. *chinensis*
1926: 169
- Lonicera japonica* var. *Halliana*
1926: 169, 180
- Lonicera Ledebourii*
1924: 111
1928: 46
1940: 100
1943: 80
- Lonicera Maackii*
1926: 168
1943: 80
- Lonicera Morrowii*
1943: 80
- Lonicera ni*
1928: 46
1937—38: 59
- Lonicera nitida*
1924: 111
1926: 168
- Lonicera notha*
1928: 46
- Lonicera orientalis*
1928: 46
- Lonicera Periclymenum*
1925: 111
1928: 46, 55
1929: 111
1932: 72
1933: 106
1935: 239, 248
1940: 100
1943: 80
1946: 185
1947—48: 83, 85, 131
- Lonicera Periclymenum belgica*
1935: 111
1942: 175
- Lonicera Periclymenum f. quercifolia*
1920: 111
1933: 133, 135
1935: 248, 249
1937—38: 142
- Lonicera pileata*
1926: 168
1939: 68
1942: 157
1943: 80
1946: 149
- Lonicera rolifera*
1943: 111
- Lonicera pyrenaica*
1926: 167, 177
- Lonicera sempervirens*
1926: 170
- Lonicera sempervirens* var. *minor*
1940: 90
1943: 80
- Lonicera spinosa* var. *Albertii*
1926: 168
1928: 46
1943: 111
- Lonicera Standishii*
1924: 110
1926: 168
1937—38: 46
- Lonicera syringantha*
1926: 168
1943: 80
1946: 149

- Lonicera tatarica*
 1920: 70
 1928: 46
 1929: 148
 1939: 65
 1940: 100
 1943: 80
 1946: 143
 1949: 84
Lonicera tatarica v. *rosea*
 1949: 94
Lonicera thibetica
 1924: 110
Lonicera tragophylla
 1924: 110
 1926: 168
 1946: 149
Lonicera trichosantha var. *acutiuscula*
 1943: 80
 1946: 152
Lonicera Webbiana
 1941: 18, 19
Lonicera Xylosteum
 1920: 71
 1928: 46, 55, 104
 1929: 124
 1936: 70, 90
 1937—38: 59
 1940: 100
 1942: 28
 1943: 81
Lupinus arboreus
 1935: 90
Lycium chinense
 1924: 111
 1943: 80
 1949: 43
Lycium europaeum
 1928: 46
Lycium halimifolium (= *L. barbarum*)
 1924: 133
 1929: 124
 1940: 100
 1943: 80
 1949: 42, 43
Maclura pomifera (= *M. aurantiaca*)
 1942: 141
Magnolia acuminata
 1921: 92
 1926: 178, 187
 1928: 74, 105
 1930: 96, 115, 116
 1935: 100, 105, 109
 1937—38: 125
 1941: 2, 3
 1944—45: 19
 1947—48: 13, 142
Magnolia Campbellii
 1935: 139
Magnolia Delavayi
 1935: 22, 122
Magnolia denudata
 1935: 22, 74
Magnolia Fraseri
 1935: 139
Magnolia glauca
 1926: 155
 1935: 100
Magnolia grandiflora
 1935: 22, 84, 91, 95, 121
Magnolia Kobus
 1921: 88
 1924: 122
Magnolia nigra
 1935: 139
Magnolia obovata (= *M. hypoleuca*)
 1921: 93
 1926: 178
 1947—48: 13, 137
Magnolia officinalis
 1935: 148
Magnolia parviflora
 1926: 154
 1935: 140
 1947—49: 54, 55
Magnolia Soulangeana (*M. denudata* × *liliflora*)
 1947—48: 13
Magnolia Soulangeana Alexandrinae
 1921: 90, 93
 1935: 66, 94
 1939: 30
 1941: 52
Magnolia Soulangeana Lennei
 1921: 92
 1935: 133
 1947—48: 13
Magnolia stellata
 1921: 89
 1926: 154
 1942: 157
 1946: 147
Magnolia tripetala
 1921: 92
Mahoberberis Aquisargentii
 1946: 152
Mahoberberis Neuberti
 1921: 167
 1935: 270
Mahonia Aquifolium (= *M. vulgaris*)
 1921: 167
 1924: 121
 1935: 113, 158
 1940: 100
 1943: 73
 1946: 145
 1949: 80
Mahonia japonica
 1921: 167
 1924: 111, 121
Malus atrosanguinea
 1943: 26
Malus baccata
 1928: 43
 1929: 148

- Malus Eleyi*
 1946: 151
Malus floribunda
 1923: 36
 1926: 177
 1935: 33, 59
 1936: 87
 1947—48: 31, 39
Malus Halliana
 1924: 111
Malus Niedzwetzkyana
 1946: 148
Malus prunifolia (= *Pyrus pr.*)
 1920: 71
 1934: 102
Malus prunifolia var. Rinki (= *M. Ringo*)
 1926: 182
Malus pumila
 1928: 43
 1929: 115
 1944—45: 257, 258
Malus Sargentii
 1946: 148, 150
Malus Sieboldii (= *M. Toringo*)
 1942: 148
Malus Scheideckeri
 1943: 75
 1946: 185
Malus silvestris
 1929: 115
 1936: 33
 1942: 28
 1944—45: 257, 258
Malus theifera
 1943: 32
Malus Zumi
 1943: 75
Melaleuca squamea
 1935: 148
Menispermum canadense
 1921: 151
 1943: 73
Menispermum dahuricum
 1943: 73
Mespilus germanica
 1920: 165
 1934: 99
 1937—38: 85
 1939: 68
 1943: 75
Morus alba
 1920: 83
 1922: 70
 1925: 39
 1928: 74, 105
 1934: Pl. 2
 1935: 267
 1942: 30
 1943: 73
 1946: 141
 1947—38: 13
Morus alba f. multicaulis
 1934: 102
- Morus nigra*
 1920: 83
 1934: 86
 1939: 68
 1943: 25, 30
 1946: 50, 73, 74
 1947—48: 4
Musa Basjoo
 1935: 22
Musa Ensete
 1935: 18
Myrica cerifera
 1935: 74
Myrica Gale
 1928: 40, 58
 1929: 111
 1937—38: 143
 1942: 29
Myricaria germanica
 1928: 45
 1943: 70
Myrtus Luma
 1935: 22
Myrtus lusitanica tarentina
 1935: 148

Nothofagus cliffortioides
 1935: 148
Nothofagus fusca
 1935: 148
Nothofagus Solanderi
 1935: 148

Olea europaea
 1935: 22
Olearia Gunniana
 1935: 198
Olearia Haastii
 1926: 169, 170
Olearia insignis
 1935: 124
Olearia nummularifolia
 1935: 148
Olearia semidentata
 1935: 138
Olearia tasmanica hybrida
 1935: 148
Osmanthus Delavayi
 1926: 172
 1935: 148
Osmanthus ilicifolius (= *O. Aquifolium*)
 1924: 110
 1926: 172
 1946: 37
Osmaronia cerasiformis
 1942: 142
Ostrya carpinifolia
 1941: 20, 21
Ostrya virginiana
 1926: 177, 187
 1934: 102
 1943: 72

- Pachysandra terminalis*
1943: 77
1946: 148
- Paeonia La Lorraine*
1926: 149
- Paeonia lutea*
1926: 149
1937—38: 86
- Paeonia suffruticosa* (= *P. arborea*)
1926: 149
1930: 117
1935: 91, 122
1943: 73
1946: 141, 144
1949: 139
- Paeonia suffruticosa v. spontanea*
1946: 151
- Paeonia suffruticosa Queen Wilhelmina*
1926: 177
- Paeonia Delavayi*
1935: 122
- Parthenocissus Engelmannii* (= *Ampelopsis E.*)
1931: 165
- Parthenocissus tricuspidata var. Veitchii*
(= *Ampelopsis Veitchii*)
1922: 178
1926: 180, 216, 217
1928: 44
1931: 165
1940: 99
1942: 93, 142
1946: 146, 147
- Parthenocissus vitacea* (= *P. quinquefolia*, *Ampelopsis qu.*)
1928: 44
1939: 65
1940: 99
1943: 78
1946: 143
1949: 80
- Parrotia persica*
1926: 160, 186
1935: 100
1941: 18, 19
1943: 74
1947—48: 31
- Paulownia tomentosa* (= *P. imperialis*)
1924: 121
1926: 186
1935: 133
1937—38: 85
1942: 140
1947—48: 55
- Pentstemon Scouleri*
1935: 75, 202
- Pernettya mucronata*
1935: 148
- Phellodendron amurense*
1922: 48
1934: 100
1941: 5
1942: 148, 161
- Phellodendron amurense* × *japonicum*
1926: 185
1928: 44
- Phellodendron japonicum*
1926: 177
- Phellodendron sachalinense*
1920: 105
1943: 77
- Philadelphus coronarius* (= *Ph. pallidus*)
1920: 72
1928: 41
1929: 148
1933: 61
1937—38: 61, 62, 63, 67
1940: 54, 100
1941: 13
1943: 73
1946: 142
1947—48: 83, 85
1949: 80, 94
- Philadelphus Gordonianus*
1940: 100
1943: 73
- Philadelphus grandiflorus*
1937—38: 61
1940: 100
- Philadelphus inodorus*
1928: 41
1941: 60
- Philadelphus Lemoinei*
1928: 41
1943: 73
1946: 148
- Philadelphus microphyllus*
1928: 41
1946: 146, 147
- Philadelphus pubescens* (= *Ph. latifolius*)
1928: 41
1937—38: 61
1939: 58
1943: 74
- Philadelphus satsumanus*
1943: 74
- Philadelphus virginalis*
1949: 94
- Phlomis fruticosa*
1935: 148
- Phoenix dactylifera*
1935: 22
- Phoenix reclinata*
1935: 22
- Photinia Davidsoniae*
1935: 22
- Photinia serrulata*
1935: 133
- Phyllococe coerulea*
1949: 22, 23, 35
- Phyllostachys aureus*
1922: 56
- Physocarpus opulifolius*
1928: 42
1940: 100

- 1943: 75
1949: 94
Physocarpus intermedius
1943: 75
Picea Abies (= *P. excelsa*)
1922: 100
1928: 38
1930: 96
1931: 28
1933: 27
1935: 96, 264, 265
1936: 25, 31, 34, 35, 36, 64, 67, 68, 69
70, 79, 87, 88, 90, 96, 112
1937—38: 18, 59, 122, 132, 143
1940: 28, 29, 53, 77, 110, 119
1941: 8
1942: 5, 6, 20, 21, 24, 25, 28, 29, 34, 39,
40, 49, 68, 69, 70, 71, 173
1943: 17, 67, 82, 84, 91
1944—45: 29, 30, 195, 271—274
1946: 237, 239
1947—48: 4, 138, 139, 144
Picea Abies acuminata
1942: 71
Picea Abies chlorocarpa
1942: 70, 78
Picea Abies clanbrasiliana
1941: 7
Picea Abies f. columnaris
1943: 100, 101
Picea Abies f. cupressina
1940: 29
1942: 148
Picea Abies echiniformis
1925: 56
Picea Abies erythrocarpa
1942: 70
Picea Abies europaea
1942: 71
Picea Abies fennica
1942: 71
Picea Abies f. finedonensis
1925: 56
Picea Abies globosa
1936: 113
1937—38: 140
Picea Abies Gregoryana
1937—38: 89
1947—48: 25, 26, 28, 29, 39
Picea Abies f. monstrosa
1947—48: 148
Picea Abies var. nigra
1923: 77
1931: 30
Picea Abies var. pendula
1920: 162
1942: 166
1946: 234, 235
Picea Abies f. pumila
1923: 48
1946: 154, 161
Picea Abies f. pygmaea
1947—48: 25, 26
Picea Abies f. pyramidata
1947—48: 24
Picea Abies reflexa
1925: 47, 56
Picea Abies repens
1935: 133
Picea Abies tabuliformis
1925: 56
Picea Abies f. viminalis
1920: 160
1921: 129
1929: 166
1933: 100
1947—48: 148, 165
Picea Abies f. virgata
1921: 172
1925: 56
1926: 179, 185
1929: 167
1935: 264
1936: 113
1937—38: 89, 122
1942: 161
1944—45: 7, 269
1947—48: 25, 26, 147, 148, 167
Picea Abies f. virgata subf. tabulaeformis
1921: 172
1925: 56
1947—48: 165, 167
Picea alba: se *P. glauca*
Picea asperata
1925: 54
1931: 29
1943: 67
1944—45: 125, 196, 197, 246
1947—48: 59, 65, 67, 69
Picea bicolor (= *P. Alcockiana*)
1923: 78
1925: 53
1931: 29
1943: 67
1944—45: 125, 196, 246
Picea brachytyla
1944—45: 129, 196, 246
Picea Breweriana
1930: 88
1931: 8, 29
1940: 88
1943: 67
1944—45: 22, 31, 198, 125, 135, 196, 246
Picea Engelmannii
1921: 16
1922: Pl. 8
1923: 48
1925: 38, 53
1928: 58
1930: 96
1931: 29
1936: 78
1940: 90
1942: 148
1943: 67

- 1944—45: 125, 196—199, 202, 203, 246, 270
1947—48: 141
- Picea Engelmannii glauca*
1937—38: 88
1943: 67
1947—48: 66, 73
- Picea Engelmannii f. virgata*
1925: 55
- Picea Engelmannii* × *pungens*
1925: 52
- Picea glauca* (= *P. canadensis*, *P. alba*)
1922: 100
1923: 12, 28, 140
1925: 38, 56, 53
1926: 179
1928: 38, 76
1930: 95
1931: 29, 116
1933: 94
1937—38: 126
1942: 70, 71
1943: 32, 67
1944—45: 125, 198, 246
1947—48: 51, 68
- Picea Glehnii*
1931: 30
1943: 67
1944—45: 125, 199, 246
- Picea jezoensis* (= *P. ajanensis*)
1923: 28, 51
1925: 54
1931: 30
1937—38: 88
1943: 67
1944—45: 125, 135, 200, 246
1947—48: 141, 143
- Picea jezoensis* var. *hondoensis*
1944—45: 200
1947—48: 66
- Picea Koyamai*
1932: 78
1943: 67
1944—45: 125, 200, 246
1947—48: 61
- Picea likiangensis*
1931: 30
- Picea Mariana* (= *P. nigra*)
1923: 77
1925: 53
1928: 38, 76
1935: 141
1943: 67
1944—45: 124, 200, 246
- Picea Mariana* var. *Doumentii* (= *P. nigra* v. *D.*)
1921: 160
1946: 235, 236
- Picea montigena*
1925: 54
1943: 67
1944—45: 125, 200, 246
- Picea Morinda*: se *P. Smithiana*
- Picea obovata* (= *Picea Abies* var. *o.*)
1922: 100
1928: 38
1931: 30
1937—38: 88
1942: 71
1943: 67
1944—45: 125, 200, 248
- Picea omorika*
1921: 160
1922: 49, 100
1923: 48, 49
1925: 53
1926: 180
1928: 76
1931: 9, 31
1937—38: 88, 122
1940: 90
1941: 7, 59
1944—45: 125, 199, 203, 204, 248
1947—48: 24, 25, 27
- Picea omorica f. pendula*
1925: 53
- Picea orientalis*
1922: 100
1923: 28, 77
1924: 140
1925: 39, 53, 55
1926: 177, 179
1928: 38, 76
1931: 31
1932: 112
1933: 94
1937—38: 88, 122
1940: 90
1943: 67
1944—45: 124, 135, 199, 201, 248, 270
1946: 208
1947—48: 137
- Picea orientalis f. aureo-spicata*
1925: 55
1944—45: 202
- Picea polita*
1923: 48
1925: 53
1926: 180
1930: 88
1931: 9, 31
1937—38: 88
1944—45: 129, 135, 203, 248
- Picea pungens*
1920: 69
1921: 16
1922: Pl. 8
1923: 48
1925: 38, 49
1928: 38, 76
1930: 104
1931: 31, 90, 158
1936: 78
1940: 90
1943: 67
1944—45: 125, 199, 203, 204, 248

- 1946: 147, 210
1947—48: 137, 141
- Picea pungens argentea*
1928: 38
1936: 63, 67
1937—38: 19
1943: 67
- Picea pungens argentea pendula*
1920: 103
1921: 160
1923: 48
1925: 38
1941: 8
- Picea pungens glauca*
1922: 100
1923: 48
1928: 38
1935: 100
1939: 56
1942: 159
1943: 32
- Picea pungens Kosteri*
1939: 96
- Picea purpurea*
1940: 88
1943: 67
1944—45: 125, 205, 248
- Picea retroflexa*
1925: 54
1943: 67
- Picea rubra* (= *P. rubens*)
1925: 53
1931: 31
1943: 67
1944—45: 125, 205, 248
- Picea Schrenkiana*
1925: 53
1930: 88
1931: 32
1937—38: 83
1944—45: 129, 136, 205, 248
- Picea sitchensis*
1922: 100
1923: 28, 51
1925: 39, 54
1926: 179
1928: 39
1930: 104
1931: 32
1836: 78
1943: 67
1944—45: 127, 136, 137, 205—208, 248
1937—38: 88
1942: 143
1947—48: 18, 19, 68, 72, 141
- Picea sitchensis* f. *speciosa*
1925: 54
1944—45: 207
- Picea sitchensis* × *glauca*
1947—48: 66, 68
- Picea Smithiana* (= *P. Morinda*)
1931: 32
- 1935: 26, 154, 214, 215
1944—45: 127, 208, 248
- Picea Wilsonii*
1943: 67
1944—45: 124, 208, 248
1947—48: 59, 64
- Picrasma quassioides*
1947—48: 31
- Pieris japonica* (= *Andromeda j.*)
1935: 74, 148
- Pieris floribunda*
1943: 79
1947—48: 17, 143
- Pinus aristata*
1925: 50
1943: 67
1944—45: 208, 248
- Pinus Armandii*
1924: 111
1944—45: 129, 208, 248
1947—48: 61
- Pinus Banksiana*
1922: 101
1923: 50
1924: 138
1925: 38, 51
1942: 60, 62
1943: 67
1944—45: 125, 207, 208, 214, 248
- Pinus Bungeana*
1941: 16
1944—45: 209, 248
- Pinus Cembra*
1920: 69, 72, 166
1921: 14
1922: Pl. 7, 101, 176
1923: 28
1925: 50
1928: 39, 41
1931: 34, 90, 116, 158
1936: 67
1937—38: 29
1939: 56, 57, 96
1940: 54, 77
1942: 62, 152, 161
1943: 26, 32, 67
1944—45: 125, 209, 217, 248, 270
1946: 205, 210
- Pinus contorta*
1926: 179
1928: 39
1932: 73
1937—38: 88
1944—45: 125, 136, 138, 207, 209, 210, 248
- Pinus contorta* var. *latifolia* (= *P. c.* var. *Murrayana*)
1922: 101
1923: 50
1925: 19, 37, 38, 39, 50
1928: 39
1931: 34
1932: 74

- 1944—45: 125, 136, 138, 141, 207, 209,
210, 248
- Pinus Coulteri*
1924: 112
1931: 34
1935: 42
- Pinus densiflora*
1925: 51
1930: 88
1931: 35
1943: 67
1944—45: 127, 210, 248
- Pinus excelsa*
1922: 101
1935: 153, 154
1937—38: 88
1946: 54
1947—48: 33
- Pinus flexilis*
1923: 50, 78
1925: 39, 51
1931: 35
1943: 67
1944—45: 125, 137, 210, 282, 283, 248
- Pinus Griffithii*
1943: 67
1944—45: 129, 137, 211, 248
- Pinus halepensis*
1944—45: 212, 248
- Pinus halepensis v. brutia*
1944—45: 212
- Pinus Jeffreyi*
1921: 161
1930: 88
1931: 35
1935: 42
1937—38: 88
1940: 88
1943: 67
1944—45: 125, 137, 211, 212, 215, 248
1946: 54
1947—48: 20
- Pinus koraiensis*
1923: 49
1931: 35
1937—38: 88
1943: 67
1944—45: 125, 213, 248
1947—48: 23
- Pinus Lambertiana*
1935: 42
1940: 84, 88
1943: 68
1944—45: 125, 213, 248
- Pinus leucodermis*
1943: 68
1944—45: 212, 248
- Pinus Montezumae*
1935: 26, 124
- Pinus monticola*
1924: 112
1931: 36
1935: 100
- 1937—38: 88
1943: 68
1944—45: 125, 213, 248
1947—48: 20, 21
- Pinus mugo* (= *P. montana*)
1920: 166
1921: 14
1925: 38
1926: 178
1928: 39
1929: 107
1931: 36
1937—38: 19, 92
1942: 60, 61
1943: 26, 68
1944—45: 125, 214, 215, 248
1947—48: 4, 131
- Pinus mugo* var. *pumilio*
1925: 50
- Pinus mugo* var. *rostrata* (= *P. montana*
v. *uncinata*)
1925: 50
- Pinus mugo* × *silvestris*
1937—38: 145
- Pinus muricata*
1935: 42
- Pinus nigricans* (= *P. nigra* var.
austriaca)
1922: 101
1923: 28
1924: 132, 138
1925: 38, 50
1926: 179
1928: 39, 41, 76
1931: 36
1934: 155
1935: 100, 129
1937—38: 88, 92
1941: 62
1942: 161
1943: 26, 31, 68
1944—45: 125, 213, 215, 216, 248, 270
1947—48: 6, 18, 19, 131
1949: 111, 113
- Pinus parviflora*
1925: 51
1930: 88
1931: 36
1937—38: 88
1943: 68
1944—45: 31, 125, 137, 216, 248
1947—48: 23, 137
- Pinus patula*
1935: 26
- Pinus peuce*
1923: 48
1931: 37
1943: 68
1944—45: 31, 125, 216, 248
1947—48: 20
- Pinus peuce* × *strobis*
1947—48: 20

- Pinus Pinaster*
 1928: 39, 41, 43
 1931: 37
 1935: 42
 1944—45: 216, 248
- Pinus ponderosa*
 1923: 28
 1925: 49
 1931: 37
 1937—38: 88, 122
 1940: 85, 90
 1943: 68
 1944—45: 125, 137, 214, 217, 248
 1947: 20
- Pinus ponderosa* var. *scopulorum*
 1925: 49
 1937—38: 88
 1944—45: 217
 1946: 148
 1947—48: 20
- Pinus pumila*
 1923: 48
 1925: 51
 1943: 68
 1944—45: 32, 126, 217, 248
- Pinus resinosa*
 1931: 37
 1943: 68
 1944—45: 126, 218, 248
 1947—48: 27, 58
- Pinus rigida*
 1923: 50
 1926: 179
 1931: 38
 1937—38: 88
 1944—45: 126, 218, 248
 1947—48: 136
- Pinus Sabiniana*
 1944—45: 129, 218, 248
- Pinus silvestris*
 1928: 39
 1931: 38
 1933: 29
 1935: 76, 96, 110, 248, 263, 265
 1936: 31, 68, 70, 88, 90, 112, 113
 1937—38: 7, 19, 59, 135, 140
 1942: 5, 6, 20, 21, 24, 25, 28, 29, 36, 38, 39, 40, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 147, 158, 159, 173
 1943: 19, 68, 82, 85, 89, 90, 92, 93
 1944—45: 3, 138
 1946: 230, 240, 241
 1947—48: 76
- Pinus silvestris* f. *condensata*
 1947—48: 93—104
- Pinus silvestris erythranthera*
 1942: 55
- Pinus silvestris fastigiata*
 1936: 109, 110, 111
 1947—48: 94, 104
- Pinus silvestris gibba*
 1942: 59
- Pinus silvestris* f. *globosa*
 1925: 50
 1935: 100, 101, 102, 103
 1946: 233
- Pinus silvestris hammata*
 1942: 59
- Pinus silvestris* var. *lapponica*
 1925: 50
 1936: 107, 108, 109, 110, 111
 1939: 35
 1940: 108
- Pinus silvestris plana*
 1942: 59
- Pinus silvestris* f. *plicata*
 1947—48: 94, 104
- Pinus silvestris septentrionalis*
 1939: 37
- Pinus silvestris* f. *versicolor*
 1925: 50
- Pinus Strobus*
 1921: 14
 1922: Pl. 8, 101
 1923: 29
 1924: 138
 1925: 38, 50, 156
 1928: 39, 76, 41
 1930: 101, 104, 131
 1931: 38, 65
 1933: 60
 1936: 25
 1937—38: 132
 1939: 57
 1940: 54
 1942: 62
 1943: 32, 68
 1944—45: 126, 137, 218, 248, 270
 1946: 205
 1947—48: 21, 139, 141
- Pinus tabulaeformis*
 1931: 38
 1944—45: 129, 218, 248
 1947—48: 71, 61
- Pinus Thunbergii*
 1931: 38
 1944—45: 218, 248
- Pinus virginiana*
 1943: 68
 1944—45: 126, 214, 248
- Pistacia Lentiscus*
 1947—48: 85
- Pittosporum tenuifolium*
 1935: 22
- Pittosporum Tobira*
 1935: 124
- Plagianthus Lyallii*
 1935: 148
- Platanus acerifolia*
 1925: 129, 131
 1926: 178, 187, 194, 206
 1930: 96, 101, 116, 137
 1934: 99
 1935: 33, 90
 1937—38: 59, 113

- 1941: 14, 15, 52
1947—48: 58
- Platanus occidentalis*
1923: 41, 42
1925: 128, 129
1926: 181
1936: 25
1946: 142
1947—48: 58
- Platanus orientalis*
1925: 126
1926: 187
1937—38: 125
- Platanus orientalis* var. *cuneata*
1925: 127
- Podocarpus alpinus*
1935: 42
- Podocarpus andinus*
1935: 42
- Podocarpus salignus*
1935: 24, 26, 42
- Polygonum Aubertii*
1934: 91
- Polygonum baldschuanicum*
1921: 78, 157
1922: 178
1931: 114
1932: 76
1936: 39
1937—38: 82
1940: 100
1946: 148, 150
- Populus alba*
1928: 39, 74
1929: 108
1930: 96
1936: 112
1939: 56, 57, 94
1943: 35
1944—45: 59, 63, 66, 71—73
1947—48: 88
- Populus alba* var. *acerifolia*
1944—45: 72
- Populus alba* var. *Arembergica*
1944—45: 72
- Populus alba* var. *Bolleana*
1944—45: 72
- Populus alba* var. *canescens*
1944—45: 73
- Populus alba* var. *nivea*
1944—45: 66, 72
- Populus alba* var. *pyramidalis*
1944—45: 66—72
- Populus alba* × *trichocarpa*
1944—45: 63, 69
- Populus angulata*
1944—45: 58, 60, 97
- Populus angustifolia*
1944—45: 84, 85
- Populus Bachelieri*
1944—45: 58
- Populus Baileyana*
1944—45: 82
- Populus balsamifera* (= *P. tacamahaca*)
1928: 39, 52, 74
1929: 108
1936: 11
1939: 56
1940: 98, 100
1944—45: 66, 82, 83, 99—112, 270
1949: 94
- Populus balsamifera* var. *elongata* (= *P. b. jemtlandica*)
1940: 100
1944—45: 63, 66, 80, 83, 101, 102, 104, 105, 108—110.
- Populus balsamifera* var. *hortensis*
1944—45: 100, 110
- Populus balsamifera* var. *lanceolata*
1944—45: 110
- Populus balsamifera* var. *Michauxii*
1944—45: 105, 106, 110, 111
- Populus balsamifera* var. *suaveolens*
1944—45: 81
- Populus balsamifera* cfr. var. *subcordata*
1944—45: 107, 111
- Populus balsamifera* var. *viminialis*
1944—45: 85
- Populus berolinensis* (= *P. certinensis*)
1932: 76
1939: 68
1940: 100
1943: 71
1944—45: 59, 66, 86, 87
- Populus canadensis*
1928: 39
1935: 33
1936: 11
1937—38: 59
1939: 56
1944—45: 58, 66, 68, 95, 96
1949: 43, 44
- Populus canadensis* *erecta*
1944—45: 96
- Populus canadensis* var. *Marylandica*
1944—45: 58
1947—48: 10
1949: 43, 44
- Populus canadensis* var. *regenerata*
1944—45: 58, 96
1949: 43
- Populus canadensis* var. *serotina*
1949: 43, 44
- Populus canadensis* var. *serotina* f. *aurea*
1944—45: 96
- Populus candicans*
1944—45: 61, 66, 79, 80, 99, 103
1949: 94
- Populus candicans* var. *elongata*
1944—45: 83, 108
- Populus candicans* *laurifolia*
1944—45: 108
- Populus canescens*
1926: 194
1929: 108
1933: 78, 119, 142

- 1939: 92, 93, 94
 1942: 151
 1944—45: 65, 66, 72, 73
 1947—48: 72
Populus charkowiensis
 1944—45: 64, 66, 71, 93, 94
Populus ciliata
 1944—45: 104
Populus croatica
 1944—45: 72
Populus deltoides (= *P. monilifera*)
 1944—45: 58, 63, 95, 96
 1949: 43, 44
Populus deltoides var. *missouriensis*
 1944—45: 97
Populus deltoides × *lasiocarpa*
 1944—45: 63
Populus deltoides × *trichocarpa*
 1944—45: 63
Populus dilatata
 1944—45: 92
Populus Eugenei
 1936: 11
 1944—45: 94
Populus generosa
 1936: 11
 1944—45: 59, 87, 88
Populus grandidentata
 1944—45: 73, 74
Populus heterophylla
 1944—45: 77, 78
Populus hudsonica
 1944—45: 94
Populus hybrida
 1944—45: 73
Populus koreana
 1943: 71
 1944—45: 62, 79, 80
 1946: 152
 1947—48: 53, 168—172
Populus Jackii
 1944—45: 82, 83
 1946: 152
Populus lasiocarpa
 1942: 148
 1943: 71
 1944—45: 60, 63, 66, 76, 77
 1946: 149
Populus laevigata
 1944—45: 85
Populus laurifolia
 1928: 39
 1939: 56
 1940: 98, 100
 1943: 71
 1944—45: 61, 66, 71, 84, 85, 99
Populus Maximowiczii
 1944—45: 61, 62, 79, 81
 1947—48: 168
Populus Maximowiczii × *nigra* var. *plantieriensis*
 1944—45: 62
Populus Michauxii
 1944—45: 106, 111
Populus monilifera
 1944—45: 96
Populus monilifera var. *fastigiata*
 1944—45: 96
Populus nigra
 1923: 48
 1928: 39, 74
 1929: 158
 1931: 64, 90
 1933: 78, 88
 1935: 33
 1936: 25
 1937—38: 59
 1944—45: 58, 61, 63, 91—93, 270
 1947—48: 88
 1949: 43, 44
Populus nigra var. *betulifolia*
 1944—45: 61, 94
Populus nigra var. *italica*
 1928: 74
 1932: 88
 1935: 33
 1936: 75
 1937—38: 28, 59
 1943: 71
 1944—45: 66, 92, 93
 1947—48: 53, 54
Populus nigra var. *plantieriensis*
 1944—45: 58, 61, 62, 66, 94
Populus nigra var. *pyramidalis*
 1944—45: 92
Populus nigra × *alba*
 1944—45: 63
Populus ontariensis
 1944—45: 80
Populus Przewalskii
 1944—45: 91
Populus pseudocanadensis
 1944—45: 96
Populus Rasumowskyana
 1944—45: 59, 63, 65, 66, 71
Populus Rasumowskyana × *lasiocarpa*
 1944—45: 63
Populus robusta
 1944—45: 58, 64, 66, 97, 98
Populus salicifolia
 1944—45: 85
Populus Simonii
 1936: 11
 1943: 71
 1944—45: 66, 67, 71, 89, 90
Populus Simonii var. *fastigiata*
 1944—45: 66, 89, 91
Populus Steiniana
 1944—45: 73
Populus suaveolens
 1944—45: 81, 83
Populus suaveolens var. *latifolia*
 1944—45: 81
Populus Szetchuanica
 1944—45: 88, 89

- Populus tacamahaca*
1944—45: 83, 103, 105, 110
- Populus tacamahaca* var. *Michauxii*
1944—45: 105, 111
- Populus tremula*
1928: 39
1935: 44
1936: 1, 9, 10, 11, 35, 70
1937—38: 59
1939: 45
1940: 92—97, 101—103, 110
1942: 28, 36, 173
1943: 16
1944—45: 74, 75, 268
1946: 185
1947—48: 37, 70, 72, 88
- Populus tremula* var. *erecta*
1921: 74, 76
1925: 171
1928: 52, 53
1939: 68
1943: 32, 71
1944—45: 66, 75
1947—48: 142
- Populus tremula* var. *gigas*
1936: 1, 9, 10, 11, 14
1937—38: 168
1939: 47
1940: 92, 93—97
1944—45: 75
1947—48: 53
- Populus tremula* var. *pendula*
1944—45: 75
- Populus tremula* var. *villosa*
1928: 52
1940: 110
1944—45: 74
- Populus tremula* × *tremuloides*
1944—45: 76
1947—48: 70, 73, 74
- Populus tremuloides*
1925: 171
1936: 11
1944—45: 75, 76
1947—48: 74
- Populus tremuloides* var. *aurea*
1944—45: 76
- Populus tremuloides* var. *pendula*
1944—45: 76
- Populus trichocarpa*
1925: 171
1926: 185
1937—38: 30, 31
1940: 100
1943: 71
1944—45: 60, 61, 63, 64, 65, 66, 71, 85, 86
1949: 91
- Populus tristis*
1944—45: 107, 108, 110
- Populus tristis* var. *elongata*
1944—45: 83, 108
- Populus Wilsonii*
1936: 25
1943: 71
1944—45: 61, 66, 77, 78
- Populus virginiana*
1944—45: 96
- Populus vernirubens*
1947—48: 10
- Populus yunnanensis*
1944—45: 89
- Potentilla Friedrichsenii*
1928: 42
1943: 75
1946: 149
1949: 80, 94
- Potentilla fruticosa*
1920: 69
1924: 131
1928: 42
1936: 25
1939: 96
1940: 77, 152
1943: 75, 95, 96
1949: 80
- Potentilla fruticosa* f. *Farreri*
1926: 161
- Potentilla glabra* (= *P. davurica*)
1926: 177
1932: 110
1935: 75
1946: 145
1949: 80
- Potentilla glabra* var. *Veitchii*
1926: 160
1943: 75
- Prinsepia uniflora*
1946: 151
- Prostranthera rotundifolia*
1935: 149
- Prunus Amygdalus*
1946: 37
- Prunus Armeniaca*
1943: 29
1946: 47
- Prunus avium*
1928: 43, 52
1929: 120
1936: 17
1937—38: 22
1943: 75, 89
1949: 44, 45
- Prunus cerasifera*
1936: 17
- Prunus cerasifera* *Pissardii*
1935: 83, 113
1940: 100
1943: 75
- Prunus cerasifera* *Woodii*
1935: 74
- Prunus Cerasus*
1928: 43
1929: 120
1936: 17

- 1943: 18, 28
1944—45: 277
1949: 45
- Prunus communis* (= *Amygdalus com.*)
1934: 98
- Prunus domestica*
1928: 43
1929: 120
1935: 243
1936: 17, 53
1944—45: 277
- Prunus humilis*
1924: 110
- Prunus incisa*
1949: 121
- Prunus insititia*
1929: 120
- Prunus japonica*
1924: 11
- Prunus Lannesiana*
1949: 121
- Prunus Laurocerasus*
1922: 76, 93
1924: 112, 121
1935: 22, 34, 76, 83, 94, 96, 159
1941: 60
1946: 53, 142
1947—48: 31, 85
- Prunus Laurocerasus schipkaënsis*
1924: 121
1926: 177
1935: 149
- Prunus lusitanica*
1922: 92
1924: 112
1935: 22
1946: 53
- Prunus Maackii*
1935: 125
1947—48: 55, 58
- Prunus mahaleb*
1928: 43, 74
1929: 120, 148
1936: 25, 82
1943: 33
- Prunus nana*
1943: 75
- Prunus Padus*
1928: 43, 52
1929: 120
1935: 100
1936: 96
1937—38: 59
1940: 110, 152
1942: 28, 159
1944—45: 269
1946: 185
1949: 94
- Prunus Padus f. borealis*
1940: 110
1949: 10
- Prunus pennsylvanica*
1947—48: 58
- Prunus persica*
1946: 53
- Prunus purpurea*
1939: 68
- Prunus serotina*
1933: 43
1940: 120
1934: 99
1939: 68
1941: 60
1947—48: 140, 142
- Prunus serrula tibetica*
1935: 125
- Prunus serrulata*
1926: 180
1949: 121
- Prunus serrulata Hisakura*
1922: 50
- Prunus spinosa*
1928: 43, 52, 104
1929: 120
1935: 236, 239, 242
1936: 17, 90
1937—38: 7, 59
1942: 28, 42
1946: 185
1947—48: 131
- Prunus subhirtella*
1943: 75
- Prunus subhirtella var. autumnalis*
1947—48: 51
- Prunus subhirtella var. pendula*
1947—48: 31
- Prunus tangutica*
1935: 125
- Prunus tenella* (= *Amygdalus nana*)
1934: 156
1940: 100
1943: 75
1946: 143
- Prunus triloba*
1928: 43
1935: 59, 158
1940: 100
1946: 146
- Prunus virginiana*
1920: 71
1928: 43
1941: 53
1942: 159
1943: 75
1944—45: 282
1949: 94
- Pseudolarix amabilis* (= *Ps. Kaempferi*)
1923: 49, 134
1925: 52
1944—45: 130, 219, 250
1947—48: 22
- Pseudosasa japonica* (= *Arundinaria j.*)
1922: 56
- Pseudotsuga taxifolia* (= *P. Douglasii*)
1921: 16

- 1922: 94, 173, 100
 1923: 27, 48, 78, 117
 1924: 111, 140
 1925: 19, 38, 56, 172
 1928: 39
 1931: 27
 1937—38: 122, 132
 1942: 72, 73, 158
 1943: 68
 1944—45: 123, 127, 137, 142, 215, 219,
 220—223, 250
 1946: 55, 205, 207, 210
 1947—48: 4, 5, 19, 72
- Pseudotsuga taxifolia argentea*
 1922: 176
- Pseudotsuga taxifolia* var. *caesia*
 1925: 19
 1942: 73
 1944—45: 220
 1946: 205
 1947—48: 205
- Pseudotsuga taxifolia chlorocarpa*
 1942: 73
- Pseudotsuga taxifolia* var. *glauca*
 1922: 176
 1925: 57
 1936: 56, 78
 1942: 73
 1943: 68
 1944—45: 215, 219, 228, 223, 250
 1946: 205
 1947—48: 205
- Pseudotsuga taxifolia glaucescens*
 1925: 172
 1926: 177
 1930: 104
 1931: 118
- Pseudotsuga taxifolia mucronata*
 1925: 172
 1926: 177, 179
 1930: 94, 104
 1936: 78, 79
- Pseudotsuga taxifolia viridis*
 1942: 73
 1944—45: 220
- Ptelea trifoliata*
 1928: 44
 1936: 26
 1939: 68
 1943: 77
- Pterocarya fraxinifolia* (= *Pt. caucasica*)
 1923: 20
 1924: 154
 1925: 152
 1926: 185
 1928: 75
 1934: 99
 1936: 25, 26, 56, 77
 1937—38: 85, 108, 111, 126
 1939: 68
 1943: 32, 72
 1947—48: 12, 142
- Pterocarya stenoptera*
 1941: 53
- Pterostyrax hispida*
 1922: 48, 171
 1926: 164
- Punica Granatum*
 1935: 70, 125
- Pyracantha atalantioides* (= *P. Gibbsii*)
 1924: 111
- Pyracantha coccinea*
 1924: 112
 1947—48: 83
- Pyracantha coccinea Lalandii*
 1935: 91
- Pyracantha crenulata*
 1924: 111
- Pyracantha yunnanensis*
 1947—48: 136
- Pyrus amygdaliformis* var. *persica*
 1947—48: 13
- Pyrus Balansae*
 1924: 111
- Pyrus communis*
 1928: 43
 1929: 115
 1935: 265
 1936: Pl. 3, 26, 59
 1944—45: 277
- Pyrus communis* var. *cordata* (= *P. cor-
 data*)
 1924: 110
- Pyrus communis* var. *pyraster*
 1928: 43
- Pyrus eleagrifolia*
 1926: 181
- Pyrus salicifolia*
 1923: 21
 1926: 177
 1931: 126
 1934: 100
 1937—38: 126
 1943: 30
 1944—45: 279—281
 1947—48: 14
 1949: 94
- Pyrus salicifolia* f. *pendula*
 1944—45: 20, 280
- Pyrus ussuriensis* (= *P. sinensis*)
 1924: 111
- Quercus aegilops*
 1935: 42, 43
- Quercus alnifolia*
 1935: 42, 43
- Quercus borealis* var. *maxima* (= *Q.
 »rubra»*)
 1922: 179
 1923: 28, 45, 118, 140
 1924: 140
 1925: 38
 1928: 40
 1930: 104
 1932: 76
 1933: 109

- : 26, 78
 1939: 57
 1943: 72
 1947—48: 3, 6, 14, 37, 113, 116
 1949: 51
Quercus castaneaefolia
 1922: 72, 179
 1923: 44, 47
 1926: 178
Quercus castaneaefolia × *Cerris*
 1937—38: 84, 86
Quercus Cerris
 1923: 44
 1925: 39
 1926: 180
 1923: 40
 1928: 43
 1934: 100
 1935: 33, 94, 111, 112, 159
 1937—38: 113, 126, 131
 1943: 72
 1947—48: 6, 113
Quercus coccifera
 1935: 42, 43
Quercus coccinea
 1923: 45
 1947—48: 117
Quercus Frainetto (= *Q. conferta*)
 1926: 177
 1941: 52
Quercus Ilex
 1935: 34, 42, 45, 62, 94, 102, 112, 117
 1947—48: 88
Quercus ilicifolia
 1923: 44
 1925: 39
Quercus imbricaria
 1941: 60
Quercus imbricaria × *velutina* (= *Q. Leana*)
 1937—38: 86
Quercus macranthera
 1923: 45
 1928: 75, 105
 1931: 126
 1934: 102
 1942: 160
 1943: 72
Quercus macrocarpa
 1943: 72
Quercus Mirbeckii
 1935: 42, 44, 74
Quercus palustris
 1925: 39
 1928: 75, 80
 1935: 94, 100
 1936: 79
 1943: 72
 1944—45: 270
 1947—48: 14, 113, 117
Quercus petraea (= *Q. sessiliflora*)
 1923: 81
 1924: Pl, 6
 1928: 49
 1930: 102
 1934: 143, 144, 146
 1935: 141
 1937—38: 59
 1941: 52, 70
 1943: 30
 1947—48: 50, 132
 1949: 45, 46
Quercus petraea var. *heterophylla*
 1947—48: 132
Quercus petraea f. *subintegrifolia*
 1924: Pl, 6, 151
 1934: 143, 144, 145
Quercus petraea f. *sublobata*
 1934: 146, 147
 1943: 30
Quercus phellos
 1935: 100
Quercus Robur
 1923: 81—106
 1928: 40, 49, 56, 59, 60, 61
 1929: 112
 1930: 103
 1935: 2, 5, 44, 62, 68, 76, 84, 91, 94, 96, 101, 116, 117, 129, 130, 141, 234, 236, 242, 247, 248, 263
 1936: 31, 62, 67, 68, 70, 75, 78, 80, 82, 96, 100, 101, 102, 103, 112, 113
 1937—38: 28, 59
 1940: 54, 77, 98, 100, 152
 1941: 70
 1944—45: 40, 268
 1946: 184
 1947—48: 50
 1949: 45, 46
Quercus Robur var. *atropurpurea*
 1939: 68
Quercus Robur var. *fastigiata*
 1926: 177
 1928: 80
 1929: 165
 1931: 124, 125
 1936: 26, 64
 1939: 68
 1943: 72
 1944—45: 263, 265
Quercus Robur f. *pectinata*
 1939: 65
Quercus Robur var. *pendula*
 1926: 174, 175, 179
Quercus suber
 1935: 42, 43
Quercus Turneri
 1935: 100, 101, 117
 1946: 54
Quercus Turneri var. *pseudoturneri*
 1923: 45
 1947—48: 16
Quercus velutina
 1922: 72, 179
 1935: 100
 1947—48: 17

- Rhamnus cathartica*
 1928: 44, 55, 104
 1929: 121
 1936: 90
 1940: 152
 1942: 28
 1943: 24, 78
 1944—45: 40
 1946: 185
- Rhamnus davurica*
 1924: 111
- Rhamnus Frangula*
 1928: 44, 55
 1929: 121, 185
 1940: 152
 1942: 24
 1943: 78
- Rhamnus imeretina* (= *R. grandifolia*)
 1926: 180
 1928: 44
 1936: 26
 1943: 78
- Rhodora canadensis*
 1943: 79
- Rhododendron*
 1921: 95, 96, 97, 98, 99, 100
 1946: 37, 54
- Rhododendron adenogynum*
 1943: 79
- Rhododendron Album Elegans*
 1924: 102
- Rhododendron Album Splendidum*
 1924: 102
- Rhododendron ambiguum*
 1924: 112
 1935: 149
- Rhododendron arborescens*
 1921: 100
- Rhododendron arboreum*
 1921: 98
 1935: 10, 40, 140,
- Rhododendron arboreum album*
 1935: 149
- Rhododendron arbutifolium*
 1924: 104
- Rhododendron Boule de Neige*
 1924: 102
- Rhododendron brachycarpum*
 1921: 97
- Rhododendron calendulaceum*
 1921: 100
- Rhododendron campylocarpum*
 1935: 134, 149
- Rhododendron camtschaticum*
 1944—45: 27
- Rhododendron cantabile*
 1935: 140
- Rhododendron Caractacus*
 1921: 97
- Rhododendron catawbiense*
 1921: 97
 1928: 45
 1940: 90
 1943: 79
 1944—45: 27
 1946: ~~100~~
 1949: 107
- Rhododendron catawbiense grandiflorum*
 1924: 102
- Rhododendron caucasicum*
 1921: 98
- Rhododendron Charles Dickens*
 1924: 102
- Rhododendron chrysanthum*
 1943: 79
- Rhododendron cinnabarinum*
 1935: 140
- Rhododendron Cunningham's White*
 1924: 103
- Rhododendron delicatissimum*
 1924: 102
- Rhododendron discolor*
 1935: 43
- Rhododendron Falconeri*
 1935: 74
- Rhododendron Fastuosum fl. pl.*
 1924: 102
- Rhododendron F. D. Godman*
 1924: 103
- Rhododendron ferrugineum*
 1921: 98
 1924: 104
 1928: 45
 1942: 153
- Rhododendron Fortunei*
 1935: 115
- Rhododendron giganteum*
 1924: 103
 1935: 149
- Rhododendron Griffithianum*
 1935: 115
- Rhododendron hemitrichotum*
 1935: 75
- Rhododendron hirsutum*
 1921: 98
 1924: 104
 1928: 45
 1937—38: 102
 1942: 153
 1943: 79
- Rhododendron Hunnewellianum*
 1924: 111
- Rhododendron Keiskei*
 1935: 149
- Rhododendron Kettle drum*
 1924: 103
- Rhododendron lapponicum*
 1924: 104
 1949: 16, 26
- Rhododendron Loderi*
 1935: 115, 116, 134
- Rhododendron Loderi King George*
 1935: 116, 140
- Rhododendron Loder's White*
 1935: 140, 149

- Rhododendron luteum* (= *Azalea pontica*)
 1935: 140, 149
Rhododendron luteum fl. pl.
 1935: 140
Rhododendron maximum
 1921: 97
 1924: 103
Rhododendron Metternichii
 1921: 98
Rhododendron molle (= *Azalea mollis*)
 1921: 99
 1943: 79
Rhododendron mucronatum (= *Rh. ledifolium*)
 1935: 74, 149
Rhododendron nudiflorum
 1921: 100
Rhododendron obtusum
 1935: 74
Rhododendron obtusum amoenum
 1935: 133
Rhododendron occidentale
 1935: 140
Rhododendron Pink Pearl
 1924: 103
Rhododendron ponticum
 1921: 100
 1924: 103
Rhododendron praecox
 1924: 112
Rhododendron punctatum
 1921: 98
Rhododendron Purpureum Elegans
 1924: 102
Rhododendron racemosum
 1924: 111
Rhododendron repens
 1935: 149
Rhododendron Roseum Summum
 1924: 102
Rhododendron rufum
 1949: 138, 139
Rhododendron Smirnowii
 1921: 98
Rhododendron Thomsonii
 1935: 134, 150
Rhododendron Wilsonii
 1924: 104
Rhododendron viscosum
 1921: 100
 1943: 79
Rhodotypus kerrioides
 1928: 42
 1936: 26
 1942: 141
Rhodotypus scandens
 1943: 75
Rhus typhina
 1934: 68
 1936: 26
 1943: 34, 102, 103
 1946: 142
 1947—48: 140, 142
 1949: 120
Rhus Toxicodendron
 1946: 142
Ribes alpinum
 1928: 42, 47, Pl, 8, 55
 1935: 239
 1936: 70, 90
 1927—38: 55
 1941: 60
 1942: 28
 1943: 30
 1944—45: 32, 33
Ribes americanum (= *R. floridum*)
 1928: 42
Ribes aureum
 1920: 70
 1928: 41
 1943: 74
 1949: 144
 1949: 76
Ribes Gordonianum
 1928: 41
 1934: 102
 1940: 100
 1943: 74
Ribes Grossularia
 1928: 41
 1935: 79, 242
 1937—38: 59
Ribes lacustre
 1928: 41
Ribes multiflorum
 1934: 102
Ribes nigrum
 1928: 55
 1936: 117
 1944—45: 277
Ribes nigrum f. heterophyllum (= *R. n. f. aconitifolium*)
 1928: 42
Ribes oxyacanthoides
 1928: 41
Ribes petraeum
 1928: 41
Ribes rubrum
 1928: 55
 1944—45: 277
Ribes sanguineum
 1924: 111
 1928: 41
 1934: 69
 1940: 100
 1942: 143
 1943: 74
 1946: 145
Ribes speciosum
 1935: 70, 125
Robinia Holdtii britzensis
 1922: 170
Robinia luxurians (= *R. neomexicana*)
 1922: 104
 1922: 171

1923: 46
1943: 26
Robinia pseudacacia
1922: 178
1923: 28, 46
1924: 140
1926: 218, 178
1928: 44
1930: 108, 116, 131, 136
1932: 108
1934: 100, 74, 83, 85
1935: 30, 33, 61, 76, 94
1936: 26, 27, 77
1937—38: 56, 59, 92, 131
1939: 57
1941: 23, 24
1942: 30, 160
1943: 25, 26, 34, 57—62
1946: 43, 142, 198
1947—48: 6, 88
1949: 151
Robinia pseudacacia unifoliola
1935: 34
Robinia viscosa
1923: 46
1934: 102
Rosa alba
1928: 42
1939: 22
1940: 17, 18, 19, 20, 54
1943: 75
1944—45: 45, 50, 52
1949: 47
Rosa alba »Belle Catherine«
1944—45: 48, 49
Rosa alba Maidensblush
1949: 80, 94
Rosa alpina (= *R. pendulina*)
1920: 70
1928: 42
1940: 100
1949: 84, 91
Rosa Annika
1946: 29, 30, Pl, III
Rosa arvensis
1937—38: 59
Rosa Banksii
1935: 125, 134, 138, 143, 150
Rosa Barbro
1 : 30, 31, Pl, III
Rosa Carmen
1946: 14
Rosa canina
1928: 42
1929: 118
1935: 238
1937—38: 59
1943: 18
1944—45: 50
Rosa Caroline Testout
1923: 35
Rosa centifolia
1936: 87

1939: 22
1940: 17, 19, 20, 21
1943: 75
1944—45: 45, 46, 54
1949: 47
Rosa centifolia var. *muscosa*
1943: 75
1947—48: 85
Rosa chinensis
1947—48: 85
Rosa chinensis ssp. *fragrans*
1946: 144
Rosa chinensis ssp. *semperflorens*
1946: 144
Rosa cinnamomea: se *R. majalis*
Rosa Conrad Ferdinand Meyer
1934: 88
1946: 14, 15
Rosa damascena
1944—45: 45
1947—48: 85
Rosa Dr. Eckener
1946: 15
Rosa Davidii var. *elongata*
1943: 75
Rosa F. J. Grootendorst
1946: 14
Rosa foetida (= *R. lutea*)
1920: 72
1928: 43
1929: 120
1937—38: 82
1940: 16, 100
1946: 142
Rosa foetida Persian Yellow
1949: 80, 94
Rosa foetida var. *bicolor*
(= *R. f. Jaune bicolor*)
1928: 43
1932: 72
1940: 19, 20, 76
1946: 142
1949: 94
Rosa francofurtana
1944—45: 45, 46, 50, 52
Rosa Frau Karl Druschki
1943: 75
1944—45: 50
Rosa gallica
1920: 72
1937—38: 59
1939: 22
1940: 15, 17, 20
1944—45: 45—48, 50, 54
1947—48: 85
Rosa Gloire de Dijon
1934: 88
1937—38: 104
1946: 14
Rosa Golden Emblem
1946: 15
Rosa Goldener Traum
1946: 14, 15

- Rosa* Gruss an Aachen
 1923: 35
Rosa Gruss an Teplitz
 1923: 35
 1924: 95
Rosa Hanna
 1946: 26, 27, Pl. II
Rosa Harisonii
 1946: 145
Rosa Heideröslcin
 1946: 190
Rosa hemisphaerica
 1937—38: 82
 1940: 17
Rosa Herman Löns
 1946: 15
Rosa Hofgärtner Kalb
 1923: 35
Rosa holoserisea
 1940: 17
Rosa Hugonis
 1935: 47
 1937—38: 82
 1943: 75
 1944—45: 20, 23
 1946: 149
Rosa Ingegerd
 1946: 29, Pl. III
Rosa Jenny
 1946: 28, 29, Pl. II
Rosa Kerstin
 1946: 24, 25, Pl. I
Rosa Kirsten Poulsen
 1946: 200
Rosa majalis (= *R. cinnamomea*)
 1920: 72
 1928: 42
 1929: 118
 1937—38: 82
 1940: 17, 20, 54
 1947—48: 85
Rosa majalis var. foecundissima
 1928: 42
 1944—45: 47
Rosa Mme Edouard Herriot
 1934: 88
Rosa Mme Georges Bruant
 1946: 14
 1946: 27, 28, Pl. II
 1946: 27, 28, Pl. II
Rosa Moyesii
 1923: 35
 1932: 110
 1937—38: 82
 1940: 76, 100
 1943: 75
 1949: 80, 94
Rosa Moyesii var. Fargesii
 1937—38: 82
Rosa multiflora
 1923: 35
 1936: 87
 1946: 147
Rosa multiflora var. platyphylla
 1943: 75
Rosa Nathalie Nypels
 1946: 200
Rosa nitida
 1949: 114, 115
Rosa nutkana
 1923: 35
 1943: 75
Rosa omeiensis var. pteracantha
 1922: 54
 1924: 111
 1926: 185
 1946: 148
Rosa Paul's Scarlet Climber
 1934: 88
Rosa Persian Yellow
 1946: 199
Rosa pimpinellifolia (= *R. spinosissima*)
 1920: 72
 1928: 43
 1929: 119
 193 : 22
 194 : 15, 17, 18, 20
 1949: 47, 67, 73, 80, 94, 114
Rosa P. J. Bergius
 1946: 23, 24, Pl. I
Rosa pteragonis
 1946: 17
Rosa Queen Alexandra
 1924: 122
Rosa Robert E. Fries
 1946: Pl. I, 21, 23
Rosa Roxburghii (= *R. microphylla*)
 1937—38: 82
Rosa rubiginosa
 1928: 42
 1929: 119
 194 : 14, 17, 18, 20, 76, 153
 1943: 75
 1949: 46
Rosa rubiginosa magnifica
 1936: 65, 66
 1949: 94
Rosa rubiginosa magnifica alba
 1949: 94
Rosa rubrifolia (= *R. glauca*)
 1928: 42
 1929: 120
 193 : 110
 194 : 58
 1940: 76, 100
 1946: 190
 1949: 76, 80, 91
Rosa rugosa
 1920: 70
 1928: 127, 43
 1929: 120
 1936: 67
 1939: 22
 1940: 54, 76, 100
 1946: 13—31
 1949: 46, 47, 94, 114

- Rosa rugosa* Agnes
 1943: 75
Rosa rugosa Belle Poitevine
 1943: 75
Rosa rugosa var. *hollandica*
 1949: 47
Rosa sancta
 1940: 16
Rosa sempervirens
 1940: 17
Rosa Serafinii
 1937—38: 86
Rosa setipoda
 1937—38: 82
Rosa Soulieana
 1924: 110
Rosa suionum
 1944—45: 45—56
Rosa Susanne
 1946: 25, 25, Pl. I
Rosa Tausendsehön
Rosa turbinata
 1944—45: 52
Rosa turbinatula
 1944—45: 52
Rosa Ulrich Brunner Fils × *Red Letter Day*
 1946: 16
Rosa Warthburg
 1924: 112
Rosa Wichuraiana
 1924: 110
 1928: 43
Rosa Willmottiae
 1943: 75
Rosa villosa
 1928: 42
 1929: 118
 1943: 75
Rosa villosa var. *pomifera* (= *R. pom.*)
 1929: 120
Rosa virginiana (*R. lucida*)
 1928: 42
 1939: 120
Rosa xanthina
 1935: 126
Rosmarinus officinalis
 1947—48: 85
Rubus armeniacus
 1942: 40
Rubus caesius
 1928: 42, 56
 1934: 132
 1943: 75
Rubus caesius × *idaeus*
 1929: 118
Rubus deliciosus
 1921: 160
 1926: 177
 1932: 110
 1943: 75
 1946: 147
Rubus fruticosus
 1928: 42
 1943: 75
Rubus Henryi var. *bambusarum*
 1924: 111
Rubus idaeus
 1928: 55
 1929: 118
 1935: 240
 1936: 70, 82, 17
 1942: 28
 1946: 152
Rubus idaeus × *fruticosus*
 1928: 42
Rubus idaeus × *saxatilis*
 1929: 118
Rubus illecebrosus
 1936: 26
Rubus innominatus var. *Kuntzeanus*
 1924: 110
Rubus koreanus
 1924: 111
Rubus kullensis
 1936: 112
Rubus laciniatus
 1928: 42
Rubus lasiostylus
 1924: 111
Rubus Lagerbergii
 1947—48: 131
Rubus mesogaesus
 1924: 112
Rubus nemorosus
 1929: 118
Rubus odoratus
 1928: 42
 1943: 75
 1946: 142
 1949: 80, 91
Rubus parviflorus (= *R. nutkanus*)
 1928: 42
 1943: 76
Rubus plicatus
 1928: 58
 1929: 118
Rubus pruinosisus
 1929: 118
Rubus radula
 1947—48: 131
Rubus scanicus
 1947—48: 132
Rubus spectabilis
 1928: 42
 1943: 76
 1947—48: 35, 36
Rubus suberectus (= *R. nessensis*)
 1928: 58
Rubus sulcatus
 1929: 118
Rubus thibetanus
 1924: 111
Rubus thyrsanthus
 1929: 118

- Rubus Wahlbergii*
 1929: 118
Rubus xanthocarpus
 1943: 76
Ruscus aculeatus
 1934: 102
 1935: 140
Ruta graveolens
 1928: 44
 1936: 67
 1943: 77
- Salix acutifolia*
 1928: 39
 1929: 110
 1940: 100, 153
 1943: 26
 1949: 94
Salix alba
 1928: 39
 1929: 110
 1935: 95, 96
 1937—38: 71
 1943: 71
 1947—48: 136
 1949: 48, 94
Salix alba var. *sericea* (= *S. a. splendens*
sibirica)
 1920: 72
 1943: 26
Salix alba vitellina
 1928: 39
 1934: 92
 1943: 33, 71
Salix alba vit. *pendula*
 1935: 34
 1937—38: 81
 1943: 26
Salix alba × *pentandra*
 1949: 48
Salix arbuscula
 1949: 14
Salix aurita
 1928: 40
 1929: 108
Salix babylonica
 1943: 29
 1945: 242
Salix bicolor
 1928: 39
Salix caprea
 1928: 40, 52
 1929: 108
 1936: 70
 1937—38: 38, 59
 1939: 110
 1940: 110, 153
 1942: 28
 1943: 58
 1949: 48, 83
Salix caprea f. *elliptica*
 1949: 48
- Salix caprea* f. *lancifolia*
 1929: 48
Salix caprea f. *rotundifolia*
 1949: 48
Salix caprea × *viminalis*
 1929: 110
Salix cinerascens
 1929: 109
Salix cinerea
 1929: 39
 1929: 108
 1949: 48, 83
Salix cinerea f. *aqnatica*
 1949: 48
Salix cinerea × *purpurea*
 129: 110
Salix daphnoides
 1928: 39
 1939: 72
 1940: 100
 1943: 71
Salix dasyclados
 1928: 39
Salix elegantissima
 1920: 104
 1929: 164
 1936: 68
 1942: 160
 1946: 242
Salix fragilis
 1924: 157
 1928: 39, 52
 1929: 109
 1933: Pl, 4
 1943: 24, 25, 71
 1944—45: 268
 1947—48: 88
Salix glauca
 1920: 69
 1949: 10, 14
Salix glauca × *nigricans*
 1949: 21
Salix glauca × *nigricans* × *phylicfolia*
 1949: 21
Salix hastata
 1928: 39, 53
 1929: 108
 1949: 14, 27
Salix hastata × *lanata*
 1929: 27
Salix herbacea
 1940: 114, 121
 1949: 23, 31, 34
Salix lanata
 1920: 69
 1949: 10
Salix lapponum
 1920: 69
 1928: 53
 1929: 108
Salix lucida
 1928: 39

Salix myrsinites
 1949: 14, 22
Salix magnifica
 1926: 148
Salix moupinensis
 1946: 152
Salix nigricans
 1936: 92
 1940: 110
 1949: 10, 47
Salix nigricans f. *cotinifolia*
 1949: 48
Salix nigricans f. *prunifolia*
 1949: 48
Salix pentandra
 1920: 69, 167
 1928: 39
 1939: 110
 1940: 110, 153
 1943: 31, 33, 71
 1947—48: 88
 1949: 83
Salix phylicifolia
 1920: 69
 1928: 53
 1929: 109
 1949: 10
Salix purpurea
 1928: 40
 1929: 110
 1940: 100
 1943: 71
 1949: 48
Salix purpurea f. *Helix*
 1928: 40
Salix purpurea var. *pendula*
 1942: 160
 1943: 33
Salix repens
 1928: 40
 1929: 108
 1940: 153
 1942: 12
Salix repens var. *arenaria*
 1934: 112
Salix repens var. *argentea*
 1949: 115
Salix repens ssp. *eu-repens*
 1949: 47
Salix repens ssp. *eu-repens* × var.
arenaria
 1949: 47
Salix reticulata
 1949: 15
Salix rosmarinifolia
 1928: 40
 1929: 109
 1940: 153
Salix silesiaca
 1928: 39
Salix triandra (= *S. amygdalina*)
 1928: 39
 1929: 108

1938: 72
 1949: 76
Salix triandra × *viminalis*
 1929: 110
Salix viminalis
 1928: 39
 1929: 110
 1940: 100
 1949: 48
Sambucus canadensis
 1928: 46
 1939: 68
 1943: 81
 1949: 48
Sambucus canadensis fol. *luteis*
 1939: 68
Sambucus nigra
 1928: 46, 58
 1929: 124, 148
 1935: 239, 242
 1937—38: 59, 92
 1939: 77
 1940: 100, 152
 1942: 160
 1944—45: 277
 1949: 94
Sambucus nigra var. *laciniata*
 1928: 46
 1943: 81
Sambucus nigra var. *pyramidalis*
 1934: 98
Sambucus racemosa
 1928: 46, 58
 1929: 124
 1936: 70
 1937—38: 59
 1939: 77
 1940: 100
 1942: 160
 1943: 81
 1949: 94
Sambucus racemosa *Hessei*
 1939: 68
Sarcococca ruscifolia
 1924: 110
Sasa senanensis var. *nebulosa* (= *Arun-*
dinaria palmata)
 1924: 110
Sasa pumila
Saxegothaea conspicua
 1935: 42
 1944—45: 130, 223, 250
Schisandra sphenanthera
 1946: 150, 151
Schizophragma hydrangeoides
 1922: 57
 1935: 57
Sciadopitys verticillata
 1920: 129
 1921: 16, 160
 1922: 101
 1923: 40, 129, 133
 1925: 59

- 1926: 177
 1931: 21
 1941: 8, 9
 1942: 152
 1943: 68
 1944—45: 22, 126, 183, 223, 224, 250
 1946: 54, 146, 147
 1947—48: 22, 141
 : 143, 136, 8, 137, 135
Senecio Greyii
 1935: 113
Sequoia sempervirens
 1924: 117
 1931: 6, 20
 1935: Pl, 8, 18, 26, 42, 100, 141
 1937—38: 89
 1944—45: 130, 224, 250
 1947—48: 32
Sequoiodendron giganteum (= Sequoia gigantea)
 1922: 97, 173, 101
 1923: 41, 139
 1924: 112, 114, 120
 1926: 185
 1930: 87, 93
 1931: 20
 1935: Pl, 6, Pl, 9, 42, 66, 84, 91, 100, 101, 109, 141, 159
 1937—38: 89, 111, 112
 1941: 51, 69, 60
 1942: 140, 142
 1944—45: 130, 168, 224, 225, 250
 1946: 42, 43, 53
 1947—48: 4, 32
Sequoiodendron giganteum f. pendulum
 1922: 101, 176
Shepherdia canadensis
 1934: 102
Sibiraea laevigata
 1941: 13
 1943: 76
 1946: 152
Sinarundinaria Murielae (= Arundinaria M.)
 1946: 38
Skimmia japonica
 1935: 150
 1935: 75, 150
Solanum crispum
 1935: 121, 138, 150
Solanum Dulcamara
 1928: 46
 1929: 124
 1936: 66, 92
 1940: 100
 1943: 80
 1947—48: 131
Sophora japonica
 1935: 42, 45, 126
 1936: 26
 1937—38: 90
 1947—48: 8
Sophora japonica var. pendula
 1935: 100, 104, 150
Sophora tetraptera
 1935: 22, 150
Sophora tetraptera microphylla
 1935: 126, 150
Sorbaria Aitchisonii
 1943: 6
Sorbaria arborea
 1924: 111
Sorbaria assurgens (= Spiraea ass.)
 1926: 177
Sorbaria sorbifolia
 1920: 70
 1928: 42
 1943: 76
 1949: 91
Sorbaria sorbifolia var. dubia
 1928: 42
Sorbopyrus auricularis
 1926: 185
 1934: 98
Sorbus alnifolia
 1947—48: 16
Sorbus americana
 1928: 80
 1943: 76
Sorbus Aria
 1928: 75, 80, 120
 1929: 116
 1930: 108
 1934: 105
 1935: 120, 158
 1936: 17, 112
 1937: 38, 59
 1943: 76
 1946: 185
Sorbus Aria var. edulis
 1934: 102
Sorbus Aria var. incisa
 1934: 102
Sorbus Aria norvegica
 1936: 17
Sorbus Aucuparia
 1928: 43
 1929: 116
 1935: 244
 1936: 17, 31, 70, 90, 96
 1937—38: 22, 34, 56, 59
 1940: 77, 110, 153
 1942: 24, 25, 28, 36, 39, 40, 163, 175
 1943: 89, 90
Sorbus Aucuparia var. moravica
 1943: 76
 1949: 94
Sorbus Aucuparia var. glabrata
 1949: 10
Sorbus Aucuparia var. fastigiata
 1942: 163, 164
Sorbus Aucuparia var. pendula
 1943: 76
Sorbus aucuparia × fennica (S. Meichii)
 1929: 116

- 1935: 270
 1943: 76
Sorbus Aucuparia × *intermedia*
 1928: 44
 1929: 116
 1933: 88
Sorbus cuspidata
 1924: 110
Sorbus discolor
 1943: 76
Sorbus domestica
 1937—38: 59
Sorbus fennica
 1928: 120
 1929: 116
 1934: 105
 1936: 17
Sorbus Hostii
 1926: 178
Sorbus intermedia (= *S. suecica*, *S. scandica*)
 1926: 181
 1928: 53, 68
 1929: 116
 1935: 236, 240, 242, 243, 265
 1936: 17, 70, 90
 1937—38: 28, 34
 1940: 100
 1942: 28
 1943: 18, 76
 1944—45: 269
 1949: 48
Sorbus japonica
 1935: 140
Sorbus splendida
 1934: 102
Sorbus torminalis
 1922: 47, 171
 1926: 181
 1936: 27
 1937—38: 59
 1947—48: 14
 1949: 48
Sorbus umbellata var. *cretica*
 1934: 102
Sorbus Vilmorini
 1924: 110
Spartium junceum
 1947—48: 85
Spiraea alba
 1928: 42
Spiraea albiflora (= *Sp. japonica* var. *albifl.*)
 1928: 42
 1943: 76
Spiraea arguta
 1928: 42
 1940: 100
 1943: 76
 1946: 148
 1949: 94
Spiraea bella
 1928: 42
Spiraea betulifolia
 1940: 100
Spiraea Billiardii
 1928: 42
 1940: 100
 1943: 76
Spiraea Bumalda
 1940: 100
 1943: 76
Spiraea cana × *Thunbergii*
 1928: 42
Spiraea cantoniensis
 1924: 110
Spiraea chamaedryfolia
 1928: 42
 1933: 61
 1940: 100
Spiraea chamaedryfolia var. *ulmifolia*
 1928: 42
Spiraea corymbosa
 1928: 42
 1943: 76
Spiraea Henryi
 1926: 160
 1928: 42
 1943: 76
Spiraea japonica
 1928: 42
 1934: 102
 1943: 76
Spiraea japonica var. *atrosanguinea*
 1928: 42
Spiraea Menziesii
 1940: 100
 1943: 76
Spiraea Margaritae
 1943: 76
Spiraea prunifolia
 1934: 102
Spiraea salicifolia
 1921: 156
 1928: 42
 1940: 100
 1943: 76
 1946: 142
 1949: 76
Spiraea salicifolia var. *grandiflora*
 1928: 42
Spiraea Sargentiana
 1943: 76
Spiraea Thunbergii
 1924: 111
 1942: 157
 1943: 76
Spiraea tomentosa
 1943: 76
Spiraea trichocarpa
 1943: 76
Spiraea trilobata
 1928: 42
Spiraea Vanhouttei
 1928: 42
 1939: 96

- 1940: 100
 1943: 76
 1946: 147
 1949: 94
Spiraea Veitchii
 1926: 160
 1943: 76
Spiraea Wilsonii
 1943: 76
Stachyurus praecox.
 1926: 177
Staphylea colchica
 1928: 44
 1934: 100
 1935: 150
 1936: 54
Staphylea holocarpa
 1924: 111
Staphylea pinnata
 1923: 46
 1928: 44
 1934: 102
Staphylea trifoliata
 1928: 44
 1934: 102
Stauntonia hexaphylla
 1935: 150
Stephanandra incisa
 1928: 42
 1931: 114
 1943: 76
Stephanandra Tanakae
 1943: 76
Stranvaesia glaucescens
 1924: 111
Styrax japonica
 1937—38: 90
 1947—48: 31
Styrax obassia
 1935: 150
Sycopsis sinensis
 1924: 110
Symphoricarpus Chenaultii
 1949: 116, 117
Symphoricarpus orbiculatus
 1928: 46
 1934: 102
 1947—48: 36
Symphoricarpus rivularis (= *S. albus*,
S. racemosus)
 1920: 72
 1929: 125
 1933: 61
 1943: 81
 1946: 144
Symplocos paniculata
 1943: 79
Syringa chinensis (= *S. rothomagensis*)
 1927: 15
 1928: 46
 1939: 68
 1940: 100
 1943: 26
 1949: 80
Syringa afghanica
 1947—48: 105
Syringa amurensis var. *japonica* (= *S.*
japonica)
 1928: 46
 1936: 28
 1939: 68
 1942: 160
 1943: 26, 79
 1944—45: 283, 285
 1949: 94
Syringa emodi
 1928: 46
 1934: 102
 1935: 74
 1947—48: 105
Syringa Josikaea
 1920: 70
 1928: 46
 1936: 27
 1939: 58
 1940: 54, 100
 1943: 79
 1946: 145
 1947—48: 105
 1949: 94
Syringa Julianae
 1935: 126
Syringa Meyeri
 1947—48: 106
Syringa microphylla
 1943: 79
Syringa oblata
 1943: 79
Syringa oblata var. *Giraldii*
 1926: 171
Syringa persica
 1946: 143
 1947—48: 83, 106
Syringa persica var. *laciniata*
 1926: 186
Syringa pinnatifolia
 1926: 171
Syringa pinetorum
 1947—48: 108
Syringa Potaninii
 1935: 126
Syringa reflexa
 1926: 171
 1931: 114
 1936: 70
 1939: 68
 1940: 100
 1943: 79
 1946: 150, 151
 1949: 94
Syringa Sweginzowii
 1926: 171
 1939: 68
 1940: 100

- 1943: 80
 1947—48: 107, 108, 109
Syringa Tigerstedtii
 1947—48: 105, 107, 110
Syringa tomentella
 1924: 110
 1939: 68
 1943: 80
Syringa villosa (= *S. Bretschneideri*)
 1928: 46
 1931: 126, 128
 1939: 68
 1940: 100
 1946: 143, 148
 1949: 80
Syringa Wolfii
 1926: 171
 1939: 68
 1940: 100
 1943: 80
Syringa vulgaris
 1928: 46
 1929: 124
 1933: 61
 1940: 54, 100
 1943: 80
 1946: 142
 1947—48: 83, 86, 105
 1949: 80, 94
Syringa yunnanensis
 1926: 171
 1943: 80
 1947—48: 106, 107, 108, 109
Taiwania cryptomerioides
 1925: 59
 1926: 214
Tamarix anglica
 1935: 22
Tamarix gallica
 1928: 45
Tamarix pentandra
 1949: 115, 116
Taxodium distichum
 1922: 101
 1924: 120
 1926: 183
 1935: 26, 100
 1937—38: 80, 111, 126
 1941: 67, 68
 1944—45: 131, 138, 226, 250
 1946: 50
 1947—48: 23
Taxodium mucronatum
 1944—45: 226
Taxus baccata
 1922: 92, 100
 1924: 112, 120
 1925: 60
 1928: 39
 1929: 106, 129
 1930: 122, 123, 125, 137
 1931: 16
 1934: 100
 1935: Pl. 1, 54, 56, 57, 76, 83, 84, 90,
 91, 92, 96, 105, 112, 119, 120, 153,
 155, 158, 171, 172, 248, 263, 264,
 265, 270
 1936: Pl. 4, 28, 90, 93
 1937—38: 59, 116, 118, 142
 1940: 25, 153
 1941: 21
 1942: 15, 19, 46, 88, 90, 91, 148, 154, 161
 1943: 26, 30, 64
 1944—45: 127, 138, 226, 232, 250, 270,
 6, 19
 1946: 47, 185
 1947—48: 18, 141
Taxus baccata adpressa
 1944—45: 228, 229
Taxus baccata aureo-variegata
 1944—45: 229
Taxus baccata Dovastoni aurea
 1944—45: 228
Taxus baccata f. elegantissima
 1944—45: 230, 231
 1925: 60
Taxus baccata var. erecta
 1921: 19
 1924: 120
 1944—45: 227, 230, 231, 232
Taxus baccata ericoides
 1944—45: 229
Taxus baccata expansa
 1944—45: 228
Taxus baccata fastigiata aurea
 1944—45: 231
Taxus baccata Hessei
 1944—45: 229
Taxus baccata nana
 1944—45: 228
Taxus baccata Overeinderi
 1944—45: 232
Taxus baccata var. stricta (*T. b. v.*
hibernica)
 1922: 71, 74
 1923: 29, 40, 134
 1924: 120
 1930: 108
 1937—38: 117, 118, 131
 1944—45: 21, 138, 169, 227, 229—231
 1946: 43
Taxus baccata f. Washingtonii
 1925: 60
 1944—45: 230
Taxus brevifolia
 1931: 16
Taxus canadensis
 1928: 39
Taxus cuspidata
 1928: 39
 1931: 16
 1942: 17, 48, 152, 154
 1943: 64
 1944—45: 21, 126, 232, 233, 250
Taxus cuspidata v. nana
 1944—45: 21

- Tecoma radicans*: se *Campsis radicans*
- Tetracentron sinense*
1935: 126
- Thea cuspidata*
1925: 140
- Thea japonica* (= *Camellia jap.*)
1935: 17, 40, 74, 116, 133, 138, 182
1941: 39
- Thuja koraiensis*
1931: 19
1943: 71
1944—45: 126, 139, 233, 250
- Thuja occidentalis*
1922: 101
1923: 28, 49, 134
1925: 38, 60
1928: 39, 76
1929: 108
1931: 20, 90
1933: 108
1934: 82
1936: 56, 79
1942: 79, 80, 81, 142
1943: 23, 28, 71
1944—45: 126
1946: 141, 143
1947—48: 3
- Thuja occidentalis* var. *fastigiata* (= *Th. o. v. columnaris*)
1921: 16
1932: 76
1933: 83
1944—45: 33
1947—48: 23, 26
- Thuja occidentalis* v. *filiformis*
1944—45: 282
- Thuja occidentalis* *globosa*
1936: 44
- Thuja occidentalis* f. *Ohlendorffii*
1925: 60
1931: 127
- Thuja orientalis* (= *Biota or.*)
1925: 39
1931: 20
1937—38: 104
1944—45: 131, 234, 250
1949: 48, 49
- Thuja plicata* (= *T. gigantea*)
1922: 92, 101
1923: 40, 134
1924: 115, 119, 147
1925: 10, 39, 60
1926: 177
1928: 39, 76
1931: 20
1937—38: 122
1940: 88
1943: 71
1944—45: 126, 144, 134, 227, 234, 283, 284, 235
1946: 71, 209, 210
1947—48: 4, 19, 34, 139, 142, 143
- Thuja plicata* var. *aurescens*
1941—42: 234
- Thuja Standishii*
1922: 101
1925: 60
1931: 20
1943: 71
1944—45: 126, 139, 235, 250
1947—48: 135
- Thujopsis dolabrata*
1921: 16
1922: 101, 153
1923: 28, 40, 134
1924: 147
1925: 60
1926: 88
1927: 19
1928: 54
1943: 32, 71
1944—45: 127, 139, 235—238, 250, 270
1946: 204, 210, 211
1947—48: 136, 142
- Tilia alba*
1944—45: 270
- Tilia cordata* (= *T. parvifolia*)
1926: 196
1928: 65, 45
1929: 121
1930: 93
1931: 122, 141
1933: 71, 73
1935: 242, 230, 251, 252, 263, 264, 265
1936: 71, 96, 103, 104
1937—38: 59
1940: 54, 100
1942: 4, 28
1943: 23, 24, 27, 28, 78, 89
1944—45: 11
1946: 184
1947—48: 131, 132, 134
- Tilia euchlora*
1930: 108
1937—38: 85
1939: 56
1943: 27, 78
- Tilia glabra* (= *T. americana*)
1928: 75
1934: 102
- Tilia mongolica*
1926: 185
- Tilia Olivieri*
1924: 110
- Tilia petiolaris*
1926: 206
1947—48: 141, 142
- Tilia platyphyllos*
1928: 119
1929: 121
1935: 270
1936: 11
1937—38: 59
1939: 56

- 1943: 78
 1944—45: 2
 1949: 76
- Tilia platyphyllos* var. *laciniata* (= *T. p. asplenifolia*)
 1928: 105
 1930: 108
 1934: 100
 1937—38: 112, 113
 1939: 57
 1942: 160
- Tilia platyphyllos* var. *vitifolia*
 1937—38: 85
- Tilia tomentosa*
 1923: 29, 118
 1928: 75, 80
 1930: 131, 136
 1937—38: 85
 1943: 30, 31, 78
 1944—45: 33
- Tilia vulgaris* (= *T. cordata* × *platyphyllos*, *T. intermedia*)
 1928: 45
 1929: 121, 170
 1935: 34, 83, 270
 1936: Pl. 1, 52, 55, 73, 76, 77, 79
 1937—38: 90, 109, 110, 131
 1940: 100
 1943: 78
 1946: 179, 184
 1947—48: 14
- Toona sinensis* (= *Cedrela* sin.)
 1926: 186
- Torreya californica*
 1930: 88
 1931: 6, 16
 1942: 93
 1944—45: 131, 238, 250
 1946: 54
 1947—48: 22
- Torreya grandis*
 1944—45: 131, 238, 250
- Torreya nucifera*
 1947—48: 34
- Tricuspidaria lanceolata*
 1935: 22, 150
- Tsuga canadensis*
 1920: 79
 1921: 20
 1922: Pl. 7, 100
 1923: 28, 49
 1924: 140
 1925: 56
 1926: 178, 194
 1928: 39
 1930: 114, 116
 1931: 27
 1941: 6
 1942: 74, 75, 161
 1943: 68
 1944—45: 33, 126, 139, 237, 239, 240, 250, 270
- 1946: 143, 205
 1947—48: 3, 5, 6, 136, 138
- Tsuga canadensis columnaris*
 1940: 88
- Tsuga canadensis microphylla*
 1937—38: 89
- Tsuga canadensis* var. *pendula*
 1935: 75
- Tsuga caroliniana*
 1931: 27
 1943: 68
 1944—45: 126, 240, 250
- Tsuga diversifolia*
 1922: 100
 1925: 56
 1931: 28
 1940: 88
 1943: 68
 1944—45: 126, 139, 145, 237, 240, 250
 1947—48: 22, 142
- Tsuga heterophylla*
 1922: 100
 1931: 28
 1935: 155
 1940: 87, 88
 1944—45: 126, 139, 240, 250
 1947—48: 19, 20
- Tsuga Mertensiana* (= *T. Pattoniana*)
 1923: 28, 49
 1925: 56
 1926: 178
 1931: 28
 1940: 88
 1942: 75
 1943: 68
 1944—45: 127, 140, 237, 241, 250
 1946: 54
 1947—48: 22, 137
- Tsuga Mertensiana* f. *columnaris*
 1940: 79, 88
 1943: 69
 1944—45: 241
- Tsuga Sieboldii*
 1923: 49
 1926: 179
 1931: 28
 1943: 68
 1944—45: 126, 140, 241, 250
- Ulex europaeus*
 1928: 44
 1930: 90
 1935: 6, 34, 68, 159, 170
- Ulex europaeus* fl. pl.
 1935: 85
- Ulmus americana*
 1947—48: 52
- Ulmus campestris* (se *U. carpinifolia*)
Ulmus carpinifolia (= *U. campestris*, *U. foliacea*)
 1924: 47, 55, 58, 62, 135
 1928: 40, 75, 80
 1934: 95

- 1939: 68
 1940: 152
 1943: 27, 30
 1944—45: 33
 1947—48: 11, 12, 88
 1949: 57, 59, 60, 129
Ulmus carpinifolia var. *cracoviensis*
 1924: 65
Ulmus carpinifolia var. *Dampieri*
 1934: 102
Ulmus carpinifolia var. *Hoersholmii*
 1949: 57
Ulmus carpinifolia var. *pilosula* (= *U. foliacea* v. p.)
 1924: 65
Ulmus carpinifolia var. *suberosa*
 1924: 64, 154
 1928: 40
 1937—38: 126
 1942: 161
Ulmus carpinifolia var. *umbraculifera*
 1949: 131
Ulmus carpinifolia × *glabra*
 1933: 74
Ulmus cordifrons
 1924: 78
Ulmus glabra (= *U. montana*, *U. scabra*)
 1924: 47, 58, 59
 1928: 40
 1929: 112
 1936: 67, 80, 96, 103, 113
 1937—38: 59, 114, 115, 126
 1942: 28
 1943: 23, 24, 29, 73
 1946: 184
 1947—48: 121—128
 1949: 49, 50, 51, 54, 55, 56, 59, 60
Ulmus glabra var. *cornuta*
 1943: 73
 1949: 51, 52, 53, 59
Ulmus glabra var. *crispa*
 1943: 73
Ulmus glabra f. *exoniensis* (= *U. gl.* var. *fastigiata*)
 1940: 98
 1941: 60
 1943: 28, 30, 32, 73
 1949: 128, 129
Ulmus glabra f. *horizontalis* (= *U. scabra* var. *horizontalis*)
 1923: 21
 1928: 75
 1939: 56
 1943: 31
Ulmus glabra spp. *montana*
 1949: 49, 50, 51
Ulmus glabra *nitida*
 1930: 108
 1949: 52, 53, 54
Ulmus glabra ssp. *scabra*
 1947—48: 121—128
 1949: 50, 51, 53
Ulmus hollandica
 1939: 56, 57
 1949: 43, 57, 129
Ulmus hollandica var. *belgica*
 19???: 57, 58, 59
Ulmus hollandica var. *vegeta*
 1924: 74
Ulmus laevis (= *U. effusa*, *U. pedunculata*)
 1924: 57, 58, 59, 136, 138
 1928: 75
 1944—45: 270
Ulmus latifolia
 1924: 73
Ulmus minor
 1924: 66, 68
Ulmus procera
 1924: 68, 70—71
 1935: 33, 96, 142
Ulmus pumila
 1947—48: 52
Umbellularia californica
 1935: 153
Vaccinium Myrtillus
 1928: 45
 1936: 70
 1949: 31
Vaccinium ovatum
 1935: 153
Vaccinium uliginosum
 1928: 45
 1942: 12, 13
 1949: 22, 23
Vaccinium Vitis idaea
 1928: 45
 1935: 153
 1942: 12, 25
 1949: 22
Weigela Bouquet rose
 1926: 166
Weigela florida (= *W. amabilis*)
 1928: 46
 1943: 80
 1946: 146
Weigela Eva Rathke
 1922: 170
Weigela Fleur de Mai
 1926: 166
Weigela le Printemps
 1926: 166
Weigela praecox (= *Diervilla praecox*)
 1926: 166
 1943: 27, 80
 1944—45: 19
Veronica angustifolia
 1935: 122
Veronica cupressoides
 1935: 122
Veronica Hedfordii
 1935: 122

- Veronica Hulkiana*
 1935: 122
Veronica Louisea
 1935: 122
Veronica salicifolia
 1935: 113, 122
Veronica speciosa
 1935: 23
Veronica Traversii
 1935: 150, 153
Viburnum betulifolium
 1924: 111
Viburnum Carlesii
 1920: 155
 1926: 166
 1931: 126
 1932: 110
 1935: 113, 158
 1936: 28
 1939: 69
 1940: 100
 1941: 52
 1942: 151
 1943: 81
 1946: 149, 150
 1947—48: 136
Viburnum Davidii
 1924: 110
 1926: 166, 205
 1935: 59
Viburnum dentatum
 1928: 46
Viburnum dilatatum
 1924: 111
Viburnum erosum
 1924: 111
Viburnum fragrans
 1935: 126
Viburnum Henryi
 1924: 110
 1935: 126
Viburnum hupehense
 1924: 110
Viburnum japonicum
 1935: 153
Viburnum Lantana
 1926: 181
 1928: 46
 1933: Pl. 6
 1937—38: 59
 1940: 100
 1943: 81
 1949: 80
Viburnum laurustinus
 1947—48: 85
Viburnum Lentago
 1926: 181
 1936: 28
 1943: 81
Viburnum macrocephalum
 1935: Pl. 16, 154, 158
Viburnum Opulus
 1920: 72
 1928: 46, 58, 104
 1929: 124
 1935: 238
 1936: 92
 1937—38: 59
 1940: 54, 100, 152
 1942: 24, 28
 1943: 81
 1946: 185
Viburnum Opulus nanum
 1935: 74
Viburnum Opulus var. roseum (= *V. o. v.*
sterile)
 1928: 46
 1943: 26, 81
Viburnum prunifolium
 1928: 46
 1934: 102
 1939: 69
Viburnum rhytidophyllum
 1926: 166
 1931: 114
 1935: 124, 126, 158
 1943: 81
Viburnum Sieboldii
 1924: 111
Viburnum tomentosum (= *V. plicatum*
var. tomentosum)
 1926: 166
 1939: 69
Viburnum utile
 1924: 110
 1926: 166
Vinca major
 1935: 121
Vinca minor
 1928: 46
 1933: 123
 1947—48: 36
Viscum album
 1929: 113
 1931: 160
Wistaria floribunda f. macrobotrys
 (= *W. multijuga*)
 1935: 46, 48, 138
 1941: 66
 1946: 37, 50
Wistaria sinensis (= *Glycine s.*)
 1920: 156
 1921: 77
 1926: 180, 187
 1928: 47
 1933: 124
 1935: 46, 55, 56, 66, 91, 94, 95, 138, 154
 1936: 54
 1937—38: 80, 104
 1941: 50
 1942: 142
 1944—45: 34
 1946: 30, 47, 53, 144, 145
Vitis amurensis
 1946: 146

Vitis riparia
1924: 147

Vitis rubra
1943: 78

Vitis vinifera
1933: 124
1935: 154
1942: 142

Vitis vulpina
1940: 90
1943: 78
1946: 143, 144

Xanthoceras sorbifolia
1924: 111

Yucca filamentosa
1939: 25, 30

Zanthorriza apiifolia
1937—38: 90

Zanthoxylum americanum
1930: 98

Zelkova carpinifolia
1935: 34, 35, 44

Zelkova serrata
1940: 90
1943: 73

VÄLJ WEIBULLS VÄXTER

Ett rikhaltigt sortiment av träd och buskar, häck- och klätterväxter, rosor och perenner erbjuds i Weibulls Trädgårdskatalog, som sändes på begäran.

Weibulls

LANDSKRONA

DEN NYA STENSBORGSKATALOGEN

bjuder på 750 olika sorter fruktträd, bärbuskar, häckväxter, slingerväxter, rosor, prydnadsträd och -buskar, barrväxter och perenna växter.

Den är rikt illustrerad, och vi sända den gärna till Er. Säkert har den något av intresse för Er just nu.

STENSBORGS TRÄDSKOLOR A/B

Grundad 1890

KARLSTAD

Tel. 108 01, 123 01

Alla slag av trädskolealster
och perenna växter i högsta
kvalitet! Begär katalog!

A D E L S N Ä S

Tel. Namnanrop: »Baroniet»

TRÄDGÅRDAR, ÅTVIDABERG

A.-B. Skogsholmens Plantskolor

HINDBY, MALMÖ

Stora sortiment av coniferer — Lövbärande träd och buskar

Rosor och fruktträd — Häck- och slingerväxter

Näckrosor och perenna växter m. m.

Begär katalog.

Tel. kontoret 20571.

Takterassen Dagens Nyheter.

Material:

Grå glavaskiffer i murar och plan.

Ark: Anjou & Bauer.

Anläggning på Djurgården.

Material:

Röd och grå kalksten, regelbunden,
topphuggen yta.

Ark: Hermelin & Wedborn.

Industri AB **BYGGNADSSTEN**

specialfirma för natursten · kalksten · marmor · granit · skiffer

MÅSTER SAMUELSGATAN 18 - STOCKHOLM - TEL. 11 78 75 11 50 30

ERIK LÄCKS PLANTSKOLA A. B.
RÖNNINGE

Perenna växter och stenpartiväxter.

Rosor, park- och prydnadsbuskar.

Fruktträd och bärbuskar.

Begär katalog.

Telefon riktnr 0753: 504 45, 505 90

PERENNA och STENPARTIVÄXTER

I stort och förstklassigt sortiment.

Begär katalog.

A.-B. C. F. LANDSBERG, PLANTSKOLA.

Påarp — Telefon Hälsingborg 970 10.

SKOGS-, ALP- och STENPARTIVÄXTER

Hilleshögs Plantskola

Innehavare E. M. Peyron

Tel. 107

GLUMSLOV

Tel. 107

Till våren

Inom kort utkommer

Blommande buskar och träd

av Tor Nitzelius

En illustrerad handbok för trädgården

SAXON & LINDSTRÖMS FÖRLAG

Vid skötseln av Eder trädgård

såväl under våren som sommaren och hösten, betänk att det betalar sig i längden att alltid använda endast det bästa.

Vår snart 50-åriga erfarenhet, våra försöks- och kontrollodlingar, vår konsulent och f. ö. hela vår organisation står alltid till Eder tjänst.

Vid behov av förstklassigt utsäde samt alla hjälp- och bekämpningsmedel, som kan komma till användning i trädgården, vänd Eder alltid med förtroende till

A.-B. L. Dæhnsfeldts Fröhandel

HÄLSINGBORG
Tel. 205 75 (växel)

STOCKHOLM
Tel. 20 16 83

Frö

till gräsmattan, köksväxt-
och blomsterträdgården
BESÖK VÅRA BUTIKER. BEGÄR VÅR KATALOG!

A.-B. NORDISKA FRÖHANDELN

45 Mästersamuelsgatan - Tel. 23 02 85 - STOCKHOLM

Filial: Nybrogatan 16 - Tel. 61 16 13.

A.-B. SVENSKA FRYSERIERNA

GÖTEBORG

NORDENS ÄLDSTA, STORSTA OCH MODERNASTE
KYL- OCH FRYSHUS

LAGRING

av alla slags livsmedel och andra lättfördärliga produkter

ISTILLVERKNING

SNABBFRYSNING

Pris 100 kronor

Emil Kihlströms Tryckeri A.-B. Stockholm 1951